

ADVOKATUNDERSØGELSE OM FORHOLDENE PÅ HERLUFSHOLM SKOLE

EKSTRAHERET VERSION TIL OFFENTLIGGØRELSE

I denne rapport er alle personnavne fjernet med undtagelse af navne på forstander(e), rektor(er), vicedirektør(er) og andre centrale ledelsespersoner, da anonymisering i disse tilfælde savner mening.

Indhold

1.	Indledning	3
2.	Kommissorium	5
3.	Tilrettelæggelse og gennemførelse	8
4.	Herlufsholm Skoles organisation	14
5.	Det faktiske grundlag	39
6.	Det juridiske grundlag	214
7.	Udkast til afgørelse fra STUK	299
8.	Sammenfattende vurderinger	307
9.	Fremadrettede anbefalinger	332

1. Indledning

Bestyrelsen på Herlufsholm Skole har besluttet at gennemføre en uvildig advokatundersøgelse af forholdene på Herlufsholm Skole med hensyn til elevkultur og den ledelsesmæssige håndtering af uacceptable hændelser mellem elever, herunder fysisk eller psykisk vold, mobning eller seksuelle krænkelser. Undersøgelsens formål har været at afdække og redegøre for omfanget og karakteren af sådanne sager i perioden 1. august 2018 til 9. maj 2022.

Advokatundersøgelsen drejer sig nærmere bestemt om at:

"[...] undersøge de klager og henvendelser, der i perioden 1. august 2018 til 9. maj 2022 har været indgivet til ledelsen inkl. bestyrelsen eller medarbejdere om krænkende, voldelig eller mobbende adfærd mellem elever på Herlufsholm.

Henrik Græsdal skal ligeledes undersøge, om ledelsen på anden måde havde kendskab til sager om krænkende, voldelig eller mobbende adfærd.

Henrik Græsdal skal i den forbindelse undersøge, hvordan sådanne sager er håndteret, og i den forbindelse komme med sine anbefalinger til, hvordan sådanne sager fremover håndteres bedst muligt. Det ønskes særligt undersøgt, i hvilket omfang relevante myndigheder er blevet orienteret, herunder om der er foretaget politianmeldelse, og om eventuel undladelse af at orientere myndighederne eller foretage politianmeldelse i de konkrete sager var sagligt begrundet."

Ved henvendelse af 11. maj 2022 anmodede Herlufsholm Skoles bestyrelse Advokatrådet om at udpege en advokat til at forestå en advokatundersøgelse i henhold til det fremlagte kommissorium.

Ved brev af 24. maj 2022 blev advokat Henrik Græsdal fra Elmann Advokatpartnerselskab bragt i forslag af Advokatrådet til at forestå advokatundersøgelse vedrørende Herlufsholm Skole.

Ved mail af 30. maj 2022 blev Advokatrådet orienteret om resultaterne af en udvidet undersøgelse af habilitet hos Elmann Advokatpartnerselskab i forhold til, om den udpegede advokat, dennes familie og ansatte i advokatfirmaet havde børn på skolen eller relationer til bestyrelsen eller ansatte i øvrigt.

Ved brev af 31. maj 2022 konkluderede Advokatrådets sekretariat, at der ikke var interessekonflikt for advokat Henrik Græsdal i forbindelse med, at han påtog sig at gennemføre advokatundersøgelsen.

Den 8. juni 2022 blev opdraget vedtaget af bestyrelsen for Herlufsholm Skole, der fastlagde den tidsmæssige afgrænsning for undersøgelsen fra 1. august 2018 til 9. maj 2022. Bestyrelsens ønskede endvidere et hurtigt forløb, hvorfor fristen for undersøgelsens færdiggørelse blev fastsat til lørdag den 1. oktober 2022.

Elmann

Denne frist blev ved udgangen af september 2022 udskudt til den 1. november 2022.

2. Kommissorium

Det vedtagne kommissorium for rapporten har følgende ordlyd:

"1. Opgavebeskrivelse

1.1 Bestyrelsen på Herlufsholm Skole har anmodet Henrik Græsdal om at forestå en undersøgelse af, om der i perioden 1. august 2018 til 9. maj 2022 har været sager om krænkelse af elever vedrørende mobning, fysisk og psykisk vold eller seksuelle krænkelser på Herlufsholm Skole. Undersøgelsen skal afdække og redegøre for omfanget og karakteren af sådanne mulige sager.

1.2 Henrik Græsdal skal derudover undersøge de klager og henvendelser, der i perioden 1. august 2018 til 9. maj 2022 har været indgivet til ledelsen inkl. bestyrelsen eller medarbejdere om krænkende, voldelig eller mobbende adfærd mellem elever på Herlufsholm. Henrik Græsdal skal ligeledes undersøge, om ledelsen på anden måde havde kendskab til sager om krænkende, voldelig eller mobbende adfærd. Henrik Græsdal skal i den forbindelse undersøge, hvordan sådanne sager er håndteret, og i den forbindelse komme med sine anbefalinger til, hvordan sådanne sager fremover håndteres bedst muligt. Det ønskes særligt undersøgt, i hvilket omfang relevante myndigheder er blevet orienteret, herunder om der er foretaget politianmeldelse, og om eventuel undladelse af at orientere myndighederne eller foretage politianmeldelse i de konkrete sager var sagligt begrundet.

2. Baggrund

2.1 Baggrunden for den iværksatte undersøgelse er, at det i dokumentaren "Herlufsholms hemmeligheder" blev beskrevet, at der har været krænkende, voldelig og mobbende adfærd mellem elever på Herlufsholm, og Herlufsholm ønsker at afdække omfanget af dette, herunder ledelsens og bestyrelsens kendskab til og håndtering af den krænkende, voldelige og mobbende adfærd blandt elever i perioden 1. august 2018 til 9. maj 2022. Perioden er valgt, fordi det er forholdene på Herlufsholm Skole i dag, herunder med hensyn til elevkulturen og den ledelsesmæssige håndtering af uacceptabel adfærd, der ønskes belyst med henblik på iværksættelse af eventuelle tiltag til forbedringer.

3. Metode

3.1 Til brug for undersøgelsen får Henrik Græsdal adgang til alt skriftligt materiale hos Herlufsholm, der kan have betydning for de forhold, undersøgelsen vedrører. Karakter og omfang af materialet fastlægges i dialog med skolens ledelse, og Henrik Græsdal kan til enhver tid anmode om supplerende materiale, efter behov.

3.2 Der oprettes en indberetningsordning, hvor nuværende og tidligere elever kan indberette hændelser, så en mulig, ikke acceptabel kultur kan afdækkes. De elever, der vælger at indberette, sikres anonymitet i forhold

offentliggørelse af undersøgelsen. Deres identitet skal dog være Henrik Græsdal bekendt af hensyn til eventuelt behov for verifikation af oplysninger. De episoder, der kan indberettes, forudsættes at vedrøre perioden 1. august 2018 til 9. maj 2022, jf. ovenfor. Retningslinjerne for denne ordning vedlægges som bilag. Henrik Græsdal anmodes om at samle disse indberetninger og afrapportere over for Herlufsholm. I det omfang indberetningerne giver anledning til anbefalinger for kommende tiltag eller håndtering af konkrete episoder, bedes Henrik Græsdal påpege dette. Såfremt Henrik Græsdal vurderer, at der er behov for bistand fra en pædagogisk faglighed til at understøtte undersøgelsen med viden om pædagogiske forhold og udarbejdelse af eventuelle anbefalinger på baggrund af indberetninger, ligger det inden for undersøgelsens mandat at inddrage en sådan pædagogisk faglighed, som skal samarbejde med Henrik Græsdal om undersøgelsen.

3.3 I samarbejde med Herlufsholms bestyrelse vil Henrik Græsdal tage stilling til, hvordan det bedst muligt sikres, at de, der har mulighed for at benytte indberetningsordningen, bliver orienteret om muligheden herfor.

3.4 De konkrete hændelser, der afdækkes i perioden mellem 1. august 2018 og 9. maj 2022, kan efter Henrik Græsdals vurdering af behov undersøges nærmere gennem interviews med de relevante nuværende eller tidligere elever. I det omfang nuværende eller tidligere elever ikke måtte ønske af afgive forklaringer, noteres dette så vidt muligt med en begrundelse herfor.

3.5 Henrik Græsdal anmodes om at gennemføre interviews med ledelsespersoner og medarbejdere, der i perioden 1. august 2018 til 9. maj 2022 vurderes at kunne have en viden om, hvorvidt der måtte være udvist krænkende, voldelig eller mobbende adfærd blandt eleverne. Dette omfatter såvel nuværende som i muligt omfang tidligere ansatte ledelsespersoner og medarbejdere. Herlufsholms bestyrelse og ledelse bistår Henrik Græsdal med at identificere de personer, det umiddelbart vil være relevant at interviewe, og Henrik Græsdal kan efter vurdering af behov udvide listen med yderligere personer. I det omfang nuværende eller tidligere ledelsespersoner eller medarbejdere ikke måtte ønske af afgive forklaringer, noteres dette så vidt muligt med en begrundelse herfor.

3.6 Undersøgelsen gennemføres som en uvildig advokatundersøgelse, jf. Danske Advokaters vejledning om advokatundersøgelser.

3.7 Der ønskes ikke en juridisk vurdering af, om der er et grundlag for at forfølge sager ansættelsesretligt over for ledelse og medarbejdere eller over for elever ved sanktioner eller politianmeldelse. Vurdering heraf må forventes at forudsætte yderligere undersøgelse af de beskrevne forhold. Dette vil Herlufsholms bestyrelse med inddragelse af relevante myndigheder tage stilling til på baggrund af undersøgelsen.

3.8 Hvis gennemgangen af sagerne giver anledning hertil, kan redegørelsen indeholde forslag til, hvordan beslutningsprocesser, arbejdsgange m.v. hensigtsmæssigt kan forbedres.

3.9 Hvis Henrik Græsdal bliver opmærksom på forhold – eksempelvis den undersøgte periode – der gør, at metoden eller kommissoriet for undersøgelsen ikke er dækkende i forhold til undersøgelsens formål, skal Henrik Græsdal gøre Herlufsholms bestyrelse opmærksom på dette, så metode eller kommissorium kan revideres.

4. Afrapportering og offentliggørelse

4.1 Baseret på de gennemførte undersøgelser udarbejder Henrik Græsdal en skriftlig redegørelse. Henrik Græsdal vil samtidig udarbejde et resumé af undersøgelsens resultater, der vil kunne offentliggøres.

4.2 Undersøgelsen forventes at være afsluttet 1. oktober 2022. Alt afhængig af omfanget og karakteren af de indberetninger, der måtte komme, vil det dog kunne blive nødvendigt at justere tidsplanen.”

3. Tilrettelæggelse og gennemførelse

Advokatundersøgelsen er tilrettelagt som en undersøgelse baseret på skriftligt materiale, fakta tilvejebragt gennem en indberetningsordning for nuværende og tidligere elever samt gennem interviews med relevante interviewpersoner, herunder elever, lærere, andre ansatte og bestyrelsesmedlemmer.

Rapporten er udarbejdet af advokat Henrik Græsdal med bistand fra afdelingens medarbejdere.

Afdelingen for Offentlig virksomhed og forvaltning består af følgende:

Advokat og partner Henrik Græsdal
Erhvervsjuridisk rådgiver Johannes Baad Michelsen
Advokat Adam Andreev
BA.jur. Sille Willer Hauskjold Christensen
BA.jur. Amalie Toft Hansen
BA.jur. Rose Marie Silau

Et IT-firma har bistået med opsætningen af det anvendte indberetningssystem.

Der er ikke fundet anledning til at indhente bistand til at bistå med pædagogisk faglig indsigt, idet der parallelt med den uvildige advokatundersøgelse er foretaget en trivselsundersøgelse, hvis resultater inddrages i nærværende undersøgelse, hvor dette har været relevant.

Advokatundersøgelsen er gennemført som en uvildig advokatundersøgelse efter de anbefalinger, der fremgår af Danske Advokaters vejledning herom.

Det er indledningsvis vigtigt at understrege, at denne undersøgelse ikke er udtryk for en endelig afgørelse eller en dom i juridisk forstand.

Det er en undersøgelse foretaget af en af skolen udpeget uvildig advokat, Henrik Græsdal, med bistand fra afdelingens medarbejdere. Ved uvildig forstås, at der har været armslængde mellem opdragsgiver og advokat Henrik Græsdal.

Undersøgelsen er udarbejdet på advokat Henrik Græsdals ære og samvittighed uden indblanding fra Herlufsholm Skole.

Undersøgelsens resultater er fremlagt for bestyrelsen. De vigtigste resultater er beskrevet i nærværende endelige rapport, hvilket er suppleret med en mundtlig redegørelse aflagt til bestyrelsen. Der er ikke vedlagt referater til rapporten, idet centrale oplysninger herfra dog er gengivet i rapporten.

Dertil kommer, at der er udarbejdet et resume og en ekstraheret kortere version, der er egnet til offentliggørelse.

3.1 Arbejdsproces

Arbejdet med undersøgelsen og udarbejdelse af rapporten har bestået af en proces indeholdende:

- Analyse af relevant baggrundsmateriale fra opdragsgiveren, herunder eksisterende indberetninger, mødereferater og andet materiale.
- Gennemgang af eksisterende elevsager og elevers indberetninger i forbindelse med besvarelse af spørgeskemaer.
- Gennemførelse af interviews med relevante elever/forældre, lærere, ledere og bestyrelsesmedlemmer.
- Vurdering af materiale og oplysninger i relation til gældende ret.

Fristen for aflevering af nærværende rapport var oprindeligt fastsat til den 1. oktober 2022.

Det viste sig imidlertid nødvendigt at udsætte afleveringen, idet der var udfordringer med at få kalenderen til at gå op med bisiddere til interviews samt at sikre tilstrækkelig tid til kontradiktion for de interviewede.

Der har tillige været korrespondance med tidligere rektor Flemming Zachariasen om deltagelse i den uvildige advokatundersøgelse. Flemming Zachariasen har ad flere omgange givet afslag på deltagelse i interview.

Ved mail af 9. maj 2022 fik Flemming Zachariasen følgende meddelelse fra tidligere forstander Torben von Lowzow:

"Kære Flemming

I forbindelse med nedenstående mail, som vi sendte dig d. 9. maj, vil jeg orientere dig om, at du også vil blive frigjort for din tavshedspligt i forhold til den kommende Uvildige Undersøgelse, som igangsættes på Herlufsholm. Vi offentliggør kommissoriet som en pressemeddelelse, når lederen af undersøgelsen har fastlagt dette.

*Med venlig hilsen
Torben"*

Den 1. juli 2022 anmodede den undersøgende advokat Herlufsholm Skole om bistand til at fjerne hindringer for, at han kunne tale med Flemming Zachariasen.

Den 4. juli 2022 kunne den undersøgende advokat meddele Flemming Zachariasen, at han havde talt med vicerektor Martin Horst Arvedlund og fg. forstander Jon Stokholm, der bekræftede, at han kunne udtale sig til den undersøgende advokat i forbindelse

med den igangværende advokatundersøgelse uden herved at ifalde et ansvar. Den 5. juli 2022 svarede Flemming Zachariasen via e-mail:

"Tak for denne afklaring, der dog ikke besvarer det spørgsmål og den bekymring jeg rejste for dig i mail af d. 30/6, hvor jeg beskriver at skolen fortsat overvejer sig sin stilling mig imod vedrørende min udtalelser overfor STUK (red. Styrelsen for Undervisning og Kvalitet) af d. 19/5, som meddelt mig via brev fra Sirius advokaterne af 9. juni.

At kunne tale uden ansvar overfor skolen med dig, er rettelig alene en præcisering af det forhold, daværende bestyrelsesformand TvL i mail af 19. maj, meddelte mig ved at udtale mig løftet for tavshedspligt overfor kommissionen, som du leder. Denne meddelelse kom i samme format og i forlængelse af, at TvL havde meddelt mig via mail af 9. maj at være fritaget for tavshedspligt overfor STUK.

Den sidstnævnte fritagelse af tavshedspligt overfor STUK var dog øjensynligt ikke omfattet af ikke at stå til ansvar overfor skolen, hvorfor den meddeler sig via advokat Sirius som overfor beskrevet og er derfor fortsat et uafklaret forhold for mig, som hindrer yderligere involvering med dig om kommissionens arbejde.

Jeg beklager at have brugt af din tid Henrik, men der er ikke kongruens imellem at for nuværende at stå til ansvar overfor skolen for udtalelser m.m. til STUK og skulle indgå i samtaler med dig over samme emne, men her uden ansvar.

Jeg må afvente at skolen bliver sig sin stilling mig imod klar samt meddeler dette og følgelig beklager jeg ikke at kunne mødes med dig før dette forhold er faldet på plads."

Den 5. juli 2022 rettede advokat Henrik Græsdal henvendelse til Herlufsholm Skole for at oplyse om, at Flemming Zachariasen ønskede sikkerhed for, at Herlufsholm Skole ikke agtede at rejse en sag om brud på tavshedspligtsklausulen mod ham. Han var indforstået med underretningen til Datatilsynet og den deraf følgende kontrol.

I overensstemmelse med tidligere tilkendegivelser orienterede advokat Pernille Backhausen på vegne af Herlufsholm Skole ved mail af 6. juli 2022 Flemming Zachariasen om ophævelse af hans tavshedspligt som fastsat i ansættelseskontrakt af 26. september 2016, § 13 og i fratrædelsesaftale af 29. juli 2019, pkt. 7. Dette indebærer, at han var berettiget til – inden for lovgivningens rammer – frit at udtale sig om forhold vedrørende Herlufsholm Skole. Det gjaldt også til brug for advokatundersøgelsen. Advokat Pernille Backhausen ville på baggrund af GDPR-lovgivningen dog skrive til Datatilsynet vedrørende det potentielle datalæk.

Den 11. juli 2022 modtog advokat Henrik Græsdal en sms fra Flemming Zachariasen, hvori han oplyste, at han ikke kunne drøfte sagen, idet skolens advokat havde kontak-
tet Datatilsynet med henblik på at gøre ham dataansvarlig. Han skrev følgende:

”Ja, onsdag skrev skolens advokat og løftede min tavshedspligt væk - det var et stykke vej.

Torsdag skrev skolens ditto advokat dog til data tilsynet og udbeder sig dem udtale på en måde, som var alt andet end en form sag, da man søger at gøre mig data ansvarlig for den samme data som du efterspørger indsigt i. Din opdragsgiver har altså fortsat flere dagsordener, som gør det vanskeligt at tale dokumenteret med dig.

Jeg må derfor iværksætte egen repræsentation i sidstnævnte forhold og få afklaret min og skolens stilling her når muligt.

Beklager, men hvordan skal vi to kunne tale sammen når skolen ved samme lejlighed vil placere ansvar på mig for det indhold vi ville skulle tale om?

Jeg afventer nu egen advokats intervention.”

Den 11. juli 2022 skrev advokat Henrik Græsdal til Flemming Zachariasen, at han efter advokat Henrik Græsdals opfattelse frit kunne tale med ham, og den 12. juli 2022 blev Flemming Zachariasen inviteret til møde vedr. Herlufsholm Skole fredag den 5. august 2022.

Den 12. juli 2022 meddelte Flemming Zachariasen pr. sms, at han tog på ferie og var af den formening, at *”han ikke kan tale mere frit end at skolen samtidigt søger om en udtalelse fra data tilsynet om hvorvidt jeg er data ansvarlig for det og dem jeg taler om.”*

Den 5. august 2022 meddelte Flemming Zachariasen afbud til samtale pr. telefon.

Den 22. august 2022 blev Flemming Zachariasen indkaldt til interview pr. mail. Samme dag kvitterede Flemming Zachariasen for invitationen på forudsætning af, at samtalen kunne finde sted på hans arbejdsplads.

Den 24. august 2022 blev parterne enige om, at mødet skulle foregå onsdag den 31. august 2022 på Flemming Zachariasens arbejdsplads.

Den 28. august 2022 meddelte Flemming Zachariasen dog med beklagelse, at han ikke at kunne honorere aftalen om et interview og ikke ønskede at deltage yderligere i undersøgelsen, på trods af sine tidligere udmeldinger.

Flemming Zachariasen gav følgende begrundelse:

”Jeg har siden vores korrespondance nedenfor, fået indblik i skolens hørings svar og materialer tilhørende dateret 22. august og rettet til STUK, og må konstatere at det fortsat er skolens vurdering, at min troværdighed som kilde kan anfægtes. Din opdragsgiver mener med andre ord ikke, at det jeg ville kunne bidrage med kan anvendes, og har tidligere i forløbet overfor de offentlige myndigheder bl.a. ønsket at tydeliggøre at den data og dokumentation, jeg ville skulle tale med dig ud fra, synes at være kommet mig i hænde uretmæssigt.

Skolen har derfor tidligere i forløbet rettet henvendelse til Datatilsynet om dette emne, tilsyneladende uvidende om at ovenfor benævnte data er udleveret af skolen selv til undertegnede.

Datatilsynet er derfor ikke gået videre hermed, men har dog rådgivet mig til såvel dataminimere i koordination med de offentlige myndigheder, samt til ikke at dele yderligere data med andre parter end netop de offentlige myndigheder, hvilket udelukker skolens undersøgelse."

Det betyder, at det ikke har været muligt at gennemføre et interview med Flemming Zachariasen.

På trods af Flemming Zachariasens meddelelse om ikke at ville deltage yderligere i advokatundersøgelsen, er han blevet partshørt om de udsagn, han er kommet med til Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK), og de faktiske forhold i undersøgelsen, der relaterer sig til disse. Høringsbrev blev fremsendt til Flemming Zachariasen den 26. september 2022.

Flemming Zachariassen meddelte ved mail af 6. oktober 2022 følgende:

"Tak for dit brev af 26. september, hvori du oplyser mig, at du, som kommissioneret undersøger for Herlufsholms skole og Gods, agter at afgive vurderinger der kan være til ugunst for mig, hvorfor jeg gives lejlighed til at udtale mig.

Jeg henviser dig fortsat til mit svar af d. 28/8-2022, hvori jeg begrundet af hvilke årsager jeg ikke kan deltage."

Der har været mange parallelle undersøgelser i sagen i 2022. Ud over at journalister har gennemført interviews, har STUK gennemført interviews og ført tilsyn. Derudover har der været en manuel whistleblowerordning på Herlufsholm Skole med mulighed for indberetning, og der er indført en ny digital whistleblowerordning, hvor Herlufsholm Skole har modtaget indberetninger fra elever. Endvidere er der gennemført trivselsundersøgelser med interviews af elever. Dertil kommer, at politiet har behandlet en række sager, der involverer inddragelse af elever.

Der er fra den uvildige advokats side taget kontakt til Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi, Næstved Kommune og STUK for at koordinere undersøgelserne og anmode om partsaktindsigt, idet det har været en væsentlig faktor at kunne modtage alt relevant materiale fra de respektive myndigheder til brug for afdækning af forholdene på Herlufsholm Skole, herunder bl.a. oplysninger om de konkrete elevsager.

Der er derfor blevet sendt aktindsigtsanmodninger til STUK, Næstved Kommune og Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi. Overordnet har det som udgangspunkt ikke været muligt at få udleveret navne i de sager, der var registreret hos de relevante myndigheder, uanset at der var indhentet fuldmagt fra Herlufsholm Skole.

STUK valgte dog at imødekomme begæringen om aktindsigt efter en længere klageproces over den manglende aktindsigt. Næstved Kommune valgte at indhente samtykke fra forældrene med henblik på udlevering af navne til brug for advokatundersøgelsen. Udfaldet heraf er i skrivende stund ikke afklaret. Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi valgte, henset til oplysningerne, at give aktindsigt i antallet af sager og anmeldelsesdatoen. Det var ikke muligt at få aktindsigt i selve anmeldelserne eller oplysninger på elevernes navne.

Dette har således ikke været muligt for den undersøgende advokat fuldt ud at identificere og sammenholde med oplysninger modtaget fra skolen.

Der er den 24. oktober 2022 givet bemyndigelse fra Herlufsholm Skoles bestyrelse til at udvide kommissoriet, således at to af de ældre sager kan undersøges nærmere, og der er samtidigt givet mulighed for, at personer, der måtte have noget at indberette for den periode, som går forud for kommissoriet, kan foretage indberetninger herom indtil udgangen af 2022.

3.2 Skriftlige indberetninger og interviews

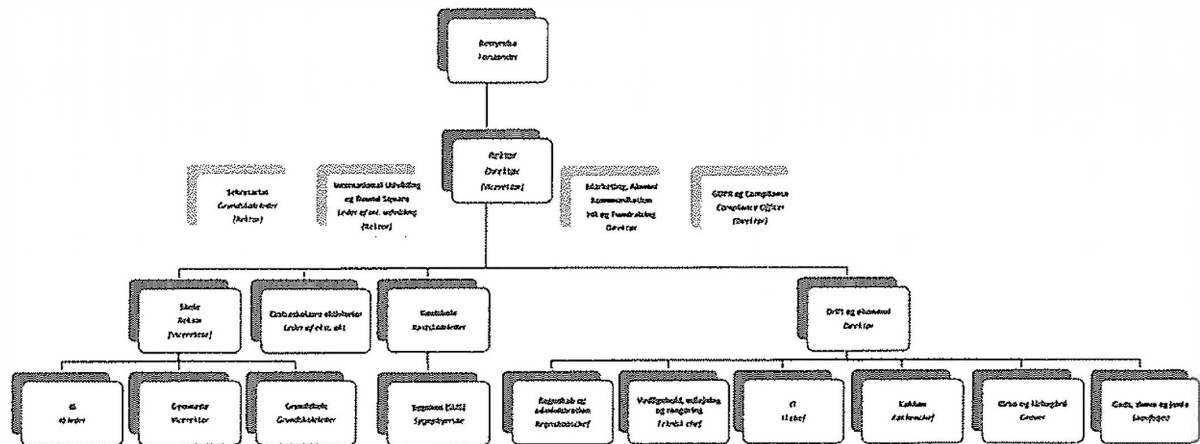
Efter lanceringen af indberetningsordningen den 10. juni 2022 har Elmann Advokatpartnerselskab i alt modtaget og gennemgået materiale i 44 sager. Heraf er der modtaget 14 nye indberetninger fra nuværende og tidligere elever på Herlufsholm Skole. Det er ikke alle indberetninger, der vedrører den omhandlede periode. De modtagne indberetninger indgår i rapporten, enten i form af generelle udsagn eller i form af mere konkrete bidrag.

På baggrund af beskrivelserne af episoder i indberetningerne samt de eksisterende sager blev relevante elever, lærere, ansatte og bestyrelsesmedlemmer udvalgt til interviews. Der blev på baggrund af indberetningerne/eksisterende sager udarbejdet spørgetemaer til hvert interview med relevante spørgsmål vedrørende den enkelte elevsag.

Der er gennemført 21 interviews. Disse interviews blev gennemført i august, september og oktober 2022 efter de retningslinjer, der fremgår af kommissoriet, samt af tilsendte oplysninger om rammer og regler for interviewprocessen. Der deltog bisidder i en række af disse interviews.

Efter hvert enkelt interview blev der udarbejdet et referat, som hver interviewperson fik mulighed for at gennemgå og kommentere.

4. Herlufsholm Skoles organisation

4.1 Organisationsoversigt fra 1. august 2018 til 9. maj 2022

Bestyrelse

Bestyrelsesformand/forstander

- Torben von Lowzow: 1. februar 2019 – juli 2022
- Jens Moberg: 1. februar 2011 – 31. januar 2019

Bestyrelsesmedlemmer

- Jens Ringsmose: april 2022 – juli 2022
- Marie Louise (Malou) Skeel: 2021 – juli 2022
- Peter Bernstorff: september 2020 – september 2021
- Sebastian Franck: oktober 2019 – juli 2022
- Noemi Katznelson: marts 2019 – maj 2022
- Philip Søren Thorsen: 2017 – juli 2022
- Anne Sophie Vilsbøll: 2015 – juli 2022
- Hanne Leth Andersen: august 2013 – april 2022

Medarbejderrepræsentanter

- Peter Neidel: 2021 og frem
- Steen Christensen: 2020 og frem

Ledelse

Direktør

- Tim Petersen: 1. august 2013 og frem

Rektor

- Martin Horst Arvedlund: konstitueret rektor fra 7. maj 2022
- Mikkel Kjellberg: 7. februar 2020 til 7. maj 2022
- Mikkel Kjellberg: konstitueret rektor fra 1. september 2019 til 7. februar 2020
- Flemming Zachariasen: 6. september 2016 til 23. juli 2019

Vicerektor

- Martin Horst Arvedlund: 1. maj 2020 og frem
- Mikkel Kjellberg: marts 2018 - januar 2020

IB

Leder af IB/Head of IB

- Natascha Henriette Betina Philip: 1. august 2015 og frem

Gymnasie

- Ann Hansen (leder af international udvikling):
 - Ledelsesmedlem fra 2014 og frem (ikke personaleansvar)
- Mikkel Kjellberg (uddannelsesleder/gymnasieleder):
 - 2012 - 2018
- Martin Horst Arvedlund (uddannelsesleder/pædagogisk leder):
 - 2016 - 2020
- Inge Olhoff-Jakobsen (uddannelsesleder/pædagogisk leder):
 - 1. august 2020 og frem

Grundskole

Grundskoleleder

- Anne-Louise Boelsmand: 1. august 2013 og frem

Vicegrundskoleleder

- Lotte Meyer Beck Jensen: 1. august 2015 og frem

Elmann

Ekstraskolære aktiviteter

Leder af ekstraskolelære aktiviteter

- Jacob Normann: 1. august 1988 og frem

Elevgårdene

Kostskoleleder

- Susanne Geisler: 1. august 2020 og frem
- Niels Christian Koefoed: 2006 – 31. juli 2020

Sovesalslærere

- Mathias Hesselholt Munck: 1. marts 2022 og frem
- Karsten Nielsen: 1. august 2021 og frem
- Lone Gad Gunbak: 1. august 2021 og frem
- Louise Trojahn: 23. november 2020 og frem
- Jakob Hartmann: 1. august 2020 og frem
- Josephine Hartmann: 1. august 2020 og frem
- Trine Lohse Røntorp: 1. august 2020 og frem
- Julie Sakina Holtze: 1. august 2020 – 31. juli 2022
- Philipp Baunsgaard Koll: 1. januar 2019 og frem
- Joakim Søgaard Normann: 1. april 2018 – 30. marts 2022
- Peter Neidel: 1. august 2016 – 30. juni 2019
- Emil Brandt Rex: 1. august 2015 – 31. juli 2020
- Kristine Brandt Rex: 1. august 2015 – 31. juli 2020
- Lykke Winther Kjer: 1. august 2004 – 31. juli 2020
- Mads Kjær Rasmussen: 1. august 2013 og frem
- Pernille Nohr Rasmussen: 1. august 2013 og frem
- Samuel Veng Sieck: 1. august 2011 – sommeren 2022
- Elsebeth Aarsø: 1. august 1993 – 30. juni 2020
- Lotte Normann Stourup: 1. august 1991 – 31. juli 2021
- Jacob Normann: 1. august 1991 - 31. juli 2021
- Susanne Geisler: 1. august 1990 – 1. august 2020

Sygehus (SUS)

- Leif Malte Gyldenstjerne Sehested (læge): 1. januar 1995 og frem
- Anne Marie (Mie) Sehested (ledende sygeplejerske): 1. august 1986 og frem

4.2 Nærmere om rektors forhold, herunder forholdet mellem rektor og bestyrelse

4.2.1 Baggrund

I et partshøringsbrev af 24. juni 2022 til Herlufsholm Skole udtalte STUK kritik af, at tidligere rektor Flemming Zachariasen oplevede pres fra bestyrelsen ved behandling af elevsager angående overtrædelse af skolens ordensregler.

I det følgende undersøges denne kritik nærmere.

4.2.2 Ansættelseskontrakter m.v.

Rektor er ansat af bestyrelsen for Herlufsholm Skole og Gods og refererer til denne. Herlufsholm Skoles direktion udgøres af rektor samt af skolens direktør.

Direktøren refererer i dagligdagen til rektor, men direktøren har dog en direkte reference til bestyrelsen vedrørende Stiftelsens administration, Herlufsholm Skole og Gods' samlede økonomi, driften, godset, bygninger og investeringer.

I det følgende medtages relevante uddrag fra Flemming Zachariasen, Mikkel Kjellberg og Gitte Nørgaards ansættelseskontrakter med tilhørende stillingsbeskrivelser og dispositionsfuldmagter.

Flemming Zachariasen

Som bilag 1 til tidligere rektor Flemming Zachariasens ansættelseskontrakt er vedhæftet en stillingsbeskrivelse af 13. april 2016. Af bilaget fremgår bl.a. følgende vedrørende organisatoriske forhold:

*"§ 2. Øvrige organisatoriske referencer:
Nærmeste underordnede er på undervisningssiden en grundskoleledelse (3 personer), en gymnasieledelse (4 personer) og en overordnet skoleledelse. I skoleledelsen er der ud over medlemmer fra gymnasie- og grundskoleledelse også repræsentanter fra kostskolen og fritiden. Rektor udnævner lederne til sine ledergrupper og deltager i alle ledelsesgrupperne."*

Af Flemming Zachariasens ansættelseskontrakt af 26. september 2016 fremgår følgende vedrørende rektors ansvar og kompetencer:

"§ 2. Ansvar og kompetencer:

Rektor, som er indehaver af eksamensretten, og som er den daglige leder af skolen, har det fulde og selvstændige ansvar for skolens pædagogiske ledelse i overensstemmelse med gældende lovgivning om private gymnasieskoler med grundskoleafdeling, de af Ministeriet for børn, undervisning og ligestilling givne bestemmelser samt fundats for Stiftelsen Herlufsholm Skole og Gods.

Rektor refererer til bestyrelsen, der er den øverste ledelse af Herlufsholm, og i det af bestyrelsen fastsatte omfang til Forstanderen som formand for bestyrelsen. **Indenfor de givne rammer kan bestyrelsen (eller medlem bestyrelsens møder Forstander) meddele rektor generelle eller specielle instrukser.**

Rektor udgør sammen med Stiftelsens direktør Herlufsholms direktion. I det daglige arbejde refererer Stiftelsens direktør til rektor. Direktøren, som er ansvarlig for Stiftelsens administration, Herlufsholms samlede økonomi, driften, godset, bygningerne og investeringer, refererer dog i disse spørgsmål direkte til bestyrelsen.

Det påhviler rektor at holde Forstanderen løbende underrettet om alle sådanne forhold for skolen, som kan være af betydning for bestyrelsens og Forstanders arbejde.

Rektor deltager i bestyrelsens møder, medmindre bestyrelsen bestemmer andet.

[...]

Rektor skal vejlede og tilrettevise skolens elever og har i disse henseender de særlige forpligtigelser over for alle skolens elever, som naturligt følger af skolens ansvar for deres opdragelse og udvikling. Det påhviler rektor at påse, at givne retningslinjer og direktiver for kost- og dagskolen nøje efterleves af kost- og dagelever, sovesalslærere og andet undervisningspersonale.

Rektor må ikke uden forhandling med Forstanderen bortvise elever." (fremhævninger foretaget)

Af bilag 1 til ansættelseskontrakten fremgår endvidere følgende vedrørende rektors opgaver og ansvar:

"§ 3. Generelle opgaver og ansvar:

Rektor er skolens leder i henhold til Gymnasieloven og Folkeskoleloven og har dermed det samlede pædagogiske ansvar for alle elever.

[...]

Det er rektors ansvar at sikre et godt og positivt samspil med elever, forældre, medarbejdere og andre interessenter. Rektor skal fungere som den samlende figur over for alle Herlufsholms medarbejdere og elever såvel som at fungere som bindeled til nærområdet og skolens eksterne interessenter samt generelt være skolens ansigt udad til når det gælder skolen, undervisning og elever.

Rektor er ansvarlig for, at skoleledelsen udarbejder strategi, årsplaner og medarbejderudviklingsforløb og er naturligvis ansvarlig for at sikre en god trivsel for medarbejderne på undervisningssiden.

Rektors pædagogiske ledelse skal udøves i tæt samarbejde med gymnasieleledelsen, grundskoleledelsen og skoleledelsen – og naturligvis i samarbejde med pædagogisk delråd og helråd og de forskellige ad hoc-udvalg. Ledelsesgrupperne for hhv. skoleledelsen, grundskole og gymnasium varetager den daglige personaleledelse af lærerkollegiet og kvalitetssikring af denne samt den overordnede organisering af skolens pædagogiske hverdag.

Rektor er ansvarlig for den del administrationen på rektorkontoret der i dagligdagen er direkte relateret til undervisningen af eksisterende elever i henholdsvis grundskolen og gymnasiet.

Rektor skal altid være tilgængelig for direkte henvendelser fra alle dele i organisationen, men også for henvendelse mm. fra personer og grupper uden for organisationen. Herunder særligt forældre og f.eks. pressen.

Med afsæt i skolens stærke værdimæssige fundament skal rektor sikre, at skolen løbende udvikles i henhold til muligheder og retningslinjer, såvel pædagogisk, teknologisk og samfundsmæssigt. Dette inkluderer også ekstra skolære fritidsaktiviteter.

Rektor skal kunne overskue og beherske en kompleks og omfattende ledelsesopgave med en stærk kultur og klare udviklingsmål.

Rektors strategiske ledelse indenfor undervisningsområdet udøves i et tæt samarbejde mellem rektor, direktør, øvrig ledelse og bestyrelse. I samarbejde og samspil med disse sætter rektor og direktør mål for Herlufsholm Skole og Gods, og tager initiativer til den udvikling og de forandringsprocesser, der er nødvendige for den fortsatte succes og fremdrift." (fremhævning foretaget)

I tillæg hertil har rektor i samarbejde med direktøren en række særlige opgaver, herunder bl.a. sikring af Herlufsholm Skoles rolle såvel nationalt som internationalt samt bevaring og udvikling af relationer. Af bilag 1 til ansættelseskontrakten fremgår følgende vedrørende rektors særlige opgaver:

"§ 4. Særlige opgaver:

Rektor skal, i samarbejde med direktøren, sikre Herlufsholm Skoles rolle lokalt, nationalt og internationalt. Skolen har et meget stærkt netværk- og det er en vigtig opgave for rektor at bevare og udvikle disse relationer (Round Square, Duke of Edinburgh, IB, CIE mfl.). I den sammenhæng skal rektor være indstillet på at trække på ressourcepersoner, netværk og kompetencepersoner inden for og uden for skolen for at afsøge muligheder for støtte til skolens udvikling.

Rektor skal deltage ved alle baller, koncerter og andre sociale arrangementer på Herlufsholm hvor forældre og/eller andre interessenter deltager.

[...]

Rektor skal gennem sit virke sikre en høj undervisningskvalitet, således at bestyrelsens målsætning om, at Herlufsholm Skole er blandt top 10 gymnasier i Danmark målt på afgangsgennemsnittet løbende tilstræbes.

Rektor skal, i samarbejde med direktøren, arbejde for at skabe, udvikle og bevare en fælles kultur på skolen mellem undervisning og drift samt sikre at Herlufsholms værdier bevares."

Mikkel Kjellberg

Som bilag 1 til tidligere rektor Mikkel Kjellbergs ansættelseskontrakt er vedhæftet en stillingsbeskrivelse af 7. februar 2020. Af bilaget fremgår bl.a. følgende vedrørende organisatoriske forhold:

"§ 2. Øvrige organisatoriske referencer:

*Den daglige ledelse af Herlufsholm påhviler under ansvar over for bestyrelsen henholdsvis Rektor og Herlufsholms Direktør. **Rektor er ansvarlig for skolens aktiviteter og direktøren er ansvarlig for Herlufsholms øvrige aktiviteter. Da Herlufsholm imidlertid er en samlet organisation, har bestyrelsen vedtaget, at Rektor er øverste daglige leder af Herlufsholm, hvilket er indarbejdet i Stillingsbeskrivelserne for Rektor og Direktør.***

[...]

Rektor er øverste leder for skolens samlede aktiviteter, der omfatter alle medarbejdere og aktiviteter for uddannelse af skolens eleverne." (fremhævning foretaget)

Af Mikkel Kjellbergs ansættelseskontrakt af 7. februar 2020 fremgår følgende vedrørende rektors ansvar og kompetencer:

"§ 2. Ansvar og kompetencer

Rektor er daglig leder for personalet på Herlufsholm og leder såvel skolens aktiviteter som - sammen med Herlufsholms direktør- Herlufsholms øvrige aktiviteter.

Rektor, som er indehaver af eksamensretten, og som er den daglige leder af undervisningsområdet (skolen), har det fulde og selvstændige ansvar for skolens pædagogiske ledelse i overensstemmelse med gældende lovgivning om private gymnasieskoler med grundskoleafdeling, de af Ministeriet for børn, undervisning og ligestilling givne bestemmelser samt fundats for Herlufsholm.

*Bestyrelsen er den øverste ledelse af Herlufsholm og rektor referer til denne om alle forhold vedrørende skolen, og i det af bestyrelsen fastsatte omfang til Forstanderen som formand for bestyrelsen. **Inden for de givne rammer kan bestyrelsen (eller mellem bestyrelsens møder Forstander) meddele rektor generelle eller specielle instrukser.***

Rektor udgør sammen med Herlufsholms direktør Herlufsholms direktion.

Det påhviler rektor at holde Forstanderen løbende underrettet om alle sådanne forhold for skolen, som kan være af betydning for bestyrelsens og Forstanders arbejde.

Rektor deltager i bestyrelsens møder, medmindre bestyrelsen bestemmer andet.

[...]

Rektor skal vejlede og tilrettevise skolens elever og har i disse henseender de særlige forpligtigelser over for alle skolens elever, som naturligt følger af skolens ansvar for deres opdragelse og udvikling.

Det påhviler rektor at sikre, at givne retningslinjer og direktiver for kost- og dagskolen nøje efterleves af kost- og dagelever, sovesalslærer og andet undervisningspersonale.

Rektor må ikke uden forudgående dialog med Forstanderen bortvise elever. (fremhævninger foretaget)

Af bilag 1 til ansættelseskontrakten fremgår endvidere følgende vedrørende rektors opgaver og ansvar:

”§ 3. Generelle opgaver og ansvar:

Rektor er skolens leder i henhold til Gymnasieloven og Folkeskoleloven og har dermed det samlede pædagogiske ansvar for alle elever.

[...]

Det er Rektors ansvar at sikre et godt og positivt samspil med elever, forældre, medarbejdere og andre interessenter.

Rektor skal fungere som den samlede leder for alle Herlufsholms medarbejdere, nuværende og tidligere elever og forældre, såvel som sammen med Direktøren bindeled til nærområdet og skolens eksterne interessenter.

Rektor er ansvarlig for, at skoleledelsen udarbejder strategi, årsplaner og medarbejderudviklingsforløb og er naturligvis ansvarlig for at sikre en god trivsel for medarbejderne på undervisningssiden.

Rektors pædagogiske ledelse skal udøves i tæt samarbejde med gymnasieledelsen, grundskoleledelsen og kostskoleledelsen - og naturligvis i samarbejde med pædagogisk delråd og hejråd og de forskellige ad hoc-udvalg. Ledelsesgrupperne for hhv., grundskole og gymnasium, kostafdeling og ekstraskolære aktiviteter varetager den daglige personaleledelse af lærerkollegiet og kvalitetssikring af denne samt den overordnede organisering af skolens pædagogiske hverdag.

Rektor er ansvarlig for den del administrationen på rektorkontoret, der i dagligdagen er relateret til undervisningen af elever i henholdsvis grundskolen og gymnasiet.

Rektor skal altid være tilgængelig for direkte henvendelser fra alle dele af organisationen, samt for henvendelse mm. fra personer og grupper uden for organisationen. Herunder særligt forældre, gl. herloviaanere og f.eks. pressen.

Med afsæt i skolens stærke værdimæssige fundament skal Rektor sikre, i overensstemmelse med bestyrelsen, at skolen løbende udvikles i henhold til muligheder og retningslinjer, både pædagogisk, teknologisk og samfundsmæssigt. Dette inkluderer også ekstraskolære- og fritidsaktiviteter.

Rektor er i samarbejde med bestyrelsen, direktøren og skoleledelsen ansvarlig for, at der stedse er formuleret en strategi for udvikling af skolen. Rektor er ansvarlig for, at strategien implementeres." (fremhævning foretaget)

I tillæg hertil har rektor i samarbejde med direktøren en række særlige opgaver, herunder bl.a. sikring af Herlufsholm Skoles rolle såvel nationalt som internationalt samt bevaring og udvikling af relationer. Af bilag 1 til ansættelseskontrakten fremgår følgende vedrørende rektors særlige opgaver:

"§ 4. Særlige opgaver:

Rektor skal, i samarbejde med Direktøren, sikre Herlufsholms rolle lokalt, nationalt og internationalt. Skolen har et meget stærkt netværk- og det

er en vigtig opgave for Rektor at bevare og udvikle disse relationer (Round Square, Duke af Edinburgh, 1B m.fl.). I den sammenhæng skal Rektor være indstillet på at trække på ressourcpersoner, netværk og kompetencepersoner inden for og uden for skolen for at afsøge muligheder for støtte til skolens udvikling.

Rektor skal deltage ved alle baller, koncerter og andre sociale arrangementer på Herlufsholm hvor forældre og/eller andre interessenter deltager. [...]

Rektor skal gennem sit virke sikre en høj undervisningskvalitet, således at bestyrelsens målsætning om, at Herlufsholm Skole er blandt top 10 gymnasier i Danmark målt på afgangsgennemsnittet løbende tilstræbes.

Rektor skal, i samarbejde med Direktøren, arbejde for at skabe, udvikle og bevare en fælles kultur på skolen mellem undervisning og drift samt sikre, at Herlufsholms værdier bevares."

Gitte Nørgaard

Som bilag 1 til tiltrædende rektor Gitte Nørgaards ansættelseskontrakt er vedhæftet en stillingsbeskrivelse af 2. august 2022. Af bilaget fremgår bl.a. følgende vedrørende organisatoriske forhold:

"§ 2. Øvrige organisatoriske referencer:

Jvf. Fundatsen, så er Rektor formelt ansvarlig for skolens aktiviteter og Direktøren for stiftets andre aktiviteter. Da Herlufsholm imidlertid er én samlet organisation, har bestyrelsen vedtaget, at Rektor er øverste daglige leder af Herlufsholm, hvilket er indarbejdet i Stillingsbeskrivelsen for Rektor og Direktør.

[...]

Rektor er øverste leder for skolens samlede aktiviteter, der omfatter alle medarbejdere og aktiviteter for uddannelse af skolens eleverne. (fremhævninger foretaget)

Af Gitte Nørgaards ansættelseskontrakt af 4. august 2022 fremgår følgende vedrørende rektors ansvar og kompetencer:

"§ 2. Ansvar og kompetencer

Rektor er daglig leder for personalet på Herlufsholm og leder såvel skolens aktiviteter som - sammen med Herlufsholms direktør - Herlufsholms øvrige aktiviteter.

Rektor er indehaver af eksamensretten, og har som den daglige leder af skolen det fulde og selvstændige ansvar for skolens pædagogiske ledelse, og at denne ledelse sker i overensstemmelse

med gældende lovgivning Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings retningslinjer, samt Herlufsholms fundats.

Bestyrelsen er den øverste ledelse af Herlufsholm. Rektor referer til bestyrelsen i alle forhold vedrørende Herlufsholm, og i det af bestyrelsen fastsatte omfang til Forstanderen som formand for bestyrelsen. **Inden for de givne rammer kan bestyrelsen (eller mellem bestyrelsens møder Forstander) meddele rektor generelle eller specielle instrukser.**

Rektor udgør sammen med Stiftelsens direktør Herlufsholms direktion.

Det påhviler rektor at holde Forstanderen løbende underrettet om alle forhold for skolen, som kan have betydning for bestyrelsens og Forstanders arbejde.

Rektor deltager i bestyrelsens møder, medmindre bestyrelsen bestemmer andet.

[...]

Rektor skal vejlede og tilrettevise skolens elever og har i disse henseender de særlige forpligtigelser over for alle skolens elever, som naturligt følger af skolens ansvar for deres opdragelse og udvikling. Det påhviler rektor at sikre, at givne retningslinjer og direktiver for kost- og dagskolen nøje efterleves af kost- og dagelever, sovesalslærere og andet undervisningspersonale." (fremhævninger foretaget)

Af bilag 1 til ansættelseskontrakten fremgår endvidere følgende vedrørende rektors opgaver og ansvar:

"§ 3. Generelle opgaver og ansvar:

Rektor er skolens leder i henhold til Gymnasieloven og Folkeskoleloven og har dermed det samlede pædagogiske ansvar for alle elever.

Rektor er ansvarlig for den pædagogiske og personalemæssige ledelse af medarbejderne i henholdsvis grundskolen og gymnasiet.

Det er rektors ansvar at sikre et godt og positivt samspil med elever, forældre, medarbejdere og andre interessenter.

Rektor skal fungere som den samlende leder for alle Herlufsholms medarbejdere og elever såvel og som bindeled til nærområdet og skolens eksterne interessenter. Rektor er generelt Herlufsholms ansigt udad til, når det gælder skolen, undervisning og elever.

Rektor er ansvarlig for, at skoleledelsen udarbejder strategi, årsplaner og medarbejderudviklingsforløb og er naturligvis ansvarlig for at sikre en god trivsel for medarbejderne på undervisningssiden.

Rektors pædagogiske ledelse skal udøves i tæt samarbejde med gymnasieleledelsen, grundskoleledelsen og kostskoleledelsen – og naturligvis i samarbejde med pædagogisk delråd og helråd og de forskellige ad hoc-udvalg. Ledelsesgrupperne for hhv., grundskole og gymnasium, kostafdeling og ekstraskolære aktiviteter varetager den daglige personaleledelse af lærerkollegiet og kvalitetssikring af denne samt den overordnede organisering af skolens pædagogiske hverdag.

Rektor er ansvarlig for den del administrationen på rektorkontoret der i dagligdagen er direkte relateret til undervisningen af eksisterende elever i henholdsvis grundskolen og gymnasiet.

Rektor skal være tilgængelig for direkte henvendelser fra alle dele i organisationen, men også for henvendelse mm. fra personer og grupper uden for organisationen. Herunder særligt forældre, gl. herlovianere og f.eks. pressen.

Med afsæt i skolens til enhver tid gældende strategi skal rektor sikre, i overensstemmelse med bestyrelsen, at skolen løbende udvikles i henhold til muligheder og retningslinjer, såvel pædagogisk, teknologisk og samfundsmæssigt. Dette inkluderer også ekstra de ekstraskolære- og fritidsaktiviteter.

Rektor skal kunne overskue og beherske en kompleks og omfattende ledelsesopgave med en stærk kultur og klare udviklingsmål.

Rektors strategiske ledelse inden for undervisningsområdet udøves i et tæt samarbejde mellem skoleledelsen, direktør og bestyrelse. I samarbejde og samspil med disse sætter rektor og direktør mål for Stiftelsen Herlufsholm Skole og Gods, og tager initiativer til den udvikling og de forandringsprocesser, der er nødvendige for den fortsatte succes og fremdrift." (fremhævninger foretaget)

I tillæg hertil har rektor i samarbejde med direktøren en række særlige opgaver, herunder bl.a. sikring af Herlufsholm Skoles rolle såvel nationalt som internationalt samt bevaring og udvikling af relationer. Af bilag 1 til ansættelseskontrakten fremgår følgende vedrørende rektors særlige opgaver:

"§ 4. Særlige opgaver:

Rektor skal, i samarbejde med direktøren, sikre Herlufsholms rolle lokalt, nationalt og internationalt. Skolen har et meget stærkt netværk- og det er en vigtig opgave for rektor at bevare og udvikle disse relationer (Round Square, Duke of Edinburgh, IB m.fl.). I den sammenhæng skal rektor

være indstillet på at trække på ressourcepersoner, netværk og kompetencepersoner inden for og uden for skolen for at afsøge muligheder for støtte til skolens udvikling.

Rektor skal deltage ved baller, koncerter og andre sociale arrangementer på Herlufsholm hvor forældre og/eller andre interessenter deltager. [...]

Rektor skal gennem sit virke sikre en høj undervisningskvalitet, således at bestyrelsens målsætning om, at Herlufsholm Skole er blandt top 10 gymnasier i Danmark målt på afgangsgennemsnittet løbende tilstræbes.

Rektor skal gennem sit virke desuden sikre god elevtrivsel, således at bestyrelsens ambition, om at Herlufsholm skole er en mobbe- og krænkelsesfri skole ses på de nationale trivselsmålinger ved løbende at tilstræbe at Herlufsholm scorer bedre på samtlige trivselsparameter.

Rektor skal, i samarbejde med direktøren, arbejde for at skabe, udvikle og bevare en god fælles kultur på skolen mellem undervisning og drift." (fremhævnning foretaget)

4.2.3 Udsagn fra interviews m.v.

Tidligere forstander Jens Moberg

Den undersøgende advokat har fået samtykke af tidligere forstander Jens Moberg til at anvende Jens Mobergs udsagn i brev af 7. juni ved besvarelsen til STUK. Den undersøgende advokat har ikke fundet det påkrævet at interviewe Jens Moberg.

Af skolens bemærkninger til oplysninger fra Flemming Zachariasen (FZ) af 7. juni 2022 fremgår bl.a., at Jens Moberg har udtalt følgende:

"5. Kultur omkring 3.g'erne

[...] FZ havde foreslået traditionen med fugleskydning ændret – men det blev afvist af bestyrelsen, idet skolens traditioner ikke skulle ændres. Det blev dog aftalt, at der ikke skulle serveres alkohol på dagen, men eleverne satte sig imod, og et medlem af bestyrelsen serverede selv alkohol for eleverne på dagen.

Fugleskydningen på Herlufsholm er for 3.g'erne en særlig tradition, ligesom der er særlige traditioner for 3.g'erne på mange andre af landets gymnasier.

Der var dog enighed i bestyrelsen, da FZ var rektor, om, at 3.g'ernes indtag af alkohol til Fugleskydningen på et tidspunkt gik for vidt.

[...]

Der var således fuld opbakning til FZ's forslag om, at elevernes indtag af alkohol under Fugleskydningen skulle begrænses væsentligt, og ligeledes fuld opbakning til rektors håndtering af dette problem umiddelbart op til og under Fugleskydningen. Dermed blev der gjort op med en uhensigtsmæssig kultur på skolen.

Der ses med andre ord ikke at være belæg for den kritik af kulturen i forbindelse med Fugleskydningen, som FZ retter mod Herlufsholm, end-sige at hans holdning på tidspunktet skulle have været anderledes end vedtaget. Bestyrelsen samt fhv. forstander Jens Moberg kan heller ikke nikke genkendende til den nu rejste kritik af dette forløb.

6. FZ undrer sig bl.a. derfor over, at der nu er kommet en fra bestyrelsen, som det er hans opfattelse, at ingen rektor vil kunne få gennemført.

[...]

Desuden mener Jens Moberg ikke, at det er sket én eneste gang under hans samarbejde med FZ, at FZ ønskede at gennemføre ændringer på skolen, som bestyrelsen modsatte sig.

[...]

9. FZ oplyste, at der har været fire voldtægtssager i den tid, hvor FZ var rektor. De er alle efter hans opfattelse blevet professionelt håndteret, og de er alle politianmeldt af enten skolen eller elever/forældre. I den sag, hvor styrelsen har udtrykt kritik, var det forældrene, der indgav politianmeldelse to dage efter episoden. Inden politianmeldelsen havde skolen bl.a. haft kontakt til den lokale kommune og haft møde med den forurettedes forældre. Skolen anså det som forældrenes afgørelse, om der skulle politianmeldes.

[...]

Jens Moberg har oplyst, at han var involveret i FZ's og skolens behandling af ovenstående sager, og at han altid har understreget behov for fuld åbenhed og aktiv involvering af myndighederne i disse sager. Hans opfattelse og tilgang var, at hvis der potentielt er foregået en forbrydelse, skal myndighederne selvsagt involveres.

Dette fremgår også af eksempelvis referat af bestyrelsesmøde den 14. juni 2017 (vedlagt):

'Bestyrelsen noterede styrelsens svar med hensyn til, at det i situationer, hvor en elev mener sig udsat for et seksuelt overgreb, er vigtigt at få vedkommende til lægeundersøgelse med henblik på at sikre eventuelle beviser. Skoleledelsen vil indarbejde denne

del af styrelsens svar i procedurer for fremtidig håndtering af lignende sager.'

11. FZ oplyste, at han ikke kunne bortvise en elev, uden at det blev forhandlet med bestyrelsesformanden.

[...]

Jens Moberg har oplyst, at når en overtrædelse af reglerne kunne medføre bortvisning, skulle han som bestyrelsesformand orienteres, samt at han i sin tid som forstander rent faktisk blev orienteret om de bortvisninger, der var. Jens Moberg har desuden oplyst, at ordet "forhandling" i forbindelse med bortvisning af elever ikke er hensigtsmæssigt, og at der heller ikke i praksis var tale om forhandling. Jens Moberg ønskede altid en orientering og begrundelse, men har aldrig bedt FZ ændre en beslutning om bortvisning.

[...]

12. FZ oplyste, at elevsager var et fast punkt på dagsordenen for alle bestyrelsesmøder i hele hans rektortid. Han fremlagde eksempler på bestyrelsesmødereferater, hvoraf dette fremgik. Der er således blevet orienteret om samtlige elevsager, hvor der har været myndighedskontakt eller sanktioner. Det ligger i punktet "Orientering fra rektor", som er omtalt i forretningsordenen for bestyrelsen. Punktet kan vedrøre ren orientering om enkelt-sager eller sparring med bestyrelsen om den videre færd.

Herlufsholm kan bekræfte dette udsagn.

Jens Moberg og Torben von Lowzow har oplyst, at det var en selvfølge, at bestyrelsen skulle orienteres om elevsager, hvor der har været myndighedskontakt eller sanktioner.

Dette indebærer imidlertid ikke, at bestyrelsen sagsbehandler på enkelt-sager, da dette er et ledelsesansvar.

[...]

14. FZ oplevede også at blive pålagt at ændre en afgørelse/beslutning. Det skete fra formanden bilateralt og uden for bestyrelsesrummet.

Jens Moberg og Torben von Lowzow har oplyst, at de aldrig har pålagt FZ at ændre en beslutning i en elevsag. Det må klart afvises.

15. Det hænger sammen med, at der er en klausul i FZ's ansættelseskontrakt om, at rektor skal "forhandle" med bestyrelsesformanden om bortvisninger.

Der henvises til pkt. 11 ovenfor.

[...]

17. FZ fremhæver et eksempel på en bortvisningssag fra 2017, hvor otte 3.g'ere var stukket af fra skolen og var gået i byen ("springning"). FZ bortviste de pågældende elever fra kostskolen (ikke dagskolen, hvorved de fik lov til at færdiggøre deres skolegang). Forældrene til de pågældende elever begyndte derefter at ringe til bestyrelsesformanden. Det endte med, at sanktionen blev ændret, således at eleverne alligevel kunne bo på skolen.

Jens Moberg har oplyst, at de otte elever som følge af overtrædelsen af skolens regler blev bortvist fra kostskolen. Deres overtrædelse af reglerne skete umiddelbart før de afsluttende eksaminer i 3.g. [...] Derfor fandt rektor og forstander frem til en løsning, således at de otte elever kunne bo i en separat lejlighed på skolens område. De otte elever kunne ikke færdes på sovesalene og deres normale værelser, men de kunne deltage i spisning i spisesalene.

Af referat af bestyrelsesmøde den 14. juni 2017 (vedlagt) fremgår det:

Forstander informerede bestyrelsen om elevsagen med 3g'erne der var sprunget fra sengning (8 stk.) og redegjorde for forløbet. Sagen har administrativt været meget tung kommunikationsmæssigt for både rektor og forstander. Der har desuden været mange hensyn at forholde sig til grundet eksamensperioden for eleverne og forstander mener den valgte løsning sikrer dette.

Fremadrettet skal der meldes klart og tydeligt ud, hvordan overtrædelsen af Herlufsholms regler og retningslinjer håndteres." (fremhævninger foretaget)

Torben von Lowzow

Den undersøgende advokat interviewede forhenværende forstander og bestyrelsesformand Torben von Lowzow (TVL) den 13. september 2022. I et referat af interviewet står følgende om rollen som bestyrelsesformand og samspillet mellem ledelse og bestyrelse ved behandling af elevsager:

"Der var bestyrelsesmøder 4 gange om året samt møder med rektor og direktøren én gang om måneden. TVL forklarede, at han som bestyrelsesformand/forstander ikke var involveret i driften af skolen. TVL blev dog tættere involveret i driften af skolen i maj 2022, som følge af afskedigelsen af MKE, hvilket var helt ekstraordinært. Afskedigelsen af MKE krævede en større involvering fra TVLs side i skoleledelsen, da den modvind, som Herlufsholm Skole blev mødt med efter udsendelsen fra omverdenen, satte skolens ledelse under et meget stort pres.

TVL forklarede, at hans rolle som forstander og bestyrelsesformand skal ses som enhver anden bestyrelsesformand.

[...]

TVL fremhævede, at Klagesagen var den eneste elevsag, som han huskede, hvor bestyrelsen har været med inde over og direkte støttet ledelsens behandling af en elevsag. TVL fremhævede, at elevsager i hans tid og, så vidt han var orienteret, også i Jens Mobergs tid var og blev et ledelsesansvar.

TVL nævnte, at det har været reguleret i rektors ansættelseskontrakt, at bestyrelsen skal orienteres ved bortvisning af elever. I FZ' kontrakt står der, at rektor "ikke må bortvise elever uden forhandling med forstander". Jens Moberg bekræftede, at der aldrig var en forhandling og at det de facto var en orientering. Da formuleringen ikke afspejlede de virkelige forhold og ansvar mellem rektor og forstander, ændrede TVL ordlyden i Mikkel Kjellbergs kontrakt, så rektor "ikke måtte bortvise elever uden forudgående dialog med forstander".

TVL nævnte, at det var vigtigt at sikre, at elevsager med overvejelser om bortvisning, der ofte var ubehagelige for alle parter, blev behandlet ordentligt og korrekt.

TVL udleverede en detaljeret oversigt med datoer fra forløbet af Klagesagen fra den 29. november 2021 til den 4. juli 2022.

TVL forklarede, at hele bestyrelsen blev orienteret den 7. december.

[...]

Der var møder undervejs, men skoleledelsen traf afgørelserne igennem hele forløbet. Bestyrelsen involverede sig for at sikre sagsbehandlingen

og formalia i dialogen med forældrene. Dette skyldtes, at nogle af forældrene var ret aggressive i deres henvendelser til skolen og skolens bestyrelse. TVL forklarede, at han i sin dialog med forældrene, da de henvendte til bestyrelsen, besvarede forældrene høfligt, men overfor dem fastholdt, at det var skoleledelsen, der behandlede sagerne.

[...]

TVL gentog, at hans egen rolle i elevsager var skrevet i granit, da elevsager udelukkende blev afgjort af skoleledelsen, der kender eleverne og skolemiljøet på en hel anden måde end han som bestyrelsesformand, og at han og bestyrelsens opgave var at sikre at skoleledelsen foretog ordentlig sagsbehandling TVL forklarede, at FZ havde beskyldt TVL for at involvere sig i skoleledelsens beslutninger og særligt for at fremme egne relationer til forældre. TVL kunne blot ryste på hovedet ad dette, da det ikke har hold på sig. TVL nævnte en konkret sag fra 2017, hvor han kendte eleven, hvorfor han til et bestyrelsesmøde, hvor sagen blev nævnt, selvfølgelig trådte uden for lokalet. TVL nævnte, at dette er refereret i bestyrelsesreferatet fra mødet, samt beskrevet i juni besvarelsen til STUK.

TVL gav et andet eksempel på en konkret elevsag, vedr. hash fra foråret 2022. Bestyrelsen blev orienteret om en potentiel udskrivning af en elev, hvor bestyrelsen spurgte ind til beslutningsgrundlaget. TVL forklarede, at da bestyrelsen så sagen igennem, kunne han konstatere, at skolen havde overset væsentlige formalitetsforhold, hvorfor han gjorde skoleledelsen opmærksom på dette og skoleledelsen blev bedt om at genoverveje dens beslutning. Dette kunne skoleledelsens godt se, og skoleledelsen ændrede dens afgørelse og beklagede sagsforløbet over for elevens forældre. Skolen tilbød eleven at komme tilbage på skolen, men forældrene endte med at udskrive eleven."

Om bestyrelsens samarbejde med forhenværende rektor Flemming Zachariasen (FZ) står bl.a. følgende:

"TVL forklarede på spørgsmålet om FZ' anklager mod bestyrelsen for bestyrelsens indblanding i hans arbejde, hvordan FZ bl.a. i mailkorrespondancen, som FZ har udleveret til STUK, selektivt ikke havde udleveret den fulde samtale, som viser, at det var FZ, der spurgte efter TVLs hjælp og også takkede for sparringen – og at det ikke var TVL, der havde instrueret FZ, som FZ har udlagt det overfor STUK samt i pressen."

Af Herlufsholm Skoles bemærkninger til oplysninger fra Flemming Zachariasen (FZ) af 7. juni 2022 fremgår i relation til Torben von Lowzow bl.a.:

"14. FZ oplevede også at blive pålagt at ændre en afgørelse/beslutning. Det skete fra formanden bilateralt og uden for bestyrelsesrummet.

Jens Moberg og Torben von Lowzow har oplyst, at de aldrig har pålagt FZ at ændre en beslutning i en elevsag. Det må klart afvises.

[...]

16. FZ fremlagde et bestyrelsesreferat fra 3. april 2017, som bl.a. omhandler bortvisning af den daværende bestyrelsesnæstformands gudsøn. Den daværende bestyrelsesnæstformand er den nuværende bestyrelsesformand. Der blev bakket op om bortvisningen i det pågældende tilfælde, men FZ fremlægger referatet som et eksempel på, at bestyrelsen er involveret i konkrete elevsager.

FZ mener, at der er et stort overlap mellem skolens forældrekræds og bestyrelsens private og faglige netværk, som sætter bestyrelsens habilitet under løbende pres – herunder i de konkrete elevsager.

Både den nuværende og tidligere forstander havde dialoger med mange forældre. Enkelte af disse har de kendt til gennem deres faglige og/eller private netværk. Dette har dog aldrig givet anledning til problemer.

Hvis et bestyrelsesmedlem har en mulig interessekonflikt i et spørgsmål, betragtes dette medlem som inhabil og deltager ikke i bestyrelsens behandling af spørgsmålet. [...]

Herlufsholm er ikke enig med FZ i kritikken om, at bestyrelsen problematisk skulle være involveret i enkeltsager, eller at der skulle være et utilbørligt overlap mellem forældrekræds og bestyrelsens netværk på en sådan måde, at bestyrelsens habilitet sættes under pres. FZ ses i øvrigt heller ikke nærmere at have underbygget eller dokumenteret sit udsagn.

[...]

19. Moderen til en af eleverne (en præfekt) klagede over behandlingen af hendes søn. Det afviste FZ, men fik derefter af bestyrelsesformanden besked om, at det skulle ændres. Bestyrelsesformanden havde tilmed skrevet til FZ, hvad han i den forbindelse skulle skrive til moderen. Det afviste FZ.

Herlufsholm er ikke enig i udlægningen af forløbet eller i synspunkterne om, at FZ 'fik besked' af bestyrelsesformanden om, at håndteringen skulle ændres, eller at bestyrelsesformanden skrev til FZ, hvad han skulle skrive til moderen.

Til supplerende dokumentation fremlægges i det følgende mailkorrespondance mellem FZ og Torben von Lowzows den 14. marts 2019, dvs. før FZ den 18. marts 2019 sendte mailen til forælderen.

Torben von Lowzow svarede FZ med kommentarer til det udkast til mail, der senere gik til forælderen, efter at FZ i en mail sendt den 14. marts 2019, kl. 16.38, havde bedt om Torben von Lowzows sparring: [...]

Den 14. mar. 2019 kl. 16.38 skrev Flemming Zachariasen <fz@herlufsholm.dk>:

'Hej Torben

Ej sendt endnu – bemærk at jeg ikke kan se at skolen og jeg er dem der foruretter og skaber ofre, nærmere omvendt.

Hvis du vil sparre med mig, så gerne – jeg sender den her en gang i morgen eftermiddag.'

[...]

Det var således FZ, som bad om Torben von Lowzows sparring.

Som det også fremgår, havde FZ bestyrelsesformandens opbakning til den mail, der blev sendt til forælderen – en mail, som FZ i øvrigt egenhændigt var ansvarlig for endeligt at færdiggøre og sende den 18. marts 2019.

Torben von Lowzows forslag til svar, jf. hans mail af 2. april 2019, kl. 21.36, skal ses i dette lys. Der var tale om en fastlåst situation mellem FZ og en forælder, og der havde vist sig behov for mere dialogsøgende bestræbelser, end FZ's mail af 18. marts 2019, kl. 22.40, og hans efterfølgende svar til bestyrelsesformanden havde lagt op til. Da FZ havde vanskeligt ved – eller vedholdende nægtede – at se behovet for dialog, kom Torben von Lowzow med sit forslag til svar for at konkretisere sine overvejelser, efter FZ tidligere i processen havde bedt om Torben von Lowzows bidrag.

Bestyrelsens opfattelse var dengang og er fortsat, at FZ's håndtering af den fastlåste situation – som den fremgår navnlig af den mailkorrespondance, som FZ selv har fremlagt – var uhensigtsmæssig, og at bestyrelsesformandens involvering var nødvendig.

Forælderen valgte i øvrigt ikke at forfølge sagen yderligere.

[...]

21. FZ oplyste, at han i konkrete elevsager, hvor han havde sanktioneret elever, blev bedt om at finde en løsning, som forældrene til de sanktionerede var tilfredse med.

På Herlufsholm er det – og var også i FZ's tid - den daglige ledelse/rektor, der beslutter eventuelle sanktioner over for elever, der forbryder sig mod skolens ordensreglement. Bestyrelsen blander sig ikke. Det sker ind i mellem, at forældre, der er utilfredse med en sanktion, henvender sig til bestyrelsen. I de tilfælde henvises helt fast til den daglige ledelse.

Eneste undtagelse er, jf. ovenfor punkt 11, at rektor forud for den mest alvorlige sanktion – bortvisning – skal høre forstanderen. Herlufsholm skal passe på eleverne og sørge for, at der er et godt og trygt miljø.

Hvis der sker noget, der er i modstrid med dette, kan bortvisning være en mulig konsekvens. Så skal forældrene orienteres. Og det er ikke altid, at forældrene er enige i en bortvisning.

Forventningen har aldrig været, at alle i en konfliktsituation kunne eller skulle være tilfredse. Det har heller ikke været tilfældet.

22. FZ tegnede generelt et billede af en bestyrelse, som i detaljer ved, hvad der foregik på skolen, og som var i tæt kontakt med forældre til elever på skolen, herunder via erhvervsnetværk, som forretningsforbindelser mv.

FZ rejste grundlæggende spørgsmål ved bestyrelsens habilitet.

For både den nuværende og den tidligere bestyrelse har det i alle sager været væsentligt at sætte sig grundigt ind i det materiale og de informationer, som den fik fra den daglige ledelse, da dette er grundlaget for bestyrelsens arbejde.

Bestyrelsen har desuden lagt stor vægt på gennemførte trivsels- og tilfredshedsundersøgelser blandt både lærere og elever, og at både forældre-, elev- og medarbejderrepræsentanter deltager aktivt i bestyrelsesarbejdet.

Bestyrelsen har trods sit relativt indgående kendskab til forholdene på Herlufsholm ikke haft kendskab til sager, hvor der burde skrives ind.

Tilsvarende kan det fuldstændig afvises, at usaglige hensyn og interesser har haft betydning ved bestyrelsens stillingtagen ved enkeltsager eller i det hele taget." (fremhævninger foretaget)

Den undersøgende advokat interviewede tidligere bestyrelsesmedlem [REDACTED] [REDACTED] den 21. september 2022. I referat af interviewet fremgår følgende:

"HGR spurgte ind til, om bestyrelsen i nogle tilfælde påvirkede konkrete elevsager i forbindelse med valg af sanktioner. Hertil svarede [REDACTED], at

hverken [redacted] eller Torben von Lowzow har påvirket valget af sanktioner i nogen sager.

[redacted] oplyste, at bestyrelsen indimellem blev orienteret om elevsager. Dette skete primært, hvis elevsagen kunne medføre hjemsendelse, f.eks. ved indtagelse af alkohol og hashrygning.

HGR spurgte ind til de sager, hvor fire elever blev bortvist. [redacted] oplyste, at [redacted] blev orienteret om sagen i starten af december 2021. [redacted] oplyste, at [redacted] på et helt overordnet plan drøftede skolens håndtering af den formelle sagsbehandling med Torben von Lowzow. Der blev afholdt et møde med skolens ledelse, hvor bestyrelsesmedlem [redacted] var til stede."

[redacted]
Den undersøgende advokat interviewede tidligere bestyrelsesmedlem [redacted] [redacted] den 6. september 2022. I referat af interviewet fremgår følgende om samspillet mellem ledelse og bestyrelse bl.a. i forbindelse med fire bortvisningssager fra november/december 2021:

"[redacted] fortalte, at [redacted] blev kontaktet før jul (på et tidspunkt i høringsfasen mellem 1. og 15. december) af TVL, der bad [redacted] om at tage en snak med MKE om sagen. [redacted] havde en telefonsamtale med MKE, der forklarede sagens nærmere omstændigheder.

[redacted] vurderede, at der var tale om en serie problematiske hændelser, men særligt én episode i hændelsesforløbet var helt uacceptabel. [redacted] bakkede derfor op om den beslutning, som MKE og SGE havde truffet om at bortvise de pågældende elever fra skolen.

[...]

Det var [redacted] opfattelse, at den daglige ledelse særligt i 2022 arbejdede med konkrete trivselstiltag. [redacted] havde drøftelser med ledelsen om også at tænke trivslen ind i skolens samlede pædagogiske tilgang til eleverne fremfor som særskilte initiativer."

[redacted]
Den undersøgende advokat interviewede tidligere bestyrelsesmedlem [redacted] [redacted] den 16. september 2022. I referat af interviewet fremgår følgende om samspillet mellem ledelse og bestyrelse ved behandling af elevsager:

"HGR spurgte ind til funktionsadskillelsen og grænserne mellem bestyrelsen og skoleledelsen, og om bestyrelsen har grebet ind i konkrete elevsager.

████ forklarede, at tildeling af sanktioner over for elever ikke var et anliggende for bestyrelsen. Der var klare linjer for kompetencefordelingen på dette punkt mellem ledelsen og bestyrelsen. I de tilfælde, hvor bestyrelsen blev orienteret om konkrete elevsager, var det udelukkende med henblik på sparring efter rektors ønske (typisk med forstander) eller for at forberede bestyrelsen på en eventuel klagesag eller medieomtale.”

Om bestyrelsens samarbejde med forhenværende rektor Flemming Zachariassen (FZ) står bl.a. følgende:

“████ har intet kendskab til, at bestyrelsen skulle have pålagt FZ at træffe en specifik afgørelse i en elevsag.

[...]

████ forklarede, at så vidt █████ husker, søgte FZ i nogle tilfælde sparring hos bestyrelsen, fordi han var usikker på, hvordan en given sag skulle håndteres.

████ forklarede, at bestyrelsen havde forståelse for, at det kunne være vanskeligt for FZ som ny rektor at have taget over fra Klaus Eusebius Jakobsen (KEJ), der havde været rektor i 23 år.”

Mikkel Kjellberg

Den undersøgende advokat interviewede forhenværende rektor Mikkel Kjellberg (MKE) den 25. august 2022. I referat af interviewet står følgende om samspillet mellem rektor og forstander i forbindelse med fire bortvisnings-sager fra november/december 2021:

“MKE oplyste, at han kontaktede tidligere forstander TVL, da han fik kendskab til sagerne. Udsendelse af bortvisningsvarsel blev tillige afstemt og godkendt af forstanderen.

I december 2021 blev der afholdt bestyrelsesmøde, hvor MKE orienterede den samlede bestyrelse om sagerne. Kostskoleleder SGE, vicerektor MHA, tidligere forstander TVL, tidligere bestyrelsesmedlem █████ samt MKE drøftede sagerne på et møde efter høringsfasen. På mødet var der enighed om, at de fire elever skulle bortvises.

Tidligere forstander TVL var inde over alle skrivelser, der blev sendt til STUK.”

4.2.4 Sammenfattende delvurdering af rektors forhold og samspillet med bestyrelsen

Forhenværende rektor Flemming Zachariassen har over for Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK) fremført en række påstande mod Herlufsholm Skole, som der vil blive kommenteret på i det følgende.

Flemming Zachariasen har bl.a. fremført, at han ikke kunne bortvise en elev, uden at det blev forhandlet med bestyrelsesformanden. Dette fremgår også af Flemming Zachariasens ansættelseskontrakt af 26. september 2016. Forhenværende forstander og bestyrelsesformand Jens Moberg har dog oplyst, at der ikke i praksis var tale om forhandling. Jens Moberg ønskede altid en orientering og begrundelse, men har aldrig bedt Flemming Zachariasen ændre en beslutning om bortvisning. Formuleringen blev også ændret i forbindelse med, at Mikkel Kjellberg blev ansat som rektor. Ifølge Mikkel Kjellbergs ansættelseskontrakt må rektor *"ikke uden forudgående dialog med Forstanderen bortvise elever"* (fremhævningsforetaget). Formuleringen er helt udgået af ansættelseskontrakten i forbindelse med, at Gitte Nørgaard blev ansat som rektor den 1. september 2022.

Flemming Zachariasen har hertil fremført, at han oplevede at blive pålagt at ændre en afgørelse/beslutning. Dette skete fra formanden bilateralt og uden for bestyrelsesrummet. Jens Moberg og Torben von Lowzow har imidlertid oplyst, at de aldrig har pålagt Flemming Zachariasen at ændre en beslutning i en elevsag.

Der er i undersøgelsen ikke fundet eksempler på, at forstander eller bestyrelse har grebet ind i rektors afgørelser i den periode, som den uvildige undersøgelse vedrører, dvs. i perioden 1. august 2018 til 9. maj 2022. Bestyrelsen er blevet orienteret om elevsager, hvor der har været myndighedskontakt eller sanktioner, og er blevet inddraget med henblik på sparring, men har ikke instrueret rektor om, hvordan en konkret elevsag skulle sanktioneres. I den undersøgte periode har bestyrelsen fungeret som en faglig kompetent sparringspart for rektor i de svære elevsager. Samtidig har bestyrelsen og forstanderen loyalt bakket op om rektors beslutninger i de svære elevsager over for elevernes forældre.

Den undersøgende advokat har derfor ikke fundet belæg for Flemming Zachariasens påstande om desavouering af forstander/bestyrelsen.

Det er også den undersøgende advokats opfattelse, at det skal være den daglige ledelse/rector, der beslutter eventuelle sanktioner over for elever, der forbryder sig mod skolens ordensreglement. I sager, hvor bortvisning er en potentiel sanktion, er det dog naturligt for rektor at sparre med bestyrelsen og søge opbakning fra denne. Dette er med til at sikre saglighed, ligebehandling og proportionalitet.

[REDACTED]

4.3 Nærmere om sygehuset

Den undersøgende advokat interviewede sygeplejerske [REDACTED] [REDACTED] den 25. oktober 2022. I et referat af interviewet står følgende om arbejdet på sygehuset ("SUS"):

■ fortalte, at ■ primært er der for kostelevernes skyld, men at ■ også tager sig af dageleverne, hvis der opstår noget i løbet af dagen.

■ fortalte, at hvis der er en elev, der har været udsat for en hændelse, kommer vedkommende over til ■, ofte sammen med en voksen. ■ er altid i dialog med skoleledelse og forældre, hvis eleven er over 18 skal der gives tilladelse til dette.

■ fortalte, at ■ kan konsulteres på telefon og være behjælpelig døgnet rundt, men at ■ officielle arbejdstid er fra 7-19. ■ oplyste, at ■ altid er hjemme, når der er fest m.v. på skolen. Det er næsten altid skoleledelsen, der kontakter ■, hvis der opstår noget i denne forbindelse."

I et referat af interviewet står følgende om elevsager:

"HGR spurgte, om der inden for kommissoriets periode var elever, der var kommet til ■ i forbindelse med f.eks. vold eller voldtægt, uden at skoleledelsen havde kendskab hertil. Dette havde ■ ikke nogen erindring om. ■ sagde, at ■ altid kontaktede skoleledelsen, hvis ■ havde mistanke om, at der havde været et overgreb. ■ kunne dog ikke vide, om eleverne altid fortalte sandheden. ■ opgave var ikke at møde eleven med mistro, men at varetage det daglige arbejde med omsorg for og behandling af elever. Endvidere inddrage relevante aktører såsom læge, hospital, psykolog m.m.

■ oplyste, at skoleledelsen (og forældre) har været inde over alle de mere alvorlige elevsager, som ■ er bekendt med."

Sygeplejerske ■ har således ikke kendskab til nogen grove elevsager, som skoleledelsen ikke har været bekendt med. Skoleledelsen har været inde over alle elevsager af en vis alvor, som har været forbi sygehuset.

5. Det faktiske grundlag

5.1 Historie og traditioner

Herlufsholm Skole blev stiftet den 23. maj 1565 som en skole for adelige og ærlige mænds børn og er dermed den ældste kostskole i Danmark. Herlufsholm Skole har en lang række traditioner, der er opbygget gennem mange årtier eller sågar århundreder. Skolen er bl.a. kendt for dens baller, skolebeklædning og det såkaldte herlovianersprog.

5.1.1 Interviews

Martin Horst Arvedlund

Den undersøgende advokat interviewede vicerektor Martin Horst Arvedlund (MHA) den 12. juli 2022. I et referat af interviewet står følgende:

"Forstander - historik og frem

Oplyst, at Herlufsholm fik sin første Forstander/Bestyrelse i 1993. Hofmarskål Søren Haslund som forstander, og det var han frem til 2004 (red.), hvorefter Jens Greve overtog. Jens Greve var forstander frem til 2011. Jens Moberg var forstander frem til januar 2019. Herefter blev det Torben von Lowzow.

MHA fortalte, at der har været turbulens. Skolens første bestyrelse blev indsat i 1993. Der var en strid mellem Hofjægermester Bernt Johan Collet og Gert Olsen som rektor. Fundatsen blev lavet om. I november 1993 kom Klaus Eusebius Jakobsen til. Gert Olsen rykkede ud af rektorboligen samme dag som Klaus tiltrådte.

[...]

MHA oplyste nærmere om skolen. I 00'erne besluttedes det, at skolen skulle hvile i sig selv blandt andet for ikke at udhule fonde. Derfor hævede man forældrebetalingen. I samme periode blev der iværksat en ny strategi, hvor fagligt niveau og karaktergennemsnit vægtedes højere end tidligere. Der blev desuden mere fokus på at holde elevtallene oppe. Dette dog ikke alene af økonomiske årsager. Elevtallene havde i en årrække været faldende frem mod Klaus Jakobsens tiltræden. Der var mange årsager til dette. Men det var vanskeligt at drive skolen med tilstrækkelig kvalitet, hvis der er meget få elever. Det blev oplyst, at bestyrelsen gik tæt på skolens drift. Processen startede i årene 2006-2008."

Den undersøgende advokat interviewede [REDACTED], der er leder af ekstraskolære aktiviteter og tidligere sovesalslærer, den 30. august 2022. I et referat af interviewet står følgende:

"HGR spurgte ind til kulturen før i tiden og de indberetninger, der er tilgået den uvildige advokatundersøgelse fra gamle dage, herunder retten til straf.

████ forklarede, at der skete et stort skifte i 1992. Klaus Eusebius Jakobsen lavede en reel og stor kulturændring, bl.a. voksede skolen fra 300 elever til 600 elever. █████ mente, at han var paradigmeskiftet.

████ sagde, at før i tiden var præfektsystemet fyldt med rettigheder, der var undertrykkende. Det fik Klaus fjernet. Klaus fik ligeledes indført, at dem, der skulle være præfeker, skulle have en uddannelse af pædagogisk karakter, og det var et forsøg på at fjerne præfektsystemet af undertrykkende karakter."

████████████████████
Den undersøgende advokat interviewede tidligere bestyrelsesmedlem ██████████ den 21. september 2022. I et referat af interviewet står følgende:

"Rektorskifte

████ fortalte, at █████ blev valgt til bestyrelsen, mens Klaus Jakobsen var rektor. █████ oplyste, at Klaus Jakobsen var kendt for at have afskaffet skolens mere utidssvarende traditioner. Klaus Jakobsen var en vellidt og karismatisk rektor, som havde været rektor på skolen i over 20 år.

Flemming Zachariasen blev ansat i 2016. █████ oplyste, at █████ prøvede at støtte Flemming Zachariasen, idet det kunne være en krævende opgave at tiltræde som ny rektor efter Klaus Jakobsen, som havde været meget vellidt og som havde været i funktionen længe. Endvidere skulle der foretages økonomiske nedskæringer i gymnasieskolen, hvilket var med til at gøre opgaven sværere for Flemming Zachariasen."

5.1.2 Overblik over traditioner og arrangementer i skoleåret¹

- I begyndelsen af hvert skoleår afholder Herlufsholm Skole fugleskydning, der er en 200 år gammel tradition, hvor alle forældre er inviteret. Om aftenen afholdes Fugleskydningsbal, hvor elever fra 8. klasse til 3.g og gammelherloviaanere er inviteret.
- Aftenen før Fugleskydningen blev der tidligere afholdt Bør-kamp, men denne er blevet afskaffet af vicerektor Martin Horst Arvedlund i 2022.
- Fik-Fak dag er Herlufsholm Skoles årlige sportsdag. Om aftenen afholdes Fik-Fak bal for alle skolens elever.
- Efterårsballet er en fest for eleverne i 6. og 7. klasse. Indtil efteråret 2020 hed ballet "Blebal".

¹ Informationen er hentet fra *Herlufsholm Skolehåndbog 2021-2022*.

- I november afholdes Vildtaften med vildtmiddag og efterfølgende underholdning for eleverne.
- Hvert år i november inviterer 2.g'erne til skolekomedie. Om aftenen afholdes Komediabal for elever i 10. kl., gymnasiet og IB.
- Julemarked og indsamling til SOS-børneby.
- Kirkejul – juleafslutning i kirken, hvor alle ønsker hinanden glædelig jul og god ferie.
- Hvert år den 14. januar markerer Herlufsholm Skole dets grundlægger Herluf Trolles fødselsdag med Trolledag, der indledes med Trollemorgen og afrundes med Trollebal for elever i 10. klasse, gymnasiet og IB samt Trollefest for elever i grundskolen.
- Maskeballet er en fastelavnsfest for alle skolens elever.
- Hvert år i marts inviterer 9. klasse til skolekomedie. Efter forestillingen afholdes Gøyebal for elever i 8. og 9. klasse.
- Bøgefri – alle elever får fri ved forårets ankomst, dvs. når bøgegrene springer ud.
- Ved det årlige forårsbal inviteres forældrene til eleverne i 1.g/Pre-IB og 10. klasse til en udstilling, hvor eleverne fremviser deres kunstneriske evner. Efter udstillingen afholdes Forårsbal for alle elever i 10. kl., gymnasiet og IB.
- Grillarrangement i rektors have i forbindelse med hueprøven, hvor 3.g-årgangen får taget mål til studenterhuer og -sweatshirts.
- På sidste skoledag er der lukket fest for alle 3.g'erne på diskotek. 3.g'erne vender først tilbage til Herlufsholm næste morgen, hvor de vækker kostskoleeleverne og inviterer dem til PØ-kamp. PØ-kamp er en gammel tradition, hvor 3.g og IB forsvarer en lille ø i Nyhave mod resten af skolens elever.

Præfektordningen har været en tradition på Herlufsholm Skole de sidste 80 år. Præfekterne udvælges af skolen blandt de 2.g'ere (kommende 3.g'ere), der har søgt om stillingen som præfekt, og har generelt til opgave at sørge for ro og orden blandt de yngre elever på Herlufsholm Skole.

I Skolehåndbogen 2017-2018 skrives der følgende om præfektordningen:

“Præfekter er elever i 3.g, som er udnævnt af skolen til at hjælpe sovesalslæreren med at koordinere arbejdet og vejlede eleverne i hverdagen på sovesalene.

Eleverne kan spørge præfekterne til råds om både skolearbejde og personlige anliggender, og præfekterne er i det hele taget med til at sikre et godt miljø på den enkelte gård. Skolen afholder hvert år præfektkurser i konstruktivt samspil og konfliktløsning.

Præfekterne udnævnes i foråret blandt elever i 2.g. Rektor afgør i samråd med sovesalslærerne, hvem der skal være præfeker.”

I Skolehåndbogen 2020-2021 og Skolehåndbogen 2021-2022 skrives der følgende om præfektordningen:

”Imødekommenhed og godt kammeratskab er grundlaget for, at alle kan se frem til en dag, hvor man trives i trygge rammer og føler sig respekteret. Dette er en fælles forpligtelse, men samtidig udnævner skolen hvert år en gruppe præfeker, der som rollemodeller er med til at sætte retningen for de øvrige elever.

Præfeker udnævnes i foråret blandt elever i 2.g. Rektor afgør i samråd med sovesalslærerne, hvem der skal være præfeker.”

Som konsekvens af TV2-dokumentarfilmen ”Herlufsholms hemmeligheder”, der blev sendt den 5. maj 2022, har bestyrelsen på Herlufsholm Skole vedtaget en handlingsplan, der indebærer, at flere af skolens hidtidige traditioner afskaffes eller ændres gennemgribende, herunder præfektordningen, den i udsendelsen omtalte PØ-kamp samt sovesalsordningen, så alle elever fremover kan sove på eneværelse.

5.2 Konkrete indberetninger ang. tiden før den undersøgte periode

Det skal indledningsvis bemærkes, at der er indkommet en række indberetninger, der vedrører tiden før den periode, som den uvildige undersøgelse vedrører. Der er også gennemført interviews, hvor det under interviewet stod klart, at det vedrørte forhold, der fandt sted inden den undersøgte periode.

Disse indberetninger om ældre sager indeholder beretninger om vold, voldtægt og mobning.

Det ligger umiddelbart uden for denne undersøgelses kommissorium at undersøge disse sager nærmere og tage stilling til disse enkeltsager.

Det følger dog af kommissoriet, at hvis den undersøgende advokat “[...] bliver opmærksom på forhold – eksempelvis den undersøgte periode – der gør, at metoden eller kommissoriet for undersøgelsen ikke er dækkende i forhold til undersøgelsens formål, skal Henrik Græsdal [den undersøgende advokat] gøre Herlufsholms bestyrelse opmærksom på dette, så metode eller kommissorium kan revideres.”

I det følgende er der derfor en gengivelse af indholdet af udvalgte henvendelser samt en anbefaling om et tillæg til nærværende kommissorium.

Dertil kommer, at enkelte indberetninger kan have en detaljeringsgrad og alvor, der bevirker, at de udløser en underretningspligt/handlepligt, bl.a. som følge af overgreb på børn, der muligvis ikke er undergivet en strafferetlig forældelse, og pligt til f.eks. at indgive politianmeldelse i sagen.

I det følgende gengives indholdet af visse af disse mails til den undersøgende advokat om mobning:

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

En tidligere elev har ved interview oplyst følgende:

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

En tidligere elev har ved interview oplyst følgende:

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

En mor har foretaget en indberetning pr. mail og sendt længere mailkorrespondance, hvoraf de centrale uddrag er følgende:

"20. september 2022

«Kære Henrik

[REDACTED]

[REDACTED]

■

8. maj 2022

«Kære forstander

[Redacted content]

■

28. oktober 2014

Kære kostskoleleder Y

[Redacted content]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[Redacted]

18. august 2014

Kære sovesalslærer V

[Redacted]

[Redacted]

|

[Redacted]

[Redacted]

|

[Redacted]

[Redacted]

|

[Redacted]

[Redacted]

|

[Redacted]

|

[Redacted]

[Redacted]

[REDACTED]

I det følgende gengives indholdet af en indberetning om [REDACTED] mod børn:

"Hej Henrik.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Den undersøgende advokat har derfor undersøgt de konkrete identifikationsdata, der er angivet i mailen. Den undersøgende advokat har forsøgt at verificere de angivne oplysninger i mapper med elevregistreringen fra den pågældende periode.

[REDACTED]

[REDACTED]

Anmelderens identitet kan ikke be- eller afkræftes af den undersøgende advokat. Det kræver hjemmel og en teknisk kunnen, som kun politiet har.

Der er endvidere kommet en indberetning og i forlængelse heraf afholdt et interview med en kvinde om en kultur [REDACTED] præget af vold og overgreb. Af referatet fremgår følgende:

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Alle identifikationsdata i sagen er den undersøgende advokat bekendt.

[REDACTED]

[REDACTED]. Det ligger ikke i det eksisterende opdrag at undersøge og tage stilling til sagen. Det er den undersøgende advokats opfattelse, at oplysningerne er troværdige og valide.

Sagens oplysninger er af sådan en alvor, at det har givet anledning til, at den undersøgende advokat har anbefalet bestyrelsen for Herlufsholm Skole at revidere kommissoriet og opdraget. Se nedenfor.

5.2.1 Sammenfattende delvurdering ang. historiske sager

Det følger af kommissoriet, *"at hvis den undersøgende advokat bliver opmærksom på forhold – eksempelvis den undersøgte periode – der gør, at kommissoriet for undersøgelsen ikke er dækkende i forhold til undersøgelsens formål, skal Henrik Græsdal gøre Herlufsholms bestyrelse opmærksom på dette, så kommissorium kan revideres."*

Forstanderen på Herlufsholms Skole har den 24. oktober 2022 på vegne af bestyrelsen givet bemyndigelse til at udvide kommissoriet, således at to af disse sager kan undersøges nærmere, og der er samtidigt givet mulighed for, at personer, der måtte have noget at indberette for den periode, som går forud for kommissoriet, kan foretage indberetninger herom.

Den undersøgende advokat vil derfor i forhold til sager om elever, der måtte have oplevet krænkelser uden for den tidsmæssige afgrænsning af nærværende undersøgelse, eller som i øvrigt måtte være uvidende om nærværende undersøgelse, indstille følgende:

At bestyrelsen tiltræder,

- at der foretages en tilbundsående undersøgelse af og stillingtagen til to ældre sager med henblik på genopretning snarest muligt,
- at der indgives politianmeldelse i en af de to ældre sager,
- at der i øvrigt som et tillæg til det nuværende kommissorium og opdrag gives mulighed for at foretage indberetning af sager fra før 1. august 2018, og at der kan foretages en konkret vurdering af disse,
- at tidligere elever, der måtte have oplevet krænkelser uden for den tidsmæssige afgrænsning af nærværende undersøgelse, eller som i øvrigt måtte være uvidende om nærværende undersøgelse, inden udgangen af 2022 kan foretage indberetning om krænkelsen, og
- at der herefter foretages en faktuel undersøgelse af sagerne såvel som en juridisk vurdering af sagerne således, at der vil kunne indstilles til bestyrelsen, om der skal gives en undskyldning, udbetales en godtgørelse for en krænkelse eller i grove tilfælde også skal foretages politianmeldelse.

Den juridiske vurdering skal følge domstolenes retspraksis i sager om krænkelser af børn og unge, herunder om der skal gives godtgørelse for ikke-økonomisk skade, som sagsøgerne har krav på som følge af institutionens ansvar for overtrædelse af EMRK art. 3, jf. princippet i erstatningsansvarslovens § 26 smh. art. 13 og art. 41 i EMRK, således at krænkelsens karakter, grovhed og varighed samt graden af skyld indgår som væsentlige momenter i vurderingen. Der gives pt. en godtgørelse på op til 300 t.kr., hvis en offentlig myndighed måtte findes ansvarlig for, at en elev har været udsat for en nedværdigende behandling.

Det er den undersøgende advokats vurdering, at Herlufsholm Skole bør følge den praksis, der gælder for offentlige myndigheder, selvom kun dele af Herlufsholm Skoles aktiviteter er omfattet af de offentligretlige regler. En indskrænkende fortolkning ville i øvrigt kunne anfægtes som værende i strid med EMRK art. 13 om effektive retsmidler, jf. præmisserne i U 2017.3272 Ø.

Det anbefales endvidere, at principperne i forældelseslovens § 3, stk. 5, hvorefter der ikke er en forældelsesfrist i sager om myndighedens lovbestemte forpligtelse til at hindre overgreb på børn, følges, uanset en juridisk diskurs om, hvorvidt Herlufsholm Skole er en forvaltningsmyndighed eller ej.

5.3 Generelle forhold om elevtrivsel i den undersøgte periode

5.3.1 Trivselsmålinger fra 2018 og frem

Som en del af kommissoriet for den uvildige undersøgelse fremgår, at den undersøgende advokat skal forestå en undersøgelse af, om der i perioden fra 1. august 2018 til 9. maj 2022 har været krænkelser i form af bl.a. mobning, ligesom den undersøgende advokat har adgang til alt skriftligt materiale hos Herlufsholm Skole af betydning for sagen.

For at få et overblik over antallet af sager om mobning er det ved opdraget fravalgt, at der skulle sendes breve til alle elever, der har gået på Herlufsholm Skole i den omhandlede periode. I stedet blev det aftalt, at den kvantitative vurdering af antallet skulle ske efter det foreliggende materiale i form af eksisterende trivselsundersøgelser m.v.

De gymnasiale uddannelser har siden 2018 skulle gennemføre en obligatorisk trivselsmåling, jf. § 59 a i lov om de gymnasiale uddannelser. Den årlige måling af elevernes trivsel skal gennemføres i undervisningstiden fra 1. november til 31. december, jf. § 1 i bekendtgørelse nr. 1086 af 31. oktober 2019 om måling af elevers trivsel i de gymnasiale uddannelser. Det er oplyst for den undersøgende advokat, at trivselsmålingen for 2018 blev tilgængelig for Herlufsholm Skole i februar 2019.

Beskrivelsen af elevtrivslen vil i det følgende tage udgangspunkt i Børne- og Undervisningsministeriets årlige måling af elevernes trivsel på den gymnasiale uddannelse (STX) på Herlufsholm Skole for 2018, 2019, 2020 og 2021.²

Man skal derfor være opmærksom på, at der kan være forskel på trivselssituationen på grundskolen, STX og IB. Da gymnasiet har en større kostafdeling, kan konfliktmønsteret også se anderledes ud end på gymnasier uden en kostafdeling. Dette aspekt behandles i en redegørelse af 21. marts 2022, som Herlufsholm Skoles skoleledelse har afgivet til Herlufsholm Skoles bestyrelse:

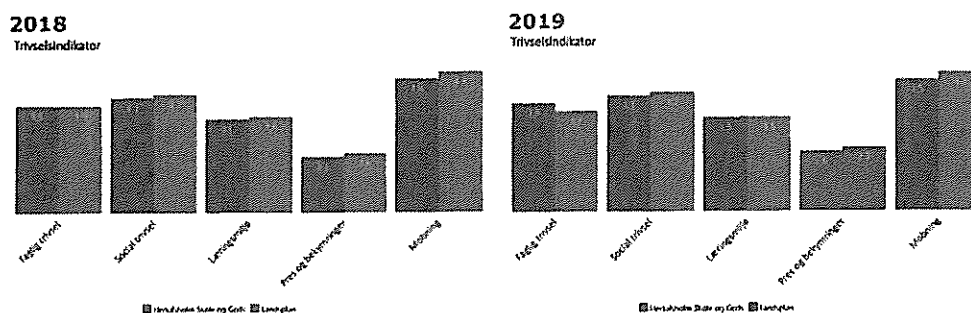
² Resultaterne findes på uddannelsesstatistik.dk

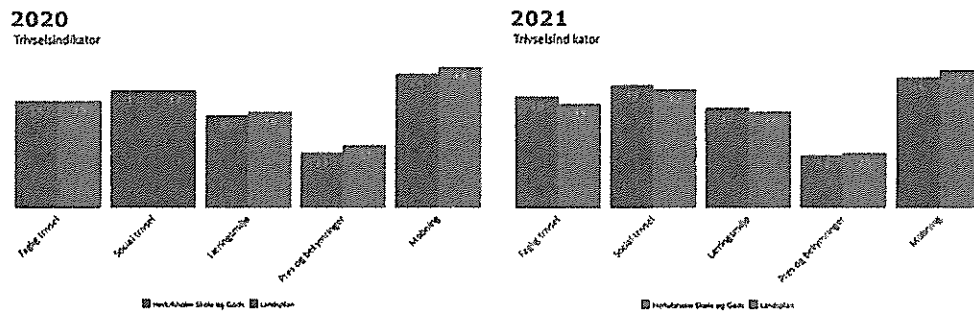
“Kostskolelivet byder på et tættere samvær, end det andre elever oplever. Eventuelle konflikter får en større betydning for elever, der tilbringer det meste af deres hverdag sammen uden for skoletiden. Det aktive til- og fravalg af kammerater, som andre elever kan træffe i fritiden, er for kostskoler begrænset. Det øgede samvær på kostgymnasier skaber desuden flere situationer, hvor konflikter kan opstå. For Herlufsholms Skoles vedkommende forstærkes denne effekt yderligere, da deltagelse i skolens omfattende ekstraskolære program er obligatorisk for samtlige elever og ikke forbeholdt kosteleverne. De mange aktiviteter uden for skoletiden kaster naturligvis også mange positive resultater af det omfattende program, hvilket vi bl.a. ser i skolens høje fastholdelsesevne samt gode faglige resultater og løfteevne, hvor skolen præsterer blandt landets bedste på alle 3 parametre.”

Med disse forbehold in mente, er det den undersøgende advokats opfattelse, at målingerne er dækkende i forhold til at forstå situationen vedrørende mobning på Herlufsholm Skole i perioden fra 2018 til 2021, ligesom offentliggørelsen af målingen i februar 2019 har været velegnet til at få indblik i såvel ledelsens som bestyrelsens adfærd og handlinger som følge heraf.

Børne- og Undervisningsministeriet opgør fem indikatorer for elevernes trivsel på de gymnasiale uddannelser på landsplan. Disse indikatorer er “faglig trivsel”, “social trivsel”, “læringsmiljø”, “pres og bekymringer” og “mobning”.

Herlufsholm Skole scorer tilnærmelsesvis på landsgennemsnit på indikatorerne “faglig trivsel”, “social trivsel” og “læringsmiljø” i perioden fra 2018 til 2021, jf. nedenstående resultater. Tallene angiver den gennemsnitlige score på hver enkelt trivselsindikator på en skala fra 1-5, hvor 1 er den lavest mulige trivsel, og 5 er den højest mulige trivsel.

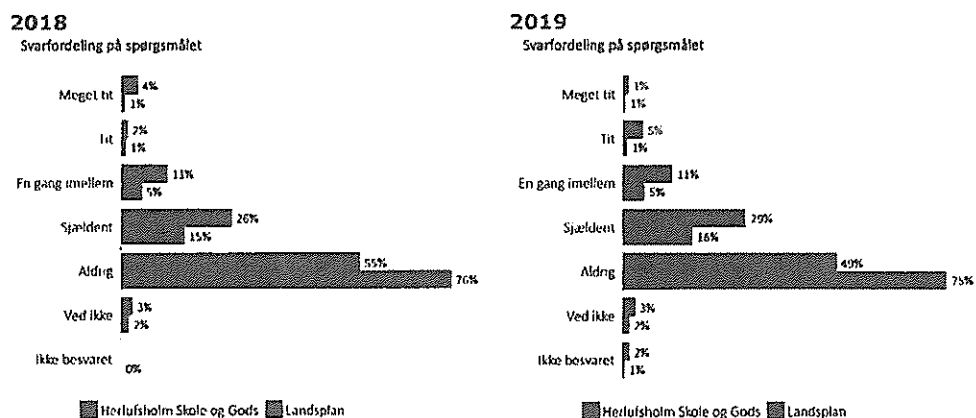
I det følgende vil der blive fokuseret på elevtrivselen for indikatoren "mobning", der består af 6 spørgsmål. Det skyldes, at mobning er et af de forhold, som direkte er omfattet af undersøgelsen.

Spørgsmålene vil blive behandlet enkeltvis, hvorefter der vil blive skabt et samlet overblik over trivselen på Herlufsholm Skole for så vidt angår mobning, sammenholdt med landsplan.

Spørgsmål 1

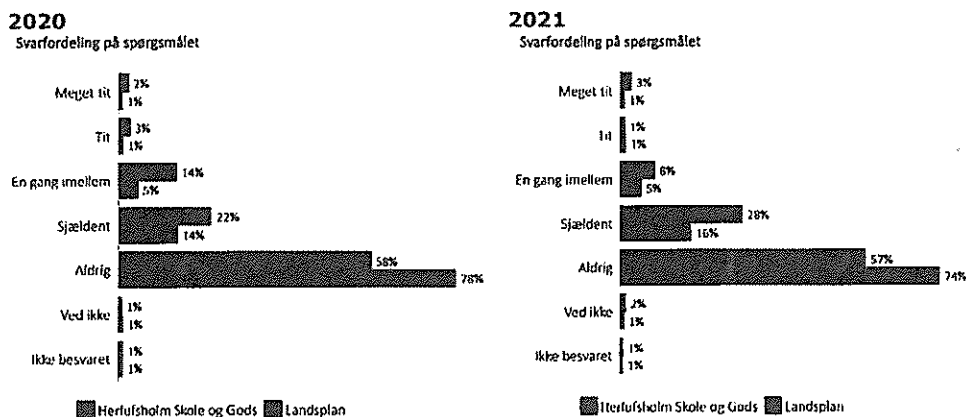
"I hvilket omfang er du det seneste år blevet udsat for følgende af de andre elever eller ansatte på skolen?"

- **Blevet kaldt grimme navne, gjort nar af eller blevet drillet på en sårende måde?"**

Som det fremgår, er næsten hver 2. elev (ca. 45 %) på Herlufsholm Skole blevet kaldt grimme navne, gjort nar af eller blevet drillet på en sårende måde i 2018. Til sammenligning er det kun hver 4. elev (ca. 24 %) på landsplan. Samtidig er procentdelen for elever, der har svaret "meget tit", 3 procentpoint højere på Herlufsholm Skole end på landsplan. På Herlufsholm Skole er 1 ud af 25 elever således "meget tit" blevet kaldt grimme navne, gjort nar af eller blevet drillet på en sårende måde. På landsplan er det derimod kun 1 ud af 100 elever.

I 2019 fremgår igen, at hver 2. elev (ca. 51 %) på Herlufsholm Skole er blevet kaldt grimme navne, gjort nar af eller blevet drillet på en sårende måde, mens det til sammenligning kun er hver 4. elev (ca. 25 %) på landsplan.

I 2020 ses en mindre forbedring, men det er dog stadig knap hver 2. elev (ca. 42 %) på Herlufsholm Skole, der er blevet kaldt grimme navne, gjort nar af eller blevet drillet på en sårende måde. Til sammenligning er det kun hver ca. 5. elev (ca. 22 %) på landsplan.

I 2021 er stadig knap hver 2. elev (ca. 43 %) på Herlufsholm Skole blevet kaldt grimme navne, gjort nar af eller blevet drillet på en sårende måde. Til sammenligning er det kun hver 4. elev (ca. 26 %) på landsplan. Samtidig er procentsatsen for elever, der har svaret "meget tit", 2 procentpoint højere på Herlufsholm Skole end på landsplan. På Herlufsholm Skole er 3 ud af 100 elever således "meget tit" blevet kaldt grimme navne, gjort nar af eller blevet drillet på en sårende måde. På landsplan er det derimod kun 1 ud af 100 elever.

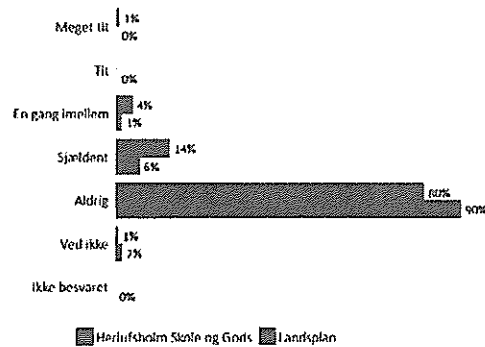
Spørgsmål 2

"I hvilket omfang er du det seneste år blevet udsat for følgende af de andre elever eller ansatte på skolen?

– *Blevet truet til at gøre ting, jeg ikke havde lyst til at gøre?"*

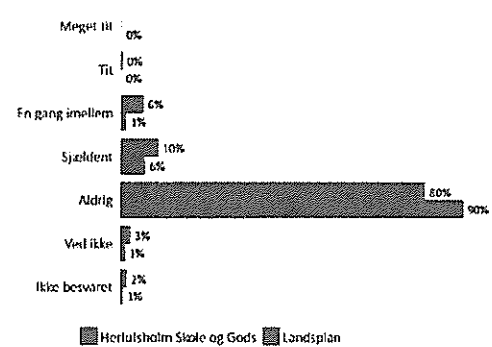
2018

Svarfordeling på spørgsmålet

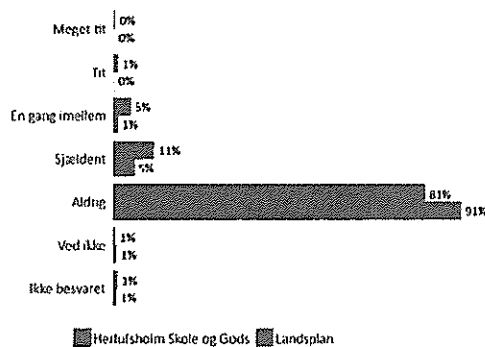
2019

Svarfordeling på spørgsmålet

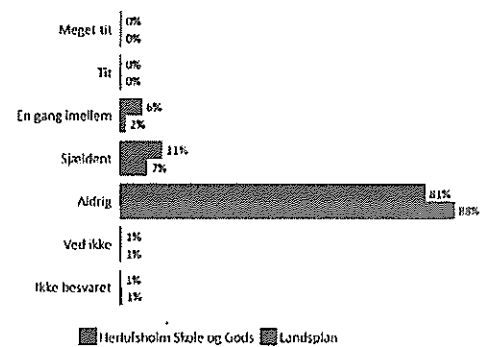
2020

Svarfordeling på spørgsmålet

2021

Svarfordeling på spørgsmålet

I 2018, 2019, 2020 og 2021 er ca. hver 5. elev (ca. 19-20 %) på Herlufsholm Skole blevet truet til at gøre ting, som vedkommende ikke havde lyst til at gøre. Til sammenligning er det kun mellem hver ca. 8. og 11. elev (ca. 9-12 %) på landsplan.

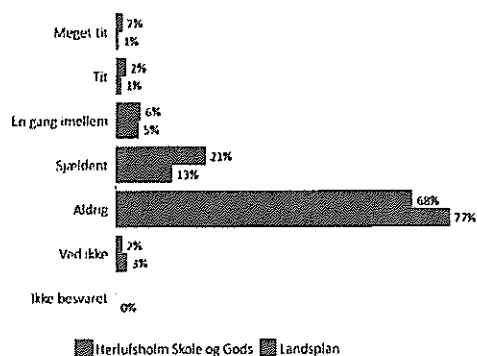
Spørgsmål 3

"I hvilket omfang er du det seneste år blevet udsat for følgende af de andre elever eller ansatte på skolen?"

– **Blevet udsat for uønsket psykisk eller fysisk opmærksomhed?"**

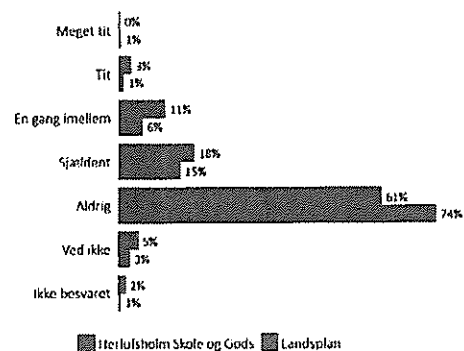
2018

Svarfordeling på spørgsmålet

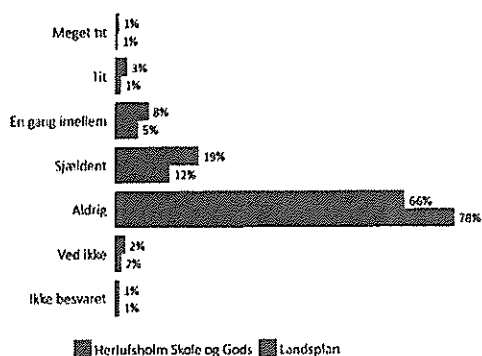
2019

Svarfordeling på spørgsmålet

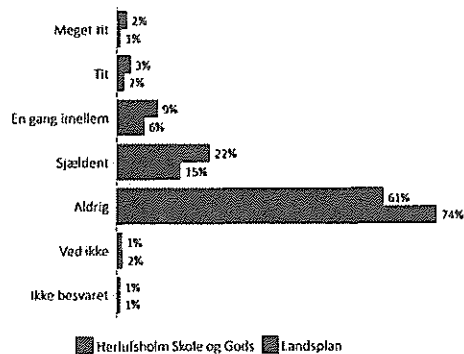
2020

Svarfordeling på spørgsmålet

2021

Svarfordeling på spørgsmålet

I 2018, 2019, 2020 og 2021 er ca. hver 3. elev (ca. 32-39 %) på Herlufsholm Skole blevet udsat for uønsket psykisk eller fysisk opmærksomhed. Til sammenligning er det kun hver ca. 4. elev (ca. 22-26 %) på landsplan.

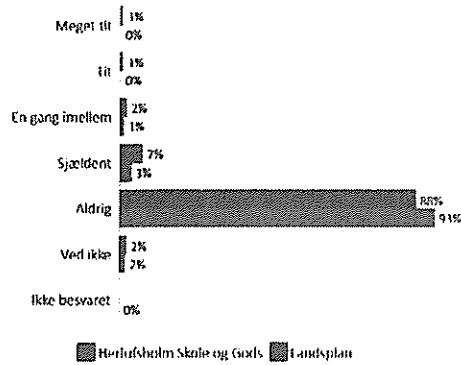
Spørgsmål 4

"I hvilket omfang er du det seneste år blevet udsat for følgende af de andre elever eller ansatte på skolen?"

– **Digital mobning?"**

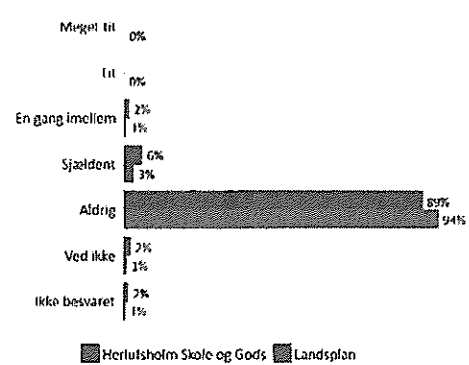
2018

Svarfordeling på spørgsmålet

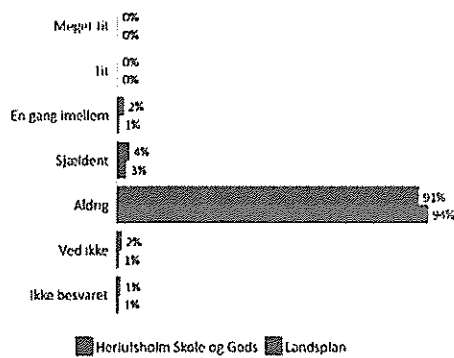
2019

Svarfordeling på spørgsmålet

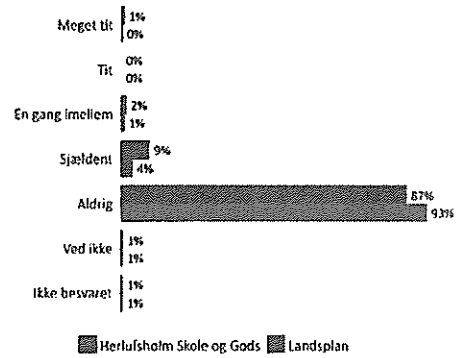
2020

Svarfordeling på spørgsmålet

2021

Svarfordeling på spørgsmålet

I 2018, 2019, 2020 og 2021 er mellem hver ca. 8. og 11. elev (ca. 9-13 %) blevet udsat for digital mobning. Til sammenligning er det kun mellem hver ca. 14. og 16. elev (ca. 6-7 %) på landsplan.

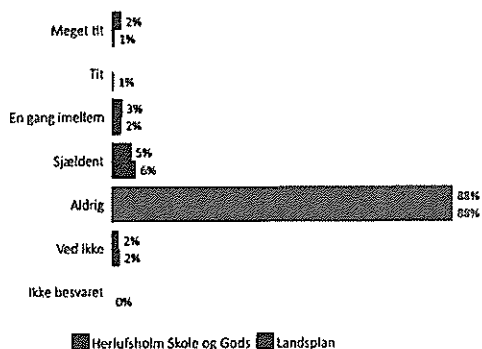
Spørgsmål 5

"I hvilket omfang er du det seneste år blevet udsat for følgende af de andre elever eller ansatte på skolen?

– **Blevet udsat for uønsket seksuel opmærksomhed?"**

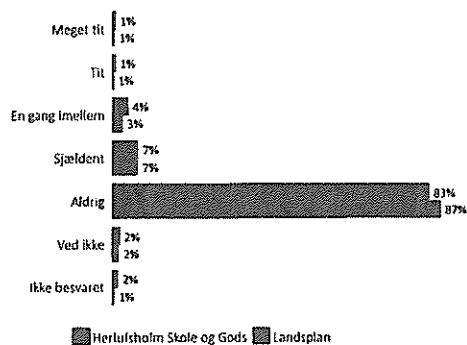
2018

Svarfordeling på spørgsmålet

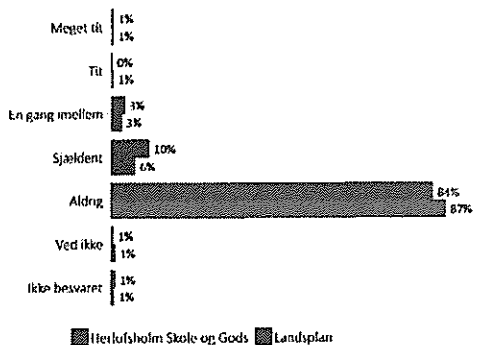
2019

Svarfordeling på spørgsmålet

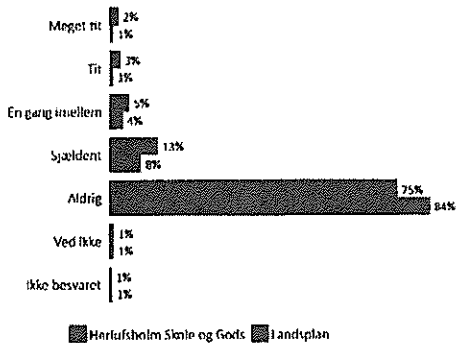
2020

Svarfordeling på spørgsmålet

2021

Svarfordeling på spørgsmålet

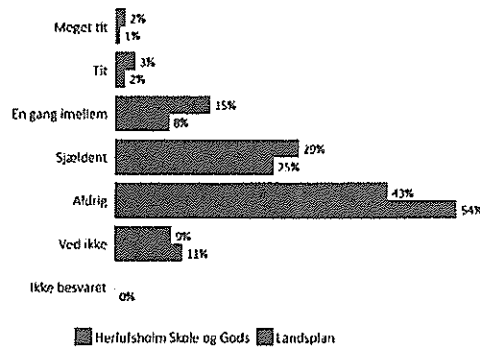
I 2018, 2019 og 2020 er omtrent samme procentdel af elever på Herlufsholm Skole (ca. 12-17 %) blevet udsat for uønsket seksuel opmærksomhed som på landsplan (ca. 12-13 %). I 2021 er hver 4. elev (ca. 25 %) på Herlufsholm Skole blevet udsat for uønsket seksuel opmærksomhed. Til sammenligning er det kun hver ca. 6. elev (ca. 16 %) på landsplan.

Spørgsmål 6

"I hvilket omfang har du det seneste år oplevet, at elever eller ansatte på skolen er blevet presset til at gøre noget, som de ikke havde lyst til at gøre?"

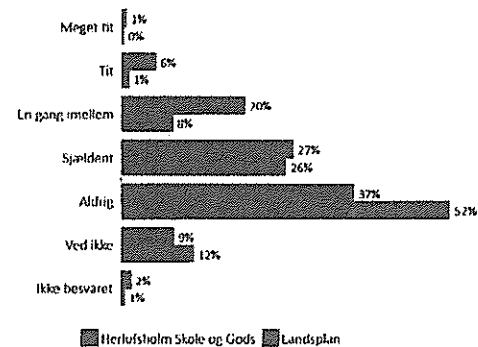
2018

Svarfordeling på spørgsmålet

2019

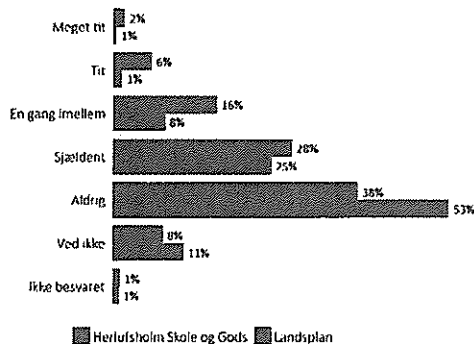
Svarfordeling på spørgsmålet

I 2018 og 2019 har næsten 2 ud af 3 elever (ca. 57-63 %) på Herlufsholm Skole oplevet, at elever eller ansatte er blevet presset til at gøre noget, som de ikke havde lyst til. På landsplan har lidt under hver 2. elev (ca. 46-48 %) oplevet, at elever eller ansatte er blevet presset til at gøre noget, som de ikke havde lyst til.

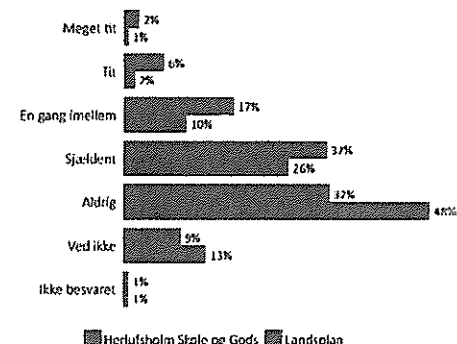
2020

Svarfordeling på spørgsmålet

2021

Svarfordeling på spørgsmålet

I 2020 og 2021 har 2 ud af 3 elever (ca. 62-68 %) på Herlufsholm Skole oplevet, at elever eller ansatte er blevet presset til at gøre noget, som de ikke havde lyst til, mens det på landsplan er hver 2. elev (ca. 47-52 %). Samtidig er procentsatsen for elever, der har svaret "meget tit" og "tit", 5-6 procentpoint højere på Herlufsholm Skole end på landsplan. På Herlufsholm Skole har 8 % af eleverne således svaret, at de tit eller meget tit har oplevet, at elever eller ansatte er blevet presset til at gøre noget, som de ikke havde lyst til, hvor det på landsplan er 2 % (2020) og 3 % (2021).

Overblik over trivselssituationen på Herlufsholm Skole ift. mobning

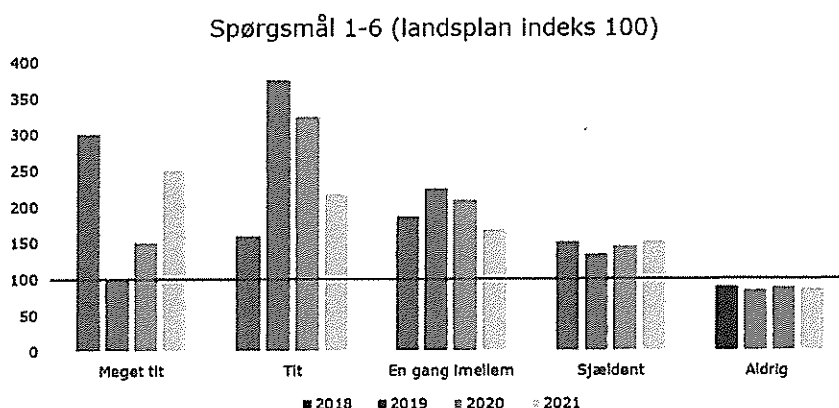
Nedenfor sammenholdes den gennemsnitlige svarprocent for Herlufsholm Skole med den gennemsnitlige svarprocent på landsplan inden for hver enkelt svarmulighed for

årene 2018, 2019, 2020 og 2021. Ved at foretage denne opstilling bliver det tydeliggjort inden for hver enkelt svarmulighed, om Herlufsholm Skole afviger fra landsgennemsnittet.

		2018	2019	2020	2021
Meget tit	Herlufsholm	2,0	0,5	1,0	1,7
	Landsplan	0,7	0,5	0,7	0,7
Tit	Herlufsholm	1,3	2,5	2,2	2,2
	Landsplan	0,8	0,7	0,7	1,0
En gang imellem	Herlufsholm	6,8	9,0	8,0	7,8
	Landsplan	3,7	4,0	3,8	4,7
Sjældent	Herlufsholm	17,0	16,2	15,7	19,2
	Landsplan	11,3	12,2	10,8	12,7
Aldrig	Herlufsholm	70,3	66,5	69,7	65,5
	Landsplan	79,7	78,7	80,2	76,8

Svarfordelinger for "Ved ikke" og "Ikke besvaret" er ikke medtaget.

I 2019 svarede 4 % på landsplan eksempelvis, at de blev udsat for mobning en gang imellem, mens hele 9 % på Herlufsholm Skole svarede det samme. Sammenholdes tallet 9 med tallet 4 relativt fremkommer tallet 2,25. Ved at sætte de 4 % til indeks 100 bliver indekstallet for Herlufsholm Skole 225 ($2,25 \times 100$). Ved at foretage denne opstilling bliver det tydeliggjort, at Herlufsholm Skole i forhold til mobning ligger over landsgennemsnittet. Mest markant i 2019 under "tit", som ligger lige under indeks 400 (4 gange højere end landsgennemsnittet).

Svarfordelinger for "Ved ikke" og "Ikke besvaret" er ikke medtaget.

Det kan af Børne- og Undervisningsministeriets trivselsmålinger således udledes, at der i perioden 2018-2021 har været udfordringer med mobning på Herlufsholm Skole.

På trivselsindikatoren "mobning" har Herlufsholm Skole således scoret under det nationale gennemsnit i perioden. Det ses bl.a., at der har været en større procentdel af de hyppige tilfælde (gennemsnitlig svarprocent for "meget tit" og "tit") på Herlufsholm Skole end på det gennemsnitlige danske gymnasium.

Der blev foretaget et dataudtræk på uddannelsesstatistik.dk af Herlufsholm Skole den 11. april 2019 med sammenligning mellem Herlufsholm Skole og 7 andre skoler. Dette

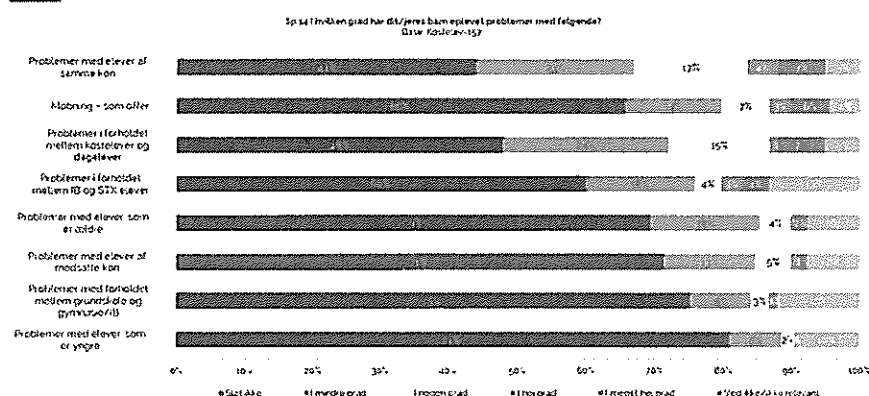
udtræk bekræftede, at der også her var en udfordring på Herlufsholm Skole med mobning i forhold til de andre 7 skoler. Problemet med mobning i denne delundersøgelse lå på niveau med problemerne med mobning i den nationale undersøgelse. Herlufsholm Skole lå også her under gennemsnit i denne benchmark i forhold til de andre skoler.

Andre trivselsundersøgelser

Frem mod "Herlufsholms Strategi 2019-2025" blev der i årene inden gennemført trivselsundersøgelse for kostelever og for dagskoleelever blandt forældrene, der viste, at ca. 1 ud af 10 elever oplevede problemer med mobning og problemer i forholdet mellem kostelever og dagelever.

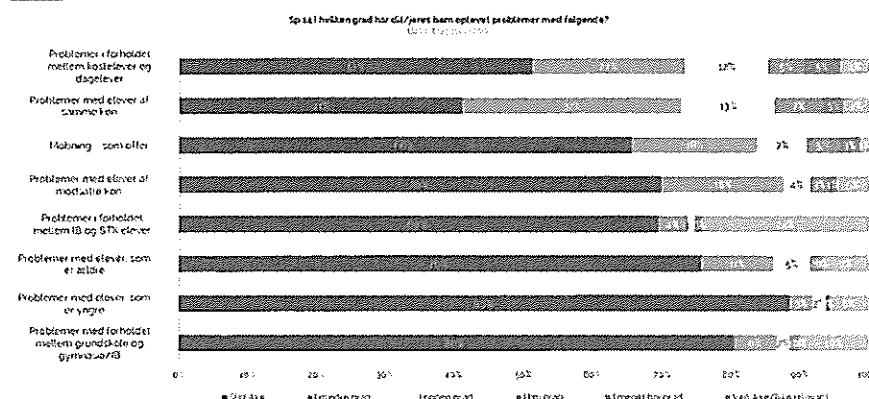
Denne undersøgelse dannede baggrund for strategiplanens mål om forbedring af trivslen fra 2019 og frem.

1 ud af 10 kostskoleelever oplever problemer med elever af samme køn og mobning

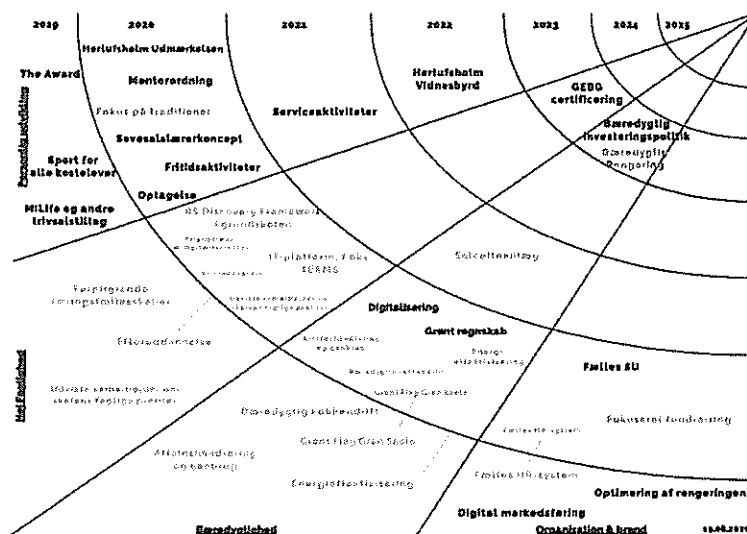
YouGov

Også 1 ud af 10 blandt dagskoleeleverne oplever problemer med mobning og problemer i forholdet mellem kostelever og dagelever

YouGov

Nedenfor ses en oversigt over strategiske tiltag på Herlufsholm Skole som led i implementeringen af "Herlufsholms Strategi 2019-2025". Det bemærkes, at oversigten er dynamisk, og at den grønne farve indikerer, at der er igangsat implementering af det pågældende tiltag. Nedenstående udskrift er fra foråret 2020.

I 2021 blev der udarbejdet en IB-trivselsundersøgelse af Aspekt R&D. Skolens to IB-årgange med i alt 31 IB-elever blev sideløbende med elevtrivselsundersøgelsen (ETU'en) for STX-elever inviteret til at deltage i en elevtrivselsmåling gennemført af Aspekt R&D.

På det samlede trivselsindeks scorede skolens IB-elever 70, hvor landsgennemsnittet er 72. Der, hvor skolens IB-elevs svar afviger i negativ retning, er på "klasserelationer", "velbefindende" og "mobning". På parameteren "mobning", "chikane" m.m. scorer skolens IB-elever 81, hvor landsgennemsnittet er 90. Her er det de samme parametre, som er gældende for skolens STX-elever, der viser sig i undersøgelsen.

Grundskolen fik ikke mulighed for at deltage i den nationale ETU i skoleåret 2020/2021. I stedet gennemførte skolen i foråret 2021 sin egen trivselsundersøgelse. Af testen fremgik, at eleverne i grundskolen på Herlufsholm Skole oplever mobning en smule oftere end landsgennemsnittet. For kostelevernes vedkommende var mobning mindre udbredt end benchmark-gennemsnittet.

Bestyrelsesreferater

I det følgende gives en beskrivelse af bestyrelsens opmærksomhed på trivselsmålinger.

I et bestyrelsesreferat fra den 4. juni 2019 står følgende beskrevet:

"Herefter gennemgik rektor [Flemming Zachariasen] kort elevtrivselsmålingen der viser at Herlufsholm ligger bedre end landsgennemsnittet. Det er glædeligt at se, at der generelt er god trivsel blandt alle elever."

Der var vedhæftet et bilag til bestyrelsens dagsorden. Bilaget var på rektors brevpapir og påtegnet af Flemming Zachariasen, Niels Christian Koefoed og Mikkel Kjellberg. Af bilaget fremgår følgende:

“Elevtrivselsundersøgelsen for kostskolen

Undersøgelsen dokumenterer en høj grad af tilfredshed og trivsel med positive tilkendegivelser på omkring 80% eller mere i kategorierne “i meget høj grad”/“i høj grad”. Det gælder elevernes oplevelse af det sociale liv og fællesskab på gården, hvor der midt i den kollektive hverdag også er plads til at være sig selv – det gælder følelsen af trykthed på sovesalen og af at være integreret med de øvrige elever på gården – og det gælder kontakt med sovesalslæreren og dennes synlighed i hverdagen. Der er gode studieforhold på sovesalene, og det store flertal af kostelever har en seriøs indstilling til skolearbejdet; ligeledes viser spørgsmål om skolens værdier og regler en høj grad af konsensus og ansvarlighed. Mange kommentarer fremhæver fællesskab, sammenhold og venner for livet som det mest værdifulde ved at være kostelev, medens nogle er kritiske i forhold til den sociale kultur. Rammer for skolearbejdet og hverdagens struktur ses som en fordel. Undersøgelsen peger på nogle områder og tendenser, vi vil følge op på: Elevernes bevidsthed om at føle sig ansvarlig for andre – at motivere og styre elever, der har svært ved at strukturere arbejdet – sammenhold på tværs af grupperinger – omgangstone. I lyset af den udbredte tilfredshed ligger værdien af opfølgningen i høj grad i den debat om centrale emner, der har fundet sted på sovesalene.

Elevtrivselsundersøgelsen for STX

Generelt evaluerer skolens elever mere positivt end landsgennemsnittet på de områder der vedrører elevens syn på egen indsats og udbytte, lærernes indsats, og forældrenes opbakning, samt relationerne til klassekammerater og øvrige elever på skolen.

Eleverne evaluerer mindre positivt end landsgennemsnittet, når det kommer til det pres de føler fra dem selv og omgivelserne for at præstere fagligt, men også i forhold til at blive presset til noget de ikke har lyst til. Derudover oplever vores elever i lidt højere grad end landsgennemsnittet at blive udsat for stødende bemærkninger.

Stødende bemærkninger og pres fra kammerater til at gøre noget man ikke har lyst til, er de to fokusområder fra undersøgelsen som ledelse, elevråd og klasseteams arbejder videre med og har fokus på fremadrettet i det kommende skoleår.

FZ/NCK/MKE” (fremhævning foretaget).

I et bestyrelsesreferat fra den 2. oktober 2019 fremgår følgende:

"Rektor [Mikkel Kjellberg] talte trivsel og informerede om, at man på baggrund af erfaringerne fra Fik-Fak ønsker at indføre flere aktiviteter, der går på tværs af årgangene og grupperingerne.

[...]

Når Herlufsholm benchmarker sig mod andre skoler, set i forhold til trivsel ligger vi lidt bedre, også selvom vi har kosteleverne på skolen hele døgnet. Går vi ned i detaljerne, kan vi se at der er områder der kan arbejdes med."

I et bestyrelsesreferat fra den 7. december 2021 fremgår følgende:

"Rektor [Mikkel Kjellberg] informerede bestyrelse om, at han er blevet bekendt med, at en gruppe af drenge på en sovesal har udført og filmet grov mobning/krænkelser af en elev, hvilket har resulteret i et ønske om en ekstern undersøgelse af relationer og rammer på Herlufsholm for at få afdækket omfanget og i hvilken grad, der er subkulturer på Herlufsholm. Undersøgelsen skal være gennemført indenfor nogle måneder. Bestyrelsen efterkom ønsket og anbefalede, at rektor tager fat i en rådgiver for støtte, råd og vejledning samt medieovervågning."

I et bestyrelsesreferat fra den 27. april 2022 fremgår følgende:

"Herefter gennemgik rektor [Mikkel Kjellberg], hvorledes skolen fremadrettet vil evaluere og kvalitetssikre elevtrivslen på Herlufsholm. I den forbindelse præsenterede rektor bestyrelsen for et ønske om, at oprette en ny lederstilling med ansvar for trivselsindsatser for elever samt lærere."

I et bestyrelsesreferat fra den 1. maj 2022 fremgår følgende:

"Forstander opfordrede alle i bestyrelsen til at komme med input til trivselsforbedrende tiltag samt tiltag, der sikrer at skolen ændre[r] kulturen, så den ikke fremmer krænkelser på Herlufsholm samt sikre at eventuelle krænkede adfærd afdækkes så tidligt som muligt og dermed stoppes før det udvikler sig."

I et bestyrelsesreferat fra den 7. maj 2022 fremgår følgende:

*"Herlufsholm Skoles bestyrelse vedtager omfattende handlingsplan
Formanden for Herlufsholm Skoles bestyrelse, Torben Lowzow, giver undskyldning til elever og forældre, som har været ofre for en usund kultur på skolen. Bestyrelsen for skolen igangsætter handlingsplan øjeblikkeligt."*

Interviews med ledelse og bestyrelsesmedlemmer

Den undersøgende advokat interviewede forhenværende rektor Mikkel Kjellberg (MKE) den 25. august 2022. Fra referat af interviewet fremhæves følgende:

"MKE oplyste, at skolen modtog resultatet af den første nationale trivselsundersøgelse i februar 2019. Denne trivselsundersøgelse blev foretaget i november 2018. MKE tilføjede, at skolen før de nationale trivselsundersøgelser i flere år forinden havde foretaget interne trivselsundersøgelser.

HGR fremlagde trivselsundersøgelsen fra 2018/2019.

MKE forklarede, at han sammen med gymnasieleledelsen gennemgik trivselsundersøgelsen. MKE oplyste, at de var opmærksomme på to parametre, der lå lavere end landsgennemsnittet, herunder 1) at der var elever på skolen, der mente, at de i højere grad følte sig presset til at gøre noget, som de ikke havde lyst til, samt 2) at der var elever, der følte, at de i højere grad blev kaldt grimme navne, gjort nar af eller drillet på en sårende måde. MKE oplyste, at disse to parametre blev valgt ud som fokusområder, der skulle forbedres.

Fokusområderne blev taget op i elevrådet, Round Square Komitéen samt i Fritidsudvalget og drøftet i klasserne. Elevrådet gik sammen med trivselsvejlederen om at planlægge fællesaktiviteter, hvor der var opmærksomhed på omgangstonen og sproget.

MKE oplyste, at det var elevernes opfattelse, at fokusområde 1 snarere relaterede sig til, at eleverne nogle gange kunne føle sig presset til at overholde skolens regler, såsom at gå til bords for at spise aftensmad. Det var elevernes opfattelse, at fokusområde 2 kunne forbedres.

MKE fortalte, at der på lærerniveau var kendskab til, at elever blev kaldt grimme navne. Et eksempel på dette var, at eleverne på IB til tider oplevede at blive kaldt 'en fucking IB'. Det blev på lærermøde aftalt, at lærerne skulle være mere opmærksomme på denne problematik.

MKE oplyste, at trivselsundersøgelsen samt forløbet med elevrådet blev præsenteret for bestyrelsen.

MKE forklarede, at skolen, før den første trivselsundersøgelse blev foretaget, havde en antimobbestrategi. Denne blev udarbejdet i sommeren 2018, da trivselsvejleder [REDACTED] blev ansat. En konflikthåndteringsstrategi hørte med som bilag."

Den undersøgende advokat interviewede forhenværende forstander og bestyrelsesformand Torben von Lowzow (TVL) den 13. september 2022. Fra referat af interviewet fremhæves følgende:

"TVL sagde at bestyrelsen ikke fik forevist de nationale trivselsundersøgelser på bestyrelsesmøderne i 2019-21. Da bestyrelsen så indholdet af de nationale trivselsundersøgelser i 2022 for 2019, kunne bestyrelsen udlede og forstå, at FZ tilbage i 2019 ikke havde givet et fyldestgørende billede af virkeligheden over for bestyrelsen.

TVL nævnte, at FZ på bestyrelsesmødet d. 4. juni 2019 præsenterede trivselstallene, som om, at det gik godt på Herlufsholm, og at Herlufsholm lå bedre end landsgennemsnittet. Bestyrelsen bad efterfølgende, om at der blev udarbejdet en oversigt der viser udviklingen af elevtrivslen over nogle år.”

Den undersøgende advokat interviewede forhenværende bestyrelsesmedlem [REDACTED] [REDACTED] den 21. september 2022. Fra referat af interviewet fremhæves følgende:

”HGR spurgte ind til bilag til mødereferat af 4. juni 2019, hvori Flemming Zachariasen i positive vendinger beskrev trivselsmålingerne fra den nationale trivselsundersøgelse, som blev offentliggjort i foråret 2019, herunder fremgår det at referatet, at Flemming Zachariasen oplyste, at skolen lå over landsgennemsnittet.

HGR fremviste nogle af de underliggende målinger fra trivselsundersøgelsen fra 2019, hvor han fokuserede på elevtrivslen for indikatoren ”mobning.

[REDACTED] uddybede, at Flemming Zachariasen på bestyrelsesmødet i juni 2019 alene havde henvist til de overordnede målinger, og at han på baggrund heraf beskrev en skole i god trivsel. Flemming Zachariasen oplyste ikke mobning som et problem.”

Den undersøgende advokat interviewede forhenværende bestyrelsesmedlem [REDACTED] [REDACTED] den 16. september 2022. Fra referat af interviewet fremhæves følgende:

”HGR spurgte ind til trivselstallene for 2018, de nationale trivselsundersøgelser, der blev publiceret i foråret 2019, og om [REDACTED] havde set tallene.

[REDACTED] forklarede, at [REDACTED] først så dem (rapporterne) i september 2022. [REDACTED] forklarede, at bestyrelsen havde hørt om de nationale trivselsmålinger fra skolens daglige ledelse, idet resultatet af undersøgelserne var en del af ledelsens afrapportering til bestyrelsen. [REDACTED] fremhævede, at ledelsen ikke rapporterede til bestyrelsen om resultatet af de nationale undersøgelser i detaljer, men mere en overordnet og uddragsbaseret redegørelse for, hvor skolen lå.

[REDACTED] huskede, at der allerede i 2017 var fokus på trivsel, blandt andet som følge af den undersøgelse som skolen dengang selv havde bestilt.

[REDACTED] forklarede følgende om trivsel og den eksterne undersøgelse fra 2017, også omtalt som Promegranate/YouGov. [REDACTED] sagde, at afsættet for at bestille undersøgelsen var en lavere elevtilgang. Det var en markeds- og brugerundersøgelse, der blev iværksat, for at afdække, hvor det gik

godt for skolen og tilsvarende ikke så godt med henblik på at afdække, hvor skolen kunne gøre det bedre. Det havde ikke sin baggrund i konkrete elevsager eller indberetninger fra skoleledelsen om konkrete eller generelle trivselsudfordringer.

███ nævnte, at som konsekvens af YouGov-undersøgelsen arbejdede skolen med markante trivselstiltag i strategiplanen 2019-2022.

HGR citerede FZ' udtalelser på bestyrelsesmødet den 4. juni 2019:

'Bestyrelsen bad om, at der blev udarbejdet et katalog over mulige årsager til hvorfor dagelevtallet falder. Gerne med input fra alle medarbejderne.

Herefter gennemgik rektor kort elevtrivselsmålingen der viser at Herlufsholm ligger bedre end landsgennemsnittet. Det er glædeligt at se, at der generelt er god trivsel blandt alle elever.'

███ bekræftede, at den trivselsmåling, der henvises til i citatet, efter ███ opfattelse må være den nationale trivselsundersøgelse, som blev lavet senere end YouGov undersøgelsen. ███ husker, at bestyrelsen – udover rektors mundtlige rapportering, som gengivet i citatet, også fik et kort skriftligt resumé fra rektor. De detaljerede oplysninger om trivselstal i de nationale rapporter blev ikke fremlagt for bestyrelsen. HGR spurgte ind til, om ███ havde kendskab til Herlufsholm Skoles udtræk fra de nationale undersøgelser via værktøjet Ventures.

███ forklarede, at det havde ███ ikke."

Den undersøgende advokat interviewede forhenværende bestyrelsesmedlem ███ den 6. september 2022. Fra referat af interviewet fremhæves følgende:

███ oplyste, at ███ var medlem af Herlufsholm Skoles bestyrelse ███ ███ blev valgt ind i bestyrelsen på baggrund af sine kompetencer som ███, herunder inden for ███. Det var eksternt bestyrelsesmedlem ███, der pegede på ███ som kandidat til bestyrelsen.

[...]

HGR præsenterede resultaterne fra Børne- og Undervisningsministeriets årlige måling af elevernes trivsel på den gymnasiale uddannelse (stx) på Herlufsholm Skole for 2018, 2019, 2020 og 2021. Der blev fokuseret på elevtrivslen for indikatoren 'mobning'.

HGR spurgte ind til, om rektor informerede om resultaterne fra trivselsmålingen for 2018 på et bestyrelsesmøde i 2019.

■ fortalte, at målingerne ikke på noget tidspunkt var blevet præsenteret for bestyrelsen på en måde, der indikerede, at der var et trivselsproblem på Herlufsholm Skole. De blev fremlagt helt overordnet sammen med en række andre målinger, som samlet set tegnede et billede af en skole i god trivsel. ■ sagde, at mobning slet ikke blev italesat som et problem over for bestyrelsen."

Sammenfattende delvurdering

Flemming Zachariasen (FZ), der var rektor på Herlufsholm Skole fra 2016 til 2019, er i et referat fra et møde den 19. maj 2022 med Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK) citeret for følgende udsagn:

"Der er en tavshedskultur og en udstøelseskultur. FZ har i sin tid på skolen hørt masser af historier om diverse loger. Det er FZ's vurdering, at antallet af sager med vold og voldtægter er mindst 10 gange så højt som andre steder."

Den undersøgende advokat har opfordret Flemming Zachariasen til at bidrage til nærværende advokatundersøgelse og til at bistå med dokumentation for udsagnet om, at antallet af sager med vold og voldtægter er mindst 10 gange så højt som andre steder. Dette har Flemming Zachariasen ikke ønsket.

De trivselsmålinger, der blev foretaget i perioden, understøtter ikke den udtalelse, som Flemming Zachariasen har afgivet til STUK. De målinger for 2018-2021, der gengives ovenfor, indeholder spørgsmål, der omfatter såvel trusler om vold, mobning og seksuelle krænkelser. Målingerne giver ikke belæg for, at der skulle have været 10 gange flere sager end andre steder.

Den nævnte udtalelse er efter den undersøgende advokats opfattelse en overdrivelse af problemernes omfang i forhold til den undersøgte periode.

Børne- og Undervisningsministeriets trivselsmålinger for perioden viser dog, at der har været udfordringer med mobning på Herlufsholm Skole i den undersøgte periode.

Det ses således, at der har været flere tilfælde med hyppig mobning på Herlufsholm Skole end på det gennemsnitlige danske gymnasium i perioden 2018-2021, ligesom antallet af elever, der aldrig har oplevet mobning, er mindre på Herlufsholm Skole end landsgennemsnittet.

Den interne undersøgelse fra YouGov vedrørende kostskoleelever fra 2017 viste, at der var problemer for 1 ud af 10 elever.

Det ses endvidere, at den daværende rektor Flemming Zachariasen i foråret 2019 beskrev elevtrivselsmålingen over for bestyrelsen på et bestyrelsesmøde, hvor konklusionen var, at Herlufsholm Skole lå bedre end landsgennemsnittet. Det skete med ordene, at "det er glædeligt at se, at der generelt er god trivsel blandt alle elever".

Det virker som om, at de udfordringer, der var med mobning på Herlufsholm Skole, ikke blev behørigt adresseret over for bestyrelsen. Der var ikke god trivsel blandt alle elever – tværtimod var der et problem med mobning.

De to fokusområder fra undersøgelsen om stødende bemærkninger og pres fra kammerater, som ledelse, elevråd og klasseteams skulle arbejde videre med, var for lidt.

Det skete ovenikøbet på trods af, at skolens benchmark fra 11. april 2019 fra Ventures bekræftede udfordringerne fra den landsdækkende undersøgelse. Ligesom den interne undersøgelse fra YouGov viste problemer for 1 ud af 10 elever.

Det er derfor den undersøgende advokats vurdering, at daværende rektor Flemming Zachariasen ikke i fuldt tilstrækkeligt omfang har udvist rettidig omhu i forhold til at søge problemerne med mobning løst fra april/maj 2019.

Daværende gymnasieleder Mikkel Kjellberg har forklaret, at han var opmærksom på udfordringerne med mobning.

Skoleledelsen med rektor i spidsen havde ansvaret for, at der ikke i tilstrækkeligt omfang blev udvist rettidig omhu i forhold til at søge problemerne med mobning løst fra foråret 2019.

Der skete dog fra august 2019, i forbindelse med tiltræden af Mikkel Kjellberg i funktionen som konstitueret rektor, et holdningsskifte, navnlig foranlediget af indgriben i konkrete elevsager, hvor der kom fokus på at løse de konkrete problemer med mobning på skolen.

Dette fokus blev i stigende grad intensiveret sidst i den undersøgte periode, nærmere bestemt i 2021 og 2022, i form af flere tiltag.

5.3.2 Statistik over strafferetlige anmeldelser og påtaler

Som en del af kommissoriet for den uvildige undersøgelse fremgår, at den undersøgende advokat skal forestå en undersøgelse af, om der i perioden 1. august 2018 til 9. maj 2022 har været krænkelser i form af mobning, psykisk og fysisk vold eller seksuelle krænkelser, ligesom den undersøgende advokat har haft adgang til alt skriftligt materiale hos Herlufsholm Skole af betydning for sagen.

Den 31. maj 2022 stillede Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg et spørgsmål til Justitsministeren. Den 23. juni 2022 blev spørgsmålet (spørgsmål nr. 284 (Alm. Del)) besvaret. Svaret er udarbejdet af Justitsministeriet.

Spørgsmålet fra Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg havde følgende ordlyd:

*”Ministeren bedes redegøre for, hvor mange henvendelser om vold og overgreb, politikredsene har modtaget fra elever og pårørende fra kostskoler de sidste ti år, og hvordan sagerne er endt.
Svaret bedes opgjort pr. politikreds. Der henvises til ministerens*

svaret på BUU alm. del - spm. 250."

I den anledning anmodede Justitsministeriet – efter høring af Børne- og Undervisningsministeriet – Rigspolitiet om at besvare spørgsmålet. Rigspolitiet foretog en høring af de enkelte politikredse.

Politikredse foretog en søgning på adresserne for de skoler, der fremgik af listen fremsendt af Børne- og Undervisningsministeriet, med henblik på at identificere anmeldelser, sigtelser og tiltaler for de sager, der er registreret under gerningskoder vedrørende vold, voldtægt eller blufærdighedskrænkelser.

Af relevans for Herlufsholm Skole angives nedenfor data vedrørende kostskoler under Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi.³

Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi ¹⁰⁾	Anmeldelser	Sigtelser	Tiltaler
Herlufsholm Skole og Gods	17	8	2
Bogø Kostskole	17	13	6
Sorø Akademi	6	3	3
I alt	40	24	11

10) Søgning på de anførte adresser i perioden fra 1. januar 2012 til og med den 9. juni 2022.

Det er på baggrund af denne statistik muligt at udlede, at Herlufsholm Skole har foretaget politianmeldelser i den omhandlede periode. Det følger af tabellen, at Herlufsholm Skole ikke udskiller sig ved et markant lavere antal anmeldelser end de øvrige kostskoler i politikredsen. Det forholder snarere modsat, idet Herlufsholm Skole sammen med Bogø Kostskole har foretaget flest anmeldelser.

Det er hertil relevant at fremhæve forholdet mellem antallet af anmeldelser og antallet af tiltaler. Det ses således, at 17 anmeldelser har ført til 2 tiltaler for Herlufsholm Skoles vedkommende. Der er dermed rejst tiltale i ca. 12 % af de tilfælde, der er foretaget anmeldelse. For Bogø Kostskole er der derimod rejst tiltale i ca. 35 % af de tilfælde, der er foretaget anmeldelse, og for Sorø Akademi er der rejst tiltale i hele 50 % af de tilfælde, der er foretaget anmeldelse.

Herlufsholm Skole vedtog i maj 2022 formelt en politik for politianmeldelser, som efterfølgende er blevet tilpasset.

Interviews med ledelse og bestyrelsesmedlemmer

Den undersøgende advokat interviewede vicerektor Martin Horst Arvedlund (MHA) den 25. august 2022. I et referat af interviewet fremgår:

"MHA gjorde opmærksom på de § 20 spørgsmål om krænkelser, som Justitsministeriet har besvaret, der også omhandler forholdene på andre kostskoler og ungdomsuddannelser ift. krænkelser.

³ Rigspolitiet bemærkede, at opgørelserne var baseret på tal fra politiets sagsstyringssystem, POLSAS, og at de derfor var behæftet med en vis usikkerhed. Ved kostskoler forstås frie grundskoler samt almene offentlige og private gymnasier med kosttilbud.

[...]

MHA forklarede, at det der viser sig er, at Herlufsholm ligger højt ift. anmeldelser, [men] ift. tiltalerejsning, ligger Herlufsholm i den nederste ende. MHA forklarede, at Justitsministeriets undersøgelse pegede på, at anmeldelserne ikke fører til tiltalerejsning, hvorfor det vil sige at selv en mere grundig undersøgelse ikke fører til tiltale. MHA mente, at dette viser, at skolen faktisk agerer og inddrager politiet når det er relevant, men at der efter politiets inddragen ikke er grundlag for størstedelen af anmeldelserne.

I forhold til tiltalerejsning ligger Herlufsholm i den lave ende sammenlignet med andre skoler.

Den undersøgende advokat interviewede tidligere bestyrelsesmedlem [REDACTED] [REDACTED] den 16. september 2022. I et referat af interviewet fremgår:

"HGR spurgte ind til omfanget af politianmeldelser og redegjorde for resultaterne fra § 20-spørgsmålet fra Justitsministeriets politikontor, der viste, at Herlufsholm er mere tilbøjelig til at politianmelde end andre sammenlignelige skoler.

[REDACTED] nævnte, at der efter [REDACTED] opfattelse ikke blev holdt tilbage med at indgive en politianmeldelse, når sagens omstændigheder begrundede det."

Sammenfattende delvurdering

Ovenstående undersøgelse fra Rigs politiet må i sagens natur betyde, at Herlufsholm Skole i videre omfang end de øvrige skoler foretager politianmeldelse ved mistanke om strafbare forhold.

Der er med andre ord ikke belæg for en påstand om, at Herlufsholm Skole er tilbageholdende med at indgive politianmeldelser, når man sammenligner med de øvrige kostskoler i politikredsen. Herlufsholm Skole ligger tværtimod over niveau i forhold til ratio mellem anmeldelser og tiltaler, dvs. skolen anmelder hellere en gang for meget end en gang for lidt.

5.3.3 Trivselsrapport fra Nordic Learning

Der er parallelt med den uvildige advokatundersøgelse foretaget en trivselsundersøgelse af Micki Sonne Kaa Sunesen, Ph.d., Nordic Learning Research and Education. Der er i det følgende medtaget uddrag fra denne rapport:

"TEMA 5: MOBNING OG ANDEN FORM FOR GRÆNSEOVERSKRIDENDE AD-FÆRD

Fra undersøgelsen bliver det tydeligt, at det, som gennemgående fremhæves som vigtigt for eleverne, er følelsen af tilhørsforhold, dvs. følelsen

af at være en accepteret og anerkendt bidragsyder til skolefællesskabet. Af den grund udpeger eleverne også gennemgående faktorer, som kan sætte denne oplevelse under pres. Undersøgelsen medtager fokus på begreberne 'mobning og anden form for grænseoverskridende adfærd', hvilket viser sig at være et helt centralt tema hos eleverne.

Fra spørgeskemaundersøgelsens dele, som specifikt spørger ind til fænomenet 'mobning og anden form for grænseoverskridende adfærd', ser de nuværende elevers svarfordeling ud således:

Jeg oplever, at elever på Herlufsholm mobbes eller udsættes for anden form for grænseoverskridende adfærd					
	Meget tit	Tit	En gang imellem	Sjældent	Aldrig
Gennemsnit	4,0	9,2	25,1	40,4	21,3
1: Grund/drenge/dag	1,4	0,0	24,3	44,6	29,7
2: Grund/piger/dag	1,2	7,0	18,6	45,3	27,9
3: Grund/drenge/kost	0,0	0,0	33,3	55,6	11,1
4: Grund/piger/kost	5,6	16,7	22,2	38,9	16,7
5: Gym/drenge/dag	20,8	8,3	4,2	54,2	12,5
6: Gym/piger/dag	7,4	16,7	46,3	24,1	5,6
7: Gym/drenge/kost	0,0	7,0	14,1	43,7	35,2
8: Gym/piger/kost	5,5	14,5	31,8	35,5	12,7

Tabel 26: Gule felter markerer områder over gennemsnitlig score

Ud fra tabel 26 ser det ud til at mobning og anden form for grænseoverskridende adfærd er fænomener, som i varieret grad melder sig som tema. Nogle elever oplever aldrig mobning, andre elever oplever det meget tit eller tit. [...] Mobning opleves og erfares således hyppigst hos dagelever på gymnasiedelen, men kan ikke afgrænses til kun denne målgruppe. Det ser ud til at være et skoleomfattende fænomen, som bør tildeles pædagogisk opmærksomhed fremadrettet.

Hvad eleverne på Herlufsholm forbinder med fænomenet 'mobning' fremtræder imidlertid på et væld af forskelligartede måder, som kan opdeles i mindst syv temaer.

1. Det kan være små drillerier og en accepteret hård jargon.
2. Det kan være bagtaleri og rygtedannelse, som spreder sig i form af fortællinger - og over tid cementerer sig som en sandhed, man ikke kan undslippe.
3. Det kan være nedsættende sprog i den analoge verden såvel som på de sociale medier.
4. Det kan være mangelfuld tolerance overfor forskellighed, herunder køn, sprog, nationalitet, hudfarve, udseende og status.
5. Det kan være decideret social udstødelse fx ved at køre på en enkelt person konstant og vedvarende i længere tid.
6. Det kan omhandle socialt afgrænsende gruppe- eller klikedannelse som overvejende finder sted uden for undervisningstiden.

7. *Det kan udspringe af skolens egen organisering af undervisningen og af opdelingen mellem kostelever og dagelever, herunder hvem der inviteres til at deltage i sociale arrangementer og hvem der ikke gør.*

I tillæg til disse syv parametre bør også den mere voldelige adfærd medtages. Et eksempel på dette kan være den begivenhed, som beskrives i afsnittet 'Formål med undersøgelse af skolens trivsels- og læringsmiljø', hvor en gruppe af elever overfalder en enkelt elev. De binder eleven på hænder og fødder, sætter plastik foran elevens mund, hvorefter de trækker eleven ind under bruseren og tænder vandet. De optager denne begivenhed på telefon og rundsender den til mange af skolens elever. Sådanne decideret voldelige måder at agere på bør også medtages som en dybt relevant kategori 8 i denne sammenhæng. Mobning som fænomen opfattes af eleverne som et meget bredt og diffust begreb. Der findes i de kvalitative interviews en vifte af forskelligartede fortællinger, som skyder ind på fænomenet mobning - og som viser den bredde i betydning, som eleverne tillægger fænomenet. I det følgende listes i alt 11 illustrerende uddrag fra referaterne af de tre interviews.

[...] Men trods det er der særligt 1 tema, som er gennemgående.

Det drejer sig om forholdet mellem dagelever og kostelever, hvilket i øvrigt også er et gennemgående tema i forældrenes besvarelser i de kvalitative dele af spørgeskemaundersøgelsen. Forskelle mellem dagelever og kostelever melder sig på særligt fem måder:

1. *Ved at dageleverne ofte oplever at ikke blive inviteret til sociale arrangementer.*
2. *Ved at dageleverne er færrest repræsenteret i klasserne og derved kan have svært ved at finde socialt fodfæste i klassens sociale fællesskab.*
3. *Ved at dageleverne af kosteleverne opfattes som lavere hierarkisk rangerende.*
4. *Ved at dageleverne er fysisk adskilt fra kostskoleeleverne i pauser, hvor kostskoleelever kan slappe af på deres hummer. Samme mulighed har dagelever ikke.*
5. *Ved at kostskoleelever bygger tættest relationer til hinanden i kraft af at de deler hverdag på en mere intens måde end de gør med dageleverne.*

[...]

Forældrene er adspurgt om de vurderer, at mobning er mere udbredt på Herlufsholm end andre skoler, de har erfaringer med. 51,0% svarer, at det i deres perspektiv i lige så udbredt på Herlufsholm som det er på andre skoler. 30,4% af forældrene angiver endda, at det er deres erfaring, at

mobning er mindre udbredt på Herlufsholm end det er på andre skoler, som de har erfaringer med.

Dog er der også gennemsnitligt 17,0% af forældrene, hvor det er deres erfaring, at mobning er mere udbredt på Herlufsholm end på andre skoler. Flest forældre til kostelever (20,5%) har denne erfaring.

Sammenlignet med andre skoler, som jeg/vi har erfaringer med, oplever jeg/vi

	At der er mere mobning på Herlufsholm end på andre skoler	At der er mindre mobning på Herlufsholm end på andre skoler	At der er hverken mere eller mindre mobning på Herlufsholm end på andre skoler
Gennemsnit	17,0	30,4	51,0
1: Forældre til kostelever	20,5	21,1	56,2
2: Forældre til dagelever	13,3	40,0	45,6

Tabel 31: Gule felter markerer områder over gennemsnitlig score

De interviewede tidligere elever har en række løsningsforslag, som skolen kunne forsøge at gøre brug af i det videre arbejde specifikt med mobning. Disse forslag er disse fem:

- 1. At skabe diversitet i gårdene. Fx at man blander eleverne på tværs af vennegrupper. De tidligere elever beskriver det som et greb, som nemt kunne iværksættes. At blande eleverne på tværs af grupper kunne fremme venskabet i den samlede elevgruppe. I relation til dette er det vigtigt, at lærerne ikke bliver for styrende og træffer universelt gældende beslutninger hen over hovedet på eleverne.*
- 2. At gøre brug af de sociale arrangementer, udflugter og lignende på en måde, som skaber sammenhold.*
- 3. At tildele eleverne en voksen mentor, en person, som man altid kan komme til og tale med om det som man selv synes er svært eller, hvis man ser andre have det svært. Dette kunne være en, man selv kunne vælge; en som man kunne tale med om, hvordan man har det.*
- 4. At arbejde med det i de klasser, hvor problemerne er tydelige. En del af dette arbejde kan også være at overveje selve fordelingen mellem dagelever og kostelever. En overvægt af kostelever kan gøre det svært for dagelever at få fodfæste i klassens sociale organisering.*
- 5. At arbejde med relationerne til eleverne ved at have kontakten til dem i fx frikvarter eller pauser. Gode relationer gør det nemmere at tale om svære ting.*

Et sjette punkt kan være det, som nogle elever beskriver i de kvalitative dele af spørgeskemaundersøgelsen. Her er der flere elevstemmer, som udtrykker, at nogle af skolens elever får for lang snor i forhold til mobbende og grænseoverskridende adfærd - før de voksne på skolen skrider ind og før ledelsen sanktionerer relevant og retfærdigt.

[...]

I de kvalitative dele af spørgeskemaundersøgelsen, hvor forældrene kan udtrykke sig frit, fremsættes kritik af skolens håndtering af problematiske situationer eller sager, herunder disse fire punkter:

1. At nogle elever får for lang snor i forbindelse med klare regelbrud eller decideret krænkende og voldelig adfærd. Fx berettes om at en elev fik brækket kæben af en anden elev - og at den, som udøvede voldshandlingen blot fik en advarsel.
2. At konflikthåndtering på skolen ikke er tilstrækkelig intensiv, langvarig og effektiv.
3. At samarbejdet mellem skole og hjem ikke har karakter af fælles problemløsning. Nogle forældre efterlyser klare retningslinjer for samarbejdet om især svære situationer. Hvem gør hvad? Hvad kan man forvente af hinanden? Hvad er skolens arbejdsgange?
4. At en del forældre fortæller, at de af frygt for at gøre deres barns situation værre, fra holder sig fra at tage dialogen med skolen om det svære.

Et femte meget vigtigt punkt er, at der er en enkelt forældrebesvarelse, som insinuerer, at en lærer på skolen muligvis har indledt et seksuelt forhold til en elev. Dette udtrykkes i spørgeskemaets frie tekster således:

- 'Er det okay at en mandlig grundskolelærer har et seksuelt forhold til en elev (pige) gymnasiet?'

Skolen bør med det samme undersøge denne sag og tage de nødvendige tiltag (se ledelseskommentar i bilag 7)."

Svaret fra Herlufsholm Skole er:

"I efteråret 2021 modtog daværende rektor Mikkel Kjellberg en henvendelse fra rektor på et andet gymnasium. Ifølge henvendelsen skulle en navngiven elev i 1g have haft et seksuelt forhold 'været kæreste med' en ligeledes navngiven lærer i grundskolen. Dette forhold skulle have stået på siden 9. klasse. Oplysningen kom angiveligt fra en dreng, der havde været elev på Herlufsholm i 9. klasse i skoleåret 20/21. Eleven går nu i 1.g på et andet gymnasium. Mikkel Kjellberg tog i denne anledning kontakt til forældrene til den nævnte elev samt den pågældende lærer og [REDACTED]. Det blev her oplyst, at den pågældende lærer havde fungeret som mentor for eleven samt at oplysningen intet havde på sig.

Skolen har efter at have modtaget den foreløbige rapport fra Nordic Learning igen undersøgt sagen med samme resultat som i efteråret."

Af rapporten fremgår herefter:

"Vender vi blikket mod tidligere elevers oplevelse af mobning og andre former for grænseoverskridende adfærd, så ser svarfordelingen ud som vist i tabel 32.

Jeg oplevede, at elever på Herlufsholm blev mobbet eller udsat for anden form for grænseoverskridende adfærd

	Meget tit	Tit	En gang imellem	Sjældent	Aldrig
Gennemsnit	9,4	17,3	24,5	32,4	16,5
1: Kostelever	6,8	12,2	32,4	25,7	23,0
2: Dagelever	12,3	23,1	15,4	40,0	9,2

Tabel 32: Gule felter markerer områder over gennemsnitlig score

Af tabel 32 fremgår det, at 9,4% af de tidligere elever oplevede det, som noget der forekom meget tit. 17,3% svarer, at de oplevede det, som noget der forekom tit, 24,5% oplevede, at det forekom en gang imellem. 32,4% oplevede det sjældent. Selv om disse kategorier er overlappende, så er billedet, at mobning eller anden form for grænseoverskridende adfærd for en stor del af de tidligere elever var en hyppig og tilbagevendende forekomst.

[...]

KONKLUSION

Resultaterne fra den interne undersøgelse er disponeret over fem sammenhængende temaer. Disse temaer er:

1. Rammer og vilkår
2. Fællesskab og traditioner
3. Undervisning og lærere
4. Læring og personlig udvikling
5. Mobning og anden form for grænseoverskridende adfærd

Det generelle billede er, at overvægten af eleverne på Herlufsholm er glade for at gå på skolen. De oplever en høj grad af tilhørsforhold, og kan i vid udstrækning identificere sig med skolens værdier og daglige praksisform. De oplever det som personligt udviklende at indgå i de faglige og sociale aktiviteter, som skolen giver mulighed for at deltage i. Eleverne beskriver undervisningen i positive vendinger, hvilket i vid udstrækning har at gøre med at skolens personale som regel lykkes med at både opbygge og vedligeholde de relationelle bånd til eleverne, ligesom de for det meste også fremskrives som engagerede, passionerede og dygtige formidlere, som formår at gøre elevernes læreprocesser spændende og meningsfulde - om end undervisningsformerne til tider af eleverne opleves som ret stillesiddende. Stillesiddende undervisning er ikke nødvendigvis problematisk. Fx beskriver de interviewede elever, at det for dem er en forudsætning for fordybet og koncentreret arbejde med det faglige indhold. Selv om eleverne i vid udstrækning er tilfredse med skolens rammer

og vilkår, samt med skolens professionelle, så er der også en del af elevgruppen, som ikke deler denne oplevelse. Det er væsentligt at notere, at en del elever ikke oplever hverken undervisningen eller fritiden på skolen som trygge kontekster at være og lære i. Dette forstærkes i de sammenhænge, hvor det ikke er lykkedes eleverne og lærerne at oparbejde gode relationer til hinanden, ligesom det forstærkes i de sammenhænge, hvor eleverne ikke føler sig trygge ved hinanden. Specifikt i samfundsfag er der angiveligt væsentlige udfordringer, som inviterer til ledelsesmæssig opmærksomhed. I forhold til relationen og samspejlet mellem elever og de voksne på skolen fremsættes der af både elever og forældre den kritik, at nogle af lærerne relaterer sig negativt til eleverne. I undervisningen beskrives dette at forekomme ved utryghedsfremmende og ydmygende kommunikation, hvor eleverne kan føle sig dumme, hvis de fx ikke svarer rigtigt på stillede spørgsmål. Eleverne er flinke til at nævne, at dette ikke er et stabilt træk gældende for alle lærere, kun nogle få af dem. Der er i forlængelse heraf en forældrestemme, som beskriver en lærer, som udviser decideret truende og voldelig adfærd overfor elever ved at fx skubbe dem op i en krog og sparke dem over skinnebenet samt at have indledt et seksuelt forhold til en elev. Dette er ikke bekræftet andre steder i datamaterialet, men det er af en sådan alvorlig karakter, at det med det samme bør lede til handling hos skolens ledelse (se ledelseskommentar i bilag 7).

Ligeledes er det også et overraskende fund, at en meget stor andel af eleverne oplever, at de ikke kan komme i god dialog med deres forældre om ting som ikke går godt og som bekymrer dem.

Dette mønster er i nogen grad bekræftet i data fra forældre og tidligere elever. Analysen kan være, at der på skolen er en form for kultur, hvor det er et brud på normen, at sladre. Dette vanskeliggør kommunikationen mellem alle parter på skolen, men i særdeleshed for elevernes vedkomne vanskeliggøres det at give dem den rette og tilstrækkelige hjælp i tide. Dette bør undersøges nærmere, så vi kan øge forståelsen af denne mulige kultur - og derved kan iværksætte mere præcise former for intervention. I denne forbindelse ses der i forældrenes besvarelser invitationer til at optimere og videreudvikle samarbejdet mellem skole og hjem, hvor forældrenes perspektiv inddrages og vægtes tydeligere end der hidtil har været praksis for. En del af dette omhandler skabelsen af tydelige guidelines for fælles handling i forbindelse med svære situationer eller perioder."

Sammenfattende delvurdering

Trivselsundersøgelsen af Micki Sonne Kaa Sunesen, Ph.D, Nordic Learning Research and Education er en parallelundersøgelse til nærværende advokatundersøgelse. I det følgende beskrives svar og bemærkninger af den undersøgende advokat som følge af trivselsundersøgelsens pointer og konklusioner.

Det skal indledningsvis bemærkes, at der i undersøgelsen spørges ind til, om eleven har oplevet, at (andre) elever på Herlufsholm er blevet mobbet eller udsat for anden

form for grænseoverskridende adfærd. Det adskiller sig fra Børne- og Undervisningsministeriets trivselsmålinger, hvor der spørges ind til, i hvilket omfang eleven (selv) er blevet udsat for mobning m.v.

Det kan af tabel 26 udledes, at der i gennemsnit er 4 %, der meget tit oplever, at elever på Herlufsholm Skole mobbes eller udsættes for anden form for grænseoverskridende adfærd, ligesom der i gennemsnit er 61,7 %, der sjældent eller aldrig oplever mobning. Der kræves derfor fortsat en indsats for at forbedre forholdene for dem, der mobbes meget tit.

Der gives i undersøgelsen et eksempel på mobning, hvor en konkret elevsag beskrives. Denne sag medførte bortvisning af fire elever og er derfor ganske usædvanlig. Denne beskrives nærmere nedenfor under enkeltsager, hvor konklusionen er, at Herlufsholm Skole overordnet set har handlet sagligt og proportionelt.

Der beskrives endvidere et tema, nemlig forholdet mellem dagelever og kostelever. Dette tema kan den undersøgende advokat genkende fra sine interviews.

Det gengives i trivselsundersøgelsen endvidere, at enkelte forældre angiver, at nogle elever får for lang snor i forbindelse med klare regelbrud eller decideret krænkende og voldelig adfærd. Der berettes som eksempel herpå, at en elev fik brækket kæben af en anden elev, og at den, som udøvede voldshandlingen, blot fik en advarsel.

Den undersøgende advokat har i forbindelse med sin gennemgang af alle enkeltsager ikke kunne genkende den beskrevne sag. Der findes en elevsag, hvor der har været tildelt en elev et hårdt slag, der dog ikke medførte et brud på kæben. Slaget kom efter et skub fra offeret. I denne sag skønnede Herlufsholm Skole, at det var tilstrækkeligt med en advarsel. Denne afgørelse var ikke begrundet i elevens socioøkonomiske baggrund eller andet. Det var en saglig vurdering af sagens karakter.

Der blev endvidere rejst et spørgsmål fra en forælder i undersøgelsen, om det er acceptabelt, at en mandlig grundskolelærer har et seksuelt forhold til en elev (pige) i gymnasiet, hvor Micki Sonne Kaa Sunesen kom med en opfordring til, at skolen burde undersøge denne sag.

Det følger af svaret fra Herlufsholm Skole, at daværende rektor Mikkel Kjellberg i efteråret 2021 modtog en henvendelse fra en rektor på et andet gymnasium. Ifølge henvendelsen skulle en navngiven elev fra 1.g have haft et seksuelt forhold med en navngiven lærer i grundskolen. Dette forhold skulle have stået på siden 9. klasse. Oplysningen kom angiveligt fra en dreng, der havde været elev på Herlufsholm Skole i 9. klasse i skoleåret 2020/2021.

Mikkel Kjellberg tog i denne forbindelse kontakt til forældrene til den nævnte elev samt den pågældende lærer og [REDACTED]. Det blev her oplyst, at den pågældende lærer havde fungeret som mentor for eleven samt, at oplysningen intet havde på sig. Herlufsholm Skole har efter at have modtaget den foreløbige rapport fra Nordic Learning igen undersøgt sagen med samme resultat som i efteråret.

Den undersøgende advokat har ikke fundet oplysninger, der tyder på andet end, at det ikke har noget på sig.

5.3.4 Herlufsholm Skoles trivselsforbedrende tiltag siden 2019

I august 2019 vedtog skolen følgende tiltag i forhold til trivsel på gymnasiet:

Formål	Indsatsens mål (Hvad vil vi opnå ved at igangsætte indsatsen)	Handlinger (De væsentligste handlinger, som skal gennemføres for at indsatsen lykkes)	Succeskriterier (Mål for skoleåret 2018/19 og evt. længere sigt)	Datakilder der belyser, hvorvidt indsatsen opnås
Elevtrivsel	Styrkelse af elevtrivslen på tværs af skoleformer	a) Intern efteruddannelse b) Sparring i elevråd og udvalg	Fremgang på parameteren i kostelevtrivselsundersøgelsen.	Elevtrivselsundersøgelsen
Elevtrivsel	Styrkelse af elevtrivsel og mindskelse af forømmelser	Forberedelse af ny mentorstruktur gennem ELKkurser, anden efteruddannelse mm.	Efteruddannelse af lærerne og planlægning af implementeringen af nye mentorfunktioner/mentor korps, maj 2020	Afrapportering fra kursusdeltagere, plan for ny mentorstruktur.
Elevtrivsel	Styrkelse af elevtrivslen på tværs af skoleformer	Studieture og trivselsdage på tværs af skoleformer Årshjul trivselsudvalg	Afholdelse af trivselsdage og studieture, fælles studietur 2.1/2.a	Kontakt, Lectio, CAS
Elevtrivsel	Røgfriskole 2020	Øget kontrol i forbindelse med fester, særligt fokus på røgfri 1. og 2g. Oplysning af ansatte og elever	Mindre andel af elever, der ryger	Kostelevtrivselsundersøgelsen

Disse tiltag blev indført som implementering af "Herlufsholms Strategi 2019-2025", hvor der fra Herlufsholm Skoles side blev foretaget væsentlige investeringer og forbedringer af trivslen på skolen.

I august 2020 vedtog Herlufsholm Skole følgende tiltag i forhold til trivsel på gymnasiet:

Formål	Indsatsens mål (Hvad vil vi opnå ved at igangsætte indsatsen)	Handlinger (De væsentligste handlinger, som skal gennemføres for at indsatsen lykkes)	Succeskriterier (Mål for skoleåret 2018/19 og evt. længere sigt)	Datakilder der belyser, hvorvidt indsatsen opnås
Elevtrivsel	Styrkelse af elevtrivslen på tværs af skoleformer og internt i de enkelte skoleformer samt opfølgning på tematisk tilsyn fra UVM	a) Intern efteruddannelse b) Sparring i elevråd og udvalg c) Højere grad af koordination i forhold til trivsels årshjul d) Dialog om og evaluering af elevbeklædning - hvide bukser og nederdele e) Ændringer i elevhåndbog, inddragelse i præfektuddannelse	Fremgang på parameteren i elevtrivselsundersøgelsen. Præcisering af præfektens rolle i elevhåndbogen Gennemførelse af revideret præfektuddannelse Evaluering af 3g's skolebeklædning	Elevtrivselsundersøgelser Elevhåndbogen Oversigt over indholdet i præfektuddannelse (int-ranet mm)

Elevtrivsel	Styrkelse af elevtrivsel og mindselse af for-sømmelser	Implementering af ny mentorstruktur. Ny teamstruktur IB. Kursus for trivsels-personer, klassemen-torer og pæd. ledelse v. Esma Birdi, Institut for Integration: Triv-selsambassadør-uddannelse af ele-verne.	Efteruddannelse af lærere og studievej-ledere. Implemente-ringen af nye men-torfunktioner. Implementering af IB Vertical Team Implementering af trivselsambassadører i 1.g	Afrapportering fra kursusdel-tagere, plan for ny mentor-struktur. Plan for/udfø-relse af Triv-selsambassa-dør-uddannelsen. Afrapportering fra involve-rede parter. Lectio.
Elevtrivsel	Modvirke Coronas ne-gative ind-virkning på elevtrivlsen	Tilpasse skolefester og udadvendte aktivi-teter, så mest muligt kan gennemføres trods Corona Corona-forebyggelse med henblik på at undgå nedlukning af skolen Efteruddannelse af lærerne i virtuel un-dervisning & instruk-tion af eleverne i vir-tuel undervisning	Gennemførelse af mindst 4 skolefe-ster/festdage trods Corona – herunder Fugleskydning og Trolledag Positive tilbagemel-dinger fra elevråd og fugleskydningsudvalg Gennemførelse af Ef-teruddannelse af mindst to efterud-dannelsesdage i TE-AMS	Skolens års-plan Lectio Mødereferater
Elevtrivsel	Røgfriskole 2020	Afholdelse af røgfri fester, Oplysning af ansatte og elever. Forenklet kontrol ved fester, da ingen må ryge. Afskaffelse af rygeområde. Røgfri Fugleskydning	Mindre andel af ele-ver, der ryger	Elevtrivselsun-dersøgelser

Herlufsholm Skole har i forlængelse heraf oplyst, at følgende tiltag er implementeret på Herlufsholm Skole siden 2019 for at fremme trivlsen:

Herlufsholm Skole har etableret et Trivselsudvalg, der består af en ledelsesrepræsen-tant fra de tre skoleformer, trivselslærer, ungerådgiver, sygeplejerske samt rektor. Trivselsudvalget arbejder med etablering af trivselsfremmende arrangementer for ele-verne. Det sker i samarbejde med en række eksterne aktører: LMS (Landsforeningen mod spiseforstyrrelser og selvskade), Sex og Samfund, Gymnasier fuld af liv, X-IT (Kræftens Bekæmpelse), Girl Talk og SSP – "Det er sejt at sige nej".

Trivselsudvalget udarbejdede skolens Antimobbestrategi i samarbejde med elevrådet. Det er ifølge Mikkel Kjellberg sket siden 2018.

Det Ekstraskolære Program har tilbudt mere end 30 forskellige aktiviteter for eleverne, når skoledagen er slut. Ud over de mange aktiviteter har Kontoret for Ekstraskolære Aktiviteter (KEA) også haft ansvaret for, at alle 8.-9. klasses elever gennemfører The Award på bronzeniveau (The Duke of Edinburgh's International Award er et udfordrende internationalt anerkendt diplomprogram for den, der vil udfordre sig selv på evner, vilje og vedholdenhed).

KEA står også for Herlufsholm Udmærkelsen, som er et obligatorisk 2-årigt individuelt program for gymnasieeleverne, hvor den enkelte elev sætter sig et personligt mål. I det ekstraskolære program får eleverne et frirum i forhold til undervisningen. Aktiviteterne foregår på tværs af årgange og klasser, skoleformer samt kost- og dagelever. Her arbejdes der målrettet med respekt, samarbejde og mangfoldighed.

I gymnasiet blev der i 2021 implementeret et særligt program for de elever, der gerne vil være med til at gøre klassen og Herlufsholm Skole til et endnu mere levende fællesskab. Fire elever pr. klasse udnævnes til trivselsambassadører med sigte på i særlig grad at "booste" klassens sammenhold. Uddannelsen omfatter bl.a. kurser i sprogbrug, kommunikation, networking, igangsætning af aktiviteter, selvkontrol og håndtering af modstand.

Skolens MiLife-koordinator har til formål at give alle elever i grundskolen et fundament byggende på selvindsigt og forståelse for andre. MiLife-koordinatoren bidrager til udvikling af elevernes egen trivsel for derefter at kunne bidrage til klassens sociale udvikling. Konkrete initiativer inkluderer bl.a. konfliktløsningskurser på 6.-7. årgang, trivselsfremmende aktiviteter, at gennemføre WEB-programmet (Where Everyone Belongs), samtaler med elev(er) med vanskeligheder samt konfliktmægling mellem grupper/elever. MiLife-koordinatoren deltager også i forældremøder, hvor det er relevant, tilbyder supervision til kolleger og arbejder med elever, der har lavt selvværd.

Herlufsholm Skole indgår i et samarbejde med Dansk Center for Undervisningsmiljø (DCUM). Den 10. maj 2022 afviklede DCUM et kursus for sovesalslærere og ledelsesmedlemmer om antimobbestrategier. Der planlægges yderligere efteruddannelse i det kommende skoleår.

Dertil kommer følgende række trivselstiltag på individuelt niveau:

Alle gymnasieelever er i dag tildelt en mentor. Mentoren har fokus på den enkelte elevs trivsel og udvikling. Mentorteamet arbejder på at skabe en fællesskabsfølelse, hvor eleverne tager hensyn til og inkluderer hinanden. Målet er, at eleverne lærer at trives i en atmosfære af accept og tillid og får følelsen af at være anerkendt af kammerater - både i klassen og på sovesalen. Oplever en elev uoverensstemmelser eller konflikt, kan eleven henvende sig til sin mentor.

Ungerådgiverens primære funktion er at afholde personlige samtaler med gymnasiets elever i form af rådgivning, coaching, vejledning, SSP-samarbejde, trivselsambassadørudvalget, forebyggende indsatser og konfliktløsning/rundbordssamtaler. Ungeråd-giveren er også kontaktperson for gymnasiets elevråd.

Trivselslæreren hjælper elever, der føler angst eller har bekymringstanker omkring skolelivet, f.eks. frygt for gruppearbejde, dårlige karakterer eller præstations- og/eller eksamensangst. Trivselslæreren er primært henvendt til elever i grundskolen, men kan også hjælpe elever i gymnasiet.

Den enkelte elevs talentudvikling sker i samarbejde mellem eleven, skolens talentkoordinatorer samt elevens faglærere og andet relevant personale.

Herlufsholm Skole har indgået et samarbejde med den kommunale sundhedspleje i Næstved Kommune. De to sundhedsplejersker kommer og besøger 6. og 8. årgang hvert år, hvor alle elever tilbydes en individuel trivselssamtale og sundhedsundersøgelse på SUS. I de situationer, hvor sundhedsplejersken vurderer, at en elev ikke trives, bliver Herlufsholm Skoles sygeplejerske involveret med henblik på at vurdere, hvordan og hvem der kan hjælpe eleven bedst muligt.

Der er 10 selvstændige elevgårde på kostskolen med i alt 12 sovesalslærere, der nu er ansat med 50 % tjenestetid på kostskolen og 50 % i grundskole eller gymnasium. Alle sovesalslærere bor i tjenestebolig på gården. Det er sovesalslæreren, der for den enkelte elev er den nærmeste omsorgsperson i hverdagen. Herlufsholm Skole har ændret overenskomsten for grundskolelærere, så der er mere tjenestetid på kostskolen.

I forhold til Herlufsholm Skoles fokus på trivsel, så indgår trivsel i resultatlønskontrakt for direktør og rektor. Emnet indgår også i ugentlige møder for skoleledelsen og på afdelingsniveau som aktuelle sager og som generelle tiltag. I forhold til bestyrelsen indgår trivsel på hvert af de 4 årlige bestyrelsesmøder.

På samtlige bestyrelsesmøder er et fast punkt på dagsordenen "*Orientering fra rektor*", og her orienteres om eventuelle større eller alvorlige elevsager. Ligeledes er "*Orientering fra forældrerepræsentanterne*" samt "*Orientering fra elevrådet*" faste punkter på dagsordenen, og drøftelserne på disse punkter bidrager med aktuel information om, hvad der rører sig på Herlufsholm Skole.

På skoleårets 1. bestyrelsesmøde er et fast punkt "*Status på det forgangne skoleår*". I forlængelse heraf drøftes gymnasiets opfølgingsplan, grundskolens tilsynserklæring, samt skolens strategiimplementering. Trivsel på Herlufsholm Skole er således et gennemgående tema på skoleårets første bestyrelsesmøde, idet trivsel og trivselsindsatser er centrale elementer i såvel opfølgingsplanen, tilsynserklæringen som skolens strategiplan. På skoleårets 2. bestyrelsesmøde er "*Indgåelse af direktørs og rektors resultatlønskontrakt*" et fast punkt. I disse indgår mål for trivslen på Herlufsholm Skole. På skoleårets 3. bestyrelsesmøde er "*Udmåling af direktørs og rektors resultatlønskontrakt*" et fast punkt. I relation til denne præsenteres målopfyldelsen i forhold til de i kontrakten fastsatte mål for trivsel. På skoleårets 4. bestyrelsesmøde er "*Review og evaluering af det forgangne skoleår*" et fast punkt, heri indgår præsentation og drøftelse af trivselsdata.

Bestyrelsesformanden fører på bestyrelsens vegne tilsyn med Herlufsholm Skole og holder månedligt forstandermøder med rektor og direktør. På disse møder er "*Aktuelle elevsager*" altid et fast punkt. Derudover har bestyrelsesformanden og rektor løbende – ca. ugentligt – dialog.

Herlufsholm Skole har oplyst, at følgende tiltag er vedtaget på Herlufsholm i maj 2022 for at fremme god trivsel:

Der inddrages eksterne konsulenter med relevante pædagogiske kompetencer for at sikre gennemførelsen af skolens trivselstiltag, og at disse bliver samtænkt med skolens øvrige ledelse med henblik på at understøtte hinanden.

Der er ansat en ny rektor. Bestyrelsen har vurderet, at de væsentlige ændringer, som skal gennemføres, bedst vil kunne ske under ledelse af en ny rektor udefra.

Den nuværende procedure angående behandling af overtrædelser af ordensregler samt anmeldelser uanset karakter, og særligt vedr. krænkelser, er revurderet og udbygget med henblik på at sikre, at alle parter behandles ordentligt, og at skolen lever op til eksterne krav. Bestyrelsen har indhentet ekstern og uafhængig hjælp til dette arbejde fra en advokat med speciale i strafferet, og Herlufsholm Skole vil i en periode indhente vurderinger fra denne samt fra en ekstern konsulent med erfaring i anmeldelser til sociale myndigheder på sager vedrørende krænkelser og lovovertrædelser. Der er fokus på, at alle lærerne og sovesalslærere efteruddannes i behandlingen for at sikre implementering.

Alle kostelever har siden den 7. maj 2022 haft mulighed for at sove på eget værelse. Der er etableret en arbejdsgruppe med skoleledelsen, sovesalslærere, elever og forældre, og skolen er pt. i dialog med en ekstern konsulent om at finde en fremtidig model for overnatning.

Der er ansat en trivselsleder, der vil blive støttet af en ekstern konsulent i vedkommendes arbejde. Der er fokus på at opsamle viden i forhold til eventuelle nye tiltag.

En anonym og uafhængig whistleblowerordning er etableret og har siden den 9. maj 2022 været tilgængelig på Herlufsholm Skoles hjemmeside. Et advokatfirma er sagsbehandler på ordningen.

Der er tilbudt hjælp til nuværende som tidligere elever, som har følt sig krænket eller har været udsat for fysisk eller psykisk pres på Herlufsholm Skole. Herlufsholm Skole har derudover henvendt sig til de medvirkende i TV2-udsendelsen, herunder også de anonyme deltagere via TV2.

5.3.5 Modernisering af traditioner

Der er sket en modernisering af traditioner, og præfektordningen er blevet afskaffet.

Bestyrelsen har desuden afskaffet traditioner, der kan føre til fysisk eller psykisk krænkende adfærd. Den i TV2-udsendelsen omtalte PØ-kamp, der kort fortalt bestod i en "brydekamp", hvor 3.g-eleverne skulle forsvare en ø over for de yngre elever, er afskaffet. Der er etableret en arbejdsgruppe med skoleledelsen og elever, som med en ekstern konsulent vil gennemgå Herlufsholm Skoles traditioner, så de medvirker til at styrke elevtrivslen. De første ændringer er allerede besluttet, og andre vil få fuld virkning fra skoleåret 2022/2023's begyndelse.

Sammenfattende delvurdering

Det følger af lovbekendtgørelse nr. 316 af 5. april 2017 om elevers og studerendes undervisningsmiljø, at der skal udarbejdes en antimobbestrategi.

Denne pligt gælder også for Herlufsholm Skole som fri grundskole og privat almen-gymnasial institution og har gjort det siden den 1. august 2017. Antimobbestrategien skal offentliggøres.

Det følger endvidere af lov om undervisningsmiljø § 1 c, at når uddannelsesstedets ledelse konstaterer problemer med det psykiske undervisningsmiljø i form af mobning el.lign., så skal ledelsen udarbejde en handlingsplan, hvoraf det fremgår, med hvilke foranstaltninger problemerne effektivt bringes til ophør.

Uddannelsesstedets ledelse skal udarbejde handlingsplanen senest 10 arbejdsdage efter, at der er modtaget oplysning om problemerne. Fristen regnes fra det tidspunkt, hvor en medarbejder på uddannelsesstedet første gang skriftligt eller mundtligt modtager oplysning om problemerne. Handlingsplanen revideres efter behov. Ledelsen skal desuden informere de berørte elever og forældremyndighedsindehavere om indholdet af handlingsplanen og om eventuelle midlertidige foranstaltninger.

Det oplyst over for den undersøgende advokat, at der har været en antimobbestrategi siden den 1. august 2018. Her har Herlufsholm Skole levet op til sin forpligtelse efter lov om undervisningsmiljø.

Herlufsholm Skole har dog ikke udarbejdet en handlingsplan mod mobning, jf. § 1 c i lov om undervisningsmiljø. En sådan handlingsplan burde senest have været udarbejdet i slutningen af april 2019, og den burde have været revideret i takt med, at enkelt-sager gjorde det nødvendigt, f.eks. i oktober 2019.

Det er dog den undersøgende advokats opfattelse, at Herlufsholm Skole, qua de tiltag, der er beskrevet ovenfor, de facto har fulgt en handlingsplan med de beskrevne del-elementer. Disse burde dog have været skrevet ned i en egentlig handlingsplan og meddelt de berørte elever og forældre.

5.3.6 Antimobbekampagne i 2019 foranlediget af konkrete sager

På baggrund af en konkret elevsag i september 2019 holdt tidligere rektor Mikkel Kjellberg den 7. oktober 2019 en tale for alle drenge på kostskolen på Herlufsholm Skole:

"Jeg er blevet gjort opmærksom på, er der i dette skoleår, og måske med afsæt i tidligere skoleår, har spredt sig en særdeles uheldig og uacceptabel adfærd på mange af drengesovesalene, hvor der i en mere eller mindre ritualiseret form uddeles lammere, eller anden form for vold.

Og det i en grad hvor ingen af de implicerede kan være i tvivl om, at det der foregår, er langt ud over kammeratlig adfærd. Det bunder sikkert i nogle uskyldige traditioner der er løbet løbsk og nu har fået en helt grotesk

form, understøttet af nogle misforståede forventninger til hvad et kammeratskab på en kostskole indebærer.

Den adfærd jeg har fået beskrevet, bør ingen af de af jer som har været involveret i den eller været vidne til, være i tvivl om er grundlæggende forkert. Den er helt uforeneligt med det at være elev på Herlufsholm, og naturligvis også uforeneligt med at være en god kammerat, og i nogle af de tilfælde jeg har fået beskrevet så alvorlige, at hvis det er sandt hvad jeg hører, også vil kunne danne grundlag for en politianmeldelse for vold.

Jeg frygter at den kådhed og sammentømrethed som der kan opstå i en flok som jer, har gjort, at I nu står et sted hvor I har mistet jordforbindelsen og fornemmelsen for hvad man kan tillade sig over for hinanden. Det er derfor jeg har indkaldt til dette møde - for at bede jer hver især om et reflektere over hvad det er for nogle værdier og handlinger som det sammenhold I har skal være baseret på.

Vi ønsker for jer, at I har det godt her på skolen, og når I mødes som gammelherloviaere vil kunne se hinanden i øjnene og mindes Jeres tid på skolen med glæde, og at I ikke kommer til at stå i en situation hvor I pga. skamfølelse og dårlig samvittighed over egen adfærd, eller manglende handligt i forhold til andres dårlige adfærd, ikke kan se jer selv eller hinanden i øjnene.

En reel risiko er også, at I risikerer at få en plettet straffeattest, som så kommer til at spænde ben for jeres videre karriereforløb.

Jeg tror selvfølgelig ikke at I er onde mennesker, men derimod at nogle har gejlet sig op til at delagtiggøre sig I onde handlinger, som ingen måske længere ved hvem der har startet, eller hvorfor.

Sikkert er det, at det skal stoppes. Det har skolen et ansvar for, og det har I så sandelig også. Ingen elev skal tage herfra dækket af blå mærker, og ingen skal føle sig presset til at medvirke i voldshandlinger. Hvis ikke, når man føler efter inde i sig selv er enig i 2 så simple og fundamentale simple udsagn, og vil medvirke aktivt til, at det aldrig sker igen, så har man ikke ret til at være på denne skole. Og I skal være klar over at vi ikke vil tøve med bortvisninger hvis vi får henvendelser om, at det fortsætter."

Den undersøgende advokat interviewede tidligere rektor Mikkel Kjellberg (MKE) den 25. august 2022. I et referat af interviewet fremgår:

"MKE oplyste, at kendskabet til 'lammer' episoderne opstod, da kostskoleleder SGE, eller en anden sovesalslærer, informerede MKE om, at havde observeret nogle blå mærker på en kostelev, som eleven ikke kunne redegøre for.

MKE fortalte, at han var bekymret for, at 'kalenderbank' var opstået på skolen igen. "Kalenderbank" opstod i 2018, hvor en række elever fra en sovesal aftalte på skift skulle modtage slag i december måned, en leg der blev stoppet nogle dage ind i december måned af daværende rektor. MKE samlede derfor alle drengene fra kostskolen i festsalen og holdt 'lammertalen'. MKE's efterfølgende dialog med drengene gav ham det indtryk, at talen havde haft sin virkning.

Forstanderen og et forældrevalgt bestyrelsesmedlem havde kendskab til talen."

Sammenfattende delvurdering

Det følger af netop omtalte tale, at daværende rektor Mikkel Kjellberg havde kendskab til, at der på "mange af drengesovesalene" havde bredt sig en adfærd med at uddele "lammere".

Som eksempel på denne adfærd beskrives nedenfor en konkret elevsag fra september 2019. Ud over denne ene sag må rektor have fået viden om, at fænomenet var så udbredt, at rektor fandt anledning til at samle alle drengene i kostskolen for at slå ned på denne "subkultur", der ifølge rektor kunne bunde i nogle traditioner, der var løbet løbskt.

Rektor gjorde det klart for eleverne, at der var tale om en uacceptabel adfærd, der var uforenelig med det at være elev på Herlufsholm Skole. Det blev også gjort klart, at der ville kunne ske politianmeldelse med deraf følgende risiko for en plettet straffeattest.

Rektor gjorde det endelig klart, at adfærden skulle stoppes, og at skolen tog ansvar for det, og at konsekvensen af overtrædelser fremover ville være bortvisning.

Det er på baggrund heraf den undersøgende advokats opfattelse, at der ikke er belæg for at hævde, at ledelsen på Herlufsholm Skole understøtter en kultur, hvor skolen ikke har fået sat ind med en konsekvent nultolerancepolitik over for mobning, vold og krænkelser. Tværtimod er det den undersøgende advokats opfattelse, at ledelsen i den undersøgte periode konsekvent har slået ned på uønskede subkulturer, når den blev opmærksom herpå.

5.4 Konkrete elevsager i den undersøgte periode

Herlufsholm Skole har fremsendt materiale i de konkrete elevsager i perioden 1. august 2018 til 9. maj 2022. Blandt disse sager har den undersøgende advokat undersøgt de sager, der vedrører den uvildige undersøgelses temaer – mobning, vold og seksuelle krænkelser.

Sanktioner, der er tildelt inden for tidsperioden, men som er vurderet irrelevante for advokatundersøgelsen, f.eks. fravær/lav faglighed, er således ikke inddraget i advokatundersøgelsen.

Elevsager *forud* for tidsperioden er ikke nærmere behandlet i advokatundersøgelsen.

De sager, der er omfattet af advokatundersøgelsen og behandlet i rapporten, hidrører dels fra Herlufsholm Skoles eget elevarkiv, dels fra indberetninger, der er afgivet i forbindelse med den uvildige advokatundersøgelse. I henhold til indberetningssystemet er der også modtaget indberetninger, der er uden for advokatundersøgelsens tidsperiode. Visse indberetninger har givet anledning til opfølgning ved interview.

Der er modtaget i alt 22 sager fra Herlufsholm Skole, der omhandler elever, der har fået tildelt en sanktion. Ud af de 22 sager er 9 af sagerne både emne- og tidsmæssigt omfattet af advokatundersøgelsen.

5.4.1 Elevsag nr. 10 – [REDACTED]

I det følgende beskrives først de faktiske forhold i elevsag nr. 10, hvorefter der foretages en juridisk vurdering.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[Redacted text block]

Vurdering

Er der underretningspligt til de sociale myndigheder?

Det vurderes, at Herlufsholm Skole ikke var forpligtet til at foretage underretning til kommunen i elevsag nr. 10, jf. underretningspligten i servicelovens § 153.

Er der pligt til politianmeldelse?

Der er tale om håndgemæng mellem to elever, og der er på det foreliggende grundlag desuden ikke oplysninger eller indikationer om, at slaget er af sådan alvorlig karakter, at det har medført legemsbeskadigelse af ikke uvæsentlig karakter på den anden elev.

På den baggrund vurderes det, at Herlufsholm Skole ikke var forpligtet til at foretage politianmeldelse i elevsag nr. 10.

Er forældrene blevet informeret/inddraget omgående?

Den sanktionerede elev var under 18 år og gik i gymnasiet, og hændelsen vedrørte slag i ansigtet, hvorfor der også var risiko for selvinkriminering. Der er ikke oplysninger om, hvornår der skete forældreinddragelse første gang, og der er ikke indikationer om, at forældremyndighedsindehaver var informeret ved sagens indledning. Det bemærkes dog, at elevens mor deltog ved det efterfølgende møde efter hjemsendelsen. Det vurderes på det foreliggende grundlag, at Herlufsholm Skole ikke har inddraget og informeret forældremyndighedsindehaver særskilt ved sagens indledning, jf. § 8, nr. 1, 2. pkt., i bekendtgørelsen om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser.

Det vurderes ligeledes, at Herlufsholm Skole burde have været opmærksom på risikoen for selvinkriminering og burde have orienteret herom. Herlufsholm Skole burde ligeledes have vejledt om eller anbefalet at medbringe en bisidder til møderne.

Har Herlufsholm Skoles lærere og ledelse overholdt deres pligt til at gribe ind i konflikter, jf. tilsynsforpligtelsen efter § 1 a i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og § 1, stk. 2, 2. pkt., i lov om friskoler og private grundskoler?

Både lærere og elever greb ind og sørgede for, at episoden ikke udviklede sig. Det vurderes, at de ansatte overholdt deres forpligtelse til at gribe ind i en konflikt, jf. § 1 a i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og § 1, stk. 2, 2. pkt., i lov om private skoler.

Er Herlufsholm Skoles sanktionering sket i overensstemmelse med bestemmelserne i forvaltningsloven, herunder om habilitet, saglighed og proportionalitet? Eller er der mistanke om særlige privilegier?

Det vurderes, at de foretagne handlinger begået af eleven i elevsag nr. 10 var et brud på skolens studie- og ordensregler.

Det vurderes, at Herlufsholm Skole foretog en sanktionering, herunder gav en skærpet advarsel, der var proportional, rimelig og relevant.

Det vurderes, at Herlufsholm Skole traf afgørelse om en sanktion, der lå inden for Herlufsholm Skoles beføjelser, jf. § 8, nr. 2 i bekendtgørelsen om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser.

Afgørelsen af [REDACTED] er kortfattet og indeholder ikke en fyldestgørende begrundelse efter forvaltningslovens § 24, navnlig en henvisning til rette hjemmel.

Der er heller ikke givet klagevejledning, jf. § 8, nr. 1, 1. pkt., i bekendtgørelsen om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser.

Det er derfor vurderingen, at Herlufsholm Skoles afgørelse om sanktion lider af sagsbehandlingsfejl, jf. forvaltningsloven og § 8, nr. 1, 1. pkt., og § 13 i bekendtgørelsen om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser.

Det vurderes dog ud fra en konkret væsentlighedsvurdering, at sagsbehandlingsfejlene ikke ville have ændret ved Herlufsholm Skoles afgørelse om sanktion.

Har forstanderen grebet ind i sagen?

Der er ikke oplysninger om, at forstanderen har været involveret eller foretaget uhen-sigtsmæssig indgriben.

Herlufsholm Skoles efterfølgende foranstaltninger

Herlufsholm Skole iværksatte et mæglingssmøde mellem den sanktionerede elev og den anden involverede elev, hvor også skolens ungerådgiver [REDACTED] var til stede. Herlufsholm Skole fremhævede, at der var en forventning om, at [REDACTED] frem-over skulle have en acceptabel adfærd, herunder respektere alle og optræde sobert.

Det vurderes, at Herlufsholm Skole foretog passende tiltag for at imødegå eventuelle fremtidige konflikter mellem de involverede elever i nærværende elevsag.

Har Herlufsholm Skoles bestyrelse skabt de nødvendige rammer for elever, lærere og ledelsen?

Der er ikke oplysninger i den konkrete elevsag, der giver anledning til bemærkninger herom.

Konklusion

Herlufsholm Skole har i elevsag nr. 10 foretaget en proportionel, rimelig og relevant afgørelse om sanktionering i form af en skærpet advarsel, jf. lov om gymnasiale ud-dannelser § 43, stk. 2, 2. pkt.

Sagsbehandlingsfejlene i form af manglende klagevejledning, ikke rettidig inddragelse af forældremyndighedsindehaveren samt manglende orientering om risiko for selvin-kriminering er ud fra en væsentlighedsvurdering ikke egnede til at kunne have ændret ved udfaldet af Herlufsholm Skoles sanktion.

Det er ligeledes konklusionen, at Herlufsholm Skole herudover ikke har tilsidesat plig-ter ved ikke at have underrettet eller anmeldt sagen til relevante myndigheder.

5.4.2 Elevsag nr. 11 – [REDACTED]

I det følgende beskrives først de faktiske forhold i elevsag nr. 11, hvorefter der fore-tages en juridisk vurdering.

[REDACTED]

[REDACTED]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

Vurdering

Er der underretningspligt til de sociale myndigheder?

Det vurderes, at Herlufsholm Skole ikke var forpligtet til at foretage underretning til kommunen i elevsag nr. 11, jf. underretningspligten i servicelovens § 153.

Er der pligt til politianmeldelse?

Der er tale om håndgemæng mellem to elever, og der er på det foreliggende grundlag desuden ikke oplysninger eller indikationer om, at slaget er af sådan alvorlig karakter, at det medførte legemsbeskadigelse af ikke uvæsentlig karakter på den anden elev. På den baggrund vurderes det, at Herlufsholm Skole ikke var forpligtet til at foretage politianmeldelse i elevsag nr. 11.

Er forældreinddragelse sket rettidigt?

Den sanktionerede elev var over 18 år, da hændelsen fandt sted, og var derfor ikke undergivet forældremyndighed. Der foreligger således ikke en forpligtelse for Herlufsholm Skole til at inddrage forældrene efter § 8, nr. 1, 2. pkt., i bekendtgørelsen om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser.

Det vurderes ligeledes, at Herlufsholm Skole burde have været opmærksom på risikoen for selvinkriminering og burde have orienteret herom. Herlufsholm Skole burde ligeledes have vejledt om eller anbefalet at medbringe som minimum en forælder som bisidder til møderne.

Har Herlufsholm Skoles lærere og ledelse overholdt deres pligt til at gribe ind i konflikter, jf. tilsynsforpligtelsen efter § 1 a i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og § 1, stk. 2, 2. pkt., i lov om friskoler og private grundskoler?

Både lærere og elever greb ind og sørgede for, at episoden ikke udviklede sig. Det vurderes, at de ansatte overholdt deres forpligtelse til at gribe ind i en konflikt, jf. § 1 a i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og § 1, stk. 2, 2. pkt., i lov om private skoler.

Er Herlufsholm Skoles sanktionering sket i overensstemmelse med bestemmelserne i forvaltningsloven, herunder om habilitet, saglighed og proportionalitet? Eller er der mistanke om særlige privilegier?

Det vurderes, at de foretagne handlinger begået af eleven i elevsag nr. 11 var et brud på skolens studie- og ordensregler.

Det vurderes, at Herlufsholm Skole foretog en sanktionering, der var proportional, rimelig og relevant.

Det vurderes, at Herlufsholm Skole traf afgørelse om en sanktion, der lå inden for Herlufsholm Skoles beføjelser, jf. § 8, nr. 2, i bekendtgørelsen om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser og skolens studie- og ordensregler.

Det vurderes, at der ikke er sket formel partshøring, og at afgørelsen er kortfattet og savner en fyldestgørende begrundelse efter forvaltningslovens § 24, navnlig henvisning til rette hjemmel samt manglende klagevejledning, jf. § 8, nr. 1, 1. pkt., i bekendtgørelsen om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser.

Det vurderes derfor, at Herlufsholm Skoles afgørelse om sanktion lider af sagsbehandlingsfejl, jf. forvaltningsloven og § 8, nr. 1, 1. pkt., og § 13 i bekendtgørelsen om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser.

Det vurderes dog ud fra en konkret væsentlighedsvurdering, at sagsbehandlingsfejlene ikke ville have ændret ved Herlufsholm Skoles afgørelse om sanktion.

Har forstanderen grebet ind i sagen?

Der er ikke oplysninger om, at forstanderen har været involveret eller foretaget uhenigtsmæssig indgriben i elevsagen.

Herlufsholm Skoles efterfølgende foranstaltning

Det vurderes, at Herlufsholm Skole har foretaget passende tiltag for at nedtrappe eventuelle fremtidige konflikter mellem parterne.

Har Herlufsholm Skoles bestyrelse skabt de nødvendige rammer for elever, lærere og ledelsen?

Der er ikke oplysninger i den konkrete elevsag, der giver anledning til bemærkninger herom.

Konklusion

Herlufsholm Skole har i elevsag nr. 11 foretaget en proportionel, relevant og rimelig afgørelse om sanktionering og udelukkelse af et arrangement, jf. lov om gymnasiale uddannelser § 43, stk. 2, 2. pkt.

Sagsbehandlingsfejlene i form af bl.a. manglende klagevejledning, behørig partshøring og begrundelse samt manglende orientering om risiko for selvinkriminering er ud fra en konkret væsentlighedsvurdering ikke egnede til at kunne have ændret ved udfaldet af Herlufsholm Skoles sanktion.

Det er ligeledes konklusionen, at Herlufsholm Skole herudover ikke har tilsidesat pligter ved ikke at have underrettet eller anmeldt sagen til relevante myndigheder.

5.4.3 Elevsag nr. 12 - [REDACTED]

I det følgende beskrives først de faktiske forhold i elevsag nr. 12, hvorefter der foretages en juridisk vurdering.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Elmann

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Vurdering

Er der underretningspligt til de sociale myndigheder?

Det vurderes, at Herlufsholm Skole ikke var forpligtet til at foretage underretning til kommunen i elevsag nr. 12, jf. underretningspligten i servicelovens § 153.

Er der pligt til politianmeldelse?

Det vurderes, at Herlufsholm Skole ikke var forpligtet til at foretage politianmeldelse i elevsag nr. 12, da der ikke foreligger oplysninger eller indikationer om, at slagene har medført legemsbeskadigelse af ikke uvæsentlig karakter.

Er forældreinddragelse sket rettidigt?

Den sanktionerede elev var over 18 år, da hændelsen fandt sted, og var derfor ikke undergivet forældremyndighed. Der foreligger således ikke en forpligtelse for Herlufsholm Skole til at inddrage forældrene efter § 8, nr. 1, 2. pkt., i bekendtgørelsen om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser.

Selvom der ikke er en forpligtelse hertil, bør der efter god forvaltningsskik gives vejledning om, at der er mulighed for at have sine forældre med til samtalerne (bisidder).

Har Herlufsholm Skoles lærere og ledelse overholdt deres pligt til at gribe ind i konflikter, jf. tilsynsforpligtelsen efter § 1 a i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og § 1, stk. 2, 2. pkt., i lov om friskoler og private grundskoler?

Der er på det foreliggende grundlag ikke oplysninger eller indikationer om, at ansatte på skolen overværede hændelsen. Det vurderes således, at det ikke giver anledning til bemærkninger eller kritik heraf.

Er Herlufsholm Skoles sanktionering sket i overensstemmelse med bestemmelserne i forvaltningsloven, herunder om habilitet, saglighed og proportionalitet? Eller er mistanke om særlige privilegier?

Det vurderes, at de foretagne handlinger begået af eleven i elevsag nr. 12 var et brud på skolens studie- og ordensregler.

Det vurderes, at Herlufsholm Skole foretog en sanktionering, der var proportional, rimelig og relevant.

Det vurderes, at Herlufsholm Skole traf afgørelse om en sanktion, der lå inden for Herlufsholm Skoles beføjelser, jf. § 8, nr. 2 i bekendtgørelsen om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser og skolens studie- og ordensregler.

Herlufsholm Skole hjemsendte [REDACTED] fra [REDACTED] til [REDACTED]. Dette må betegnes som en sanktion og ikke en foreløbig foranstaltning med det formål at sikre en god sagsoplysning eller af hensyn til den almindelige retsbevidsthed.

Det fremgår af studiebekendtgørelsens § 6, stk. 3, at Herlufsholm Skole har hjemmel til at hjemsende elever midlertidigt som en foreløbig foranstaltning ved en beslutning, så længe det er nødvendigt af hensyn til den almindelige retsbevidsthed, jf. § 6, stk. 3 nr. 1, smh. med skolehåndbogen side 46.

Det vurderes, at hensynet til helheden samt retsbevidstheden ikke synes at være det bærende hensyn i den konkrete sag. Det vurderes, at hjemsendelsen derfor havde karakter af en selvstændig sanktion, hvorfor der er tale om en selvstændig afgørelse, der kræver partshøring, begrundelse m.v.

Det vurderes, at der ikke er sket formel partshøring, og at afgørelsen er kortfattet og savner en fyldestgørende begrundelse efter forvaltningsloven § 24, navnlig henvisning til rette hjemmel samt manglende klagevejledning, jf. § 8, nr. 1, 1. pkt., i bekendtgørelsen om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser.

Det vurderes derfor, at Herlufsholm Skoles afgørelse om sanktion lider af sagsbehandlingsfejl, jf. forvaltningsloven og § 8, nr. 1, 1. pkt., og § 13 i bekendtgørelsen om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser.

Det vurderes dog ud fra en konkret væsentlighedsvurdering, at sagsbehandlingsfejlene ikke ville have ændret ved Herlufsholm Skoles afgørelse om sanktion.

Har forstanderen grebet ind i sagen?

Der er ikke oplysninger om, at forstanderen har været involveret eller foretaget uhenigtsmæssig indgriben.

Herlufsholm Skoles efterfølgende foranstaltninger

Herlufsholm Skole tog initiativ til at hjælpe [REDACTED] med at fastholde en bedre kurs ved samtaler og forpligtende aftaler med sovesalslærer [REDACTED] og tidligere kostskoleleder Niels Christian Koefoed.

Tidligere rektor Mikkel Kjellberg reagerede ligeledes ved at samle alle drengene i festsalen med henblik på at stoppe denne elevtrend.

Det vurderes på den baggrund, at Herlufsholm Skole i den konkrete sag foretog passende tiltag efterfølgende.

Har Herlufsholm Skoles bestyrelse skabt de nødvendige rammer for elever, lærere og ledelsen?

Der er ikke oplysninger i den konkrete elevsag, der giver anledning til bemærkninger herom.

Konklusion

Herlufsholm Skole foretog i elevsag nr. 12 en proportionel, relevant og rimelig afgørelse om sanktionering, jf. lov om gymnasiale uddannelser § 43, stk. 2, 2. pkt.

Sagsbehandlingsfejlene i form af bl.a. manglende behørig partshøring, klagevejledning og begrundelse er ud fra en konkret væsentlighedsvurdering ikke egnede til at kunne have ændret ved udfaldet af Herlufsholm Skoles sanktion.

Tidligere rektor Mikkel Kjellberg foretog efterfølgende passende foranstaltninger for at stoppe denne elevtrend.

Det er ligeledes konklusionen, at Herlufsholm Skole herudover ikke har tilsidesat pligter ved ikke at have underrettet eller anmeldt sagen til relevante myndigheder.

5.4.4 Elevsag nr. 14 – [REDACTED]

I det følgende beskrives først de faktiske forhold i elevsag nr. 14, hvorefter der foretages en juridisk vurdering.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Vurdering

Er der underretningspligt til de sociale myndigheder?

Det vurderes, at Herlufsholm Skole ikke var forpligtet til at foretage underretning til kommunen i elevsag nr. 14, jf. underretningspligten i servicelovens § 153.

Er der pligt til politianmeldelse?

Det vurderes, at Herlufsholm Skole ikke var forpligtet til at foretage politianmeldelse i elevsag nr. 14, da der ikke foreligger oplysninger eller indikationer om, at slagene medførte legemsbeskadigelse af ikke uvæsentlig karakter.

Er forældreinddragelse sket rettidigt?

[REDACTED] var undergivet forældremyndighed, idet [REDACTED] var [REDACTED] år.

Det første møde er afholdt uden deltagelse af forældre. Det er den undersøgende advokats vurdering, at der gerne må afholdes et møde med elever om sager, der aktuelt er opstået, for at forstå karakteren af sagen og hændelsesforløbet, men i det øjeblik Herlufsholm Skole forstår, at der er tale om en sag af en vis alvor, og som potentielt er sanktionsgivende, bør mødet afbrydes, og der skal tages kontakt til forældrene.

Politianmeldelse blev nævnt over for [REDACTED]. Det vurderes derfor ligeledes, at Herlufsholm Skole burde have været opmærksom på risikoen for selvinkriminering og burde have orienteret herom. Herlufsholm Skole burde ligeledes have vejledt om eller anbefalet at medbringe som minimum en forælder som bisidder til møderne.

Herlufsholm Skole har pligt til at inddrage, informere og partshøre forældremyndighedsindehaveren ved skolens indledning af sagen, jf. § 8, nr. 1, 2. pkt., i bekendtgørelsen om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser. Dette er ikke sket i tilstrækkeligt omfang i sagen.

Den anden sanktionerede elev var over 18 år. I dette tilfælde er forældreinddragelse ikke en forpligtelse, men der bør gives vejledning om, at det er muligt have sine forældre med til samtalerne (bisidder) ud fra god forvaltningsskik.

Det er på den baggrund vurderingen, at Herlufsholm Skole ikke har overholdt reglen om forældreinddragelse, jf. § 8, nr. 1, 2. pkt., i bekendtgørelsen om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser.

Har Herlufsholm Skoles lærere og ledelse overholdt deres pligt til at gribe ind i konflikter, jf. tilsynsforpligtelsen i § 1 a i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og § 1, stk. 2, 2. pkt., i lov om friskoler og private grundskoler?

Hændelsen blev afbrudt ved, at elever fra 3.g greb ind. Der er på det foreliggende grundlag ikke oplysninger eller indikationer om, at ansatte på skolen overværede hændelsen. Det vurderes således, at det ikke giver anledning til bemærkninger eller kritik heraf.

Er Herlufsholm Skoles sanktionering sket i overensstemmelse med bestemmelserne i forvaltningsloven, herunder om habilitet, saglighed og proportionalitet? Eller er mistanke om særlige privilegier?

Det vurderes, at de foretagne handlinger af eleverne i elevsag nr. 14 var et brud på Herlufsholm Skoles studie- og ordensregler.

Det vurderes, at Herlufsholm Skole foretog en sanktionering, der var proportional, rimelig og relevant.

Det vurderes, at Herlufsholm Skole traf afgørelse om en sanktion, der lå inden for skolens beføjelser, jf. § 8, nr. 2 i bekendtgørelsen om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser og skolens studie- og ordensregler.

Eftersom Herlufsholm Skole afholdt en lang række opklarende møder med vidner til hændelsen og på den baggrund konkluderede, at [REDACTED] ikke skulle sanktioneres, vurderes det, at der ikke blev foretaget forskelsbehandling ved Herlufsholm Skoles afgørelser om sanktionering.

Det vurderes, at der ikke er sket formel partshøring, og at afgørelsen er kortfattet og savner en fyldestgørende begrundelse efter forvaltningslovens § 24, navnlig henvisning til rette hjemmel samt manglende klagevejledning, jf. § 8, nr. 1, 1. pkt., i bekendtgørelsen om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser. Tidligere rektor Mikkel Kjellberg havde forinden afholdt særskilte møder med de to elever, hvorfor der de facto er sket en partshøring om de faktuelle forhold.

Det vurderes derfor, at Herlufsholm Skoles afgørelser om sanktion lider af sagsbehandlingsfejl, jf. forvaltningsloven og § 8, nr. 1, 1. pkt., og § 13 i bekendtgørelsen om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser.

Det vurderes dog ud fra en konkret væsentlighedsvurdering, at sagsbehandlingsfejlene ikke ville have ændret ved Herlufsholm Skoles afgørelser om sanktion.

Har forstanderen grebet ind i sagen?

Der er ikke oplysninger om, at forstanderen har været involveret eller foretaget uhenigtsmæssig indgriben.

Herlufsholm Skoles efterfølgende foranstaltninger

Herlufsholm Skole vurderede efterfølgende skolearrangementet, og det fremgår heraf, at der blev ønsket vagter til festfyrværkeriet, der fandt sted ved skolearrangementet. Det vurderes derfor, at Herlufsholm Skole i den konkrete sag efterfølgende vedtog et passende tiltag, der kan have en forbyggende effekt for lignende hændelser i fremtiden.

Herlufsholm Skole tilbød i samarbejde med eleven at stille passende rammer op for et mæglingsmøde mellem den sanktionerede elev og den anden involverede elev. Ydermere fremhævede Herlufsholm Skole, at der var forventning om, at de sanktionerede elever fremover skulle have en acceptabel adfærd.

Det vurderes endvidere, at Herlufsholm Skole foretog passende tiltag for at nedtrappe eventuelle fremtidige konflikter mellem de involverede elever.

Har Herlufsholm Skoles bestyrelse skabt de nødvendige rammer for elever, lærere og ledelsen?

Der er ikke oplysninger i den konkrete elevsag, der giver anledning til bemærkninger herom.

Konklusion

Herlufsholm Skole foretog i elevsag nr. 14 en proportionel, relevant og rimelig afgørelse om sanktionering, jf. lov om gymnasiale uddannelser § 43, stk. 2, 2. pkt.

Sagsbehandlingsfejlene i form af bl.a. manglende behørig partshøring, manglende klagevejledning og begrundelse er ud fra en konkret væsentlighedsvurdering ikke egnede til at kunne have ændret ved udfaldet af Herlufsholm Skoles afgørelse om sanktion.

Det er efter den undersøgende advokats opfattelse kritisabelt, at partshøringen blev gennemført uden forældreindehaverens deltagelse, og at [REDACTED] ikke blev vejledt om risikoen for selvinkriminering.

Det er den undersøgende advokats opfattelse, at der ikke er sket forskelsbehandling ved Herlufsholm Skoles valg af sanktion. Herlufsholm Skole tilsidesatte heller ikke sine pligter ved ikke at have underrettet eller anmeldt sagen til relevante myndigheder.

5.4.5 Elevsag nr. 18 - [REDACTED]

I det følgende beskrives først de faktiske forhold i elevsag nr. 18, hvorefter der foretages en juridisk vurdering.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Vurdering

Er der underretningspligt til de sociale myndigheder?

Herlufsholm Skole gav underretning til kommunen i elevsag nr. 18. Det vurderes, at Herlufsholm Skole var berettiget til at foretage underretning til kommunen om elevsag nr. 18, jf. underretningspligten i servicelovens § 153.

Er der pligt til politianmeldelse?

Det vurderes, at Herlufsholm Skole ikke var forpligtet til at foretage politianmeldelse i elevsag nr. 18. [REDACTED].

Er forældrene blevet inddraget rettidigt?

Det vurderes, at Herlufsholm Skole løbende orienterede og involverede elevens perspektiv og synspunkter ved at have inddraget forældrene i denne elevsag i overensstemmelse med § 4 a i lov om friskoler og private grundskoler.

Har Herlufsholm Skoles lærere og ledelse overholdt sin pligt til at gribe ind i konflikter, jf. tilsynsforpligtelsen i § 1, stk. 2., 2. pkt., i lov om friskoler og private grundskoler i princippet i § 1 a i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser?

Det vurderes, at skoleledelsen og lærere løbende var opmærksomme på elevens situation, og at der blev udvist rettidig omhu i sagen. Det var ligeledes en lærer, der greb ind, da læreren blev opmærksom på, at eleven [REDACTED].

Er Herlufsholm Skoles sanktionering sket i overensstemmelse med bestemmelserne i forvaltningsloven, herunder om habilitet, saglighed, proportionalitet? Eller er der mistanke om særlige privilegier?

Det vurderes, at de foretagne handlinger af eleven i elevsag nr. 18 var et brud på skolens studie- og ordensregler.

Det vurderes, at Herlufsholm Skole foretog en sanktionering, der var proportional, rimelig og relevant.

Det vurderes, at Herlufsholm Skole traf afgørelse om en sanktion, der lå inden for skolens beføjelser, jf. skolens studie- og ordensregler.

Da der er tale om en elev på grundskoleniveau, er det vurderingen, at sagsbehandlingsreglerne ud fra en "best-practice-norm" skal være på niveau med, hvad der gælder for eleverne på gymnasiedelen.

Det vurderes derfor, at afgørelsen er kortfattet og savner en fyldestgørende begrundelse efter forvaltningslovens § 24, navnlig henvisning til rette hjemmel samt manglende klagevejledning, jf. "best-practice-normen", jf. principperne i § 8, nr. 1, 1. pkt., i bekendtgørelsen om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser og skolens egen skolehåndbog.

Det vurderes derfor, at Herlufsholm Skoles afgørelse om sanktion lider af sagsbehandlingsfejl.

Det vurderes dog ud fra en konkret væsentlighedsvurdering, at sagsbehandlingsfejlene ikke ville have ændret ved Herlufsholm Skoles afgørelse om sanktion.

██████████ blev hjemsendt i ██████████ og ██████████.

Hjemsendelsen i ██████████ havde karakter af en sanktion, hvorfor der var tale om en afgørelse, hvor der skulle være sket partshøring, begrundelse og gives klagevejledning. Dette blev ikke foretaget, hvilket skulle være sket.

Hjemsendelsen i ██████████ havde karakter af en foreløbig foranstaltning med det formål at sikre en god sagsoplysning og ikke en sanktion. Derfor findes der ikke grundlag for at kritisere denne beslutning. Der henvises til Skolehåndbogen 2021-2022, hvoraf det fremgår, at der kan ske hjemsendelse af elever midlertidigt som en foreløbig foranstaltning, så længe det er nødvendigt af hensyn til den almindelige retsbevidsthed, jf. skolehåndbogens side 46.

Har forstanderen grebet ind i sagen?

Der er ikke oplysninger om, at forstanderen har været involveret eller foretaget uhenigtsmæssig indgriben.

Herlufsholm Skoles efterfølgende foranstaltning

Der ses ikke at være anledning til dette.

Har Herlufsholm Skoles bestyrelse skabt de nødvendige rammer for elever, lærere og ledelsen?

Der er ikke oplysninger i den konkrete elevsag, der giver anledning til bemærkninger herom.

Konklusion

Herlufsholm Skole foretog en hjemsendelse i [REDACTED], der havde karakter af en sanktion, hvorfor det burde være håndteret i overensstemmelse med den "best-practice-norm", der gælder for gymnasiedelen, dvs. foretage behørig partshøring, give en begrundelse og dertilhørende klagevejledning.

Herlufsholm Skole foretog derudover i elevsag nr. 18 en proportionel, relevant og rimelig afgørelse om sanktionering og udskrivning, jf. en "best-practice-norm" gældende for Herlufsholm Skole, jf. princippet i lov om gymnasiale uddannelser § 43, stk. 2, 2. pkt.

Sagsbehandlingsfejlene i form af bl.a. manglende klagevejledning og begrundelse er ud fra en konkret væsentlighedsvurdering ikke egnede til at kunne have ændret ved udfaldet af Herlufsholm Skoles endelige afgørelse om sanktion/udskrivning.

Herlufsholm Skole var forpligtet til at underrette myndigheder i elevsag nr. 18, hvorfor der helt korrekt skete underretning af [REDACTED] Kommune.

5.4.6 Elevsag nr. 19 - [REDACTED]

I det følgende beskrives først de faktiske forhold i elevsag nr. 19, hvorefter der foretages en juridisk vurdering.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Vurdering

Er der underretningspligt til de sociale myndigheder?

Det vurderes, at Herlufsholm Skole ikke var forpligtet til at foretage underretning til myndigheder i elevsag nr. 19, jf. underretningspligten i servicelovens § 153.

Er der pligt til politianmeldelse?

Det vurderes, at Herlufsholm Skole ikke var forpligtet til at foretage politianmeldelse i elevsag nr. 19, selvom der foreligger oplysninger om, at slaget er af en vis hårdhed, hvilket kan give anledning til tvivl.

Det er oplyst, at hændelsen opstod på baggrund af et skub fra den forurettede mod den sanktionerede elev. Der er derfor en vis grad af gensidighed. Det kan af den årsag ikke kritiseres, at Herlufsholm Skole ikke foretog politianmeldelse, idet det ligger inde for et rimeligt skøn.

Er forældreinddragelse sket rettidigt?

[REDACTED] var undergivet forældremyndighed, idet [REDACTED] var [REDACTED] år ved episoden. Herlufsholm Skole afholdt opklarende møder med de involverede elever. Dette skete uden deltagelse af forældrene. Det fremgår ligeledes af Herlufsholm Skoles egne notater på sagen, at der først efterfølgende blev afgivet en orientering til forældrene herom.

Det vurderes, at Herlufsholm Skole ikke inddrog forældremyndighedsindehaveren ved sagens indledning.

Det er på den baggrund den undersøgende advokats vurdering, at Herlufsholm Skole ikke fuldt ud har overholdt reglen om forældreinddragelse, jf. § 8, nr. 1, 2. pkt., i bekendtgørelsen om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser.

Muligheden for politianmeldelse blev drøftet og nævnt over for forurettedes forældre.

Det vurderes derfor, at Herlufsholm Skole burde have været opmærksom på risikoen for selvinkriminering over for den sanktionerede elev og burde have vejledt herom.

Herlufsholm Skole burde have krævet, at en forælder var til stede som bisidder til møderne.

Har Herlufsholm Skoles lærere og ledelse overholdt deres pligt til at gribe ind i konflikter, jf. tilsynsforpligtelsen i § 1 a i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og § 1, stk. 2, 2. pkt., i fri- og privatskoleloven?

Herlufsholm Skoles lærere og ledelse har overholdt deres pligt til at gribe ind i konflikter, jf. § 1 a i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og § 1, stk. 2, 2. pkt., i fri- og privatskoleloven.

Herlufsholm Skole har endvidere efterfølgende gjort bestræbelser på at ændre [REDACTED] [REDACTED] adfærd og fastholde [REDACTED] i en positiv udvikling. Herlufsholm Skole forflyttede [REDACTED] til en anden gård med det formål at give [REDACTED] bedre muligheder for at trives og som en konfliktnedtrappende foranstaltning.

Er Herlufsholm Skoles sanktionering sket i overensstemmelse med bestemmelserne i forvaltningsloven, herunder om habilitet, saglighed og proportionalitet? Eller er der mistanke om særlige privilegier?

Det vurderes, at de foretagne handlinger af eleven i elevsag nr. 19 var et brud på skolens studie- og ordensregler.

Det vurderes, at Herlufsholm Skole foretog en sanktionering, der var proportional, rimelig og relevant.

Det vurderes, at Herlufsholm Skole traf afgørelse om en sanktion, der lå inden for skolens beføjelser, jf. § 8, nr. 2 i bekendtgørelsen om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser og skolens studie- og ordensregler.

Vedrørende forflyttelsen fra [REDACTED] til [REDACTED] af [REDACTED] er der på den ene side oplysninger fra elevens far om, at forflyttelsen blev opfattet som en tillægsstraf og på den anden side oplysninger fra Herlufsholm Skole om, at der var tale om en konfliktnedtrappende foranstaltning; en foranstaltning, der ifølge Herlufsholm Skole ville gavne alle parter.

I det omfang, at forflyttelsen var en sanktion, ville forflyttelsen have karakter af en afgørelse, hvor der burde have været gennemført en formel proces for så vidt angår partshøring, begrundelse m.v., også selvom hjemmelsgrundlaget på dette område fremstår uklart.

Det vurderes dog, at Herlufsholm Skole er tillagt et bredt skøn, hvad angår trivselsfremmende foranstaltninger. I den konkrete sag er der oplysninger om, at der var uoverensstemmelser mellem to elever, og den ene elev var involveret i andre uhenigtsmæssige episoder. Derudover havde eleven tidligere boet på [REDACTED], hvor eleven blev flyttet til. Det vurderes, at forflyttelsen er inden for det skøn, som en kostskole er tillagt om at foretage konfliktnedtrappende foranstaltninger.

Det vurderes, at der ikke er sket formel partshøring i forhold til advarslen, og at afgørelsen er kortfattet og savner en fyldestgørende begrundelse efter forvaltningslovens

§ 24, navnlig henvisning til rette hjemmel samt manglende klagevejledning, jf. § 8, nr. 1, 1. pkt., i bekendtgørelsen om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser. Dog blev der holdt møder mellem skoleledelsen, sovesalslæreren og [REDACTED] på rektorkontoret om søndagen. Uagtet at forældrene ikke var til stede, var der her reelt foretaget en form for partshøring.

Det vurderes derfor, at Herlufsholm Skoles afgørelse om sanktion lider af sagsbehandlingsfejl, jf. forvaltningsloven og § 8, nr. 1, 1. pkt., og § 13 i bekendtgørelsen om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser. Det vurderes dog ud fra en konkret væsentlighedsvurdering, at sagsbehandlingsfejlene ikke ville have ændret ved afgørelsen om sanktionering.

Har forstanderen grebet ind i sagen?

Der er ikke oplysninger om, at forstanderen har været involveret eller foretaget uhenigtsmæssig indgriben i elevsagen.

Herlufsholm Skoles efterfølgende foranstaltning

Herlufsholm Skole foranstaltede efterfølgende særlige rammer for eleven med en rådgivning fra skolens side. Eleven har dog oplyst, at rådgivningen stoppede efter, at der skete forflyttelse til en anden gård. Elevens far er af den opfattelse, at den vejledning/rådgivning, som eleven fik til at [REDACTED], ophørte, da [REDACTED] blev flyttet til [REDACTED].

Faren mente, at Herlufsholm Skole ikke forsøgte at forsone [REDACTED]. Skolen foretog efter egen vurdering en trivselsfremmende foranstaltning, såsom at flytte eleven til [REDACTED].

Det vurderes af den undersøgende advokat, at Herlufsholm Skole foretog passende tiltag for at nedtrappe eventuelle fremtidige konflikter mellem de involverede elever i nærværende elevsag.

Konklusion

Herlufsholm Skole foretog i elevsag nr. 19 en proportionel, relevant og rimelig afgørelse om sanktionering, jf. lov om gymnasiale uddannelser § 43, stk. 2, 2. pkt.

Sagsbehandlingsfejlene i form af bl.a. manglende behørig partshøring, manglende klagevejledning og begrundelse er ud fra en konkret væsentlighedsvurdering ikke egnede til at kunne have ændret ved udfaldet af skolens sanktion.

Der udtales kritik af, at partshøringen blev foretaget uden forældremyndighedsindehaveren, og at [REDACTED] ikke blev oplyst om risikoen om selvinkriminering ved sin dialog med ham om sagen.

Herlufsholm Skole har ikke tilsidesat pligter ved ikke at have underrettet eller anmeldt sagen til relevante myndigheder.

5.4.7 Elevsag nr. 19 b - [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]

Vurdering

Er der underretningspligt til de sociale myndigheder?

Det vurderes, at Herlufsholm Skole ikke var forpligtet til at foretage underretning til kommunen i elevsag nr. 19 b, jf. underretningspligten i servicelovens § 153.

Er der pligt til politianmeldelse?

Det vurderes, at Herlufsholm Skole ikke var forpligtet til at foretage politianmeldelse i elevsag nr. 19 b.

Er forældreinddragelse sket rettidigt?

[REDACTED] var undergivet forældremyndighed, idet [REDACTED] var [REDACTED] år.

Herlufsholm Skole har pligt til at inddrage, informere og partshøre forældremyndighedsindehaveren ved skolens indledning af sagen, jf. § 8, nr. 1, 2. pkt., i bekendtgørelsen om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser.

Herlufsholm Skole har ikke inddraget [REDACTED] forældre ved sagens indledning og efterfølgende behandling. Det er på den baggrund vurderingen, at Herlufsholm Skole ikke har overholdt reglen om forældreinddragelse, jf. § 8, nr. 1, 2. pkt., i bekendtgørelsen om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser.

Har Herlufsholms Skoles lærere og ledelse overholdt deres pligt til at gribe ind i konflikter, jf. tilsynsforpligtelsen i § 1 a i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og § 1, stk. 2, 2. pkt., i fri- og privatskoleloven?

Der er ingen oplysninger eller indikationer på, at lærere eller ledelse overværede hændelsen.

Der fremgår af referaterne af skoleledelsesmøderne, at skolen var opmærksom på problemstillingen [REDACTED], og at der arbejdedes positivt med eleverne.

Henset til, at Herlufsholm Skole var bekendt med den u hensigtsmæssige adfærd blandt eleverne, kan det diskuteres, om skolen iværksatte tilstrækkelige tiltag for at nedtrappe eventuelle fremtidige konflikter mellem parterne.

Det er dog vurderingen, at den senere konflikt i elevgruppen ligger markant langt væk fra hændelsesforløbet i denne elevsag, hvorfor Herlufsholm Skole ikke kunne have forudset gruppekonflikten, der kommer til udtryk i sagskomplekset [REDACTED].

Er Herlufsholm Skoles sanktionering sket i overensstemmelse med bestemmelserne i forvaltningsloven, herunder om habilitet, saglighed og proportionalitet? Eller er der mistanke om særlige privilegier?

Det vurderes, at de foretagne handlinger af eleven i elevsag nr. 19 b var et brud på skolens studie- og ordensregler.

Det vurderes, at Herlufsholm Skoles overvejelser om at udskrive eleven var proportionel, rimelig og relevant. Hændelsen berettiger desuden til hjemsendelse som en midlertidig foranstaltning.

Det vurderes, at Herlufsholm Skoles overvejelser om, hvordan hændelsen bør sanktioneres, herunder udskrivning, er inden for skolens beføjelser, jf. § 8, nr. 2 i bekendtgørelsen om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser og skolens studie- og ordensregler. Elevens far var enig i overvejelserne. Eleven valgte dog selv at udskrive sig i samråd med sin far.

Det vurderes, at der ikke er sket formel partshøring i forhold til sanktionen, og at afgørelsen er kortfattet og savner en fyldestgørende begrundelse efter forvaltningslovens § 24, navnlig henvisning til rette hjemmel samt manglende klagevejledning, jf. § 8, nr. 1, 1. pkt., i bekendtgørelsen om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser. Dog blev der holdt møder mellem kostskolelederen, tidligere rektor og [REDACTED], hvorfor der her reelt blev foretaget en form for partshøring, uagtet at forældrene ikke var til stede.

Det vurderes derfor, at Herlufsholm Skoles afgørelser om sanktion lider af sagsbehandlingsfejl, jf. forvaltningsloven og § 8, nr. 1, 1. pkt., og § 13 i bekendtgørelsen om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser. Det vurderes dog ud fra en konkret væsentlighedsvurdering, at sagsbehandlingsfejlene ikke ville have ændret ved Herlufsholm Skoles afgørelse om sanktion.

Har forstanderen grebet ind i sagen?

Der er ikke oplysninger om, at forstanderen har været involveret eller foretaget uhenigtsmæssig indgriben i elevsagen.

Herlufsholm Skoles efterfølgende foranstaltning

Det er foretaget en del foranstaltninger efterfølgende. Se nærmere herom under pkt. [REDACTED] vedrørende sagerne benævnt [REDACTED].

Konklusion

Herlufsholm Skole har i elevsag nr. 19 b foretaget en proportionel, relevant og rimelig afgørelse om sanktionering, jf. lov om gymnasiale uddannelser § 43, stk. 2, 2. pkt.

Sagsbehandlingsfejlene i form af bl.a. manglende behørig partshøring, manglende klagevejledning og begrundelse er ud fra en konkret væsentlighedsvurdering ikke egnet til at kunne have ændret ved udfaldet af skolens sanktion.

Der udtales kritik af, at partshøringen blev foretaget uden forældremyndighedsindehaveren.

Herlufsholm Skole har ikke tilsidesat pligter ved ikke at have underrettet om eller anmeldt sagen til relevante myndigheder.

5.4.8 Elevsag nr. 20 - [REDACTED]

I det følgende beskrives først de faktiske forhold i elevsag nr. 20, hvorefter der foretages en juridisk vurdering. Denne sag er en del sagskomplekset [REDACTED], jf. mere herom i gennemgangen af disse.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Vurdering

Er der underretningspligt til de sociale myndigheder?

Det vurderes, at Herlufsholm Skole ikke var forpligtet til at foretage underretning til myndigheder i elevsag nr. 20, jf. underretningspligten i servicelovens § 153.

Er der pligt til politianmeldelse?

Det vurderes, at Herlufsholm Skole ikke var forpligtet til at foretage politianmeldelse i elevsag nr. 20.

Er forældreinddragelse sket rettidigt?

[REDACTED] var undergivet forældremyndighed, idet [REDACTED] var [REDACTED] år.

Det første møde er afholdt uden deltagelse af forældre. Det er den undersøgende advokats vurdering, at der gerne må afholdes et møde med elever om sager, der aktuelt er opstået for at forstå karakteren af sagen og hændelsesforløbet, men i det øjeblik, hvor skolen forstår, at der er tale om en sag af en vis alvor, og som potentielt er sanktionsgivende, bør mødet afbrydes, og der skal tages kontakt til forældrene. Dette er ikke sket i sagen. Forældrene modtog først en orientering, da sanktionen var tildelt.

Herlufsholm Skole har pligt til at inddrage, informere og partshøre forældremyndighedsindehaveren ved skolens indledning af sagen, jf. § 8, nr. 1, 2. pkt., i bekendtgørelsen om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser. Dette er ikke sket i fuldt tilstrækkeligt omfang i sagen.

Har Herlufsholm Skoles lærere og ledelse overholdt deres pligt til at gribe ind i konflikter, jf. tilsynsforpligtelsen i § 1 a i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og § 1, stk. 2, 2. pkt., i lov private skoler?

Der er på det foreliggende grundlag ikke oplysninger eller indikationer om, at ansatte på Herlufsholm Skole overværede hændelsen. Det vurderes således, at der ikke er anledning til bemærkninger eller kritik heraf.

Det fremgår af referaterne fra skoleledelsesmøderne, at Herlufsholm Skole var opmærksom på problemstillingen i [REDACTED], og at der arbejdedes positivt med eleverne.

Henset til, at Herlufsholm Skole var bekendt med den uhensigtsmæssige adfærd blandt eleverne, kan det diskuteres, om skolen foretog tilstrækkelige tiltag for at nedtrappe eventuelle fremtidige konflikter mellem parterne.

Det er dog vurderingen, at den senere konflikt i elevgruppen ligger markant over niveauet for hændelsesforløbet i denne elevsag, hvorfor skolen ikke kunne have forudset den efterfølgende gruppekonflikt i sagskomplekset [REDACTED].

Er Herlufsholm Skoles sanktionering sket i overensstemmelse med bestemmelserne i forvaltningsloven, herunder om habilitet, saglighed og proportionalitet? Eller er der mistanke om særlige privilegier?

Det vurderes, at elevernes handlinger i elevsag nr. 20 var et brud på Herlufsholm Skoles studie- og ordensregler.

Det vurderes, at Herlufsholm Skole foretog en sanktionering, der var proportionel, rimelig og relevant.

Det vurderes, at Herlufsholm Skole traf afgørelse om en sanktion, der lå inden for skolens beføjelser, jf. § 8, nr. 2 i bekendtgørelsen om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser og skolens studie- og ordensregler.

Det vurderes, at det tillige var inden for skolens skønsbeføjelser at tildele en advarsel fremfor en skærpet advarsel, selvom det kan diskuteres, om der burde være givet en skærpet advarsel, da der er tale om truende adfærd, og elever tiltvang sig adgang til en anden elevs værelse.

Det er oplyst, at den sanktionerede elev har en familierelation, jf. forvaltningslovens bestemmelser om habilitet, til en ansat på Herlufsholm Skole. Der er ingen oplysninger eller indikationer på, at den ansatte deltog, var involveret eller påvirkede sanktionen. Der henvises i øvrigt til det af Martin Horst Arvedlund ovenfor anførte vedrørende [REDACTED] [REDACTED] rolle i sagen.

Det er oplyst, at Herlufsholm Skole var meget opmærksomme på relationen, og at skoleledelsen sørgede for at holde [REDACTED] helt uden for alle afgørelser. Eftersom eleven i den konkrete sag ligeledes modtog en sanktion, er der intet, der tyder på, at [REDACTED] skulle have påvirket sanktionen. Det vurderes derfor, at sagen ikke lider af fejl i form af inhabilitet.

Der blev afholdt møder med de involverede elever, der gav udtryk for, at de forsøgte at nedtrappe konflikten. Herlufsholm Skole har på den baggrund vurderet, at [REDACTED] elever ikke har haft en aktiv rolle i hændelsen.

Det vurderes på den baggrund, at Herlufsholm Skole hverken har favoriseret nogle elever fremfor andre, eller at der er sket forskelsbehandling i den foretagne sanktionering.

Det vurderes, at der ikke er sket formel partshøring, og at afgørelsen er kortfattet og savner en fyldestgørende begrundelse efter forvaltningslovens § 24, navnlig henvisning til rette hjemmel samt manglende klagevejledning, jf. § 8, nr. 1, 1. pkt., i bekendtgørelsen om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser.

Det vurderes derfor, at Herlufsholm Skoles afgørelse om sanktion lider af sagsbehandlingsfejl, jf. forvaltningsloven og § 8, nr. 1, 1. pkt. og § 13 i bekendtgørelsen om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser.

Det vurderes dog ud fra en konkret væsentlighedsvurdering, at sagsbehandlingsfejlene ikke ville have ændret ved Herlufsholm Skoles afgørelse om sanktion.

Har forstanderen grebet ind i sagen?

Der er ikke oplysninger om, at forstanderen har været involveret eller foretaget uhenigtsmæssig indgriben.

Herlufsholm Skoles efterfølgende foranstaltninger

Det fremgår overordnet af lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø, at ledelsen udarbejder en handlingsplan, hvis der konstateres mobning eller lign. Skolen burde således i den konkrete sag have udarbejdet en handlingsplan, jf. § 1 c i lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø.

Der fremgår af lovforslag nr. 123 af 26. januar 2017 til lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø om handlingsplan bl.a. følgende:

“Foranstaltningerne i handlingsplanen kan være kort- eller langsigtede og kan ligge på skole-, klasse- eller individniveau. Uddannelsesstedet vurderer selv, hvilke tiltag der bedst muligt kan løse problemerne. Foranstaltninger kan fx være (ej udtømmende):

- Indførelse af ekstra tilsyn i skolegården.
- Synlig ledelse med fokus på relationskompetence og inkluderende fællesskaber.
- Afholdelse af en temauge om trivsel/mobning for årgangen/hele skolen.
- Indsættelse af en ekstra lærer/pædagog i udvalgte timer.
- Lade klasserne udarbejde deres egne klasseprincipper for trivsel/at være en god kammerat/adfærd på de sociale medier eller det, eleverne selv finder aktuelt.
- Lave øvelser i klassen, der skaber dialog og refleksion over, hvilke udfordringer og opmærksomhedspunkter der kan opstå, når man kommunikerer på nettet.
- Igangsættelse af forskellige fællesskabsskabende aktiviteter i klassen.
- Sætte mobning og klassens trivsel på dagsordenen til forældremøder.
- Afholdelse af individuelle trivselsmøder med hver enkelt elev - eventuelt årligt eller halvårligt.
- Overvejelse i henhold til ordensreglerne af klassekifte for en eller flere berørte elever.”

Sagen involverer flere elever, og der var tale om en elevadfærd, der bl.a. involverede truende adfærd, hvor elever tiltvang sig adgang til en andens elevs værelse. Herlufsholm Skole var opmærksom på denne grove elevadfærd. Det fremhæves positivt, at skolen mødtes med den forurettede elev og havde opfølgning på den enkelte elevs trivsel.

Skolen burde dog have udarbejdet en konkret handlingsplan og iværksat yderligere foranstaltninger, f.eks. gruppesamtaler, dialogmøder med hele elevgruppen eller [REDACTED] og/eller generel forældreinddragelse.

Denne handlingsplan burde have været udarbejdet og gerne sat i relation til den generelle handlingsplan, der burde have været udarbejdet i forbindelse med de nationale trivselsmålinger og udfordringerne deri.

Har Herlufsholm Skoles bestyrelse skabt de nødvendige rammer for elever, lærere og ledelsen?

Det er vurderingen, at bestyrelsen har støttet op om Herlufsholm Skoles ønske om en ekstern undersøgelse af relationer og rammer på Herlufsholm Skole, jf. mødereferatet fra bestyrelsesmødet den 7. december 2021.

Konklusion

Herlufsholm Skole foretog i elevsag nr. 20 en proportionel, relevant og rimelig afgørelse om sanktionering, jf. lov om gymnasiale uddannelser § 43, stk. 2, 2. pkt. Det kan dog diskuteres, om advarslen er i den milde ende.

Sagsbehandlingsfejlene i form af manglende behørig partshøring, manglende klagevejledning og begrundelse er ud fra en konkret væsentlighedsvurdering ikke egnede til at kunne have ændret ved udfaldet af skolens afgørelse om sanktion.

Det er den undersøgende advokats opfattelse, at der ikke skete forskelsbehandling ved Herlufsholm Skoles afgørelse om sanktionering. Herlufsholm Skole tilsidesatte heller ikke sine pligter ved ikke at underrette eller anmelde sagen til relevante myndigheder.

Herlufsholms Skoles efterfølgende foranstaltninger har – henset til den grove elevadfærd – ikke været udformet i en handlingsplan, hvorfor der udtales kritik af dette forhold. Dette underbygges i øvrigt af, at sagskomplekset i [REDACTED] har sit udspring i samme elevgruppe og uhensigtsmæssige elevadfærd.

5.4.9 Elevsag nr. 21 – [REDACTED]

I det følgende beskrives faktum i elevsag nr. 21, hvorefter der foretages en juridisk vurdering. [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

Vurdering

Er der underretningspligt til de sociale myndigheder?

Det vurderes, at Herlufsholm Skole i sagen var forpligtet til at foretage underretning til kommunen, jf. underretningspligten i servicelovens § 153. Tidligere rektor Mikkel Kjellberg har ved interview af 25. august 2022 oplyst, at hvis forurettede ikke anmeldte sagen til politiet, ville han have indberettet sagen til kommunen. Det er ligeledes oplyst af sovesalslærer [REDACTED], at en sagsbehandler fra kommunen var involveret i sagen. Sagen blev politianmeldt, jf. straks nedenfor. Der er derfor ikke anledning til yderligere bemærkninger.

Er der pligt til politianmeldelse?

Det vurderes, at Herlufsholm Skole var forpligtet til at foretage politianmeldelse i elevsagen.

Herlufsholm Skole hjalp [REDACTED] med at anmelde hændelsen til politiet og støttede [REDACTED] heri, hvorfor skolens håndtering heraf ikke giver anledning til at udtale kritik.

Er forældrene blevet informeret/inddraget omgående?

[REDACTED] var undergivet forældremyndighed, idet [REDACTED] var [REDACTED] år.

De første møder med eleverne blev afholdt uden deltagelse af forældre. Det er den undersøgende advokats vurdering, at der gerne må afholdes et møde med elever om sager for at forstå karakteren af sagen og hændelsesforløbet, men i det øjeblik, hvor skolen forstår, at der er tale om en sag af en vis alvor, og som potentielt er sanktionsgivende, bør mødet afbrydes, og der skal tages kontakt til forældrene.

[REDACTED] har ved interview af 29. august 2022 udtalt sig følgende om sagen vedrørende forældreinddragelse:

"[REDACTED] uddybte, at [REDACTED] ikke taler med elever om strafbare handlinger, før forældrene er blevet involveret i sagen. I nærværende sag blev moren til den forurettede elev kontaktet i bilen på vej til politistationen. Faren til den på daværende tidspunkt mulige gerningsperson blev kontaktet efter indgivelse af politianmeldelsen."

Tidligere rektor Mikkel Kjellberg har ved interview af 25. august 2022 udtalt sig følgende om sagen vedrørende forældreinddragelse:

"HGR spurgte ind til, hvornår der skete forældreinddragelse i denne sag. Hertil oplyste MKE, at han kort havde et opklarende møde med den forurettede elev og dennes klasselærer, hvorved han fik kendskab til hændelsen. Under mødet blev der ringet til forældrene."

Skolen informerede den mulige gerningsperson om sagens udvikling efter, at den forurettede elev havde foretaget politianmeldelse. På dette møde kontaktede den mulige gerningsperson selv sine forældre."

Herlufsholm Skole skal sikre, at elevens perspektiv og synspunkter inddrages, jf. § 4 a i lov om friskoler og private grundskoler. Da der er tale om en elev på grundskoleniveau, er det vurderingen, at sagsbehandlingsreglerne ud fra en "best-practice-norm" skal være på niveau med, hvad der også gælder for eleverne på gymnasiedelen.

Herlufsholm Skole har derfor pligt til at inddrage, informere og partshøre forældremyndighedsindehaver særskilt ved skolens indledning af sagen, jf. princippet i § 8, nr. 1, 1. pkt., i bekendtgørelsen om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser.

Sagen er i den alvorlige ende, og der er tale om unge [REDACTED] år. Henset til dette, samt at der indledningsvis var et opklarende møde med forurettede, hvor Herlufsholm Skole blev bekendt med sagens alvor, kan det diskuteres, om Herlufsholm Skole allerede inden det opklarende møde med den mulige gerningsperson burde have kontaktet dennes forældre og ikke først under mødet anbefale, at den mulige gerningsmand selv kontaktede sin mor. Dette gælder, selvom udgangspunktet er, at Herlufsholm Skole er overladt et frirum til at foretage opklarende møder uden inddragelse af forældrene.

Herlufsholm Skole var dog ifølge de interviewede opmærksomme på inddragelse af forældre. Inddragelsen blev anbefalet under det opklarende møde og henset til sagens kompleksitet, er kritikken mindre alvorlig, selvom inddragelsen ikke er sket i fuldt tilstrækkeligt omfang i sagen.

Har Herlufsholm Skoles lærere og ledelse overholdt sin pligt til at gribe ind i konflikter, jf. tilsynsforpligtelsen i § 1, stk. 2, 2. pkt., i lov private skoler og princippet i § 1 a i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser?

Der er ikke oplysninger om, at ansatte på skolen overværede hændelsen. Det giver derfor ikke anledning til bemærkninger eller kritik heraf.

Er Herlufsholm Skoles sanktionering sket i overensstemmelse med bestemmelserne i forvaltningsloven, herunder om habilitet, saglighed, proportionalitet? Eller er der mistanke om særlige privilegier?

I sager af denne karakter, hvor der ikke er sammenstemmende forklaringer, og hvor der er tale om meget unge mennesker, opstår mange komplekse spørgsmål, som skolen skal forholde sig til, og hvor der skal foretages en konkret vurdering.

I nærværende sag inddrog Herlufsholm Skole relevante hensyn til begge parter, der i sagens natur ikke altid er forenelige. På den ene side er retsbevidstheden og hensynet til, at forurettede ikke dagligt skal konfronteres med sin dengang mulige gerningsperson. På den anden side er den mulige gerningspersons retssikkerhed og trivsel. Herlufsholm Skole var meget opmærksom på at holde de to personer mest muligt adskilt fra hinanden, hvilket ifølge praksis bør ske, da mødet med den mulige gerningsperson eventuelt kan medføre senfølger for offeret.

Skolen besluttede, at [REDACTED] skulle flytte elevgård for at undgå, at de to elever opholdt sig det samme sted og for at sikre ro. Dette må betegnes som en foreløbig foranstaltning med det formål at sikre en tryk hverdag, mens sagen blev undersøgt af politiet. Der er således ikke tale om en sanktion, hvorfor der ikke findes grundlag for at kritisere denne beslutning.

Herlufsholm Skole besluttede endvidere, at [REDACTED] fra [REDACTED] og frem til [REDACTED] ikke længere skulle deltage fysisk i undervisningen. Dette kan ej heller betegnes som en sanktion, men en foreløbig foranstaltning, der er nødvendig af hensyn til den almindelige retsbevidsthed, jf. bl.a. skolehåndbogens side 46.

Under det opklarende møde blev [REDACTED] informeret om, at politianmeldelse kunne ske, hvorfor Herlufsholm Skole korrekt oplyste ham om, at hans udtalelser kunne blive selvinkriminerende.

Det vurderes, at Herlufsholm Skole - også henset til sagens store kompleksitet - inddrog alle relevante aspekter, hvorfor Herlufsholms Skoles håndtering og foreløbige foranstaltninger ikke giver anledning til kritik.

Har forstanderen grebet ind i sagen?

Der er ikke oplysninger om, at forstanderen har været involveret eller foretaget uhenigtsmæssig indgriben.

Herlufsholm Skoles efterfølgende foranstaltninger

Herlufsholm Skole sikrede, at begge familier og elever fik en kontaktperson, de kunne kontakte om sagen. Der var derudover tydelig kommunikation og gennemsigtighed i denne sag.

Det fremgår desuden af referat af interview den 29. august 2022 med [REDACTED], at:

"Både før og efter [REDACTED] tilbød skolen, at [REDACTED] elev kunne gøre sin 10. klasse færdig på ZBC Næstved og samtidig bo på sovesalen. Skolen tilbød også, at [REDACTED] elev kunne følge resten af undervisningen online og tage sin afgangseksamen på skolen."

Herlufsholm Skoles foranstaltninger giver derfor ikke anledning til bemærkninger eller kritik.

Har Herlufsholm Skoles bestyrelse skabt de nødvendige rammer for elever, lærere og ledelsen?

Der er ikke oplysninger i den konkrete elevsag, der giver anledning til bemærkninger herom.

Konklusion

Elevsag nr. 21 illustrerer, hvor komplekse sager på en kostskole med unge elever kan være, og sagen indeholder mange svære problemstillinger.

Det konkluderes, at Herlufsholm Skole har håndteret sagen korrekt og inddrog alle relevante hensyn og aspekter i sagen. Selvom det kan diskuteres om forældreinddragelse burde være sket før for den mulige gerningsperson, så var skolen dog opmærksom på forældreinddragelse allerede under det opklarende møde.

Skolen var samtidig opmærksom på risikoen for selvinkriminering og støttede begge elever i den svære situation. Skolen foretog løbende de nødvendige foranstaltninger og satte de nødvendige rammer op for både elever og forældre.

5.4.10 Elevsag nr. 22 - [REDACTED]

I det følgende beskrives faktum i elevsag nr. 22, hvorefter der foretages en juridisk vurdering. [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Elmann

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[Redacted text block containing multiple paragraphs of obscured content]

Elmann

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Vurdering

Er der underretningspligt til de sociale myndigheder?

Det vurderes, at den konkrete hændelse kræver, at der foretages underretning til kommunen. Herlufsholm Skole har valgt ikke at foretage sig yderligere i forhold til underretning, da en anden offentlig myndighed i form af politiet var inde over sagen. Det er derfor ikke anledning til bemærkning eller kritik heraf.

Er der pligt til politianmeldelse?

Det vurderes, at Herlufsholm Skole var forpligtet til at foretage politianmeldelse i elevsagen. Sagen var dog allerede anmeldt af forurettede.

Er forældrene blevet inddraget rettidigt?

██████████ var undergivet forældremyndighed, idet █████ var █████ år.

Herlufsholm Skole har pligt til at inddrage, informere og partshøre forældremyndighedsindehaveren ved skolens indledning af sagen, jf. § 8, nr. 1, 2. pkt., i bekendtgørelsen om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser.

Herlufsholm Skole inddrog ██████████ forældre allerede ved sagens indledning og efterfølgende behandling. Det er på den baggrund vurderingen, at Herlufsholm Skole overholdt reglen om forældreinddragelse, jf. § 8, nr. 1, 2. pkt., i bekendtgørelsen om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser.

Har Herlufsholm Skoles lærere og ledelse overholdt deres pligt til at gribe ind i konflikter, jf. tilsynsforpligtelsen i § 1 a i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og § 1, stk. 2, 2. pkt., i fri- og privatskoleloven?

Der er ingen oplysninger eller indikationer på, at lærere eller ledelse overværende hændelsen.

Det kan diskuteres om sovesalslærer ██████████ kunne have forudset en eskalering af sagen, da den sanktionerede elev ser sit værelse endevendt. ██████████ far har ved interview udtalt, at der ikke blev foretaget tilstrækkeligt. Det forhold, at ██████████ advarer imod selv at tage affære er dog udtryk for, at sovesalslæreren vejledte ██████████.

Endvidere nævnte sovesalslærer ██████████ til eleven, at:

“nu går jeg, og jeg forventer du er gået, når jeg er tilbage om 5 min”.

Det vurderes på den baggrund, at lærerne greb ind, og at lærerne ikke kunne forudsige, at sagen udviklede sig som den gjorde, hvorfor det ikke giver anledning til kritik.

Er Herlufsholm Skole sanktionering sket i overensstemmelse med bestemmelserne i forvaltningsloven, herunder om habilitet, saglighed og proportionalitet? Eller er der mistanke om særlige privilegier?

Det vurderes, at de foretagne handlinger af eleverne i elevsag nr. 22 var et brud på Herlufsholm Skoles studie- og ordensregler.

Det vurderes, at Herlufsholm Skoles overvejelser om at udskrive eleven var proportional, rimelig og relevant. Hændelsen berettiger desuden til hjemsendelse som en midlertidig foranstaltning.

Det vurderes, at Herlufsholm Skoles overvejelser om, hvordan sagen bør sanktioneres, herunder udskrivning, er inden for skolens beføjelser, jf. § 8, nr. 2, i bekendtgørelsen

om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser og skolens studie- og ordensregler. Elevens far var enig i overvejelserne. Eleven valgte dog selv at udskrive sig i samråd med sin far.

Har forstanderen grebet ind i sagen?

Der er ikke oplysninger om, at forstanderen har været involveret eller foretaget uhen-sigtsmæssig indgriben i elevsagen.

Herlufsholm Skoles efterfølgende foranstaltning

Sagen giver ikke anledning til bemærkninger hertil.

Har Herlufsholm Skoles bestyrelse skabt de nødvendige rammer for elever, lærere og ledelsen?

Der er ikke oplysninger i den konkrete elevsag, der giver anledning til bemærkninger herom.

Konklusion

Herlufsholm Skole håndterede elevsag nr. 22 korrekt og inddrog relevante aktører, herunder forældre og myndigheder.

Sagen giver ikke anledning til yderligere bemærkninger eller kritik.

5.4.11 Elevsag nr. 23 - [REDACTED]

I det følgende beskrives faktum i elevsag nr. 23, hvorefter der foretages en juridisk vurdering.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

Elmann

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[REDACTED]

Vurdering

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Konklusion

Det vurderes, at Herlufsholm Skoles håndtering af nærværende sag ikke giver anledning til kritik, idet skolens politik om politianmeldelser ved alle voldtægter først blev vedtaget i 2022.

I forbindelse med spørgsmålet om Herlufsholm Skoles anmeldelse af sagen til politiet handlede skolen efterfølgende på baggrund af juridisk rådgivning, og skolen anses dermed for at have handlet korrekt i forbindelse hermed.

Den undersøgende advokat henstiller dog til, at Herlufsholm Skole fremover konsekvent politianmelder alle sager vedrørende voldtægter, jf. skolens politik herom.

5.4.12 Elevsag nr. 24 - [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Elmann

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Vurdering

Denne elevindberetning er et eksempel på et tilfælde, hvor Herlufsholm Skole mister en elev på grund af mobning.

Den er også et eksempel på, at dette sker på trods af gode medarbejdere på Herlufsholm Skole.

Den undersøgende advokat har talt med såvel eleven, som forældre til eleven og de berørte sovesalslærere.

Det, der gjorde størst indtryk under disse interviews var, udover at eleven måtte skifte skole pga. mobning, at sovesalslæreren var dedikeret i sin funktion og i at søge at forhindre, at der opstod mobning og vold i særdeleshed.

Tidligere sovesalslærer [REDACTED] er indbegrebet af en sovesalslærer på Herlufsholm Skole [REDACTED] havde arbejdet på skolen og havde selv gået der som elev. [REDACTED] egne børn har gået der, og [REDACTED] og [REDACTED] har arbejdet på Herlufsholm Skole. Tidligere sovesalslærer [REDACTED] har pga. af sine egne oplevelser en "nultolerance" over for mobning og vold i særdeleshed. [REDACTED] kæmpede mod de faremomenter, som [REDACTED] har erfaret qua sin baggrund og erfaring med den gamle Herlufsholm Skole.

Tidligere sovesalslærer [REDACTED] forklaring understøtter, at der måtte være tale om et individbaseret ritual, og at disse ritualer ikke var en del af en udbredt kultur.

Tidligere sovesalslærer [REDACTED] forklarede, at tidligere sovesalslærer [REDACTED] af alle mennesker ville have grebet ind, hvis [REDACTED] på nogen måde havde kendskab til, hvad der foregik på sovesalen.

Tidligere sovesalslærer [REDACTED] prøvede efter bedste evne at ændre situationen for [REDACTED] uden at udlevere [REDACTED], da [REDACTED] blev opmærksom på problemstillingen. Det blev nærmest opfattet som et personligt nederlag af tidligere sovesalslærer [REDACTED], da [REDACTED] blev udmeldt.

Dette viser, at der ikke var en generel kultur på Herlufsholm Skole, hvor sovesalslærere på nogen måde billigede mobning eller vold. Tværtimod.

Dette viser også, at der er tale om en reminiscens fra fortiden, der dukkede op i form af subkulturer i tide og utide. I dette tilfælde med en præfekt som drivkraft.

Udfordringen i denne sag var, at tidligere sovesalslærer [REDACTED] blev informeret relativt sent i sagen. Dette skyldes, at der blandt eleverne var en tilbageholdenhed med at tale med sin sovesalslærer om problemer. Forældrene havde dog kontaktet tidligere sovesalslærer [REDACTED], der for ikke at udlevere eleven gik nænsomt til værks. Forældrene har derfor den opfattelse, at der ikke skete nok.

Der viser også en situation, hvor præfektsystemet ikke fungerer, hvis der er en præfekt, der misbruger sin magt ved brug af et strafregime.

Tidligere sovesalslærer [REDACTED] forklarede, at præfektsystemet er hierarkisk og det virker til, at eleverne blot venter på at kunne blive præfeker. Hvis man skal bestemme over andre, skal det være fordi man kan være en rollemodel, og ikke fordi man har angst for vedkommende.

Herlufsholm skole har siden 1990'erne arbejdet meget med præfektkultur. Skolen fjernede præfekternes magtbeføjelser, og tidligere kostskoleleder Niels Christian Koefoed fortalte, at præfektuddannelsen blev systematiseret ved hjælp af konsulenter udefra kort tid efter, at Klaus Jakobsen blev rektor i 1993, dvs. i midten af 1990'erne. Der var fokus på, at præfeker ikke måtte være kommanderende eller magtfuldkomne. Præfekerne skulle alene have en støttefunktion.

Tidligere sovesalslærer [REDACTED] holdning til præfektsystemet var, at det var fint, at præfektmodellen nu er fjernet, og at man skal finde en anden model. [REDACTED] forklarede også, at [REDACTED] som sovesalslærer godt kunne håndtere 19 elever uden præfeker. Andre sovesalslærere har 38 elever, hvorfor præfeker kunne være nødvendige i denne henseende.

Tidligere sovesalslærer [REDACTED] kom med den anbefaling, at man enten bør have flere voksne på sovesalene eller mindre sovesale, og at den nye model for "præfeker" skal have fokus på, at man skal være gode ved hinanden og hjælpe hinanden.

Sagen ramte også et uheldigt tidspunkt [REDACTED], hvor der netop var et skifte på posten som kostskoleleder. Det, at kostskoleleder Susanne Geisler tilgik posten som kostskoleleder, ses allerede i den efterfølgende sag, herunder nedenstående elevsag nr. 25, der var en udløber af denne sag. Her lykkedes det at forhindre, at en elev blev udmeldt som følge af mobning.

Sagen viser, at selvom Herlufsholm Skole har et stort fokus på trivsel og på at undgå mobning, så er det et kontinuerligt langt og sejt træk, som skolen endnu ikke er i mål med. Det er dog den undersøgende advokats opfattelse, at mobning tages meget alvorligt, og at der er en nultolerancepolitik over for mobning.

Elevsag nr. 25 – [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[REDACTED]

[REDACTED]

Vurdering

Det vurderes, at Herlufsholm Skole reagerede straks og satte de nødvendige foranstaltninger op. Det skete både generelt og konkret over for den konkrete elev, som henvendelsen vedrørte. Det fremgår, at erfaringerne fra elevsag nr. 24 er omsat til konkret handling.

Der var tydelig kommunikation og gennemsigtighed i sagen, og det vurderes, at Herlufsholm Skole handlede hensigtsmæssigt og effektivt – både gennem opsøgende samtaler fra sovesalslæreren samt kostskolelederen.

5.4.13 Elevsag nr. 26 – [REDACTED]

I det følgende beskrives faktum i elevsag nr. 26, også benævnt [REDACTED], hvorefter der foretages en juridisk vurdering.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Vurdering

Er der underretningspligt til de sociale myndigheder?

Det vurderes, at Herlufsholm Skole ikke var forpligtet til at foretage underretning til kommunen i elevsag nr. 26, jf. underretningspligten i servicelovens § 153.

Er der pligt til politianmeldelse?

Det vurderes, at Herlufsholm Skole ikke var forpligtet til at foretage politianmeldelse i elevsag nr. 26.

Er forældreinddragelse sket rettidigt?

Alle involverede elever er undergivet forældremyndighed, idet de er [REDACTED] år.

Da, der er tale om en elev på grundskoleniveau, er det den undersøgende advokats vurdering, at sagsbehandlingsreglerne ud fra en "best-practice-norm" skal være på niveau med, hvad der gælder for gymnasieelever. Herlufsholm Skole har derfor pligt til at inddrage og informere forældremyndighedsindehaver særskilt ved skolens indledning af sagen, jf. princippet i § 8, nr. 1, 1. pkt., i bekendtgørelsen om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser.

Henset til, at der er tale om en enkeltstående hændelse af mindre karakter, er det den undersøgende advokats vurdering, at der er sket rettidig forældreinddragelse, idet Herlufsholm Skole dagen efter orienterede forældrene om hændelsen.

Har Herlufsholm Skoles lærere og ledelse overholdt sin pligt til at gribe ind i konflikter, jf. tilsynsforpligtelsen i § 1, stk. 2, 2. pkt., i lov private skoler og princippet i § 1 a i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser?

Der er ikke oplysninger om eller indikationer på, at ansatte på Herlufsholm Skole overværede hændelsen. Der er derfor ikke anledning til bemærkninger eller kritik heraf.

Er Herlufsholm Skoles sanktionering sket i overensstemmelse med bestemmelserne i forvaltningsloven, herunder om habilitet, saglighed, proportionalitet? Eller er der mistanke om særlige privilegier?

Det er den undersøgende advokats vurdering, at Herlufsholm Skole agerede i overensstemmelse med forvaltningslovens principper i denne sag. Det vurderes, at hændelsen ikke tilsagde, at skolen skulle anvende egentlige sanktioner.

Det kan diskuteres, om sovesalslærerne [REDACTED] og [REDACTED] var inhabile i sagen, jf. forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 2 og 5, idet [REDACTED] var involveret i episoden.

Selvom der blot er tale om en orientering fremfor en afgørelse, kan det diskuteres om der foreligger inhabilitet. Orienteringen til forældrene af [REDACTED], hvori sovesalslærerne [REDACTED] og [REDACTED] er angivet som afsendere, blev fremsendt til alle de involverede elevers forældre, herunder til sovesalslærerne [REDACTED] og [REDACTED]. Sagens ubetydelige karakter, herunder at der alene er tale om en orientering, bevirker at der ikke er anledning til bekymring og mistanke om særbehandling. Ud fra et tillidshensyn kan det dog diskuteres om orienteringen burde være afgivet af andre end sovesalslærerne [REDACTED] og [REDACTED].

Har forstanderen grebet ind i sagen?

Der er ikke oplysninger om, at forstanderen har været involveret eller foretaget uhenigtsmæssig indgriben.

Herlufsholm Skoles efterfølgende foranstaltninger

Henset til, at der er tale om en enkeltstående hændelse af mindre karakter, vurderes det, at Herlufsholm Skole ikke var forpligtet til at foretage efterfølgende foranstaltninger.

Har Herlufsholm Skoles bestyrelse skabt de nødvendige rammer for elever, lærere og ledelsen?

Der er ikke oplysninger i den konkrete elevsag, der giver anledning til bemærkninger herom.

Konklusion

Det konkluderes, at der i denne sag var tale om en ubetydelig hændelse, som ikke tilsagde, at Herlufsholm Skole skulle anvende egentlige sanktioner. Skolen handlede derfor korrekt ved at udsende en orientering om hændelsen til elevernes forældre.

Sagsbehandlingen giver ikke anledning til bemærkninger, da der er tale om en mindre hændelse. Det kan dog diskuteres, om Herlufsholm Skoles orientering ud fra et tillidshensyn burde have været afsendt af andre end de to sovesalslærere.

I STUK's udkast til partshøring af 2022 fremhæves det, at Herlufsholm Skole ikke orienterede styrelsen om [REDACTED] samtidig med de tidligere indsendte redegørelser, samt at sagen heller ikke blev beskrevet i en senere redegørelse fra bestyrelsen, hvor en række andre grove sager, herunder eksempler på fysisk skade, var beskrevet.

Det er den undersøgende advokats vurdering, at sagen er af så bagatelagtig karakter, at den ikke kan sidestilles med "andre grove sager", som burde være forelagt STUK.

5.4.14 Elevsag nr. 27 – [REDACTED]

En tidligere elev har berettet om mobning inden for kommissoriets periode. Den pågældende elev følte sig chikaneret af en gruppe af jævnaldrende elever, der bl.a. kom med krænkende og nedladende udsagn. Den pågældende elev rettede henvendelse til

sine lærere og bad dem om at gøre noget ved det. Den pågældende elev følte ikke, at lærerne anerkendte mobningen eller i øvrigt forsøgte at stoppe chikanen.

Vurdering

Denne elevindberetning er et eksempel på et tilfælde, hvor Herlufsholm Skole mister en elev på grund af mobning/krænkende adfærd. Det er den undersøgende advokats vurdering, at der er tale om [REDACTED]

[REDACTED] Det er derudover uhensigtsmæssigt, at det ikke var Herlufsholm Skole, men den forurettede elevs forældre, der faciliterede kontakten til de øvrige elevs forældre.

I denne sag burde Herlufsholm Skole have vedtaget en handlingsplan, herunder iværksat yderligere foranstaltninger f.eks. gruppesamtaler, dialogmøder med hele elevgruppen, generel forældreinddragelse og meddelelse til de berørte parter inden for 10 dage allerede fra elevens henvendelse.

5.4.15 SKV-sag nr. 1 - [REDACTED]

I det følgende beskrives først de faktiske forhold i nedenstående klagesag vedrørende bortvisning af [REDACTED], hvorefter der foretages en juridisk vurdering.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Vurdering

Er der underretningspligt til de sociale myndigheder?

Det vurderes, at Herlufsholm Skole ikke var forpligtet til at foretage underretning til kommunen i sagen vedrørende [REDACTED], jf. underretningspligten i servicelovens § 153.

Er der pligt til politianmeldelse?

I situationer med simpel vold skal Herlufsholm Skole foretage en konkret afvejning af, hvorvidt der skal ske anmeldelse eller søges en dialogbaseret løsning. Den ene episode, hvor [REDACTED] blev tapet ind og bagbundet med strips, fremtræder som værende af en vis grovhed, hvorfor en politianmeldelse burde overvejes. Efter skolens politik for politianmeldelser er der dog ikke pligt til at foretage anmeldelse i dette tilfælde. Det vurderes derfor, at Herlufsholm Skole ikke var forpligtet til at foretage politianmeldelse i elevsagen, jf. skolens politik om politianmeldelser og gældende lovgivning i øvrigt.

Af bestyrelsesreferat af [REDACTED] fremgår desuden følgende:

"Hændelserne fra efteråret, som resulterede i bortvisningen af fire elever, blev ikke anmeldt, da Skoleledelsen blev rådgivet af Danske Privatskolers jurist om, at denne ikke skulle anmeldes, hvis offeret eller dets forældre ikke ønskede dette (hvilket var tilfældet)."

Er forældrene blevet informeret/inddraget omgående?

Det vurderes, at Herlufsholm Skole ikke orienterede og involverede forældrene i denne elevsag ved den første samtale med [REDACTED] den [REDACTED].

Efter samtalen blev forældrene dog orienteret og involveret i sagen senere samme dag. Efter hjemsendelsen blev forældrene løbende orienteret og involveret i sagens forløb.

Har Herlufsholm Skoles lærere og ledelse overholdt sin pligt til at gribe ind i konflikter, jf. § 1 a i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og § 1, stk. 2, 2. pkt., i lov om private skoler?

På skoleledelsesmøde den [REDACTED] nævnte vicerektor Martin Horst Arvedlund, at der er:

"- Skred i elevadfærd"

[...]

Elevsager

[...]

- intimiderende elevadfærd på Bodilgården. Der arbejdes positivt med eleverne."

Af referat af skoleledelsesmøde af [REDACTED] fremgår følgende:

"Grænseoverskridende adfærd, "Whistleblowerordning for elever:

Ført til referat: - Målgruppen for teksten er forældre og elever. Det er tilsigtet, at teksten skal på hjemmesiden og MÅSKE i skolehåndbogen. [REDACTED] læser korrektur "

Af referat af skoleledelsesmøde af [REDACTED] fremgår følgende:

"Aktuelle elevsager Ført til referat: - Lydfilsag fra sovesal (Advokatinddragelse) - hjemsendelse af 5 elever ifm krænkende adfærd på en sovesal. 4 af eleverne er varslet udskrivning. - Elevsager fylder en del – store og små. "

Det er vurderingen, at skoleledelsen og lærere fra den [REDACTED] har været opmærksomme på den kultur, der var med mobning og vold blandt [REDACTED].

Spørgsmålet er derefter om Herlufsholm Skole burde have sat hårdere ind allerede primo [REDACTED] ved at have indført ekstra nattevagter og have holdt informationsmøder for forældre og elever.

Selvom der var udfordringer på sovesalen i løbet af [REDACTED], så er overgrebene på [REDACTED] dog så alvorlige, at det er den undersøgende advokats vurdering, at dette ikke kunne være forudset af Herlufsholm Skole.

Er Herlufsholm Skoles sanktionering sket i overensstemmelse med bestemmelserne i forvaltningsloven, herunder om habilitet, saglighed, proportionalitet? Eller er der mistanke om særlige privilegier?

Det vurderes, at episoderne berettiger, at Herlufsholm Skole foretog bortvisning af eleven. Afgørelsen er saglig og proportional. Sanktionen er rimelig og relevant i forhold til den konkrete overtrædelse af institutionens studie- og ordensregler. Afgørelsen findes at ligge inden for de skønsmæssige beføjelser, som skolen har til at foretage udskrivning af en elev efter § 8, stk. 1 nr. 2, i studie- og ordensbekendtgørelsen.

Med hjemmel i studie- og ordensbekendtgørelsens § 6, stk. 1 nr. 8, kunne Herlufsholm Skole således vælge udskrivning som sanktion. Der er endvidere hjemmel til at bortvise uden forudgående advarsel i særligt alvorlige tilfælde, jf. § 8, stk. 1, nr. 3, 2. pkt.

Herlufsholm Skole har desuden i sin studiehåndbog fastsat, at *"hvis en elev gør sig skyldig i yderligere alvorlig forseelse, er det normalt bortvisningsgrund. Der behøver ikke være tale om samme forseelse. I tilfælde af særligt grove overtrædelser kan skolen skride til bortvisning uden forudgående advarsel."*

Herlufsholm Skole hjemsendte [REDACTED] den [REDACTED] med det formål, at skolen skulle have ro til at afdække sagen yderligere. Dette må betegnes som en foreløbig foranstaltning med det formål at sikre en god sagsoplysning og var dermed ikke en sanktion. Derfor findes der ikke grundlag for at kritisere denne beslutning. Der henvises i øvrigt til studie- og ordensbekendtgørelsens § 6, stk. 3, hvorefter Herlufsholm Skole har hjemmel til at hjemsende elever midlertidigt som en foreløbige foranstaltning ved en beslutning, så længe det er nødvendigt af hensyn til den almindelige retsbevidsthed, jf. § 6, stk. 3 nr. 1, smh. med skolehåndbogen, s. 40.

Der blev foretaget en formel partshøring den [REDACTED]. Selve partshøringen af [REDACTED] må imidlertid betegnes som ufyldstgørende. I lyset af, at der var tale om en bortvisningssag uden advarsel (den mest vidtgående afgørelse skolen kan træffe) burde der have været foretaget partshøring efter forvaltningslovens § 19, såvel som efter den ulovbestemte grundsætning om udvidet partshøring. Der burde således være givet en fyldestgørende beskrivelse af faktum inklusiv alle tilgængelige videoer, og der burde være givet en beskrivelse af selve udkastet til afgørelsen, herunder subsumption og jus; kort sagt burde der være partshørt over et velgennemarbejdet udkast til afgørelse, hvilket ikke skete.

På mødet af [REDACTED] oplyste tidligere rektor Mikkel Kjellberg over for forældrene og [REDACTED], at Herlufsholm Skole hverken kunne eller måtte fremvise videomaterialet. Det er den undersøgende advokats vurdering, at Herlufsholm Skole før afholdelse af dette møde burde have skaffet videoerne.

Dertil skal det bemærkes, at reglerne om databeskyttelse ikke er til hinder for, at Herlufsholm Skole kunne have fremlagt videoerne på mødet, jf. databeskyttelsesforordningens art. 6, stk. 1, litra d og f, om beskyttelse af vitale og legitime interesser samt art. 9, stk. 2, litra f, om at gøre retskrav gældende. Videoerne burde således have indgået i grundlaget for partshøringen, hvorfor forældrene og [REDACTED] burde have haft lejlighed til at se videoerne allerede på første møde.

Endvidere vidner brevet af [REDACTED] om, at det faktiske grundlag ikke på dette tidspunkt var fuldt ud oplyst. Det kan fremstå uheldigt, at alle videoer ikke er fremlagt på dette tidspunkt, og at de foregående episoder ikke er fuldt ud belyst, herunder at [REDACTED] rolle ikke er fuldt ud afklaret i tidligere episoder. Det rejser det grundlæggende spørgsmål, om officialmaksimen er overholdt. Det er dog vurderingen, at de videoer, der blev set af skoleledelsen og den dialog, der var med [REDACTED] allerede den [REDACTED], var tilstrækkeligt grundlag for at træffe en afgørelse efter.

Afgørelsen af [REDACTED] om bortvisning af [REDACTED] er desuden kortfattet. Her savnes en fyldestgørende begrundelse efter forvaltningslovens § 24, navnlig en henvisning til rette hjemmel.

Det kan endvidere diskuteres, om [REDACTED] deltagelse på mødet den [REDACTED] [REDACTED] er udtryk for inhabilitet, jf. forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 2 og 5, idet [REDACTED] er [REDACTED] til [REDACTED]. Dette afvises dog, idet [REDACTED] udelukkende deltog på mødet som pårørende til [REDACTED] og blev holdt uden for Herlufsholm Skoles videre beslutningsproces i klagesagerne. Der henvises i denne forbindelse til vicerektor Martin Horst Arvedlunds bemærkning herom i nedenstående pkt. om interviewpersoners bidrag til det samlede sagskompleks i klagesagerne.

Har forstanderen grebet ind i sagen?

Den [REDACTED] sendte [REDACTED] og [REDACTED] forældre en samlet mail til Herlufsholm Skoles bestyrelse.

Den [REDACTED] sendte forældrene et brev som opfølgning på en telefonsamtale af samme dato.

Den [REDACTED] besvarede tidligere forstander Torben von Lowzow forældrenes henvendelse af [REDACTED] og [REDACTED].

I tidligere forstander Torben von Lowzows svar til forældrene fremgår, at han sammen med et udvalg af Herlufsholm Skoles bestyrelse vurderede, at ledelsens håndtering af sagen og den trufne afgørelse ikke gav bestyrelsen anledning til bemærkninger.

Det er den undersøgende advokats vurdering, at forstanderen ikke greb unødigt ind i sagen.

Herlufsholm Skoles efterfølgende foranstaltninger

Det vurderes, at episoderne klart ligger uden for rammerne af almindeligt accepteret adfærd på Herlufsholm Skole. Skolens beslutning om at bortvise [REDACTED] anses dermed for berettiget.

Ved at bortvise samtlige elever, der havde deltaget i episoderne, vurderes det, at Herlufsholm Skole foretog passende tiltag for at imødegå den u hensigtsmæssige kultur blandt en [REDACTED] på [REDACTED], samt at lignende adfærd, der var rettet mod én og samme elev, opstod igen.

Har Herlufsholm Skoles bestyrelse skabt de nødvendige rammer for elever, lærere og ledelsen?

Der er ikke oplysninger i den konkrete elevsag, der giver anledning til bemærkninger herom.

Konklusion

Der er givet en hård sanktion uden forudgående advarsel i sagen.

Det er den undersøgende advokats vurdering, at Herlufsholm Skole gav en relevant og rimelig sanktionering i elevsagen.

Det er desuden den undersøgende advokats vurdering, at selvom Herlufsholm Skole havde kendskab til udfordringerne på [REDACTED] allerede i starten af [REDACTED] er der i nærværende sager tale om så grove krænkelse mod én elev, at skolen med rette ikke kunne have forudset dette.

Herlufsholm Skoles sagsbehandling giver dog anledning til kritik.

Det findes kritisabelt, at forældrene ikke blev orienteret og involveret i sagen, da Herlufsholm Skole fik kendskab hertil. Forældrene burde være blevet oplyst om skolens beslutning om at hjemsende [REDACTED], inden afholdelse af første samtale med [REDACTED] den [REDACTED], hvor [REDACTED] blev orienteret om hjemsendelsen.

Det findes endvidere kritisabelt, at der ved brev af [REDACTED] til forældrene ikke blev partshørt over et velgennemarbejdet udkast til en afgørelse. Skolen burde have foretaget partshøring efter forvaltningslovens § 19, såvel som efter den ulovbestemte grundsætning om udvidet partshøring. Dertil skal det bemærkes, at skolens betragtning om, at databeskyttelsesreglerne var til hinder for fremlæggelse af videoer i forbindelse med partshøringen, ikke er korrekt.

Afgørelsen om bortvisning af [REDACTED] anses tillige for mangelfuld, idet selve afgørelsen burde have været fyldestgørende begrundet med angivelse af relevant retsgrundlag.

5.4.16 SKV-sag nr. 2 - [REDACTED]

I det følgende beskrives faktum i nedenstående klagesag vedrørende bortvisning af [REDACTED], hvorefter der foretages en juridisk vurdering.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Vurdering

Er der underretningspligt til de sociale myndigheder?

Det vurderes, at Herlufsholm Skole ikke var forpligtet til at foretage underretning til kommunen i sagen vedrørende [REDACTED], jf. underretningspligten i servicelovens § 153.

Er der pligt til politianmeldelse?

I situationer med simpel vold skal Herlufsholm Skole foretage en konkret afvejning af, hvorvidt der skal ske anmeldelse eller søges en dialogbaseret løsning. Den ene episode, hvor [REDACTED] blev tapet ind og bagbundet med strips, fremtræder som værende af en vis grovhed, hvorfor en politianmeldelse burde overvejes. Efter Herlufsholm Skoles politik for politianmeldelser er der dog ikke pligt til at foretage anmeldelse i dette tilfælde. Det vurderes derfor, at Herlufsholm Skole ikke var forpligtet til at foretage politianmeldelse i elevsagen, jf. skolens politik om politianmeldelser og gældende lovgivning i øvrigt.

Af bestyrelsesreferat af [REDACTED] fremgår desuden følgende:

"Hændelserne fra efteråret, som resulterede i bortvisningen af fire elever, blev ikke anmeldt, da Skoleledelsen blev rådgivet af Danske Privatskoleers jurist om, at denne ikke skulle anmeldes, hvis offeret eller dets forældre ikke ønskede dette (hvilket var tilfældet)."

Er forældrene blevet informeret/inddraget omgående?

Det vurderes, at Herlufsholm Skole ikke orienterede og involverede forældrene i denne elevsag ved den første samtale med [REDACTED] den [REDACTED].

Efter samtalen blev forældrene dog orienteret og involveret i sagen senere samme dag. Efter hjemsendelsen blev forældrene løbende orienteret og involveret i sagens forløb.

Det kan på baggrund af det foreliggende grundlag konstateres, at Herlufsholm Skole ikke afholdt et høringsmøde med forældrene til [REDACTED] efter skolen den [REDACTED] meddelte bortvisning. Det vurderes, at forældrene burde have haft lejlighed til at kommentere på episoderne på et høringsmøde. Dertil kommer, at der i de øvrige klagesager vedrørende samme episoder blev afholdt høringsmøde med forældrene, hvorfor skolen for at sikre ensartethed i sagsbehandlingen burde have afholdt høringsmøde med forældrene til [REDACTED].

Har Herlufsholm Skoles lærere og ledelse overholdt sin pligt til at gribe ind i konflikter, jf. § 1 a i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og § 1, stk. 2 2. pkt., i lov private skoler?

På skoleledelsesmøde den [REDACTED] nævnte vicerektor Martin Horst Arvedlund, at der er:

"- Skred i elevadfærd"

[...]

Elevsager

[...]

- intimiderende elevadfærd på [REDACTED]. Der arbejdes positivt med eleverne."

Af referat af skoleledelsesmøde af [REDACTED] fremgår følgende:

"Grænseoverskridende adfærd, "Whistleblowerordning for elever:

Ført til referat: - Målgruppen for teksten er forældre og elever. Det er tilsigtet, at teksten skal på hjemmesiden og MÅSKE i skolehåndbogen. [REDACTED] læser korrektur"

Af referat af skoleledelsesmøde af [REDACTED] fremgår følgende:

"Aktuelle elevsager Ført til referat: - Lydfilsag fra sovesal (Advokatinddragelse) - hjemsendelse af 5 elever ifm krænkende adfærd på en sovesal. 4 af eleverne er varslet udskrivning. - Elevsager fylder en del – stor og små. "

Det er den undersøgende advokats vurdering, at skoleledelsen og lærere fra den [REDACTED] var fuldt opmærksomme på den kultur, der var med mobning og vold blandt [REDACTED].

Spørgsmålet er dermed, om Herlufsholm Skole burde have sat hårdere ind allerede primo [REDACTED] ved at have indført ekstra nattevagter og afholdt informationsmøder for forældre og elever.

Selvom der var udfordringer på sovesalen i løbet af efteråret, så er overgrebene på [REDACTED] dog så alvorlige, at det er den undersøgende advokats vurdering, at dette ikke kunne være forudset af skolen.

Er Herlufsholm Skoles sanktionering sket i overensstemmelse med bestemmelserne i forvaltningsloven, herunder om habilitet, saglighed, proportionalitet? Eller er der mistanke om særlige privilegier?

Det vurderes, at episoderne berettigede til, at Herlufsholm Skole foretog bortvisning af eleven. Afgørelsen var saglig og proportional. Sanktionen var rimelig og relevant i forhold til den konkrete overtrædelse af institutionens studie- og ordensregler. Afgørelsen findes at ligge inden for de skønsmæssige beføjelser skolen har i forhold til § 8, stk. 1 nr. 2, i studie- og ordensbekendtgørelsen til at foretage udskrivning.

Det følger således af studie- og ordensbekendtgørelsen, at der er hjemmel til, at Herlufsholm Skole fastsætter udskrivning som en sanktion, jf. § 6, stk. 1 nr. 8. Der er endvidere hjemmel til at bortvise uden forudgående advarsel i særligt alvorlige tilfælde, jf. § 8, stk. 1, nr. 3, 2. pkt. Skolen har desuden i sin studiehåndbog fastsat, at *"hvis en elev gør sig skyldig i yderligere alvorlig forseelse, er det normalt bortvisningsgrund. Der behøver ikke være tale om samme forseelse. I tilfælde af særligt grove overtrædelser kan skolen skride til bortvisning uden forudgående advarsel."*

Herlufsholm Skole hjemsendte [REDACTED] den [REDACTED] [REDACTED] med det formål, at skolen skulle have ro til at afdække sagen yderligere. Dette må betegnes som foreløbig foranstaltning med det formål at sikre en god sagsoplysning og var således ikke en sanktion. Derfor findes der ikke grundlag for at kritisere denne beslutning. Der kan henvises til studiebekendtgørelsens § 6, stk. 3, hvorefter Herlufsholm Skole har hjemmel til at hjemsende elever midlertidigt som en foreløbig foranstaltning ved en beslutning, så længe det er nødvendigt af hensyn til den almindelige retsbevidsthed, jf. § 6, stk. 3 nr. 1, smh. med skolehåndbogen, s. 40.

Der blev foretaget en formel partshøring den [REDACTED]. Selve partshøringen af [REDACTED] må imidlertid betegnes som ufyldstgørende. I lyset af, at der var tale om bortvisningssag uden advarsel (den mest vidtgående afgørelse skolen kan træffe) burde, der have været foretaget partshøring efter forvaltningslovens § 19, såvel som efter den ulovbestemte grundsætning om udvidet partshøring. Der burde således være givet en fyldstgørende beskrivelse af faktum inklusiv alle tilgængelige videoer, og der burde være givet en beskrivelse af selve udkastet til afgørelsen, herunder subsumtion og jus; kort sagt burde der være partshørt over et velgennemarbejdet udkast til en afgørelse, hvilket ikke er sket.

Det er den undersøgende advokats vurdering, at Herlufsholm Skole burde have skaffet videoerne i forbindelse med partshøringen.

Dertil skal det bemærkes, at reglerne om databeskyttelse ikke var til hinder for, at Herlufsholm Skole kunne have fremlagt videoerne for forældrene, jf. databeskyttelsesforordningens art. 6, stk. 1, litra d og f, om beskyttelse af vitale og legitime interesser samt art. 9, stk. 2, litra f, om at gøre retskrav gældende. Videoerne burde således have indgået i grundlaget for partshøringen, hvorfor forældrene og [REDACTED] burde have haft lejlighed til at se videoerne.

Endvidere vidner brevet af [REDACTED] om, at det faktiske grundlag ikke på dette tidspunkt var fuldt ud oplyst. Det kan fremstå uheldigt, at alle videoer ikke er fremlagt på dette tidspunkt, og at de foregående episoder ikke er fuldt ud belyst. Herunder, at [REDACTED]' rolle ikke var fuldt ud afklaret i tidligere episoder. Det rejser det grundlæggende spørgsmål, om officialmaksimen er overholdt. Her er det dog vurderingen, at de videoer, der blev set af skoleledelsen og den dialog, der var med [REDACTED] allerede den [REDACTED], var tilstrækkeligt grundlag til at træffe en afgørelse efter.

Afgørelsen af [REDACTED] om bortvisning af [REDACTED] er også kortfattet, og der savnes en fyldestgørende begrundelse efter forvaltningslovens § 24, navnlig en henvisning til rette hjemmel.

Det kan endvidere diskuteres om [REDACTED] deltagelse på mødet den [REDACTED] er udtryk for inhabilitet, jf. forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 2 og 5, idet [REDACTED] er [REDACTED] til [REDACTED]. Dette kan dog afvises, idet [REDACTED] udelukkende deltog på mødet som pårørende til [REDACTED] og blev holdt uden for skolens videre beslutningsproces i klagesagerne. Der henvises i denne forbindelse til vicerektor Martin Horst Arvedlunds bemærkning herom i nedenstående pkt. om interviewpersoners bidrag til det samlede sagskompleks i klagesagerne.

Har forstanderen grebet ind i sagen?

Det er den undersøgende advokats vurdering, at forstanderen ikke har grebet unødigt ind i sagen.

Herlufsholm Skoles efterfølgende foranstaltninger

Det vurderes, at episoderne klart ligger uden for rammerne af almindeligt accepteret adfærd på skolen. Herlufsholm Skoles beslutning om at bortvise [REDACTED] anses dermed for berettiget.

Ved at bortvise samtlige elever, der havde deltaget i episoden, vurderes det, at skolen foretog passende tiltag for at imødegå den uhensigtsmæssige kultur blandt [REDACTED] på [REDACTED], samt at lignende adfærd, der var rettet mod én og samme elev, opstod igen.

Har Herlufsholm Skoles bestyrelse skabt de nødvendige rammer for elever, lærere og ledelsen?

Der er ikke oplysninger i den konkrete elevsag, der giver anledning til bemærkninger herom.

Konklusion

Der er givet en hård sanktion uden forudgående advarsel i sagen. Det er den undersøgende advokats vurdering, at Herlufsholm Skole gav en relevant og rimelig sanktionering i elevsagen.

Det er endvidere den undersøgende advokats vurdering, at selvom skolen havde kendskab til udfordringerne på [REDACTED] allerede i [REDACTED], er der i nærværende sag tale om så grove krænkelser mod én elev, at skolen med rette ikke kunne have forudset dette.

Herlufsholm Skoles sagsbehandling giver dog anledning til kritik.

Det findes kritisabelt, at forældrene ikke blev orienteret og involveret i sagen, da skolen fik kendskab hertil. Forældrene burde være blevet oplyst om skolens beslutning om at hjemsende [REDACTED], inden afholdelse af første samtale med [REDACTED] den [REDACTED], hvor [REDACTED]

██████████ blev orienteret om hjemsendelsen. Forældrene burde endvidere have haft lejlighed til at kommentere på episoderne på et høringsmøde.

Det findes desuden kritisabelt, at der ved brev af ██████████ til forældrene ikke blev partshørt over et velgennemarbejdet udkast til en afgørelse. Skolen burde have foretaget partshøring efter forvaltningslovens § 19, såvel som efter den ulovbestemte grundsætning om udvidet partshøring. Dertil skal det bemærkes, at databeskyttelsesreglerne ikke var til hinder for fremlæggelse af videoer i forbindelse med partshøringen.

Afgørelsen om bortvisning af ██████████ anses tillige for mangelfuld, idet selve afgørelsen burde have været fyldestgørende begrundet med angivelse af relevant retsgrundlag.

5.4.17 SKV-sag nr. 3 - ██████████

I det følgende beskrives faktum i nedenstående klagesag vedrørende bortvisning af ██████████, hvorefter der foretages en juridisk vurdering.

██████████
██████████
██████████
██████████
██████████

██████████

██████████
██████████
██████████
██████████
██████████

██████████

██████████
██████████
██████████

██████████
██████████

██████████
██████████

██████████

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

Elmann

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Elmann

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Vurdering

Er der underretningspligt til de sociale myndigheder?

Det vurderes, at Herlufsholm Skole ikke var forpligtet til at foretage underretning til kommunen i sagen vedrørende [REDACTED], jf. underretningspligten i servicelovens § 153.

Er der pligt til politianmeldelse?

I situationer med simpel vold skal skolen foretage en konkret afvejning af, hvorvidt der skal ske anmeldelse eller søges en dialogbaseret løsning. Den ene episode, hvor [REDACTED] blev tapet ind og bagbundet med strips, fremtræder som værende af en vis grovhed, hvorfor en politianmeldelse burde overvejes. Efter skolens politik for politianmeldelser er der dog ikke pligt til at foretage anmeldelse i dette tilfælde. Det vurderes derfor, at Herlufsholm Skole ikke var forpligtet til at foretage politianmeldelse i elevsagen, jf. skolens politik om politianmeldelser og gældende lovgivning i øvrigt.

Af bestyrelsesreferat af [REDACTED] fremgår desuden følgende:

"Hændelserne fra efteråret, som resulterede i bortvisningen af fire elever, blev ikke anmeldt, da Skoleledelsen blev rådgivet af Danske Privatskolers jurist om, at denne ikke skulle anmeldes, hvis offeret eller dets forældre ikke ønskede dette (hvilket var tilfældet)."

Er forældrene blevet informeret/inddraget omgående?

Det vurderes, at Herlufsholm Skole ikke orienterede og involverede forældrene i denne elevsag ved den første samtale med [REDACTED] den [REDACTED].

Efter samtalen blev forældrene dog orienteret og involveret i sagen senere samme dag. Efter hjemsendelsen blev forældrene løbende orienteret og involveret i sagens forløb.

Har Herlufsholm Skoles lærere og ledelse overholdt sin pligt til at gribe ind i konflikter, jf. § 1 a i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og § 1, stk. 2 2. pkt., i lov private skoler?

På skoleledelsesmøde den [REDACTED] nævnte vicerektor Martin Horst Arvedlund, at der er:

"- Skred i elevadfærd"

[...]

Elevsager

[...]

- intimiderende elevadfærd på [REDACTED]. Der arbejdes positivt med eleverne."

Af referat af skoleledelsesmøde af [REDACTED] fremgår følgende:

"Grænseoverskridende adfærd, "Whistleblowerordning for elever:
Ført til referat: - Målgruppen for teksten er forældre og elever. Det er tilsigtet, at teksten skal på hjemmesiden og MÅSKE i skolehåndbogen. [REDACTED] læser korrektur "

Af referat af skoleledelsesmøde af [REDACTED] fremgår følgende:

"Aktuelle elevsager Ført til referat: - Lydfilsag fra sovesal (Advokatinddragelse) - hjemsendelse af 5 elever ifm krænkende adfærd på en sovesal. 4 af eleverne er varslet udskrivning. - Elevsager fylder en del – stor og små. "

Det er den undersøgende advokats vurdering, at skoleledelsen og lærere fra den [REDACTED] var fuldt opmærksomme på den kultur, der var med mobning og vold blandt [REDACTED].

Spørgsmålet er dermed, om skolen burde have sat hårdere ind allerede [REDACTED] ved at have indført ekstra nattevagter og afholdt informationsmøder for forældre og elever.

Selvom der var udfordringer på sovesalen i løbet af [REDACTED], så er overgrebene på [REDACTED] dog så alvorlige, at det er den undersøgende advokats vurdering, at dette ikke kunne være forudset af Herlufsholm Skole.

Er Herlufsholm Skoles sanktionering sket i overensstemmelse med bestemmelserne i forvaltningsloven, herunder om habilitet, saglighed, proportionalitet? Eller er der mistanke om særlige privilegier?

Det vurderes, at episoderne berettigede til, at Herlufsholm Skole foretog bortvisning af eleven. Afgørelsen var saglig og proportional. Sanktionen var rimelig og relevant i forhold til den konkrete overtrædelse af institutionens studie- og ordensregler. Afgørelsen findes at ligge inden for de skønsmæssige beføjelser Herlufsholm Skole har i forhold til § 8, stk. 1 nr. 2, i studie- og ordensbekendtgørelsen til at foretage udskrivning af elev.

Det følger således af studie- og ordensbekendtgørelsen, at der er hjemmel til, at skolen fastsætter udskrivning som en sanktion, jf. § 6, stk. 1 nr. 8. Der er endvidere hjemmel til at bortvise uden forudgående advarsel i særligt alvorlige tilfælde, jf. § 8, stk. 1, nr. 3, 2. pkt. Skolen har i sin studiehåndbog fastsat, at "hvis en elev gør sig skyldig i yderligere alvorlig forseelse, er det normalt bortvisningsgrund. Der behøver ikke være tale om samme forseelse. I tilfælde af særligt grove overtrædelser kan skolen skride til bortvisning uden forudgående advarsel."

Herlufsholm Skole hjemsendte [REDACTED] den [REDACTED] med det formål, at skolen skulle have ro til at afdække sagen yderligere. Dette må betegnes som en foreløbig foranstaltning med det formål at sikre en god sagsoplysning og var dermed ikke en sanktion. Derfor findes der ikke grundlag for at kritisere denne beslutning. Der henvises til studiebekendtgørelsens § 6, stk. 3, hvorefter Herlufsholm Skole har hjemmel til at hjemsende elever midlertidigt som en foreløbig foranstaltning ved en beslutning, så længe det er nødvendigt af hensyn til den almindelige retsbevidsthed, jf. § 6, stk. 3 nr. 1, smh. med skolehåndbogen, s. 40.

Der blev foretaget en formel partshøring den [REDACTED]. Selve partshøringen af [REDACTED] må imidlertid betegnes som ufyldstgørende. I lyset af, at der var tale om bortvisningssag uden advarsel (den mest vidtgående afgørelse, skolen kan

træffe) burde der have været foretaget partshøring efter forvaltningslovens § 19, såvel som efter den ulovbestemte grundsætning om udvidet partshøring. Der burde således være givet en fyldestgørende beskrivelse af faktum inklusiv alle tilgængelige videoer, og der burde være givet en beskrivelse af selve udkastet til afgørelsen, herunder subsumption og jus; kort sagt burde der være partshørt over et velgennemarbejdet udkast til en afgørelse, hvilket ikke skete.

På mødet af [REDACTED] oplyste tidligere rektor Mikkel Kjellberg over for faren [REDACTED] og [REDACTED], at Herlufsholm Skole havde set tre videosekvenser, som de ikke kunne dele. Det er den undersøgende advokats vurdering, at skolen før afholdelse af dette møde burde have skaffet videoerne.

Dertil skal det bemærkes, at reglerne om databeskyttelse ikke var til hinder for, at skolen kunne have fremlagt videoerne på mødet, jf. databeskyttelsesforordningens art. 6, stk. 1, litra d og f, om beskyttelse af vitale og legitime interesser samt art. 9, stk. 2, litra f, om at gøre retskrav gældende. Videoerne burde således have indgået i grundlaget for partshøringen, hvorfor [REDACTED] far og [REDACTED] selv burde have haft lejlighed til at se videoerne allerede på første møde.

Endvidere vidner brevet af [REDACTED] om, at det faktiske grundlag ikke på dette tidspunkt var fuldt ud oplyst. Det kan fremstå uheldigt, at alle videoer ikke var fremlagt på dette tidspunkt, og at de foregående episoder ikke var fuldt ud belyst. Dertil, at [REDACTED] rolle ikke var fuldt ud afklaret i tidligere episoder. Det rejser det grundlæggende spørgsmål, om officialmaksimen er overholdt. Her er det dog vurderingen, at de videoer, der blev set af skoleledelsen, og den dialog, der var med [REDACTED] allerede den [REDACTED], var tilstrækkeligt grundlag for at træffe en afgørelse efter.

Afgørelsen af [REDACTED] om bortvisning af [REDACTED] er desuden kortfattet. Her savnes en fyldestgørende begrundelse efter forvaltningslovens § 24, navnlig en henvisning til rette hjemmel.

Det kan desuden diskuteres, om [REDACTED] deltagelse på mødet den [REDACTED] er udtryk for inhabilitet, jf. forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 2 og 5, idet [REDACTED] er [REDACTED] til [REDACTED]. Dette kan dog afvises, idet [REDACTED] udelukkende deltog på mødet som pårørende til [REDACTED] og blev holdt uden for skolens videre beslutningsproces i klagesagerne. Der henvises i denne forbindelse til vicedirektør Martin Horst Arvedlunds bemærkning herom i nedenstående pkt. om interviewpersoners bidrag til det samlede sagskompleks i klagesagerne.

Har forstanderen grebet ind i sagen?

Det er den undersøgende advokats vurdering, at forstanderen ikke har grebet unødigt ind i sagen.

Herlufsholm Skoles efterfølgende foranstaltninger

Det vurderes, at episoderne klart ligger uden for rammerne af almindeligt accepteret adfærd på skolen. Herlufsholm Skoles beslutning om at bortvise [REDACTED] anses dermed for berettiget.

Ved at bortvise samtlige elever, der havde deltaget i episoderne, vurderes det, at skolen foretog passende tiltag for at imødegå den uhensigtsmæssige kultur blandt en [REDACTED] på [REDACTED], samt at lignende adfærd, der var rettet mod én og samme elev, opstod igen.

Konklusion

Der er givet en hård sanktion uden forudgående advarsel i sagen. Det er den undersøgende advokats vurdering, at Herlufsholm Skole gav en relevant og rimelig sanktionering i elevsagen.

Det er endvidere den undersøgende advokats vurdering, at selvom skolen havde kendskab til udfordringerne på [REDACTED] allerede i starten af [REDACTED], var der i nærværende sag tale om så grove krænkelser mod én elev, at skolen med rette ikke kunne have forudset dette.

Herlufsholm Skoles sagsbehandling giver dog anledning til kritik.

Det findes kritisabelt, at forældrene ikke blev orienteret og involveret i sagen, da skolen fik kendskab hertil. Forældrene burde være blevet oplyst om skolens beslutning om at hjemsende [REDACTED], inden afholdelse af første samtale med [REDACTED] den [REDACTED], hvor [REDACTED] blev orienteret om hjemsendelsen.

Det findes endvidere kritisabelt, at der ved brev af [REDACTED] til forældrene ikke blev partshørt over et velgennearbejdet udkast til en afgørelse. Skolen burde have foretaget partshøring efter forvaltningslovens § 19, såvel som efter den ulovbestemte grundsætning om udvidet partshøring. Dertil skal det bemærkes, at skolens betragtning om, at databeskyttelsesreglerne var til hinder for fremlæggelse af videoer i forbindelse med partshøringen, ikke er korrekt.

Afgørelsen om bortvisning af [REDACTED] anses tillige for mangelfuld, idet selve afgørelsen burde have været fyldestgørende begrundet med angivelse af relevant retsgrundlag.

5.4.18 SKV-sag 4 - [REDACTED]

I det følgende beskrives faktum i nedenstående klagesag vedrørende bortvisning af [REDACTED], hvorefter der foretages en juridisk vurdering.

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[Redacted text block containing multiple paragraphs of obscured content]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Vurdering

Er der underretningspligt til de sociale myndigheder?

Det vurderes, at Herlufsholm Skole ikke var forpligtet til at foretage underretning til kommunen i sagen vedrørende [REDACTED], jf. underretningspligten i servicelovens § 153.

Er der pligt til politianmeldelse?

I situationer med simpel vold skal Herlufsholm Skole foretage en konkret afvejning af, hvorvidt der skal ske anmeldelse eller søges en dialogbaseret løsning. Den ene episode, hvor [REDACTED] blev tapet ind og bagbundet med strips, fremtræder som værende af en vis grovhed, hvorfor en politianmeldelse burde overvejes. Efter skolens politik for politianmeldelser er der dog ikke pligt til at foretage anmeldelse i dette tilfælde. Det vurderes derfor, at Herlufsholm Skole ikke var forpligtet til at foretage politianmeldelse i elevsagen, jf. skolens politik om politianmeldelser og gældende lovgivning i øvrigt.

Af bestyrelsesreferat af [REDACTED] fremgår desuden følgende:

"Hændelserne fra efteråret, som resulterede i bortvisningen af fire elever, blev ikke anmeldt, da Skoleledelsen blev rådgivet af Danske Privatskolers jurist om, at denne ikke skulle anmeldes, hvis offeret eller dets forældre ikke ønskede dette (hvilket var tilfældet)."

Er forældrene blevet informeret/inddraget omgående?

Det vurderes, at Herlufsholm Skole ikke orienterede og involverede forældrene i denne elevsag ved den første samtale med [REDACTED] den [REDACTED].

Efter samtalen blev forældrene dog orienteret og involveret i sagen senere samme dag. Efter hjemsendelsen blev forældrene løbende orienteret og involveret i sagens forløb.

Har Herlufsholm Skoles lærere og ledelse overholdt sin pligt til at gribe ind i konflikter, jf. § 1 a i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og § 1, stk. 2 2. pkt., i lov private skoler?

På skoleledelsesmøde den [REDACTED] nævnte vicerektor Martin Horst Arvedlund, at der er:

"- Skred i elevadfærd"

[...]

Elevsager

[...]

- intimiderende elevadfærd på [REDACTED]. Der arbejdes positivt med eleverne."

Af referat af skoleledelsesmøde af [REDACTED] fremgår følgende:

"Grænseoverskridende adfærd, "Whistleblowerordning for elever:

Ført til referat: - Målgruppen for teksten er forældre og elever. Det er tilsigtet, at teksten skal på hjemmesiden og MÅSKE i skolehåndbogen. [REDACTED] læser korrektur "

Af referat af skoleledelsesmøde af [REDACTED] fremgår følgende:

"Aktuelle elevsager Ført til referat: - Lydfilsag fra sovesal (Advokatinddragelse) - hjemsendelse af 5 elever ifm krænkende adfærd på en sovesal. 4 af eleverne er varslet udskrivning. - Elevsager fylder en del – stor og små. "

Det er vurderingen, at skoleledelsen og lærere fra den [REDACTED] var fuldt opmærksomme på den kultur, der var med mobning og vold blandt [REDACTED].

Spørgsmålet er dermed, om Herlufsholm Skole burde have sat hårdere ind allerede [REDACTED] ved at have indført ekstra nattevagter og afholdt informationsmøder for forældre og elever.

Selvom der var udfordringer på sovesalen i løbet af [REDACTED], så er overgrebene på [REDACTED] dog så alvorlige, at det er den undersøgende advokats vurdering, at dette ikke kunne være forudset af skolen.

Er Herlufsholm Skoles sanktionering sket i overensstemmelse med bestemmelserne i forvaltningsloven, herunder om habilitet, saglighed, proportionalitet? Eller er der mistanke om særlige privilegier?

Det vurderes, at episoderne berettiger til, at skolen foretog bortvisning af eleven. Afgørelsen var saglig og proportionel. Sanktionen var rimelig og relevant i forhold til den konkrete overtrædelse af institutionens studie- og ordensregler. Afgørelsen findes at ligge inden for de skønsmæssige beføjelser, Herlufsholm Skole har i forhold til § 8, stk. 1, nr. 2, i studie- og ordensbekendtgørelsen til at foretage udskrivning af elev.

Det følger således af studie- og ordensbekendtgørelsen, at der er hjemmel til, at skolen fastsætter udskrivning som en sanktion, jf. § 6, stk. 1 nr. 8. Der er endvidere hjemmel til at bortvise uden forudgående advarsel i særligt alvorlige tilfælde, jf. § 8, stk. 1, nr. 3, 2. pkt. Skolen har i sin studiehåndbog fastsat, at *"hvis en elev gør sig skyldig i yderligere alvorlig forseelse, er det normalt bortvisningsgrund. Der behøver ikke være tale om samme forseelse. I tilfælde af særligt grove overtrædelser kan skolen skride til bortvisning uden forudgående advarsel."*

Herlufsholm Skole hjemsendte [REDACTED] den [REDACTED] med det formål, at skolen skulle have ro til at dække sagen yderligere. Dette må betegnes som en foreløbig foranstaltning med det formål at sikre en god sagsoplysning og var dermed ikke en sanktion. Derfor findes der ikke grundlag for at kritisere denne beslutning. Der henvises til studiebekendtgørelsens § 6, stk. 3, hvorefter skolen har hjemmel til at hjemsende elever midlertidigt som en foreløbig foranstaltning ved en beslutning, så længe det er nødvendigt af hensyn til den almindelige retsbevidsthed, jf. § 6, stk. 3 nr. 1, smh. med skolehåndbogen, s. 40.

Der blev foretaget en formel partshøring den [REDACTED]. Selve partshøringen af [REDACTED] må imidlertid betegnes som ufyldstgørende. I lyset af, at der er tale om bortvisningssag uden advarsel (den mest vidtgående afgørelse, skolen kan træffe), burde der have været foretaget partshøring efter forvaltningslovens § 19, såvel som efter den ulovbestemte grundsætning om udvidet partshøring. Der burde således være givet en fyldestgørende beskrivelse af faktum inklusiv alle tilgængelige videoer, og der burde være givet en beskrivelse af selve udkastet til afgørelsen, herunder subsumtion og jus; kort sagt burde der være partshørt over et velgennemarbejdet udkast til en afgørelse, hvilket ikke er sket.

Det er den undersøgende advokats vurdering, at Herlufsholm Skole før afholdelse af mødet den [REDACTED] med moren [REDACTED] og [REDACTED] burde have skaffet videoerne.

Dertil skal det bemærkes, at reglerne om databeskyttelse ikke var til hinder for, at skolen kunne have fremlagt videoerne på mødet, jf. databeskyttelsesforordningens art. 6, stk. 1, litra d og f, om beskyttelse af vitale og legitime interesser samt art. 9, stk. 2, litra f, om at gøre retskrav gældende. Videoerne burde således have indgået i grundlaget for partshøringen, hvorfor moren til [REDACTED] og [REDACTED] selv burde have haft lejlighed til at se videoerne allerede på første møde.

Endvidere vidner brevet af [REDACTED] om, at det faktiske grundlag ikke på dette tidspunkt var fuldt oplyst. Det kan fremstå uheldigt, at alle videoer ikke er fremlagt på dette tidspunkt, og at de foregående episoder ikke er fuldt ud belyst. Dertil, at

rolle ikke var fuldt ud afklaret i tidligere episoder. Det rejser det grundlæggende spørgsmål, om officialmaksimen er overholdt. Her er det dog vurderingen, at de videoer, der blev set af skoleledelsen og den dialog, der var med allerede den, var tilstrækkeligt grundlag til at træffe en afgørelse efter.

Afgørelsen af om bortvisning af er desuden kortfattet. Her savnes en fyldestgørende begrundelse efter forvaltningslovens § 24, navnlig en henvisning til rette hjemmel.

Det kan endvidere diskuteres, om deltagelse på mødet den er udtryk for inhabilitet, jf. forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 2 og 5, idet er til. Dette kan dog afvises, idet udelukkende deltog på mødet som pårørende til og blev holdt uden for skolens videre beslutningsproces i klagesagerne. Der henvises i denne forbindelse til vicerektor Martin Horst Arvedlunds bemærkning herom i nedenstående pkt. om interviewpersoners bidrag til det samlede sagskompleks i klagesagerne.

Har forstanderen grebet ind i sagen?

Det er den undersøgende advokats vurdering, at forstanderen ikke har grebet ind i sagen.

Herlufsholm Skoles efterfølgende foranstaltninger

Det vurderes, at episoderne klart ligger uden for rammerne af almindeligt accepteret adfærd på skolen. Herlufsholm Skoles beslutning om at bortvise anses dermed for berettiget.

Ved at bortvise samtlige elever, der havde deltaget i episoderne, vurderes det, at skolen foretog passende tiltag for at imødegå den uhensigtsmæssige kultur blandt en på, samt at lignende adfærd, der var rettet mod én og samme elev, opstod igen.

Har Herlufsholm Skoles bestyrelse skabt de nødvendige rammer for elever, lærere og ledelsen?

Der er ikke oplysninger i den konkrete elevsag, der giver anledning til bemærkninger herom.

Konklusion

Der er givet en hård sanktion uden forudgående advarsel i sagen. Det er den undersøgende advokats vurdering, at Herlufsholm Skole gav en relevant og rimelig sanktionering i elevsagen.

Det er endvidere den undersøgende advokats vurdering, at selvom skolen havde kendskab til udfordringerne på allerede, er der i nærværende sag tale om så grove krænkelser mod én elev, at skolen med rette ikke kunne have forudset dette.

Herlufsholm Skoles sagsbehandling giver dog anledning til kritik.

Det findes kritisabelt, at forældrene ikke blev orienteret og involveret i sagen, da skolen fik kendskab hertil. Forældrene burde være blevet oplyst om skolens beslutning om at hjemsende [REDACTED] inden afholdelse af første samtale med [REDACTED] den [REDACTED], hvor [REDACTED] blev orienteret om hjemsendelsen.

Det findes endvidere kritisabelt, at der ved brev af [REDACTED] til forældrene ikke blev partshørt over et velgennemarbejdet udkast til en afgørelse. Skolen burde have foretaget partshøring efter forvaltningslovens § 19, såvel som efter den ulovbestemte grundsætning om udvidet partshøring. Dertil skal det bemærkes, at databeskyttelsesreglerne ikke var til hinder for fremlæggelse af videoerne i forbindelse med partshøringen.

Afgørelsen om bortvisning af [REDACTED] anses tillige for mangelfuld, idet selve afgørelsen burde have været fyldestgørende begrundet med angivelse af relevant retsgrundlag.

5.4.19 SKV 5 – [REDACTED]

I det følgende beskrives faktum i nedenstående sag vedrørende [REDACTED], hvorefter der foretages en juridisk vurdering.

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Vurdering

Er der underretningspligt til de sociale myndigheder?

Det vurderes, at Herlufsholm Skole ikke var forpligtet til at foretage underretning til kommunen i sagen vedrørende [REDACTED], jf. underretningspligten i servicelovens § 153.

Er der pligt til politianmeldelse?

I situationer med simpel vold skal Herlufsholm Skole foretage en konkret afvejning af, hvorvidt der skal ske anmeldelse eller søges en dialogbaseret løsning. Den ene episode, hvor [REDACTED] blev tapet ind og bagbundet med strips, fremtræder som værende af en vis grovhed, hvorfor en politianmeldelse burde overvejes. Efter skolens politik for politianmeldelser er der dog ikke pligt til at foretage anmeldelse i dette tilfælde. Det vurderes derfor, at Herlufsholm Skole ikke var forpligtet til at foretage politianmeldelse i elevsagen, jf. skolens politik om politianmeldelser og gældende lovgivning i øvrigt.

Af bestyrelsesreferat fra [REDACTED] fremgår desuden følgende:

"Hændelserne fra efteråret, som resulterede i bortvisningen af fire elever, blev ikke anmeldt, da Skoleledelsen blev rådgivet af Danske Privatskolelæreres jurist om, at denne ikke skulle anmeldes, hvis offeret eller dets forældre ikke ønskede dette (hvilket var tilfældet)."

Er forældrene blevet informeret/inddraget omgående?

Det vurderes, at Herlufsholm Skole ikke orienterede og involverede forældrene i denne elevsag ved den første samtale med [REDACTED] den [REDACTED].

Efter samtalen og senere samme dag blev forældrene dog orienteret og involveret i sagen. Efter hjemsendelsen blev forældrene løbende orienteret og involveret i sagens forløb.

Har Herlufsholm Skoles lærere og ledelse overholdt sin pligt til at gribe ind i konflikter, jf. § 1 a i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og § 1, stk. 2 2. pkt., i lov om private skoler?

På skoleledelsesmøde den [REDACTED] nævnte vicerektor Martin Horst Arvedlund, at der er:

"- Skred i elevadfærd"

[...]

Elevsager

[...]

- intimiderende elevadfærd på [REDACTED]. Der arbejdes positivt med eleverne."

Af referat af skoleledelsesmøde af [REDACTED] fremgår følgende:

"Grænseoverskridende adfærd, "Whistleblowerordning for elever:
Ført til referat: - Målgruppen for teksten er forældre og elever. Det er tilsigtet, at teksten skal på hjemmesiden og MÅSKE i skolehåndbogen. [REDACTED] læser korrektur."

Af referat af skoleledelsesmøde af [REDACTED] fremgår følgende:

"Aktuelle elevsager Ført til referat: - Lydfilsag fra sovesal (Advokatinddragelse) - hjemsendelse af 5 elever ifm krænkende adfærd på en sovesal.

4 af eleverne er varslet udskrivning. - Elevsager fylder en del – stor og små. ”

Det er vurderingen, at skoleledelsen og lærere fra den [REDACTED] var fuldt opmærksomme på den kultur, der var med mobning og vold blandt [REDACTED].

Spørgsmålet er dermed, om Herlufsholm Skole burde have sat hårdere ind allerede [REDACTED] ved at have indført ekstra nattevagter og afholdt informationsmøder for forældre og elever.

Selvom der var udfordringer på sovesalen i løbet af [REDACTED], så er overgrebene på [REDACTED] dog så alvorlige, at det er den undersøgende advokats vurdering, at dette ikke kunne være forudset af skolen.

Er Herlufsholm Skoles sanktionering sket i overensstemmelse med bestemmelserne i forvaltningsloven, herunder om habilitet, saglighed, proportionalitet? Eller er der mistanke om særlige privilegier?

Det vurderes, at episoden berettigede til, at Herlufsholm Skole meddelte en skærpet advarsel til eleven. Afgørelsen var saglig og proportional. Sanktionen var rimelig og relevant i forhold til den konkrete overtrædelse af institutionens studie- og ordensregler. Afgørelsen findes at ligge inden for de skønsmæssige beføjelser skolen har i forhold til § 8, stk. 1 nr. 2, i studie- og ordensbekendtgørelsen til at foretage udskrivning. Det er oplyst, at [REDACTED] kun havde en passiv rolle i sagen og kun var med i en af episoderne. Det er derfor berettiget, at [REDACTED] ikke som andre elever blev bortvist.

Herlufsholm Skole hjemsendte [REDACTED] den [REDACTED] med det formål, at skolen skulle have ro til at afdække sagen yderligere. Dette må betegnes som en foreløbig foranstaltning med det formål at sikre en god sagsoplysning og ikke en sanktion. Derfor findes der ikke grundlag for at kritisere denne beslutning. Der henvises til studiebekendtgørelsens § 6, stk. 3, hvorefter skolen har hjemmel til at hjemsende elever midlertidigt som en foreløbig foranstaltning ved en beslutning, så længe det er nødvendigt af hensyn til den almindelige retsbevidsthed, jf. § 6, stk. 3 nr. 1, smh. med skolehåndbogen, s. 40.

Det kan endvidere diskuteres, om [REDACTED] deltagelse på mødet den [REDACTED] [REDACTED] er udtryk for inhabilitet, jf. forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 2 og 5, idet [REDACTED] er [REDACTED] til [REDACTED]. Dette kan dog afvises, idet [REDACTED] udelukkende deltog på mødet som pårørende til [REDACTED] og blev holdt uden for skolens videre beslutningsproces i klagesagerne. Der henvises i denne forbindelse til vicerektor Martin Horst Arvedlunds bemærkning herom i nedenstående pkt. om interviewpersoners bidrag til det samlede sagskompleks i klagesagerne.

Har forstanderen grebet ind i sagen?

Det er den undersøgende advokats vurdering, at forstanderen ikke greb ind i sagen.

Herlufsholm Skoles efterfølgende foranstaltninger

Det vurderes, at episoden klart ligger uden for rammerne af almindeligt accepteret adfærd på skolen. Herlufsholm Skoles beslutning om at tildel[e] [REDACTED] en skærpet advarsel for sin medvirken anses dermed for berettiget.

Ved at bortvise andre elever, der havde deltaget i episoden, vurderes det endvidere, at skolen foretog passende tiltag for at imødegå den uhensigtsmæssige kultur blandt en [REDACTED] på [REDACTED], samt at lignende adfærd, der var rettet mod én og samme elev, opstod igen.

Har Herlufsholm Skoles bestyrelse skabt de nødvendige rammer for elever, lærere og ledelsen?

Der er ikke oplysninger i den konkrete elevsag, der giver anledning til bemærkninger herom.

Konklusion

Det er den undersøgende advokats vurdering, at Herlufsholm Skole gav en relevant og rimelig sanktionering i elevsagen.

Det findes dog kritisabelt, at forældrene ikke blev orienteret og involveret i sagen, da skolen fik kendskab hertil. Forældrene burde være blevet oplyst om skolens beslutning om at hjemsende [REDACTED] inden afholdelse af første samtale med [REDACTED] den [REDACTED], hvor [REDACTED] blev orienteret om hjemsendelsen.

5.4.20 Interviewpersoners bidrag til det samlede sagskompleks i klagesagerne

Bidrag fra nuværende og tidligere ansatte

Af referat af interview af [REDACTED] med vicerektor Martin Horst Arvedlund (MHA) skal følgende fremhæves vedrørende [REDACTED] relation til [REDACTED]:

"MHA oplyste, at [REDACTED] har en relation til [REDACTED] – hvorfor [REDACTED] agerer som kontaktperson. [REDACTED] oplyste i den forbindelse, at [REDACTED] er en form for stedfortræder.

[...]

MHA nævnte, at [REDACTED] blev holdt udenfor i skolens håndtering af elevsagerne. [REDACTED] deltog ikke i beslutningsprocessen. [REDACTED] understregede i øvrigt, at selvom [REDACTED] sidder i skoleledelsen, har [REDACTED] ingen ansvarsopgaver relateret til driften af hverken kostskolen, grundskolen eller driften med gymnasiet. MHA oplyste ligeledes, at [REDACTED] ligeledes ikke har personaleansvar."

Vicerektor Martin Horst Arvedlund (MHA) oplyste endvidere følgende om sagen:

"MHA beskrev, at skolens princip på det tidspunkt var, at det var rektor og kostskoleleder, der stod for behandlingen af sagen. MHA kunne gå hen

og blive orienteret i sin egenskab som vicerektor, hvilket også var ud fra tanken om en second opinion.

MHA oplyste, at

- hvis det er en kostskolesag, hører det til hos kostskolelederen.
- hvis det er en grundskolesag, hører det til hos grundskolelederen.

MHA nævnte, at det startede med at bortvisnings sagen kun blev varetaget af kostskolelederen og rektor (MKE), dog således, at MHA blev orienteret om sagen og blev spurgt til råds i relevant omfang.

I sagskomplekset hjemviste STUK sagen til fornyet behandling. STUK beskrev, at MKE og SGE havde begået sagsbehandlingsfejl. Forældrene udtrykte mistillid til dem, men forældrene havde udtrykt tillid til MHA. Derefter overtog MHA sagsbehandlingen, hvorefter han først herfra fik en betydelig rolle i sagen.

MHA forklarede, at ovenstående har givet anledning til praksisændring af interne retningslinjer ift. forældreinddragelser. MHAs beskrivelse af den nye praksis: 'Hvis der kommer noget alvorligt frem, og eleven er under 18 år, så vil skolen sørge for, at forældrene kan være til stede'.

[...]

HGR nævnte, at MKE forklarede, at han sparrede med forstanderen. Og MKEs billede af det var, at forstanderen har det sidste ord.

MHA forklarede, at han var med til møde i december inden afgørelsen med forstanderen, SGE og [REDACTED]. Dette var i december 2021 inden afgørelsen. MHA forklarede, at [REDACTED] blev anvendt som ekspert for at få [REDACTED] med ind.

MHA oplyste, at MKE sparrede med TVL og [REDACTED] ift. det processuelle.

MHA nævnte, at han orienterede TVL om, hvad der foregik i sagen. MHA nævnte, at skolen var sikker på, at afgørelsen var korrekt, men det processuelle var ikke i orden. MHA søgte rådgivning hos [REDACTED] og Privatskole Foreningen.

Efter at STUK hjemviste sagen, blev der foretaget behørig partshøring. MHA pointerede, at det blev kommunikeret med MKE og TVL, men sagsbehandlingen var enkel. Og der var opbakning fra bestyrelsen. Ingen tilsidesatte MHAs beslutning.

MHA forklarede, at eftersom forældrene prøvede at inddrage bestyrelsen og alene af den grund, blev bestyrelsen af den vej rundt orienteret - fra forældrenes side."

Ved interview af 25. august 2022 oplyste tidligere rektor Mikkel Kjellberg (MKE) følgende om dialogen med bestyrelsen:

"MKE oplyste, at han kontaktede tidligere forstander TVL, da han fik kendskab til sagerne. Udsendelse af bortvisningsvarsel blev tillige afstemt og godkendt af forstanderen.

I [REDACTED] blev der afholdt bestyrelsesmøde, hvor MKE orienterede den samlede bestyrelse om sagerne. Kostskoleleder SGE, vicerektor MHA, tidligere forstander TVL, tidligere bestyrelsesmedlem [REDACTED] samt MKE drøftede sagerne på et møde efter høringsfasen. På mødet var der enighed om, at de fire elever skulle bortvises.

Tidligere forstander TVL var inde over alle skrivelser, der blev sendt til STUK."

Ved interview af 25. august 2022 oplyste sovesalslærer [REDACTED] følgende om sagen:

[REDACTED] boede på [REDACTED] gård. [REDACTED] forklarede en dag, at [REDACTED] gerne vil have sine to gode klassekammerater med over ([REDACTED] og [REDACTED]). [REDACTED] indvilligede i at hjælpe. Derudover kom [REDACTED] fra [REDACTED] til [REDACTED]. [REDACTED] oplyste, at han følte, at der blev bragt en opførelse med over til [REDACTED] i den forbindelse – en opførelse [REDACTED] ikke var vant til. Der var en uheldig konstellation i [REDACTED]. [REDACTED] forklarede, at fx startede der fløjkrige, hvor senge blev vendt på hovedet, sprøjtet med barberskum rundt omkring og skumslukkerepisoden. Disse fløjkrige greb [REDACTED] straks ind over for i forbindelse med de enkelte episoder.

[...]

[REDACTED] forklarede, at [REDACTED] blev kaldt ind om fredagen af MKE og SGE, hvor sagerne kort blev nævnt, hvor [REDACTED] fik at vide, at [REDACTED] ikke skulle handle på dem. Dette skyldtes, at skolen selv lige skulle finde ud af, hvordan denne sag skal håndteres, da de ønsker at sagsbehandle på sagen mandag.

HGR spurgte om [REDACTED] tidligere har lagt mærke til noget lignende. [REDACTED] svarede nej. [REDACTED] forklarede, at i starten af året har vi en konflikt mellem de to fløje vedrørende en skumslukkerepisode, da en elev havde tændt en skumslukker ud over sovesalen.

Da [REDACTED] opdagede dette var [REDACTED] pædagogiske grænse nået, hvorfor [REDACTED] talte med store ord til eleverne. Før episoden med skumslukkeren havde der også været nogle andre episoder mellem de to fløje, som [REDACTED] havde grebet ind over for.

████ ringede til SGE for at vende sagen, og dagen efter har de samtale herom. MKE og SGE dukkede op til et gårdmøde med █████. Herefter blev der talt med eleverne om, at det ikke er acceptabel adfærd. Det var █████, der havde tændt den.

████ får en advarsel og bliver sendt hjem i en periode.

████ bliver smidt ud (af kostskolen, red.), da █████ efter sengningen, drikker vodka på sit hummer med en anden elev. Vægteren kommer og vækker █████, da vægteren havde set, at de var berusede. █████ fik en advarsel og overgik fra kostskoleelev til dagelev.

████ forklarede, hvordan relationerne mellem █████ var i █████. █████ oplevede efterfølgende i samtalerne med █████, at █████ ikke så sig selv som et mobbeoffer. Efter samtalerne kunne █████ dog godt se, at en sådan behandling ikke bør foregå mellem venner.

[...]

HGR spurgte ind til, hvad der skete den mandag vedr. bortvisningssagen. █████ forklarede, at █████ rolle var at tage imod dem efter de har været til samtale med SGE og MKE. █████ skulle tage godt imod med henblik på deres hjemsendelse. Eleverne sagde, de var bange for at blive smidt ud.

████ forklarede, at den enes far prøvede at kontakte █████. █████ afviste via sms at tale med █████ far. SGE var enig med █████, at █████ ikke skal tage en sådan samtale. █████ opfordrede til, at █████ skulle kontakte ledelsen.

████ forklarede også, at █████ får sms'er fra de andre elever. █████ sagde til █████, at █████ ikke skal tage dialogen med eleverne, og hvis █████ gør, skal █████ bare tale dem efter munden, da █████ anbefalede, at █████ ikke skulle være uvenner med eleverne. █████ rådede █████ til dette, da det ville blive værre for █████, hvis █████ blev uvenner med █████, og at de voksne nok skulle tage sig af det.

HGR spørger, om man kunne gøre noget for at forudsige hændelsen.

████ udtrykte, at det gjorde ondt at vide, at episoden fandt sted som den gjorde. █████ forklarede, at hvis det havde foregået på █████, ville █████ vove at påstå, at man kunne have hørt det.

Ved interview af 25. august 2022 oplyste kostskoleleder Susanne Geisler (SGE) følgende om sagen:

"SGE oplyste, at de ikke inden de første samtaler med █████ kontaktede forældrene. Den ene af de 4, der klagede, var █████ år på tidspunktet. De 3 øvrige var █████ år og gik i █████. Det første møde med █████ var

opklarende – hvad var der sket? Sovesalslæreren var orienteret og modtog [REDACTED] efter første samtale og sikrede, at forældrene blev kontaktede. Der blev ført opklarende samtaler med i alt 6 elever med efterfølgende kontakt til forældre.

SGE fortalte, at tidligere rektor MKE var sagsbehandler på klagesagerne. Det overraskede SGE, at [REDACTED] meget hurtigt efter hjemsendelsen blev meddelt bortvisning. SGE havde et indtryk af, at dette formentlig var af hensyn til reglerne om partshøring.

SGE oplyste, at hun i december 2021 var med til alle høringsmøderne, hvor [REDACTED] og deres forældre deltog.”

Bidrag fra tidligere bestyrelsesmedlemmer

Ved interview af 6. september 2022 oplyste tidligere bestyrelsesmedlem [REDACTED] følgende om sagen:

[REDACTED] fortalte, at [REDACTED] blev kontaktet før [REDACTED] (på et tidspunkt i høringsfasen mellem [REDACTED] og [REDACTED] december) af TVL, der bad [REDACTED] om at tage en snak med Mikkel Kjellberg om sagen. [REDACTED] havde en telefonsamtale med MKE, der forklarede sagens nærmere omstændigheder.

[REDACTED] vurderede, at der var tale om en serie problematiske hændelser, men særligt én episode i hændelsesforløbet, var helt uacceptabel. [REDACTED] bakkede derfor op om den beslutning, som MKE og SGE havde truffet om at bortvise de pågældende elever fra skolen.”

Ved interview af 13. september 2022 oplyste tidligere forstander Torben von Lowzow (TVL) følgende om sagen:

”TVL forklarede, at [REDACTED] på bestyrelsesmødet [REDACTED] vurderede, at implementeringen af strategiprocesen mod mobning ikke var nået helt i mål, når en sag som Klagesagerne (Klagesagen) fandt sted. Dette gav anledning til selvindsigt om, skolen havde fejlvurderet, om man var nået noget længere, end skolen i virkeligheden var. TVL nævnte, at bestyrelsen var helt enige i at handlinger som Klagesagen eller lignende aldrig måtte ske, og at det var afgørende at sådanne ikke måtte kunne finde sted på Herlufsholm Skole i fremtiden. TVL forklarede, at bestyrelsen besluttede at undersøge dette nærmere, hvorfor det gav anledning til at iværksætte den detaljerede undersøgelse af subkulturer med konsulenthuset Nordic Learning, som også skulle komme med relevante anbefalinger til tiltag.

[...]

TVL fremhævede, at Klagesagen var den eneste elevsag, som han huskede, hvor bestyrelsen har været med inde over og direkte støttet ledelsens behandling af en elevsag. TVL fremhævede, at elevsager i hans tid

og, så vidt han var orienteret, også i Jens Mobergs tid var og blev et ledelsesansvar.

TVL nævnte, at det har været reguleret i rektors ansættelseskontrakt at bestyrelsen skal orienteres ved bortvisning af elever. I FZ' kontrakt står der, at rektor "ikke må bortvise elever uden forhandling med forstander". Jens Moberg bekræftede, at der aldrig var en forhandling og at det de facto var en orientering. Da formuleringen ikke afspejlede de virkelige forhold og ansvar mellem rektor og forstander, ændrede TVL ordlyden i MKEs kontrakt, så rektor 'ikke måtte bortvise elever uden forudgående dialog med forstander'.

TVL nævnte, at det var vigtigt at sikre, at elevsager med overvejelser om bortvisning, der ofte var ubehagelige for alle parter, blev behandlet ordentligt og korrekt.

[...]

TVL forklarede, at hele bestyrelsen blev orienteret den [REDACTED]. [REDACTED] blev involveret den [REDACTED] og [REDACTED] blev involveret den [REDACTED]. [REDACTED] blev kun involveret pga. det formelle, fx opstilling m.m.

TVL forklarede, at da Klagesagen var så omfangsrig og alvorlig, blev [REDACTED] og [REDACTED] som havde erfaring på [REDACTED], involveret i godkendelsen af skoleledelsens beslutning i den første fase. Bestyrelsen var ikke involveret i de efterfølgende klager, da skoleledelsen i disse var støttet af en ekstern advokat.

Derudover havde Skoleledelsen i hele forløbet løbende dialog med foreningen Danmarks Private Skolers jurist.

Der var møder undervejs, men skoleledelsen traf afgørelserne igennem hele forløbet. Bestyrelsen involverede sig for at sikre sagsbehandlingen og formalia i dialogen med forældrene. Dette skyldtes, at nogle af forældrene var ret aggressive i deres henvendelser til skolen og skolens bestyrelse. TVL forklarede, at han i sin dialog med forældrene, da de henvendte til bestyrelsen, besvarede forældrene høfligt, men overfor dem fastholdt, at det var skoleledelsen, der behandlede sagerne.

HGR kom ind på den uklare lovregulering af Herlufsholm Skole pga. grundskolen, kostskolen og gymnasiedelen. TVL var enig, at det forvaltningsretligt er uklart.

HGR spurgte ind til kompleksiteten af skolens elevsager generelt. TVL nævnte, at der altid var mange facetter og problemstillinger, der skulle tages stilling til, fx har MKE nævnt at hensynet til ofrene og spørgsmålet om politianmeldelse var komplekse. TVL bemærkede, at sagskomplekset

med videosagen senere blev anmeldt til politiet, selvom forældrene ikke ønskede, at det blev politianmeldt.

TVL forklarede, at det for MKE ikke var ikke let at behandle hele sagskomplekset, bl.a. af hensyn til GDPR-forhold ift. ██████████."

Ved interview af ██████████ oplyste tidligere bestyrelsesmedlem ██████████ følgende om sagen:

"Bestyrelsen blev orienteret om sagen på ordinært bestyrelsesmøde den ██████████. ██████████ og deltog derfor ikke i bestyrelsesmødet.

██████████ hørte første gang om sagen den ██████████, da ██████████ fik videresendt en e-mail fra en far til en af de daværende hjemsendte elever, der var adresseret til bestyrelsen. Eleverne var hjemsendt med intention om bortvisning.

██████████ læste e-mailen, hvorefter ██████████ talte med forstander Torben Lowzow (TVL), som kunne forklare ██████████ om baggrunden for e-mailen.

HGR spurgte ind til ██████████ rolle. ██████████ bekræftede, at TVL havde nævnt, at daglig ledelse kunne tale med ██████████ om sagerne. Dette gav efter ██████████ opfattelse god mening, henset til ██████████ faglige ekspertise ██████████.

HGR spurgte ind til sagsbehandlingen af elevsagerne vedrørende sagskomplekset ██████████. ██████████ nævnte, at som ██████████ husker det, blev ██████████ kontakttet af TVL ██████████.

TVL kontaktede ██████████ med henblik på sparring om et svar på henvendelser til bestyrelsen fra forældrene til de bortviste elever. ██████████ og TVL drøftede et udkast til svar til forældrene, hvori TVL på bestyrelsens vegne svarede, at det var skolens daglige ledelse v/rector, der havde bemyndigelsen til at træffe afgørelse i elevsager, og at afgørelserne kunne påklages til ministeriet, som oplyst af daglig ledelse. De drøftede, så vidt ██████████ husker, at svaret ikke skulle indeholde nogen vurdering fra bestyrelsens eller TVLs side om sagen eller skolens afgørelse.

██████████ forklarede, at ██████████ klagede forældrene til STUK over bortvisningerne, og at klagerne efter reglerne i gymnasieloven processuelt skulle sendes til skolen, som derefter skulle videresende dem til STUK med skolens bemærkninger.

██████████ modtog et udkast til skolens bemærkninger til klagerne fra skolens daværende rektor, Mikkel Kjellberg, og ██████████ kommenterede udkastet i forhold til det processuelle og strukturen i brevet til STUK. ██████████ forholdt sig

ikke til det indholdsmæssige i bortvisningssagerne. ■■■ havde heller ikke (og har fortsat ikke) set de videooptagelser, der indgik i begrundelsen for bortvisningerne.

■■■ angav med kommentarer i udkastet fra rektor, at der visse steder forekom at være utilstrækkelig sagsoplysning. ■■■ kunne ikke selv bidrage til sagsoplysningen og markerede derfor blot, hvor der efter ■■■ vurdering kunne være behov for at uddybe og præcisere, således at sagen var bedre oplyst.

HGR spurgte ind til, hvornår skolens advokat ■■■ kom ind i sagen.

■■■ er usikker, da det var Torben (TVL), der sørgede for at få ■■■ ind over. Men da STUK traf afgørelsen om hjemvisning af sagen til fornyet behandling, var advokat ■■■ på. ■■■ oplyste, at advokat ■■■ i hvert fald var inde over sagen den ■■■.

■■■ var ærgerlig over STUKs hjemvisning af sagerne men var betrygget ved, at skolen fik bistand fra ■■■ med den genoptagne sagsbehandling.

HGR spurgte ind til det forhold, at skolen ikke kunne eller ville udlevere videomaterialet, som var væsentligt for baggrunden for hjemsendelserne og skolens intention om at bortvise eleverne.

■■■ forklarede, at ■■■ har forstået, at skolen (daglig ledelse) ikke havde været i besiddelse af – men blot fået forevist – videooptagelserne forud for beslutningen om hjemsendelse og senere bortvisning af pågældende elever.

■■■ har ikke – før i forbindelse med STUKs afgørelse om hjemvisning af sagerne – hørt nærmere om daglig ledelses overvejelser i den anledning.”

Tidligere bestyrelsesmedlem ■■■ oplyste følgende ved interview den ■■■:

“HGR spurgte ind til de sager, hvor fire elever blev bortvist. ■■■ oplyste, at ■■■ blev orienteret om sagen i ■■■. ■■■ oplyste, at ■■■ på et helt overordnet plan drøftede skolens håndtering af den formelle sagsbehandling med Torben von Lowzow. Der blev afholdt et møde med skolens ledelse, hvor bestyrelsesmedlem ■■■ var til stede.”

5.4.21 Samlet konklusion for SKV 1-5 i forhold til ledelse og bestyrelsen

Det er den undersøgende advokats vurdering, at skoleledelsen og lærere fra den ■■■ var fuldt opmærksomme på den kultur, der var med mobning og vold blandt ■■■. En kultur, hvor ”drillerier simpelthen har taget overhånd og hvor der

er organiseret elevbårne slåskampe om natten efter sengning". Spørgsmålet er, om Herlufsholm Skole burde have sat hårdere ind allerede [REDACTED] ved at have indført ekstra nattevagter og afholdt informationsmøder for forældre og elever.

Selvom der var udfordringer på sovesalen i løbet af [REDACTED], så er overgrebene på [REDACTED] dog så alvorlige, at det er den undersøgende advokats vurdering, at dette ikke kunne være forudset af skolen.

Det vurderes, at episoderne berettiger til de tildelte sanktioner i de konkrete sager. Afgørelserne var saglige og proportionelle. Sanktionerne er derfor rimelige og relevante i forhold til den konkrete overtrædelse af institutionens studie- og ordensregler. Afgørelserne findes at ligge inden for de skønsmæssige beføjelser, Herlufsholm Skole har i forhold til § 8, stk. 1, nr. 2, i studie- og ordensbekendtgørelsen til at foretage udskrivning. Derudover er der en saglig grund til, at der i SKV-sag nr. 5 alene tildeles en skærpet advarsel og ikke foretages udmeldelse, idet [REDACTED] havde en passiv rolle i sagen og kun var med i en af episoderne.

Det er den undersøgende advokats vurdering, at forstanderen og bestyrelsen ikke har grebet ind i sagen imod skoleledelsens vurderinger og anbefalinger. Tværtimod har bestyrelsen ikke anfægtet skoleledelsens beslutningskompetence i sagen. Derimod har bestyrelsen på skoleledelsens opfordring givet faglig og kompetent sparring i forhold til vurderingen af sanktionernes saglighed og proportionalitet, inden der blev truffet afgørelse i sagen. Det var navnlig bestyrelsesmedlemmerne med særlig indsigt i [REDACTED] [REDACTED], der blev hørt i sagen. Disse bakkede op om skoleledelsens afgørelser. Bestyrelsesmedlemmet med en [REDACTED] indsigt bistod med at sikre, at klagerne processuelt og formelt blev behandlet korrekt.

Der er således ikke noget at bebrejde bestyrelsen eller forstanderen i deres håndtering af sagerne.

6. Det juridiske grundlag

I nærværende afsnit vil det relevante retsgrundlag, der anvendes i vurderingerne i nærværende rapport, blive gennemgået. Hvert underpunkt i nærværende afsnit angår således forskellige emner af retlig relevans for undersøgelsen.

6.1 Herlufsholm Skole og Gods som retssubjekt

I det følgende afsnit undersøges Herlufsholm Skole og Gods som retssubjekt navnlig for at vurdere, hvorvidt skolen er underlagt samme regelsæt som den offentlige forvaltning.

6.1.1 Uden for "den offentlige forvaltning"

Det følger af Det Centrale Virksomhedsregister, at Herlufsholm Skole og Gods er en selvejende institution (cvr-nummer 8589 6318).

Det følger af forvaltningslovens § 1, stk. 1, at loven finder anvendelse for alle dele af "den offentlige forvaltning".

Hvorvidt en selvejende institution er omfattet følger af forvaltningslovens § 1, stk. 2.

Forvaltningslovens § 1 har følgende ordlyd:

"§ 1. Loven gælder for alle dele af den offentlige forvaltning.

Stk. 2. Loven gælder desuden for al virksomhed, der udøves af
1) selvejende institutioner, foreninger, fonde m.v., der er oprettet ved lov eller i henhold til lov, og
2) selvejende institutioner, foreninger, fonde m.v., der er oprettet på privatretligt grundlag, og som udøver offentlig virksomhed af mere omfattende karakter og er undergivet intensiv offentlig regulering, intensivt offentligt tilsyn og intensiv offentlig kontrol.

Stk. 3. Vedkommende minister kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte regler om, at loven helt eller delvis skal gælde for nærmere angivne selskaber, institutioner, foreninger m.v., som ikke er omfattet af stk. 2. Det gælder dog kun, hvis udgifterne ved deres virksomhed overvejende dækkes af statslige, regionale eller kommunale midler, eller i det omfang de ved eller i henhold til lov har fået tillagt beføjelse til at træffe afgørelser på det offentliges vegne. Vedkommende minister kan herunder fastsætte nærmere regler om opbevaring af dokumenter m.v. og om tavshedspligt."

Af vejledning til forvaltningsloven fremgår følgende uddybning om selvejende institutioner:

”Uden for loven falder endvidere som hovedregel også institutioner, foreninger og selskaber, der er organiseret på privatretligt grundlag. Det gælder, uanset om den virksomhed, der udøves, ganske kan sidestilles med den, der sædvanligvis udøves af forvaltningsmyndigheder. Ved fastlæggelsen af, hvilke myndigheder og institutioner der skal henregnes til »den offentlige forvaltning«, skal der lægges vægt på en bedømmelse af institutionernes organisatoriske placering, og kun i tilfælde, hvor denne kan give anledning til tvivl, tillige på, hvilke funktioner institutionen udøver.

Således kan institutioner, der er oprettet på privatretligt grundlag, som f.eks. selvejende institutioner og foreninger, kun henregnes til »den offentlige forvaltning« og dermed være omfattet umiddelbart af loven, såfremt de udøver offentlig virksomhed af mere omfattende karakter og derved er undergivet intensiv offentlig regulering, tilsyn og kontrol. Som eksempel herpå kan nævnes de selvejende institutioner, der udfører opgaver efter bistandsloven i henhold til standardoverenskomster med kommuner og amtskommuner.”

Det er den undersøgende advokats vurdering, at Herlufsholm Skole og Gods som udgangspunkt falder uden for forvaltningslovens anvendelsesområde, dog med de modifikationer der følger af afsnit 6.1.2 straks nedenfor.

6.1.2 Områder, hvor forvaltningsretlige regler og grundsætninger alligevel finder anvendelse

Der henvises i det hele til konklusionen under pkt. 6.2.5, idet det dog opsummeres her, at det er den undersøgende advokats vurdering, at Herlufsholm Skole bør følge forvaltningsretlige regler og grundsætninger til trods for, at skolen ikke er direkte omfattet af begrebet ”den offentlige forvaltning” og således forvaltningsloven.

Dette navnlig fordi nogle af lovens regler i visse situationer alligevel finder direkte anvendelse for Herlufsholm Skole (Gymnasiedelen). Dette følger af § 8 i bekendtgørelse om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser. Bestemmelsen har følgende ordlyd (fremhævning foretaget):

”§ 8.

Når institutionen træffer en afgørelse om iværksættelse af en sanktion i medfør af institutionens studie- og ordensregler, jf. § 5, stk. 2, og § 6, gælder følgende regler, uanset om institutionen ikke er en del af den offentlige forvaltning:

1) Bestemmelserne i forvaltningsloven, herunder bestemmelserne om habilitet, partshøring, begrundelse og klagevejledning, jf. § 13. For elever, der er undergivet forældremyndighed, inddrager, informerer og partshører institutionen forældremyndighedens indehaver særskilt ved sagens indledning, behandling og afgørelse.

2) Institutionen træffer sin afgørelse på et retligt grundlag og med et indhold, der er sagligt, herunder med en sanktion, der er rimelig og relevant i forhold til den eller de konkrete overtrædelser af institutionens studie- og ordensregler.

3) Forud for en sanktion efter § 6, stk. 1, nr. 2 og 5-8, har institutionen givet eleven en skriftlig advarsel om, at institutionen ved gentagen overtrædelse af studie- og ordensreglerne, enten generelt eller specifikt i forhold til nærmere regler i studie- og ordensreglerne, vil kunne iværksætte en sanktion efter § 6, stk. 1, nr. 2 og 5-8, eller efter en eller flere af disse regler. I særligt alvorlige tilfælde eller i gentagelsestilfælde kan institutionen dog iværksætte sanktionen uden forudgående skriftlig advarsel.

4) Institutionen træffer så vidt muligt en afgørelse om iværksættelse af en sanktion, der er nævnt i § 6, stk. 1, nr. 5-6, senest en måned før offentliggørelsen af den årlige plan for prøvernes afholdelse. Iværksætter institutionen den sanktion, der er nævnt § 6, stk. 1, nr. 5, giver institutionen ikke afsluttende standpunktskarakterer (årskarakterer) i faget eller fagene, og allerede givne afsluttende standpunktskarakterer (årskarakterer) i faget eller fagene bortfalder.”

Efter bestemmelsen skal Herlufsholm Skole således overholde forvaltningslovens bestemmelser, når der foretages sanktionering i medfør af skolens studie- og ordensregler. Dertil kommer, at saglighedskravet skal overholdes, og at sanktioner skal være rimelige og relevante (proportionelle) i forhold til overtrædelsen. Tillige antages reglen i forvaltningsloven om generel vejledningspligt at gælde.

Herudover er det den undersøgende advokats vurdering, at uskrevne retsgrundsætninger, som er knyttet til forvaltningsloven muligvis kan gælde for Herlufsholm Skole.

Om skolen er direkte forpligtet heraf, kan diskuteres ud fra en formel betragtning. Selv om en sådan fortolkning muligvis ville kunne afvises af forsigtighedsgrunde, er det imidlertid den undersøgende advokats anbefaling, at Herlufsholm Skole ud fra en bred "best-practice-norm" også skal følge uskrevne retsgrundsætninger, herunder retsgrundsætninger om forsvarlig sagsoplysning, forbud mod selvinkriminering og udvidet partshøring i bestemte sagskategorier, såsom håndtering af alvorligere sager med mulig sanktionering til følge. Der redegøres nærmere for de enkelte pligter i kommende afsnit.

6.2 "Skoleret" med fokus på afgørelser

Herlufsholm Skole tilbyder grundskole fra 6.-10. klasse, gymnasium og internationalt gymnasium.

Det betyder, at skolen er omfattet af flere forskellige regelsæt alt efter hvilket uddannelsesstilbud, der er tale om.

I det følgende gennemgås reguleringen af de forskellige skoletilbud - særligt med fokus på skolens regulering af rettigheder og pligter, når skolen træffer afgørelser over for eleverne.

6.2.1 Grundskole

Herlufsholm Skoles grundskole er en privat grundskole, der er reguleret af lov om friskoler og private grundskoler m.v.

Lovens § 1, stk. 1-5 har følgende ordlyd (fremhævnning foretaget):

”§ 1

Friskoler og private grundskoler (frie grundskoler) kan inden for rammerne af denne lov og lovgivningen i øvrigt give undervisning, der stemmer med skolernes egen overbevisning, og tilrettelægge undervisningen i overensstemmelse med denne overbevisning. Skolerne afgør inden for de samme rammer frit, hvilke elever de vil have på skolerne.

Stk. 2.

Frie grundskoler giver undervisning inden for børnehaveklasse og 1.-9. klassetrin, som står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Skolerne skal efter deres formål og i hele deres virke forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes demokratiske dannelse og deres kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene. Skolerne kan tillige omfatte 1-årig undervisning på 10. klassetrin.

Stk. 3.

§ 11 a i lov om folkeskolen finder tilsvarende anvendelse for elever i børnehaveklassen på frie grundskoler, hvor mere end 30 pct. af eleverne bor i et boligområde, der har været på listen over udsatte boligområder, jf. § 61 a, stk. 1, i lov om almene boliger m.v., mindst en gang inden for de seneste 3 år.

Stk. 4.

§ 5, stk. 6, 3. og 4. pkt., i lov om folkeskolen finder tilsvarende anvendelse for elever i 1.-9. klasse på frie grundskoler, hvor mere end 30 pct. af eleverne bor i et boligområde, der har været på listen over udsatte boligområder, jf. § 61 a, stk. 1, i lov om almene boliger m.v., mindst en gang inden for de seneste 3 år. § 5, stk. 6, 6. pkt., i lov om folkeskolen finder tilsvarende anvendelse for elever med opholdstilladelse efter lov om midlertidig opholdstilladelse til personer, der er fordrevet fra Ukraine.

Stk. 5.

Undervisningen på 10. klassetrin kan tilbydes som 10. klasse. Tilbuddet skal stå mål med kravene til undervisningen i de obligatoriske fag, selvvalgt opgave, uddannelsesplan og vejledning i folkeskolelovens § 19 c, stk. 2, 3, 5 og 6. Skolen skal tilbyde prøver i de obligatoriske fag. Desuden skal eleverne deltage i brobygning eller kombinationer af brobygning og ulønnet praktik med et uddannelsesperspektiv efter folkeskolelovens § 19 c, stk. 4. Elever i 10. klasse kan indstille sig til prøver efter folkeskolelovens § 19 f, hvis skolen tilbyder en undervisning i prøvefagene, der står mål med undervisningen i folkeskolen. Børne- og undervisningsministeren kan meddele lederen af en fri grundskole ret til at afholde 10.-klasseprøver.”

Den 1. januar 2021 trådte følgende bestemmelse i kraft ved en ændring af friskoleloven (fremhævning foretaget):

”§ 4 a

Skolen skal, inden skolen træffer en beslutning om udskrivning af en elev, sikre, at eleven inddrages, så elevens perspektiv og eventuelle synspunkter kan komme til udtryk alt efter elevens alder og modenhed. Dette skal ske ved samtale med eleven eller på anden måde, der ved inddragelse af eleven belyser elevens perspektiv. Elevens perspektiv og eventuelle synspunkter skal tillægges passende vægt i overensstemmelse med elevens alder og modenhed. Eleven kan ved samtale med skolen lade sig bistå af en eller flere bisiddere.

Stk. 2.

Forpligtelsen til, inden skolen træffer en beslutning om udskrivning at inddrage eleven ved samtale gælder ikke, hvis det må antages at være til væsentlig skade for eleven.

Stk. 3.

Skolen skal sikre skriftlig dokumentation for inddragelse efter stk. 1 eller for grundlaget for unkladelse efter stk. 2.”

Af forarbejderne til bestemmelsen fremgår blandt andet:

”Efter den gældende lovgivning for friskoler og private grundskoler er der ikke regler om, at skolen skal inddrage eleven, forinden der på skolens foranledning træffes en beslutning om udskrivning af en elev, så elevens perspektiv og eventuelle synspunkter kan komme til udtryk.

Det foreslås i et nyt § 4 a stk. 1, 1. pkt., at skolen, inden skolen træffer en beslutning om udskrivning af en elev, skal sikre, at eleven inddrages, så elevens perspektiv og eventuelle synspunkter kan komme til udtryk alt efter elevens alder og modenhed.

Ved "udskrivning" forstås en skoles ensidige beslutning om, at en elevs indskrivning på skolen bringes til ophør uanset årsagen hertil. Det omfatter udskrivninger, der besluttet af skolen, uanset om udskrivningen er begrundet i elevens, forældrenes eller skolens forhold, og uanset om udskrivningen sker med et varsel eller med øjeblikkelig virkning (bortvisning)."

Det følger desuden af bekendtgørelse om vedtægter for friskoler og private grundskoler, at:

"§ 8

Det skal fremgå af vedtægterne, at skolens leder varetager den daglige pædagogiske ledelse af skolen og er omfattet af bestemmelserne i forvaltningslovens kapitel 2 og 8 om inhabilitet og tavshedspligt m.v.

Stk. 2.

Det skal endvidere fremgå af vedtægterne, at skolens øvrige personale er omfattet af bestemmelserne i forvaltningslovens kapitel 2 og 8 om inhabilitet og tavshedspligt m.v."

6.2.2 Gymnasium

Herlufsholm Skoles gymnasium er et privat gymnasium, der blandt andet er reguleret af lov om de gymnasiale uddannelser.

Lovens § 1 har følgende ordlyd (fremhævnning foretaget):

"§ 1

Formålet med uddannelserne omfattet af denne lov er at forberede eleverne til videregående uddannelse, herunder at de tilegner sig almindelig viden og kompetencer gennem uddannelsens kombination af faglig bredde og dybde og gennem samspillet mellem fagene.

Stk. 2.

Eleverne skal gennem uddannelsens faglige og pædagogiske progression udvikle faglig indsigt og studiekompetence. De skal opnå fortrolighed med at anvende forskellige arbejdsformer og opnå evne til at fungere i et studiemiljø, hvor kravene til selvstændighed, samarbejde og sans for at op-søge viden er centrale.

Stk. 3.

Uddannelserne skal have et dannelsesperspektiv med vægt på elevernes udvikling af personlig myndighed. Eleverne skal derfor lære at forholde sig reflekterende og ansvarligt til deres omverden: medmennesker, natur og samfund samt til deres udvikling. Uddannelserne skal tillige udvikle elevernes kreative og innovative evner og kritiske sans.

Stk. 4.

Uddannelserne og institutionskulturen som helhed skal forberede eleverne til medbestemmelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Undervisningen og hele institutionens dagligliv må derfor bygge på åndsfrihed, ligestilling og demokrati og styrke elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene. Eleverne skal derigennem opnå forudsætninger for aktiv medvirken i et demokratisk samfund og forståelse for mulighederne for individuelt og i fællesskab at bidrage til udvikling og forandring samt forståelse af såvel det nære som det europæiske og det globale perspektiv."

Om studie- og ordensregler for gymnasier fremgår det af lov om de gymnasiale uddannelsers § 43, at:

"§ 43.

Institutionens leder fastsætter institutionens studie- og ordensregler, jf. dog stk. 3. Institutionens leder gør eleverne og kursisterne bekendt med studie- og ordensreglerne.

Stk. 2.

Eleverne og kursisterne har pligt til at følge studie- og ordensreglerne. Institutionens leder træffer afgørelse om iværksættelse af sanktioner over for elever og kursister, der ikke følger institutionens studie- og ordensregler.

Stk. 3.

Børne- og undervisningsministeren kan fastsætte regler om studie- og ordensreglerne, herunder om iværksættelse af sanktioner over for elever og kursister, der ikke følger studie- og ordensreglerne. Ministeren kan i den forbindelse fastsætte regler om, at der også kan iværksættes sanktioner i anledning af elevadfærd, der er udvist uden for institutionen, hvis adfærd har haft en direkte indflydelse på god orden på institutionen, regler om, at private genstande kan tilbageholdes, og at tilbageholdelsen af praktiske eller pædagogiske grunde kan opretholdes ud over det tidspunkt, hvor institutionens tilbud ophører, og regler om elevers frivillige medvirken i institutioners test for rusmidler."

Om skoleledelsens pædagogiske opgaver og ansvar fremgår følgende af gymnasielovens §§ 58 - 59a:

"§ 58.

Institutionens leder har det pædagogiske ansvar for institutionens undervisning, prøver og eksamen over for børne- og undervisningsministeren.

Stk. 2.

Institutionens leder træffer alle konkrete afgørelser vedrørende institutionens elever og kursister, medmindre andet følger af denne lov eller regler fastsat i medfør heraf.

Og

§ 59.

For at fastholde elever i uddannelse og sikre et sundt læringsmiljø skal institutionen i samarbejde med kommunalbestyrelsen og eventuelt Studievejlg Danmark yde bistand til de elever, der har behov herfor.

Stk. 2.

Institutionens leder skal udarbejde retningslinjer for trivsel og fastholdelse, jf. stk. 1, herunder om nedbringelse af frafald og om procedurer ved omvalg eller frafald.

Stk. 3.

Børne- og undervisningsministeren kan fastsætte regler om fastholdelsesarbejdet, jf. stk. 1

§ 59 a.

Institutionens leder skal en gang årligt gennemføre en måling af elevernes trivsel, dog undtaget elever på hf-enkeltfag, med det formål at følge og styrke elevernes trivsel. De enkelte elevers svar må udelukkende bruges til at udføre statistiske og videnskabelige undersøgelser af elevers trivsel.

Stk. 2.

Målingen af elevernes trivsel skal ske ved hjælp af et redskab, som Styrelsen for It og Læring stiller til rådighed for institutionerne"

Bl.a. med hjemmel i gymnasielovens § 43 er bekendtgørelse om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser udstedt. Fra bekendtgørelsen kan mest væsentligt fremhæves følgende:

“§ 1.

Institutionen fastsætter sine studie- og ordensregler, jf. lovens § 43, for den eller de gymnasiale uddannelser, som institutionen udbyder, inklusive de tilhørende prøver, så reglerne medvirker til at opfylde uddannelsesformålene og bidrager til et godt undervisningsmiljø og god trivsel for eleverne.

Stk. 2.

Institutionens studie- og ordensregler gælder for eleverne [...]

§ 2.

Institutionen fastsætter sine studie- og ordensregler, så de omfatter følgende:

- 1) Institutionens nærmere regler (studieregler) om elevernes studiemæssige forhold i relation til deres uddannelse, herunder mødepligten, pligten til aktiv deltagelse i undervisningen og regler*

om og procedurer for institutionens indgriben over for eleveres fravær og forsømmelser, jf. blandt andet § 8.

2) Institutionens nærmere regler (ordensregler) om orden og samvær i forbindelse med undervisningen, på institutionen og uden for institutionen, herunder i elevernes fritid, jf. § 4, stk. 2. Institutionen fastsætter endvidere sine nærmere regler om procedurer for institutionens håndtering af eleveres overtrædelse af disse regler, jf. blandt andet § 8.

Stk. 2.

Institutionen fastsætter sine studie- og ordensregler, så de danner grundlag for en målrettet indsats for at imødegå snyd og lignende, jf. § 3, nr. 1, litra e, herunder med skriftligt arbejde og ved prøverne.

Stk. 3.

Uanset det konkrete indhold af institutionens studieregler indebærer de som minimum, at eleverne skal opfylde de forpligtelser, som de efter loven og regler, som er fastsat i medfør af loven, er underlagt i relation til deres uddannelse, herunder mødepligten og pligten til aktiv deltagelse i undervisningen.

Stk. 4.

Institutionens ordensregler indebærer endvidere uanset deres konkrete indhold, at eleverne som minimum skal overholde almene normer for god orden og godt samvær for elever på en uddannelsesinstitution, hvor der er respektfulde relationer mellem eleverne indbyrdes og mellem eleverne og institutionens bestyrelsesmedlemmer, ledere, lærere og andre ansatte. Reglerne indebærer endvidere uanset deres konkrete indhold en pligt for eleverne til umiddelbart og loyalt at efterfølge de konkrete anvisninger, som institutionen giver dem for at opretholde eller genoprette god orden på institutionen, uanset om disse gives mundtligt eller skriftligt.

[...]

§ 4.

Institutionen kan blandt andet fastsætte ordensregler, jf. § 2, stk. 1, nr. 2, og stk. 4, om følgende:

- 1) Almindelige normer for orden og samvær, herunder om følgende:
 - a) Brug af institutionens undervisningssprog som det almindelige, fælles sprog i et samvær, der inkluderer alle respektfuldt.
 - b) Samvær og adfærd uden støj, larm og lignende.
 - c) Elevernes brug af institutionens lokaler, arealer, faciliteter og inventar, herunder om krav til individuel og fælles oprydning.

2) Særlige normer for orden og samvær om blandt andet følgende:

a) Elevbeklædning, i det omfang dette er pædagogisk eller sikkerhedsmæssigt begrundet.

b) Mobning.

c) Voldelig og truende adfærd.

d) Rygning, indtagelse, besiddelse m.v. af alkohol og andre rusmidler, samt negative virkninger heraf på ordenen og samværet. Institutionen kan i sine studie- og ordensregler fastsætte regler om, at institutionen kan anmode en elev om frivilligt at medvirke til en test for alkohol og andre rusmidler.

e) Lyd- og billedoptagelser, herunder videreformidling (deling) heraf, af en andens private forhold eller i øvrigt af en anden under omstændigheder, hvor den anden åbenbart kan forlange sig unddraget fra sådanne optagelser og videreformidling heraf. Det gælder navnlig optagelser med et indhold, der kan krænke blufærdigheden eller andres personlige integritet.

f) Religiøs forkyndelse, gudsdyrkelse og lignende.

g) Tilskyndelse eller påvirkning til ekstreme eller fundamentalistiske holdninger og adfærd i strid med uddannelsesformålene eller anden adfærd, der kan fremme sådanne holdninger og sådan adfærd, herunder fremme social kontrol af andre elever i strid med uddannelsesformålene.

Stk. 2.

Institutionen kan fastsætte sine ordensregler, så de også omfatter elevernes adfærd uden for institutionen, herunder i deres fritid. Elevernes adfærd i deres fritid kan dog kun være omfattet af ordensreglerne, når deres adfærd, for eksempel deres digitale adfærd på blandt andet sociale medier, har haft direkte indflydelse på undervisningsmiljøet, herunder ordenen og samværet på institutionen.

[...]

§ 6.

Institutionen fastsætter i sine studie- og ordensregler, hvilken eller hvilke af følgende andre sanktioner end skriftlige advarsler institutionen kan træffe afgørelse om at iværksætte over for elever, der har overtrådt studie- og ordensreglerne, herunder ved prøver:

1) Hel eller delvis udelukkelse fra konkrete eller typer af arrangementer eller aktiviteter.

2) Midlertidig udelukkelse fra undervisning i indtil 10 skoledage. Institutionen registrerer elevens fravær under udelukkelsen som fravær.

3) Forbud mod, at eleven i en nærmere bestemt periode medbringer og anvender nærmere bestemte private genstande eller typer af genstande, herunder mobiltelefon og lignende kommunikationsmiddel, under sit ophold på institutionen og i undervisningen, når og i den udstrækning dette er ordensmæssigt eller pædagogisk begrundet.

4) Tilbageholdelse i normalt højst et døgn af en eller flere af elevens private genstande, herunder mobiltelefon og lignende kommunikationsmiddel. Institutionens iværksættelse af en tilbageholdelse forudsætter, at eleven afleverer genstanden til institutionen. Eleven er forpligtet til umiddelbart at aflevere den eller de genstande, som institutionen har besluttet at tilbageholde, til institutionen. Hvis eleven ikke opfylder denne forpligtelse, kan institutionen træffe beslutning om at iværksætte en relevant sanktion herfor. Dette fritager dog ikke eleven fra pligten til at aflevere genstanden. Institutionen kan fastsætte i studie- og ordensreglerne, at en tilbageholdelse af praktiske eller pædagogiske grunde kan opretholdes ud over det tidspunkt, hvor institutionens tilbud ophører, jf. lovens § 43, stk. 3, 2. pkt.

5) Henvisning af en elev i uddannelsen til teknisk, merkantil eller almen studentereksamen til at aflægge prøve i et eller flere fag, der kan afsluttes med prøve på det pågældende klassetrin i det pågældende år, uanset om eleven bliver udtrukket til at aflægge prøve i faget eller fagene, jf. lovens § 45, stk. 2. Dette gælder navnlig ved alvorlig eller gentagen snyd eller lignende uretmæssig adfærd, jf. § 3, nr. 1, litra e.

6) Fortabelse af retten til at blive indstillet til prøve i et eller flere fag, der afsluttes det pågældende skoleår. Prøve i det eller de pågældende fag skal aflægges det følgende år, hvis institutionen træffer beslutning om, at den pågældende på trods af en eller flere manglende prøver kan oprykkes til næste klassetrin.

7) Bortvisning fra institutionen eller en afdeling af institutionen og overflytning til en anden institution eller en afdeling af institutionen med henblik på, at eleven gennemfører sin uddannelse dér. Overflytning til en anden institution sker efter forudgående aftale mellem den afgivende og den modtagende institution. Hvis eleven har tilsagn om overflytning til en anden bestemt institution, som

eleven ønsker at overflytte til, hvis eleven bliver bortvist fra sin institution, træffer den afgivende institution beslutning om overflytning af eleven til denne institution. Institutionen kan kun træffe beslutning om denne sanktion, hvis den ikke tidligere i elevens gymnasiale uddannelsesforløb er anvendt over for eleven.

8) Bortvisning (udskrivning) fra uddannelsen.

Stk. 2.

Institutionen kan i sine studie- og ordensregler fastsætte, at institutionen også kan iværksætte sanktioner i henhold til sine studie- og ordensregler i anledning af elevadfærd, der er nævnt i § 4, stk. 2.

Stk. 3.

Institutionen kan i sine studie- og ordensregler fastsætte, at den som en foreløbig foranstaltning i følgende situationer kan beslutte, at eleven midlertidigt, blandt andet mens en sag undersøges nærmere, ikke må være til stede på institutionen eller i undervisningen (midlertidig hjemsendelse) eller kun må være til stede på institutionen i et nærmere bestemt omfang (midlertidig begrænset adgang til institutionen):

1) *Situationer, hvor institutionen anser det for påkrævet af hensyn til den almindelige retsbevidsthed på institutionen om overholdelsen af institutionens studie- og ordensregler, for eksempel hvor det er anmeldt til politiet, at en elev har foretaget en voldelig, truende eller i øvrigt ulovlig handling, som kan have direkte betydning for ordenen og samværet på institutionen, og som i givet fald vil kunne medføre en bortvisning, jf. stk. 1, nr. 7-8.*

2) *Situationer, hvor institutionen anser det for påkrævet for umiddelbart at opretholde ordenen og samværet på institutionen og andre elevers og ansattes deltagelse i undervisningen.*

§ 7.

Institutionen kan i sine studie- og ordensregler fastsætte en regel om, at institutionen, når den træffer afgørelse om en sanktion, kan gøre iværksættelsen af sanktionen betinget af, at eleven ikke igen overtræder institutionens studie- og ordensregler, eventuelt i en nærmere fastsat periode.

Stk. 2.

Institutionen kan fastsætte nærmere vilkår for en betinget sanktion, som er pædagogisk begrundet, for eksempel:

1) *Inden en nærmere frist udbedrer eleven skadevirkningerne som følge af elevens overtrædelse af studie- og ordensreglerne.*

2) *Inden en nærmere frist gennemfører eleven på en tilfredsstillende måde nærmere bestemte aktiviteter og lignende, som er*

egnede til at forebygge, at eleven gentager det skete eller andre relevante overtrædelser af studie- og ordensreglerne, eller egnede til, at eleven og eventuelt forurettede elever, ansatte eller andre gennem mægling bliver forligt eller forsonet.

§ 8.

Når institutionen træffer en afgørelse om iværksættelse af en sanktion i medfør af institutionens studie- og ordensregler, jf. § 5, stk. 2, og § 6, gælder følgende regler, uanset om institutionen ikke er en del af den offentlige forvaltning:

1) Bestemmelserne i forvaltningsloven, herunder bestemmelserne om habilitet, partshøring, begrundelse og klagevejledning, jf. § 13. For elever, der er undergivet forældremyndighed, inddrager, informerer og partshører institutionen forældremyndighedens indehaver særskilt ved sagens indledning, behandling og afgørelse.

2) Institutionen træffer sin afgørelse på et retligt grundlag og med et indhold, der er sagligt, herunder med en sanktion, der er rimelig og relevant i forhold til den eller de konkrete overtrædelser af institutionens studie- og ordensregler.

3) Forud for en sanktion efter § 6, stk. 1, nr. 2 og 5-8, har institutionen givet eleven en skriftlig advarsel om, at institutionen ved gentagen overtrædelse af studie- og ordensreglerne, enten generelt eller specifikt i forhold til nærmere regler i studie- og ordensreglerne, vil kunne iværksætte en sanktion efter § 6, stk. 1, nr. 2 og 5-8, eller efter en eller flere af disse regler. I særligt alvorlige tilfælde eller i gentagelsestilfælde kan institutionen dog iværksætte sanktionen uden forudgående skriftlig advarsel.

4) Institutionen træffer så vidt muligt en afgørelse om iværksættelse af en sanktion, der er nævnt i § 6, stk. 1, nr. 5-6, senest en måned før offentliggørelsen af den årlige plan for prøvernes afholdelse. Iværksætter institutionen den sanktion, der er nævnt § 6, stk. 1, nr. 5, giver institutionen ikke afsluttende standpunktskarakterer (årskarakterer) i faget eller fagene, og allerede givne afsluttende standpunktskarakterer (årskarakterer) i faget eller fagene bortfalder.

[...]

§ 13.

En klage efter lovens § 72 over en afgørelse efter bekendtgørelsen eller institutionens studie- og ordensregler skal stiles til Styrelsen for Undervisning og Kvalitet og sendes til institutionen. Klagen skal være modtaget af institutionen senest 10 dage, inklusive dage uden undervisning, efter,

at eleven har modtaget den afgørelse, som eleven klager over. For en klage over en afgørelse efter institutionens studie- og ordensregler om en sanktion efter bekendtgørelsens § 5, stk. 2, eller § 6, stk. 1, nr. 1-3, er fristen dog 5 dage, inklusive dage uden undervisning.

Stk. 2.

Hvis institutionen ikke på baggrund af klagen imødekommer den fuldt ud, og eleven ikke har trukket sin klage tilbage, udarbejder institutionen sine eventuelle bemærkninger til klagen. Institutionen sender disse bemærkninger til eleven, så de er modtaget af eleven senest 7 dage, inklusive dage uden undervisning, efter, at institutionen har modtaget klagen. Eleven skal herefter have haft lejlighed til med en frist på 5 dage, inklusive dage uden undervisning, at fremkomme med sine eventuelle bemærkninger til institutionens bemærkninger til klagen. Sammen med klagen og sine eventuelle bemærkninger sender institutionen elevens eventuelle bemærkninger til styrelsen hurtigst muligt og senest 4 dage, inklusive dage uden undervisning, efter, at institutionen har modtaget dem eller efter udløbet af elevens frist for at fremkomme med sine eventuelle bemærkninger.

Stk. 3.

Adgangen til at klage over en bortvisning, jf. § 6, stk. 1, nr. 8, er ikke begrænset til retlige spørgsmål.

Stk. 4.

Klage over en sanktion har ikke opsættende virkning, medmindre institutionen henholdsvis styrelsen i ganske særlige tilfælde, navnlig hvor der er en væsentlig begrundet forventning om, at den påklagede afgørelse vil blive ophævet, træffer beslutning herom."

Af Vejledning nr. 92 af 4. december 2006 til bekendtgørelse nr. 1222 af 4. december 2006 om studie- og ordensregler i de gymnasiale uddannelser følger:

"I tilfælde af hærværk og vold er iværksættelse af sanktioner som følge af overtrædelse af studie- og ordensreglerne ikke afhængig af, om der er eller vil blive rejst tiltale mod den pågældende. Det samme gælder andre overtrædelser af straffeloven, overtrædelser af færdselsloven, politivedtægten mv."

"Som udgangspunkt gælder skolens studie- og ordensregler ikke elevernes adfærd i fritiden. Reglerne kan dog bringes i anvendelse, hvis elevens konkrete adfærd er foregået på skolen eller i umiddelbar tilknytning til skolen, herunder til arrangementer, der er relateret til skolen, eller hvis den pågældende adfærd i øvrigt skønnes at kunne eller vil have betydning for forhold på skolen.

"§§ 7-8 Sanktioner

Bekendtgørelsen angiver ikke nærmere, hvilke sanktioner der konkret bør iværksættes over for elevernes forskellige overtrædelser af skolens studie- og ordensregler.

Den konkrete sanktion skal altid stå i rimeligt forhold til den tilsidesættelse af studie- og ordensreglerne, der aktuelt er tale om, og sanktionen skal ligge inden for de maksimale foranstaltninger, der er angivet i § 7, hvor fortabelse af retten til at blive indstillet til prøve og bortvisning er de strengeste sanktioner. Den konkrete sanktion skal endvidere altid være relevant i forhold til den pågældende elev og kan være afhængig af, om der er tale om en elev i et sammenhængende uddannelsesforløb, en enkeltfagskursist, en selvstuderende eller en GS-kursist.

Når skolens leder vurderer, at en elev har foretaget en overtrædelse af studie- og ordensreglerne af mere alvorlig karakter, kan skolens leder meddele eleven en mundtlig advarsel, der skal indeholde en objektiv beskrivelse af overtrædelserne, og angive den sanktion, der påtænkes iværksat. En advarsel er ligesom de øvrige sanktioner, der er nævnt i § 7, en afgørelse, der er omfattet af reglerne i forvaltningsloven (partshøring, klagevejledning mm.).

En afgørelse om, at en elev fortaber retten til at blive indstillet til prøve i et eller flere fag, jf. § 7, stk. 1, nr. 5, kan enten indebære, at eleven nægtes oprykning, hvis betingelserne herfor i øvrigt er til stede, jf. § 10, eller at eleven oprykkes til næste klassetrin og der aflægges prøve i det eller de pågældende fag. Før eleven kan aflægge prøve på det næste klassetrin, skal de sædvanlige betingelser for at kunne aflægge prøve være opfyldt. Ansvar for at opfylde betingelser for at blive indstillet til prøve påhviler eleven.

Ved afgørelser om bortvisning, dvs. udskrivning af skolen, bør skolens leder sikre, at eleven får fornøden vejledning eller henvises til det kommunale vejledningscenter mv.

En bortvist elev har mulighed for at aflægge prøve som selvstuderende, såfremt betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt. En bortvisning indebærer ikke, at en elev fortaber retten til at søge optagelse på en anden skole eller evt. på samme skole.

Der vil kunne opstå situationer, hvor skolens leder anser det for fornødent at iværksætte selv den strengeste sanktion, uden at mildere sanktioner har været bragt i anvendelse og uden forudgående advarsel.

Når en skole finder det fornødent at iværksætte en sanktion straks, forudsættes det, at skolen efterfølgende følger forvaltningslovens regler, jf. herved afsnittet Ad § 14 - Klage.

Sanktionen vil normalt dog først kunne iværksættes efter én forudgående skriftlig advarsel. En advarsel kan ikke overføres fra det ene skoleår til det næste, medmindre der er tale om alvorlige gentagelsestilfælde eller lignende.

Uanset, hvilken sanktion der er blevet besluttet, har klage som udgangspunkt ikke opsættende virkning. Hvorvidt en klage i særlige tilfælde skal have opsættende virkning, beror på skolelederens henholdsvis ministeriets konkrete vurdering, jf. § 14, stk. 4.

Vedrørende spørgsmålet om sanktioner i forbindelse med deltagelse i de afsluttende prøver henvises til bekendtgørelse om prøver og eksamen i folkeskolen og i de almene og studieforberedende ungdoms- og voksenuddannelser.

Ad - Klage

Det forudsættes, at skolens afgørelse så vidt muligt træffes så betids, at der kan foreligge en endelig afgørelse, inden afgørelsen skal udmøntes. Meddelte advarsler og afgørelser om iværksættelse af en konkret sanktion i øvrigt er forvaltningsretlige afgørelser, der kan påklages til Undervisningsministeriet. Når afgørelsen kan påklages til ministeriet, skal skoler, der er omfattet af forvaltningsloven, høre eleven om sagen, før der træffes en afgørelse. For skoler, der ikke fuldt og helt er omfattet af forvaltningsloven anbefales det, at samme procedure følges:

En skriftlig afgørelse, der ikke fuldt ud giver eleven medhold, skal ledsages af en begrundelse, jf. herved forvaltningslovens § 22, hvilket bl.a. indebærer, at der skal henvises til de retsregler, afgørelsen vedrører, og til de faktiske omstændigheder, der har ført til afgørelsen. Hvis afgørelsen beror på et administrativt skøn, skal begrundelsen tillige angive de hovedhensyn, der har været bestemmende for skønsudøvelsen. Der skal endvidere oplyses om klagefrister og om, hvem klagen skal stiles til.

Forvaltningsloven stiller ikke ubetinget krav om skriftlighed, men det antages, at bebyrdende forvaltningsafgørelser skal meddeles skriftligt. Hvis eleven ønsker en skriftlig begrundelse for afgørelsen, skal skolens leder imødekomme dette, jf. herved forvaltningslovens § 23.

Hvis eleven eller forældremyndighedens indehaver klager over afgørelsen, skal skolens leder udarbejde en udtalelse om sagen. Før klagen sendes til ministeriet, skal eleven eller i givet fald forældremyndighedens indehaver have mulighed for at kommentere udtalelsen fra skolens leder. Dette vil i visse tilfælde kunne indebære, at sagen løses lokalt.

Klager til ministeriet har ikke opsættende virkning. En afgørelse om fx bortvisning kan derfor effektueres straks, medmindre skolens leder beslutter at afvente ministeriets afgørelse i sagen. Endvidere kan ministeriet beslutte, at en klage skal have hel eller delvis opsættende virkning."

Med virkning fra 2021 er følgende bestemmelse indsat i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser (understregning foretaget):

”§ 7 a

Skolen eller kurset skal, inden skolen eller kurset træffer en beslutning om udskrivning af en elev eller en kursist, sikre, at eleven eller kursisten inddrages, så elevens eller kursistens perspektiv og eventuelle synspunkter kan komme til udtryk alt efter elevens eller kursistens alder og modenhed. Dette skal ske ved samtale med eleven eller kursisten eller på anden måde, der ved inddragelse af eleven eller kursisten belyser elevens eller kursistens perspektiv. Elevens eller kursistens perspektiv og eventuelle synspunkter skal tillægges passende vægt i overensstemmelse med elevens eller kursistens alder og modenhed. Eleven eller kursisten kan ved samtale med skolen eller kurset lade sig bistå af en eller flere bisiddere.

Stk. 2.

Forpligtelsen til, inden skolen eller kurset træffer en beslutning om udskrivning, at inddrage eleven eller kursisten ved samtale gælder ikke, hvis det må antages at være til væsentlig skade for eleven eller kursisten.

Stk. 3.

Skolen eller kurset skal sikre skriftlig dokumentation for inddragelse efter stk. 1 eller for grundlaget for undladelse efter stk. 2.”

Af forarbejderne til bestemmelsen fremgår blandt andet:

”Efter den gældende lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser er der ikke regler om, at private gymnasier skal inddrage eleven, forinden der på institutionens foranledning træffes en beslutning om udskrivning af en elev, så elevens perspektiv og eventuelle synspunkter kan komme til udtryk.

De private institutioner for gymnasiale uddannelser er ikke en del af den offentlige forvaltning, hvorfor de ikke er omfattet af forvaltningsloven, medmindre det er fastsat i lovgivningen. Det følger af § 4, stk. 5, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, at bestemmelserne i forvaltningslovens kapitel 2 om inhabilitet og kapitel 8 om tavshedspligt m.v. gælder for bestyrelsen, rektor og andre ansatte ved skolen eller kurset.

Endvidere er der i bekendtgørelse nr. 1338 af 9. december 2019 om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser fastsat, at når institutionen træffer en afgørelse om iværksættelse af en sanktion i medfør af institutionens studie- og ordensregler gælder bl.a. bestemmelserne i forvaltningsloven om partshøring. Der er således efter gældende ret alene ved afgørelse om iværksættelse af en sanktion i medfør af institutionens studie- og ordensregler over for elever på uddannelse omfattet af lov om

de gymnasiale uddannelser bestemmelser om inddragelse af eleven ved partshøring.

Hvis et privat gymnasium træffer en beslutning om udskrivning af en elev, der ikke er begrundet i overtrædelse af institutionens studie- og ordensregler for gymnasial uddannelse, er der således ikke i dag bestemmelser om inddragelse af eleven."

6.2.3 Kostskoler

Modsat for frie grundskoler og private gymnasier findes der ikke selvstændige retskilder, der regulerer kostskoler (idet lov om efterskoler og frie fagskoler fortrinsvis regulerer tilskud, er denne ikke yderligere behandlet her).

De relevante retsregler, der regulerer kostskoler, følger således af lovgivningen for den type skole som kostskoleopholdet relaterer sig til, for Herlufsholm Skole hhv. grundskole og gymnasium.

Spørgsmålet om regulering af sanktioner for kostskoleelever på gymnasie-niveau fremgår af bekendtgørelse om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser:

"§ 1, stk. 3.

De studie- og ordensregler, som institutionen fastsætter efter bekendtgørelsen, omfatter alene en eventuel kostafdeling, i den udstrækning der er tale om forhold, som ellers ville være omfattet af institutionens studie- og ordensregler for den eller de gymnasiale uddannelser, som institutionen udbyder."

Den undersøgende advokat forstår bestemmelsen således, at ordensregler for forhold, der klart alene vedrører kostskolen, ikke falder ind under bekendtgørelsens anvendelsesområde, eksempelvis partsrettigheder i tilfælde af brud på ordensregler i forbindelse med sengetid eller lignende.

Genstanden for nærværende advokatundersøgelse er forhold såsom seksuelle krænkelse, vold og mobning, der endvidere gælder gymnasieelever. Derfor er det den undersøgende advokats vurdering, at studie- og ordensreglerne om disse forhold endvidere finder anvendelse i kostskolen.

6.2.4 Herlufsholm Skoles sanktionspolitik

På Herlufsholm Skole gælder en skolehåndbog, der blandt andet fastsætter studie- og ordensreglerne på skolen. Skolehåndbogen indeholder derudover politikker for f.eks. sanktionering i forbindelse med overtrædelse af reglerne.

Af skolens ordensregler for perioden 2021-2022 fremgår bl.a. følgende:

"Sanktionspolitik

Fra skolens side er vi omhyggelige med at informere eleverne og forklare baggrunden for værdier og regler i hverdagen på Herlufsholm. Skolehåndbogen sammenfatter vilkårene for at være elev på skolen, og det er vigtigt, at elever og forældre sætter sig grundigt ind i dette grundlag.

Vi ser gerne, at elever eller forældre henvender sig Herlufsholm Skole skal være et trygt sted for alle. Elever, der oplever at være udsat for mobning, chikane eller anden form for fysisk eller verbalt grænseoverskridende adfærd, opfordres til at kontakte skolens ledelse, et medlem af skolens trivselsteam, mentor eller klasselærer. Elever kan henvende sig anonymt og få støtte og vejledning, idet den videre proces altid aftales med eleven selv. I alvorlige tilfælde kan skolen dog være forpligtet til at inddrage forældre og/eller relevante myndigheder. Hvis en elev eller ansat ønsker at forfølge en sag, kan skolen ikke altid garantere anonymitet jf. forvaltningsloven. Anonyme henvendelser (uden fysisk fremmøde) kan bruges af skolen til at styrke arbejdet med samværsproblematikker, og derfor modtager vi også gerne sådanne henvendelser, fx i skolens postkasse.

Hvis en elev ikke lever op til skolens forventninger, vil reaktionen oftest være en forpligtende samtale og bestræbelser på at påvirke og ændre elevens adfærd, før skolen skrider til anvendelse af egentlige sanktioner.

Skolen ser med største alvor på enhver overtrædelse af reglerne og deraf følgende sanktioner.

Det er i enhver sag vedrørende sanktioner rektor, der anlægger den overordnede vurdering og træffer afgørelsen i det konkrete tilfælde. Nogle sager er komplicerede og involverer flere parter og aspekter, som rektor må inddrage i det samlede billede af den enkelte elev, men det sker altid på det fælles retsgrundlag, der opstilles i Skolehåndbogen, samt gældende love og regler. Der følges op på advarsel med særlig opmærksomhed i bestræbelserne på at fastholde eleven i en positiv udvikling. Den individuelle vurdering betyder, at en skærpet advarsel ikke nødvendigvis efterfølges af bortvisning.

En sanktion kan ledsages af restriktioner i elevens hverdag, udelukkelse fra arrangementer på skolen, fratagelse af muligheden for at repræsentere skolen i forskellige sammenhænge eller hjemsendelse i en periode – afhængig af omstændighederne omkring overtrædelsen.

En sanktion kan tillige gøres betinget af elevens adfærd i en nærmere fastsat periode, inden for hvilken eleven kan blive bedt om at opfylde bestemte vilkår, såsom:

- at udbedre eller deltage i udbedringen af forvoldte skader*
- at fjerne materiale fra internettet*
- at deltage i mægling eller forhandling eller lignende*

I alvorlige sager, hvor bortvisning er en mulig sanktion, kan hensynet til helheden samt retsbevidstheden betyde at det som en foreløbig foranstaltning kan være nødvendigt at hjemsende en elev eller begrænse elevens adgang til skolen, mens en sag undersøges.

Ved enhver form for sanktion arkiveres sagen i elevens mappe, og der føres journal over de tilfælde, hvor rektor har måttet gribe til sanktioner. Elevens klasseteam og sovesalslærer har adgang til journalen, der opbevares på Rektorkontoret. I enhver sag om overtrædelse af skolens regler orienteres relevante parter (sovesalslærere, team, mentor m.v.) så hurtigt som muligt om hændelsen. Elevens forældre inddrages, når det er relevant, og informeres altid skriftligt i tilfælde af advarsel.

Sanktioner

Samtale – advarsel

I tilfælde af konkret overtrædelse eller gentagen ligeegyldighed i forhold til skolens regler indkaldes eleven til samtale. Afhængig af forseelsens art kan samtalen resultere i en advarsel, der meddeles hjemmet.

Skærpet advarsel

Skærpet advarsel gives, hvis en elev tidligere har modtaget advarsel, eller hvis overtrædelsen har en sådan karakter, at skolen må tage forbehold for elevens fortsatte forbliven på Herlufsholm.

Bortvisning

Hvis en elev gør sig skyldig i yderligere alvorlig forseelse, er det normalt bortvisningsgrund. Der behøver ikke være tale om samme forseelse.

I tilfælde af særligt grove overtrædelser kan skolen skride til bortvisning uden forudgående advarsel. I forbindelse med bortvisning af elever under 18 år, kontaktes hjemmet inden afrejse fra skolen.

Det er bl.a. bortvisningsgrund at indtage, opbevare eller forhandle enhver form for euforiserende stoffer, mens man er indskrevet som elev på Herlufsholm Skole. [...]

Klagefrist

For beslutninger truffet af skolen efter "Lov om de gymnasiale uddannelser", herunder f.eks. fastsættelse af karakterer, samt "Bekendtgørelsen om studie og ordensregler", hvortil der fra ministeriets side ikke er fastsat en klagefrist, er klagefristen fra skolens side fastsat til 14 dage, efter at en given afgørelse er meddelt.

I tilfælde, hvor det er skolens intention at bortvise en elev, vil eleven blive midlertidigt hjemsendt, og skolen vil begrunde sin intention om, at eleven udmeldes. Forældrene og eleven har herefter 14 dages høringsfrist, hvorefter skolen træffer sin endelige afgørelse."

6.2.5 Sammenfatning

Den retlige regulering af frie grundskoler, private gymnasier og dertil kostskoler, er ikke identisk, og det betyder i praksis, at elevernes rettigheder er bedre, og skolens pligter er skærpede i gymnasiet sammenlignet med grundskolen. Det betyder, at elever i grundskolen ikke har samme partsrettigheder som gymnasieelever.

For gymnasiet følger det netop direkte af lovgivningen, at en lang række forvaltningsretlige regler finder anvendelse i tilfælde, hvor en elev sanktioneres som følge af brud på skolens ordensregler. En tilsvarende hjemmel findes ikke for frie grundskoler, hvor loven alene pålægger skolen at inddrage elevens perspektiv i bredere forstand.

Det er på den baggrund den undersøgende advokats opfattelse, at Undervisningsministeriet bør opfordres til at genoverveje lovgivningen for effektivt at sikre, at eleverne på en kombineret skole som Herlufsholm Skole effektivt sikres ensartede rettigheder.

Det er endvidere den undersøgende advokats vurdering, at uskrevne retsgrundsætninger, som er knyttet til forvaltningsloven, er relevante for Herlufsholm Skole. Om de uskrevne retsgrundsætninger er direkte retligt forpligtende for skolen, kan diskuteres ud fra en formel betragtning.

Selvom en sådan fortolkning muligvis ville kunne afvises af forsigtighedsgrunde, er det imidlertid den undersøgende advokats anbefaling, at Herlufsholm Skole ud fra en "best-practice-norm" også skal følge uskrevne retsgrundsætninger, herunder retsgrundsætninger om forsvarlig sagsoplysning, forbud mod selvinkriminering og udvidet partshøring i bestemte sagskategorier, såsom håndtering af alvorligere sager med mulig sanktionering til følge.

Tillige de dele af god forvaltningsskik der knytter sig direkte til forvaltningslovens regler, må antages at være relevante for skolen. Disse pligter rækker således videre end det, der fremgår af § 8 i studie- og ordensbekendtgørelsen.

Dette gælder tillige i grundskolen og til en vis grad i kostskolen, der er underlagt samme ordensregler som gymnasier, og hvor nogle elever overgår fra grundskole til gymnasium i løbet af deres elevtid. På den baggrund synes en forskelsbehandling af elever i grund- og gymnasieskole helt vilkårlig.

En endelig fastlæggelse af det retlige grundlag for en institution med hhv. fri grundskole, privat gymnasium og kostskole opfordres udført af relevante myndigheder, herunder med henblik på en fremadrettet ensartet regulering for at undgå vilkårlig forskelsbehandling af elever på forskellige trin.

6.3 Mobning, trivsel og undervisningsmiljø

I nærværende afsnit fokuseres på begrebet mobning og regulering heraf i form af trivselstiltag, undervisningsmiljø m.v.

6.3.1 Definition på mobning

Af Arbejdstilsynets vejledning om mobning og seksuel chikane fra marts 2002 fremgår følgende om begreberne mobning og seksuel chikane:

“1.1. Mobning

Der er tale om mobning, når en eller flere personer regelmæssigt og over længere tid - eller gentagne gange på grov vis - udsætter en eller flere andre personer for krænkende handlinger, som vedkommende opfatter som sårende eller nedværdigende. De krænkende handlinger bliver dog først til mobning, når de personer, som der rettes mod, ikke er i stand til at forsvare sig effektivt imod dem. Drillerier, der af begge parter opfattes som godsindede eller enkeltstående konflikter, er ikke mobning.

Ofrenes oplevelse af de krænkende handlinger er et centralt aspekt i mobning. Det er derfor uden betydning, om handlingerne er udtryk for ubetænksomhed eller et decideret ønske om at krænke offeret. Det betyder dog noget for ofrenes oplevelse af mobningen, om der er tale om ond vilje eller ej.

1.2. Seksuel chikane

Seksuel chikane er en særlig form for mobning. Der er tale om seksuel chikane, når en eller flere personer regelmæssigt og over længere tid - eller gentagne gange på grov vis - udsætter en eller flere andre personer for uønskede handlinger af seksuel karakter, som vedkommende opfatter som krænkende. I de fleste tilfælde udøves seksuel chikane af mænd over for kvinder, men det er vigtigt at være opmærksom på, at mænd også kan udsættes for seksuel chikane.”

Af Dansk Center for Undervisningsmiljøvejledning om mobning fra 2021 fremgår følgende om mobbebegrebet:

“Mobning er handlinger, der holder en eller flere elever udenfor fællesskabet, bevidst eller ubevidst. Mobning opstår i fællesskaber som mangler noget positivt at samles om, og foregår ved forskellige typer handlinger, der markerer hvem, der holdes udenfor. Mobning udspringer af utrygge kulturer, der opstår i sociale sammenhænge, man ikke kan trække sig fra. I skolen eller på uddannelsessteder kan mobning være den fællesskabsform, der skaber sammenhængskraft. Vi er sammen om at udstøde andre fra fællesskabet. Årsagen til, at der foregår mobning eller mobbelignende situationer skal typisk finde i den manglende tolerance i fællesskabet og ikke ved at se på, hvad, der bliver mobbet med eller hvem, der bliver mobbet. At forstå mobning handler derfor om mere end at udpege et offer og en mobber. Det handler om at få øje på gruppens mønstre – at se på elevernes indbyrdes samspil og positioner. Mobning er et gruppefænomen, og bekæmpelse af mobning i skolen og på uddannelsessteder hand-

ler i høj grad om at ændre kollektive dynamikker mellem eleverne. Mobning handler altså ikke om svage elever, men om elever, som bliver gjort svage i et fællesskab."

Af de specielle bemærkninger til § 1 b i lov om undervisningsmiljø fremhæves følgende definition af digital mobning:

"Begrebet digital mobning dækker over krænkende, nedværdigende og ekskluderende handlinger, som børn og unge udsættes for fx gennem sms eller på sociale medier, hvor de interagerer med andre børn og unge, og hvor handlingerne systematisk er rettet mod én eller flere personer. Digital mobning vil omfatte al it-båren mobning, uanset fremgangsmåden, forum eller mobile enhed. Digital mobning kan ramme piger og drenge forskelligt med forskellige konsekvenser til følge."

6.3.2 Trivsel, undervisningsmiljø og antimobning

Det følger af gymnasieloven, at:

"§ 58.

Institutionens leder har det pædagogiske ansvar for institutionens undervisning, prøver og eksamen over for børne- og undervisningsministeren.

Stk. 2.

Institutionens leder træffer alle konkrete afgørelser vedrørende institutionens elever og kursister, medmindre andet følger af denne lov eller regler fastsat i medfør heraf.

§ 59.

For at fastholde elever i uddannelse og sikre et sundt læringsmiljø skal institutionen i samarbejde med kommunalbestyrelsen og eventuelt Studievalg Danmark yde bistand til de elever, der har behov herfor.

Stk. 2.

Institutionens leder skal udarbejde retningslinjer for trivsel og fastholdelse, jf. stk. 1, herunder om nedbringelse af frafald og om procedurer ved omvalg eller frafald.

Stk. 3.

Børne- og undervisningsministeren kan fastsætte regler om fastholdelsesarbejdet, jf. stk. 1.

§ 59 a.

Institutionens leder skal en gang årligt gennemføre en måling af elevernes trivsel, dog undtaget elever på hf-enkeltfag, med det formål at følge og styrke elevernes trivsel. De enkelte elevers svar må udelukkende bruges til at udføre statistiske og videnskabelige undersøgelser af elevers trivsel.

Stk. 2.

Målingen af elevernes trivsel skal ske ved hjælp af et redskab, som Styrelsen for It og Læring stiller til rådighed for institutionerne"

Herlufsholm Skole skal endvidere leve op til lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø. Fra loven fremhæves:

"§ 1.

Elever, studerende og andre deltagere i offentlig og privat undervisning har ret til et godt undervisningsmiljø, således at undervisningen kan foregå sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Undervisningsmiljøet på skoler og uddannelsesinstitutioner (uddannelsessteder) skal fremme deltagernes muligheder for udvikling og læring og omfatter derfor også uddannelsesstedets psykiske og æstetiske miljø."

Lovens kapitel 1 a omhandler pligt til tiltag mod problemer med det psykiske undervisningsmiljø. Følgende fremhæves:

"§ 1 a.

Reglerne i dette kapitel gælder for grundskoleundervisning og ungdomsuddannelser."

Om udarbejdelse af en antimobbestrategi og en handlingsplan fremgår (fremhævning foretaget):

"§ 1 b.

Den myndighed, bestyrelse eller person, der har ansvar for uddannelsesstedet, fastsætter en antimobbestrategi, herunder en strategi mod digital mobning, jf. dog stk. 2. Strategien revideres efter behov.

Stk. 2.

Skolebestyrelsen på folkeskoler og kommunale internationale grundskoler fastsætter en antimobbestrategi, herunder en strategi mod digital mobning, som en del af værdiregelsættet, jf. § 44, stk. 4, i folkeskoleloven og § 12, stk. 2, i lov om kommunale internationale grundskoler. Er der ikke inden skoleårets begyndelse fastsat en antimobbestrategi, skal kommunalbestyrelsen fastsætte en sådan, som gælder, indtil en antimobbestrategi bliver fastsat af skolebestyrelsen. Strategien revideres efter behov

"§ 1 c.

Konstaterer uddannelsesstedets ledelse problemer med det psykiske undervisningsmiljø i form af mobning el.lign., udarbejder ledelsen en handlingsplan, hvoraf det fremgår, med hvilke foranstaltninger problemerne effektivt bringes til ophør. Tilsvarende gælder, hvis uddannelsesstedets ledelse eller en elevs forældremyndighedsindehavere anser det for nødvendigt som følge af elevens bekymrende tilstand eller adfærd, herunder

sygdom og fravær, på grund af problemer med det psykiske undervisningsmiljø i form af mobning el.lign.

Stk. 2.

Uddannelsesstedets ledelse skal udarbejde handlingsplanen, jf. stk. 1, senest 10 arbejdsdage efter at der er modtaget oplysning om problemerne. Fristen regnes fra det tidspunkt, hvor en medarbejder på uddannelsesstedet eller ved den kommunale forvaltning, for så vidt angår kommunale uddannelsessteder, første gang skriftligt eller mundtligt modtager oplysning om problemerne. Handlingsplanen revideres efter behov.

Stk. 3.

Uddannelsesstedets ledelse gennemfører de planlagte foranstaltninger i overensstemmelse med handlingsplanen eller sørger for, at dette sker.

Stk. 4.

Uanset stk. 1-3 træffer uddannelsesstedets ledelse straks de midlertidige foranstaltninger, som her og nu er nødvendige, for at der kan gribes ind over for de konstaterede problemer.

Stk. 5.

Uddannelsesstedets ledelse informerer de berørte elever og for elever undergivet forældremyndighed eleverne og forældremyndighedsindehaverne om indholdet af handlingsplanen og om eventuelle midlertidige foranstaltninger."

Kravet om antimobbestrategi og pligten til at udarbejde en handlingsplan ved problemer med det psykiske undervisningsmiljø trådte i kraft den 1. august 2017, jf. § 3 i lovforslaget til lov om de studerendes undervisningsmiljø fremsat den 26. januar 2017.

Lovforslaget er udarbejdet i samarbejde med relevante aktører på området, herunder med bistand fra Red Barnet, Børns Vilkår, Børnerådet og Mary Fonden. Der fremgår følgende af de almindelige bemærkninger, afsnit 2:

"Baggrunden for lovforslaget

Undervisningsministeriet har i samarbejde med Red Barnet, Børns Vilkår og Børnerådet - bistået med fagligsparring fra Mary Fonden - udarbejdet en fælles aktionsplan til forebyggelse og bekæmpelse af mobning på 0-18-årsområdet i Danmark. "Alle for én - aktionsplan til forebyggelse og bekæmpelse af mobning i dagtilbud, grundskole og på ungdomsuddannelser" blev offentliggjort den 18. august 2016.

En af de centrale anbefalinger til staten i aktionsplanen var bl.a., at der stilles større lovgivningsmæssige krav til kvaliteten af folkeskolernes antimobbestrategier og til kendskabet og ejerskabet til dem på folkeskolerne."

Fra de almindelige bemærkninger, afsnit 3.2.1:

"Det fremgår af artikel 19 i FN-konventionen af 20. november 1989 om Barnets Rettigheder (børnekonventionen), at deltagerstaterne skal træffe alle passende lovgivningsmæssige, administrative, sociale og uddannelsesmæssige forholdsregler til beskyttelse af barnet mod alle former for fysisk eller psykisk vold, skade eller misbrug, vanrøgt eller forsømmelig behandling, mishandling eller udnyttelse, herunder seksuel misbrug, medens barnet er i forældrenes, værgens eller andre personers varetægt."

Fra de almindelige bemærkninger, afsnit 3.2.2 (fremhævning foretaget):

"For at sikre en reaktion fra uddannelsesstedets ledelses side i tilfælde, hvor elever oplever problemer med det psykiske undervisningsmiljø i form af mobning eller lignende, foreslås det, at der fastsættes krav til handling på kort og langt sigt med henblik på at bringe problemerne til ophør hurtigst muligt.

Det foreslås, at uddannelsesstedets ledelse ved konstatering af problemer med det psykiske undervisningsmiljø i form af mobning eller lignende vil skulle udarbejde en handlingsplan, hvoraf det fremgår, med hvilke foranstaltninger problemerne effektivt bringes til ophør. Tilsvarende vil det skulle gælde, hvis uddannelsesstedets ledelse eller en elevs forældremyndighedsindehavere anser det nødvendigt som følge af elevens bekymrende tilstand eller adfærd, herunder sygdom og fravær på grund af problemer med det psykiske undervisningsmiljø i form af mobning eller lignende.

Uddannelsesstedets ledelse vil efter forslaget skulle udarbejde handlingsplanen senest 10 arbejdsdage efter, at der er modtaget oplysning om problemerne. Fristen vil skulle regnes fra det tidspunkt, hvor en medarbejder på uddannelsesstedet eller ved den kommunale forvaltning for så vidt angår kommunale uddannelsessteder første gang skriftligt eller mundtligt modtager oplysning om problemerne fra en elev, en forælder, en ansat eller andre. Handlingsplanen revideres efter behov for at sikre dens effekt

Uddannelsesstedets ledelse vil skulle gennemføre de planlagte foranstaltninger i overensstemmelse med handlingsplanen eller sørge for, at dette sker, og uddannelsesstedets ledelse vil endvidere straks skulle træffe midlertidige foranstaltninger, som her og nu er nødvendige for at gribe ind over for de konstaterede problemer.

Foranstaltningerne kan fx bestå af en ekstra lærer/pædagog i udvalgte timer, ekstra tilsyn i skolegården, fokus på fælles retningslinjer for god klasseledelse, fællesskabsskabende aktiviteter i klassen, trivselsmøder med hver enkelt elev m.v.

Endelig vil uddannelsesstedets ledelse skulle informere de berørte elever og deres forældremyndighedsindehavere om indholdet af handlingsplanen og om eventuelle midlertidige foranstaltninger."

Det er understreget i lovforarbejderne, at reglerne om antimobning også gælder for private skoler som Herlufsholm Skole. Fra de specielle bemærkninger til § 1 a fremhæves følgende uddrag (fremhævning foretaget):

"Kapitlet vil derfor omfatte folkeskoler, herunder specialskoler og interne skoler på dagbehandlingstilbud og anbringelsessteder, kommunale internationale grundskoler, kommunale særlige tilbud om grundskoleundervisning til visse udenlandske børn og unge, statsskolen, europaskolen, ungdomsskoler, frie grundskoler, efterskoler, frie fagskoler, produktionskoler, institutioner for almen gymnasial uddannelse og institutioner for erhvervsrettet uddannelse med undtagelse af voksenuddannelser. Den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse (STU) er også omfattet, i det omfang den foregår på de nævnte uddannelsessteder. Videregående uddannelser og voksenuddannelser er ikke omfattet af det foreslåede nye kapitel 1 a."

Antimobbestrategien skal endvidere offentliggøres online. Dette følger bl.a. af Karnovnoten til lovens § 1 b:

"Efter lov om gennemsigtighed og åbenhed i uddannelserne m.v. skal skolens antimobbestrategi gøres offentligt tilgængelig på internettet."

6.3.3 Studie- og ordensreglers rammer for mobning

Af lov om gymnasiale uddannelsers § 43 fremgår følgende:

*"§ 43.
Institutionens leder fastsætter institutionens studie- og ordensregler, jf. dog stk. 3. Institutionens leder gør eleverne og kursisterne bekendt med studie- og ordensreglerne.*

*Stk. 2.
Eleverne og kursisterne har pligt til at følge studie- og ordensreglerne. Institutionens leder træffer afgørelse om iværksættelse af sanktioner over for elever og kursister, der ikke følger institutionens studie- og ordensregler.*

*Stk. 3.
Undervisningsministeren kan fastsætte regler om studie- og ordensreglerne, herunder om iværksættelse af sanktioner over for elever og kursister, der ikke følger studie- og ordensreglerne. Ministeren kan i den forbindelse fastsætte regler om, at der også kan iværksættes sanktioner i anledning af elevadfærd, der er udvist uden for institutionen, hvis adfærd har haft en direkte indflydelse på god orden på institutionen, regler*

om, at private genstande kan tilbageholdes, og at tilbageholdelsen af praktiske eller pædagogiske grunde kan opretholdes ud over det tidspunkt, hvor institutionens tilbud ophører, og regler om elevers frivillige medvirken i institutioners test for rusmidler.”

Af bekendtgørelse om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelsers § 2, stk. 4, fremgår følgende (fremhævning foretaget):

”Stk. 4.

Institutionens ordensregler indebærer endvidere uanset deres konkrete indhold, at eleverne som minimum skal overholde almene normer for god orden og godt samvær for elever på en uddannelsesinstitution, hvor der er respektfulde relationer mellem eleverne indbyrdes og mellem eleverne og institutionens bestyrelsesmedlemmer, ledere, lærere og andre ansatte. Reglerne indebærer endvidere uanset deres konkrete indhold en pligt for eleverne til umiddelbart og loyalt at efterfølge de konkrete anvisninger, som institutionen giver dem for at opretholde eller genoprette god orden på institutionen, uanset om disse gives mundtligt eller skriftligt.”

6.3.4 Klage over undervisningsmiljø

Af kapitel 4 a i lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø fremgår følgende om klagemuligheder:

”§ 7 a.

En elev kan klage over den myndighed, bestyrelse eller person, der har ansvar for uddannelsesstedets opgaver efter § 1 b, og over uddannelsesstedets ledelses opgaver efter § 1 c. Klagen skal være begrundet. Er eleven undergivet forældremyndighed, kan klage også indgives af forældremyndighedsindehaverne. Ved forældremyndighedsindehavernes klage inddrages eleven efter alder og modenhed.

Stk. 2.

Klage efter stk. 1 indgives til uddannelsesstedet. Den myndighed, bestyrelse eller person, der har ansvar for uddannelsesstedet, vurderer, om der er grundlag for at give klager helt eller delvist medhold. Får klageren ikke fuldt ud medhold, sender den myndighed, bestyrelse eller person, der har ansvar for uddannelsesstedet, klagen og begrundelsen for afgørelsen og vurderingen videre til Dansk Center for Undervisningsmiljø.

Stk. 3.

Undervisningsministeren fastsætter regler om behandlingen af klagesager, herunder regler om tidsfrister for vurdering og videresendelse af klager.

§ 7 b.

Dansk Center for Undervisningsmiljø's daglige leder træffer afgørelse i klagesager efter § 7 a, stk. 2. Centerets daglige leder er i behandlingen af disse klager ikke underlagt bestyrelsens instruktion.

*Stk. 2.
Centerets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.*

*§ 7 c.
Dansk Center for Undervisningsmiljø kan til den myndighed, bestyrelse eller person, der har ansvar for uddannelsesstedet, udstede påbud om opfyldelse af en handlepligt efter § 1 b og § 1 c inden for en rimelig frist.*

*Stk. 2.
De kommunale tilsynsmyndigheder påser efter anmodning fra centeret og efter bestemmelserne i kapitel VI og VII i lov om kommunernes styrelse, at vedkommende kommunalbestyrelse efterlever påbud udstedt efter stk. 1.*

*Stk. 3.
Undervisningsministeren tilbageholder efter anmodning fra centeret tilskud til et selvejende uddannelsessted, som ikke har efterlevet et påbud udstedt efter stk. 1, indtil dette er efterlevet, eller lader tilskud helt bortfalde.*

*§ 7 d.
Har undervisningsministeren bemyndiget en styrelse under Undervisningsministeriet til at udøve de beføjelser, der i denne lov er tillagt ministeren, kan ministeren fastsætte regler om fremgangsmåden ved og adgangen til at klage over afgørelser, der er truffet i henhold til bemyndigelsen, herunder om, at afgørelsen ikke kan indbringes for ministeren."*

6.4 Menneskerettigheder med fokus på børn og unge

I nærværende afsnit følger en gennemgang af relevante retskilder inden for menneskeretten med særligt fokus på børn og unges rettigheder.

Menneskerettighedskonventionen (herefter "EMRK") er inkorporeret i dansk ret, jf. lov-bekendtgørelse nr. 750 af 19. oktober 1998 med de ændringer, der følger af lov nr. 538 af 8. juni 2006 og bekendtgørelse nr. 140 af 26. januar 2022. Det betyder dels, at de rettigheder og friheder, der er fastsat i konventionen, finder anvendelse og dels, at praksis, herunder EMD-praksis m.v., kan benyttes som fortolkningsbidrag – dette til trods for, at menneskerettighederne som udgangspunkt er udarbejdet som pligter for stater.

EMRK art. 3 har følgende ordlyd:

“Ingen må underkastes tortur og ej heller umenneskelig eller nedværdigende behandling eller straf.”

Netop EMRK art. 3 har været genstand for prøvelse i danske sager om myndigheders positive forpligtelse til at beskytte børn mod umenneskelig eller nedværdigende behandling.

Desuden fremgår følgende af EMRK art. 13 om adgang til effektive retsmidler:

“Enhver, hvis rettigheder og friheder efter denne konvention er blevet krænket, skal have adgang til effektive retsmidler herimod for en national myndighed, uanset om krænkelsen er begået af personer, der handler i embedsmedfør.”

6.4.1 Børnekonventionen

Børnekonventionen er et sæt regler, der skal sikre børn og unges rettigheder som individer. Konventionen indeholder og samler en række allerede kendte menneskerettigheder og adresserer dem fra et børneperspektiv.

Børnekonventionen gælder for alle borgere under 18 år i Danmark, uanset hvor i verden de kommer fra. Konventionen tager udgangspunkt i barnets bedste for at sikre:

- Børns grundlæggende rettigheder, f.eks. mad, sundhed og et sted at bo.
- Børns ret til udvikling, f.eks. skolegang, fritid, leg og information.
- Børns ret til beskyttelse, f.eks. mod krige, vold, misbrug og udnyttelse.
- Børns ret til medbestemmelse, som f.eks. indflydelse, deltagelse og ytringsfrihed.

Folketinget ratificerede konventionen i 1991, og konventionen er gennemført som bekendtgørelse i dansk ret. Børnekonventionen er således ikke inkorporeret ved lov i dansk ret, men gennem ratifikation af konventionen har Folketinget forpligtet sig til at overholde de rettigheder, der er indeholdt i konventionen.

Dette sker først og fremmest ved, at de love, der vedtages i Folketinget, forudsættes at overholde konventionen. Det betyder, at Børnekonventionen ikke som sådan kan siges at være direkte synlig i dansk lovgivning, men derimod ligger bagved eller under som et retligt grundlag, som dansk lovgivning ikke må stride i mod.

Danmark er i FN-regi f.eks. blevet anbefalet i højere grad at bruge konventionen direkte ved domstolene og blandt de administrative myndigheder.

I Børnekonventionen gælder nogle grundlæggende principper, også benævnt portalartikler, som konventionen skal læses i lyset af. Disse er følgende (fremhævningsforetaget):

“Art. 3

Stk. 1.

I alle foranstaltninger vedrørende børn, hvad enten disse udøves af offentlige eller private institutioner for socialt velfærd, domstole, forvaltningsmyndigheder eller lovgivende organer, skal barnets tarv komme i første række.

Stk. 2.

Deltagerstaterne påtager sig at sikre barnet den beskyttelse og omsorg, der er nødvendig for dets trivsel under hensyntagen til de rettigheder og pligter, der gælder for barnets forældre, værge eller andre personer med juridisk ansvar for barnet, og skal med henblik herpå træffe alle passende lovgivningsmæssige og administrative forholdsregler.

Stk. 3.

Deltagerstaterne skal sikre, at institutioner, tjenester og organer med ansvar for omsorg for eller beskyttelse af børn skal være i overensstemmelse med de standarder, der er fastsat af kompetente myndigheder, særligt med hensyn til sikkerhed, sundhed, personalets antal og egnethed samt sagkyndigt tilsyn."

Og

"Art. 12

Stk. 1.

Deltagerstaterne skal sikre et barn, der er i stand til at udforme sine egne synspunkter, retten til frit at udtrykke disse synspunkter i alle forhold, der vedrører barnet; barnets synspunkter skal tillægges passende vægt i overensstemmelse med dets alder og modenhed."

Og

"Art. 19

Stk. 1.

Deltagerstaterne skal træffe alle passende lovgivningsmæssige, administrative, sociale og uddannelsesmæssige forholdsregler til beskyttelse af barnet mod alle former for fysisk eller psykisk vold, skade eller misbrug, vanrøgt eller forsømmelig behandling, mishandling eller udnyttelse, herunder seksuel misbrug, medens barnet er i forældrenes, værgens eller andre personers varetægt.

Stk. 2.

Sådan beskyttende foranstaltninger bør i passende omfang omfatte virksomhedsfulde retningslinjer, såvel for udformning af sociale programmer, der kan yde den nødvendige støtte til barnet og til dem, der har barnet i deres varetægt, som til andre former for forebyggelse og identifikation,

rapportering, henvisning, undersøgelse, behandling og opfølgning af tilfælde af børnemishandling som beskrevet ovenfor og om nødvendigt til retsforfølgelse."

6.4.2 FN's Verdenserklæring om menneskerettigheder

Den 10. december 1948 vedtog FN's Generalforsamling Verdenserklæringen om Menneskerettigheder.

Af art. 1 fremgår et værdighedskrav:

"Alle mennesker er født frie og lige i værdighed og rettigheder. De er udstyret med fornuft og samvittighed, og de bør handle mod hverandre i en broderskabets ånd."

Tilsvarende fremgår værdighedskravet i præamblen til børnekonventionen af 20. november 1989 om Barnets rettigheder (fremhævning foretaget):

"at anerkendelsen af menneskets naturlige værdighed og af hele menneskehedens lige og umistelige rettigheder danner grundlaget for frihed, retfærdighed og fred i verden,

tager hensyn til, at alle De Forenede Nationers folk i Pagten har bekræftet deres tro på grundlæggende menneskerettigheder og på menneskets personlige værdighed og værdi og har besluttet at fremme sociale fremskridt og bedre levestandarder i større frihed,"

Børn og unge har et særligt omsorgsbehov, og der gælder således en dertilhørende beskyttelsespligt fra myndighedernes side, når det kommer til fysisk og seksuelt misbrug og grove omsorgssvigt, hvilket bl.a. kommer til udtryk i dommen *E and others mod UK* (Appl. 33218/96), præmis 98:

"[...] children and other vulnerable persons, and include reasonable steps to prevent ill-treatment of which the authorities had or ought to have had knowledge."

Princippet får en mere dynamisk karakter, når det er begrundet i hensynet til at beskytte barnet eller den unge mod overgreb og misbrug begået af andre.⁴

Tilsvarende finder beskyttelsespligten anvendelse, når personen befinder sig i et afhængighedsforhold som følge af et omsorgsbehov. Dette indebærer, at staten skal beskytte personen, der befinder sig i et afhængighedsforhold til andre mod disses udnyttelse af eller overgreb mod barnet.⁵

⁴ U 2008B.339 - Ret til effektive retsmidler og myndighedsansvar i sociale sager af Stine Jørgensen og Michael Götze

⁵ U 2008B.339 - Ret til effektive retsmidler og myndighedsansvar i sociale sager af Stine Jørgensen og Michael Götze

6.4.3 Retspraksis om krænkelser af børn og unges rettigheder

U 2021.2254 Ø:⁶

Som tidligere omtalt har EMRK art. 3 været genstand for prøvelse i dansk ret ved sager om krænkelse af børns rettigheder efter konventionen. U 2021.2254 Ø fremhæves. Her blev en kommune dømt til at betale godtgørelse for krænkelse af EMRK art. 3, fordi kommunen havde forsømt sin forpligtelse til at sikre et barn mod umenneskelig og nedværdigende behandling. Landsretten bemærkede:

"[...] at det følger af EMRK artikel 3, at en ansvarlig myndighed har pligt til at træffe positive foranstaltninger med henblik på at beskytte personer mod at blive udsat for umenneskelig eller nedværdigende behandling."

Landsretten fandt i den konkrete sag, henset til det betydelige antal underretninger og bekymringsskrivelser, som kommunen havde modtaget om familien og til kommunens egne observationer i forbindelse med hjemmebesøg, at det måtte eller burde have stået kommunen klart, at kvinden i perioden fra december 2005 til juni 2009 havde levet under sådanne omstændigheder, at det udgjorde en umenneskelig eller nedværdigende behandling. Landsretten lagde i den forbindelse vægt på kvindens særlige sårbarhed og unge alder.

I U 2018.2013 H fandtes kommunen ikke at have tilsidesat EMRK art. 3 og 6 og fandtes dermed ikke at være erstatningsansvarlig over for to børn, som havde været udsat for seksuelle krænkelser.

I U 2018.3631 Ø fandtes kommunen at have overtrådt EMRK art. 3 over for en 8-årig pige ved ikke at have forhindret seksuelle overgreb mod hende begået af stedfar.

I U 2017.3272 Ø havde kommunen tilsidesat sin handlepligt efter EMRK art. 3 og de dagældende bestemmelser i serviceloven.

6.4.4 EMD-praksis om krænkelser af børn og unges rettigheder

I faglitteraturen, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention med kommentarer, 3. udgave, er der et afsnit til EMRK art. 3 omhandlende: "Beskyttelse af indsatte mod overgreb fra andre indsatte".⁷ Spørgsmålet er, om der kan drages paralleller til beskyttelse af elever mod overgreb fra andre elever.

Fra EMRK med kommentarer, afsnit 13, s. 263, fremgår følgende (fremhævning foretaget):

"Statens positive forpligtelse til at beskytte mod [...] umenneskelige og nedværdigende behandling begået af ikke-statslige aktører"

[...]

⁶ Internt: Ø.L.D. 19. februar 2021 i anke 2. afd. BS-27474/2019-OLR

⁷ EMRK med kommentarer, 3. udgave 2011, s. 237

“Konstatering af ansvar i passivitetssager (hvor staten burde have handlet og/eller burde have haft kendskab til et bestemt forhold), hvor det ikke er statslige-aktører, der er ansvarlig for tortur, mv. (red. umenneskelig og nedværdigende behandling), vil derfor kunne indebære en krænkelse af art 3 som sådan, idet det er et ansvar for den manglende overholdelse af den positive forpligtelse indeholdt i art 3.”

“EMD har udtalt, at statsansvar i sådanne situationer kan opstå som følge af 1) at den nationale lovgivning og retspraksis ikke yder tilstrækkelig beskyttelse til personer mod overgreb begået af andre (retlig beskyttelse), eller 2) som følge af, at myndighederne ikke har taget de nødvendige forebyggende skridt for at forhindre at en person bliver udsat for overgreb, som myndighederne havde eller burde have haft kendskab (faktisk beskyttelse), jf. Mahmut Kaya 28/3 2000 pr. 115. Se også A mod UK 23/9 1998 pr. 22-24 samt Al Adsani 21/11 2011 pr. 38. Særligt børn og andre sårbare individer har krav på en effektiv beskyttelse fra staten mod alvorlig krænkelse af deres personlige integritet, jf. A mod UK 23/9 1998 pr 22.”*

6.5 Godtgørelse og erstatning

6.5.1 EMRK

De førnævnte sager er ikke blot eksempler på sager om, hvorvidt menneskerettigheder og pligter er overholdt, men endvidere spørgsmål om, hvorvidt der kan og skal gives erstatning eller godtgørelse for ikke-økonomisk skade som følge af overtrædelser. Efter EMRK art. 13, smh. med princippet i erstatningsansvarslovens § 26 skal der tilkendes godtgørelse, når en person i henhold til Menneskerettighedsdomstolens praksis efter EMRK art. 41 ville have ret til godtgørelse. Dette er fastslået af Højesteret i blandt andet U 2017.2929 H.

Erstatningsansvarslovens § 26 har følgende ordlyd:

“§ 26.

Den, der er ansvarlig for en retsstridig krænkelse af en andens frihed, fred, ære eller person, skal betale den forurettede godtgørelse for tort.

Stk. 2.

Ved fastsættelsen af godtgørelsen kan det tillægges vægt, at krænkelsen er begået ved en forbrydelse, der har indebåret en overtrædelse af bestemmelser i straffelovens kapitel 23 eller 24, herunder at krænkelsen er begået over for en person under 18 år. Det samme gælder, hvis krænkelsen er begået ved en forbrydelse, der har indebåret en overtrædelse af bestemmelserne i straffelovens kapitel 27. Dette gælder dog ikke de overtrædelser, der er nævnt i straffelovens §§ 266-266 b. Ved fastsættelsen af godtgørelsen kan det tillige tillægges vægt, at krænkelsen er en digital seksuel krænkelse.

Stk. 3.

Ved fastsættelsen af godtgørelsen skal alle digitale seksuelle krænkelser, der er begået uafhængigt af hinanden, vurderes selvstændigt.

Stk. 4.

Selv om der ikke er lidt tort, skal den, der er ansvarlig for en retsstridig krænkelse af en anden, dog betale den forurettede en godtgørelse, såfremt krænkelsen er begået ved en forbrydelse, der har indebåret et særlig groft angreb mod en andens person eller frihed. Det samme gælder særlig grove krænkelser mod en andens fred eller ære.

Stk. 5.

§ 18, 1. pkt., finder tilsvarende anvendelse på godtgørelse efter stk. 1-4 og på godtgørelse efter § 26 a."

EMRK art. 13 og 41 har følgende ordlyd:

"ARTIKEL 13 - Adgang til effektive retsmidler

Enhver, der krænkes i de ved denne Konvention anerkendte rettigheder og friheder, skal have adgang til effektiv oprejsning for en national myndighed, uanset om krænkelsen er begået af personer, der handler på embeds vegne."

Og

ARTIKEL 41 - Passende erstatning

Hvis Domstolen finder, at der er sket en krænkelse af Konventionen eller de dertil knyttede protokoller, og hvis vedkommende høje kontraherende parts interne ret kun tillader delvis skadesløsholdelse, skal Domstolen om nødvendigt tilkende den forurettede part passende erstatning."

Undersøgelsen giver ikke anledning til en gennemgang af retspraksis om tilfælde af forskelsbehandling m.v. Imidlertid kan dom af 22. december 2020 fra den norske højesteret (HR-2020-2476-A) fremhæves til illustration af den nedre grænse for tilkendelse af godtgørelser (15.000 norske kroner).

6.5.2 Pligt- og ansvarssubjekter

Det skal overvejes, hvem der kan pådrage sig erstatningsansvar for krænkelser af rettigheder som omtalt ovenfor.

Det traditionelle svar er uden tvivl, at staten og "det offentlige", herunder kommuner, efter konventionen er pligtsubjekter.

Spørgsmålet er mere komplekst, når det kommer til om en privat juridisk person kan blive pligtig til at svare kompensation over for andre private som følge af en rettighedskrænkelse. Spørgsmålet synes ikke besvaret i dansk ret, idet der dog henvises til U 1999.920 Ø, hvor landsretten ikke entydigt afviste muligheden for godtgørelse.⁸

6.6 Børn og forældreinddragelse

Det fremgår af forældreansvarslovens § 1 a og § 2, stk. 1, at børn og unge under 18 år er under forældremyndighed, og at en forældremyndighedsindehaver skal drage omsorg for barnet og kan træffe afgørelse om dets personlige forhold ud fra barnets interesse og behov. Dette ændrer dog ikke på, at børn altid har ret til at tale uden voksnes samtykke. Denne ret følger af børnekonventionen.

Man kan ikke forvente, at alle børn, særligt ikke mindre børn, er i stand til at forstå, hvad deltagelsen i interviews eller samtaler betyder, eksempelvis hvad det vil sige at blive interviewet om et bestemt emne, og hvilke konsekvenser det kan have at deltage. Derfor indhenter man i nogle tilfælde også samtykke fra forældrene eller værgeren. Det er imidlertid vigtigt at slå fast, at indhentning af samtykke fra forældre eller værger aldrig er en erstatning for et samtykke fra barnet selv, men alene er et supplement.

Børnerådet har udarbejdet en håndbog i børneinddragelse med vejledende retningslinjer for børneinddragelse. Heraf fremgår følgende om forhold, der har betydning for beslutning om at indhente samtykke fra forældre:

- Alder – der bør skelnes mellem børn, der er fyldt 15 år og dem, der ikke er.
- Modenhed – der bør tages hensyn til det enkelte barns modenhed.
- Oplysningernes karakter - hvilke slags oplysninger, der kan komme frem under deltagelsen, har betydning.
- Inddragelsesform.

Med dette afsæt er det den undersøgende advokats vurdering, at forældre straks bør involveres i alvorligere sager med børn under 15 år, og at det altid bør overvejes, om det er mest hensigtsmæssigt at involvere forældrene i sager med unge mellem 15 og 18 år. Derudover bør elever over 18 år orienteres om muligheden for at have f.eks. en forælder som bisidder.

6.7 Vold og overgreb

I nærværende afsnit afdækkes det retlige grundlag for forskellige former for vold og overgreb, herunder fysisk og psykisk vold og seksualforbrydelser.

6.7.1 Fysisk vold

Simpel fysisk vold er reguleret af straffelovens § 244 med følgende ordlyd:

⁸ Jf. også dr.jur. Rasmus Grønved Nielsen, juristen nr. 4 og 5 2022, side 217

”§ 244.

Den, som øver vold mod eller på anden måde angriber en andens legeme, straffes med bøde eller fængsel indtil 3 år.

Stk. 2.

Begået forhold, som er nævnt i stk. 1, gentagne gange over en periode af en person i eller nært knyttet til den forurettedes husstand, uden at forholdet er omfattet af § 245, kan straffen stige til fængsel indtil 6 år.”

Forhold, der er omfattet af § 244, fremgår i det følgende med udgangspunkt i lovens forarbejder (fremhævningsforetaget):

”Slag, herunder lussinger og knytnæveslag, kast med genstande, der rammer en anden, benspænd, førergreb, bid og lignende.

Bestemmelsen angår fysiske krænkelser af ikke helt bagatelagtig karakter, men ikke påvirkninger af psyken eller krænkelser af offerets mere ideelt prægede interesser.”

Fra domspraksis kan nævnes følgende eksempler på simpel vold:

- U 2006.2687 H: Spyt i ansigtet.
- U 2021.4250 H: Kast med ikke uvæsentlig mængde vand, som ramte fængselsbetjent i ansigtet, var vold. I vurderingen indgik bl.a. mængden af vand, som forurettede rammes af, hvor det ramte, og om der var tale om rent vand.
- U 2013.189 Ø: Urinering ud over bl.a. ansigt.
- T 2021.647/2V: Tiltalte have i forbindelse med sit tag i reversen på forurettedes jakke udøvet et pres mod hans brystkasse af en sådan styrke, at tiltalte var skyldig i et forsætligt legemsangreb omfattet af straffelovens § 244, stk. 1.
- U 2011.59 Ø: Hårdt knæ mod og hårdt greb om testikler.
- T 2021.655 Ø: Slag på arme og ben med træpind henført under straffelovens § 244.

Grov fysisk vold er reguleret af straffelovens § 245 med følgende ordlyd:

”§ 245.

Den, der udøver et legemsangreb af særligt rå, brutal eller farlig karakter eller gør sig skyldig i mishandling, straffes med fængsel indtil 6 år. Har et sådant legemsangreb haft betydelig skade på legeme eller helbred til følge, skal dette betragtes som en særligt skærpende omstændighed. Det skal endvidere betragtes som en særligt skærpende omstændighed, hvis legemsangrebet eller mishandlingen er begået mod en person under 18 år af en person i eller nært knyttet til den forurettedes husstand.

Stk. 2.

Den, der uden for de i stk. 1 nævnte tilfælde tilføjer en anden person skade på legeme eller helbred, straffes med fængsel indtil 6 år."

Forhold, der er omfattet af § 245, fremgår i det følgende med udgangspunkt i lovens forarbejder fra 1988:

"Voldshandlinger begået under anvendelse af våben, såsom geværer, pistoler, økser, knive mv., og kast med genstande, der kan påføre offeret ikke uvæsentlige skader.

Slag med redskaber, som f.eks. øflasker, stave, kæder mv. vil efter omstændighederne også være omfattet af bestemmelsen. Også vold, der udøves uden anvendelse af redskaber og våben, kan være omfattet af bestemmelsen. Således må håndkantslag mod halsen, kvælgreb og i almindelighed også spark i ansigtet betegnes som vold af særlig rå, brutal eller farlig karakter."

Og supplerende fra forarbejderne til 2018-versionen (fremhævning foretaget):

"Dette gælder for de allervorreste tilfælde af vold efter straffelovens § 245, herunder særligt hvor forurettede er blevet udsat for meget omfattende vold, eventuelt begået af flere gerningsmænd, og har fået betydelige skader. Endvidere kan vold uden anvendelse af redskaber være omfattet af straffelovens § 245, stk. 1, hvis f.eks. angrebet er rettet mod legemsdele, der er særligt sårbare.

Mishandling foreligger f.eks., hvor en række voldshandlinger over en periode fremtræder som udslag af gerningsmandens overlegne stilling i forhold til et offer, der ofte befinder sig i et afhængighedsforhold. Skade antages at foreligge, når angrebet har nødvendiggjort lægehjælp, eller når det har medført længere tids sygeleje eller uarbejdsdygtighed."

Fra domspraksis kan nævnes følgende eksempler på grov vold:

- T 2000.100 V: Overbrusning med varmt vand med alvorlige forbrændinger til følge var grov vold.
- T 2007.47/2 V: Flere spark på kroppen og et spark i hovedet med brud på 2 fortænder og 2-3 ribben til følge var grov vold.

Undertiden kan fysisk kontakt af voldslignende karakter også ske under sportsaktiviteter og "leg". Ved (frivillig) deltagelse i sådanne aktiviteter antages et element af accept af risiko fra deltagerne.

Om sportsaktiviteter, der måske kan sammenlignes med skoleaktiviteter, henvises til U 2009B.183, hvoraf fremhæves følgende:

“Der må tages hensyn til sportens art og karakter samt niveauet, hvorpå den udøves, ligesom det anføres, at det ud fra et intensitetssynspunkt kan føre til lavere straf og i visse tilfælde endog ligefrem i et vist omfang kan tænkes at være diskulperende, hvis sportsudøvere i “kampens hede” kommer til at forløbe sig, idet retssystemet ellers ville komme til at beskæftige sig med rene bagatelsager”

Der henvises i øvrigt til U 1985.207 H om vold udøvet i forbindelse med fodboldkamp, hvor Højesteret bl.a. henviste til, at volden måtte bedømmes med baggrund i den iver og spænding, som kan gribe spillerne således, at der forelå forhold af undskyldende karakter.

Fra nyere praksis henvises til:

- U 2011.2169 Ø, hvor en ung fodboldspiller under en kamp i forlængelse af en tackling havde nikket modspiller, der ikke havde været involveret i tacklingen, en skalle, hvorved modspillerens ene fortand knækkede ved roden. Ved strafudmålingen blev forholdet bedømt “med baggrund i det engagement og den intensitet, som er forbundet med deltagelse i en sportskamp”. Konkret var der tale om overtrædelse af straffelovens § 244 om simpel vold.
- U 2017.1977 Ø, hvor tiltalte under en fodboldkamp havde sparket modspiller på siden af foden og slået ham med knyttet hånd i maverregionen, i form af en “mavepuster”. Hændelsen skete under en kontrovers, umiddelbart efter at de under det i øvrigt intense spil, hvor der “blev gået til den” fra begge sider, havde kæmpet om bolden. Tiltalte blev frifundet for overtrædelse af straffelovens § 244.

Sidstnævnte dom kan særligt perspektiveres til tilfælde, hvor eksempelvis skoleelever gensidigt deltager ved spil, leg og lignende. I sådanne tilfælde er det den undersøgende advokats vurdering, at der umiddelbart vil være en formodning for, at (simple) skole-slagsmål sædvanligvis i sådan forbindelse falder uden for anvendelsesområdet for straffelovens § 244 endsige § 245. Der vil på baggrund af dette ej heller som udgangspunkt være grund til politianmeldelse eller involvering af myndigheder i sådanne sager.

6.7.2 Voldtægt

Voldtægt er reguleret i straffelovens § 216, hvoraf følgende fremgår:

*“§ 216.
For voldtægt straffes med fængsel indtil 8 år den, der har samleje med en person, der ikke har samtykket heri.”*

Den samtykkebaserede voldtægtsbestemmelse trådte i kraft den 1. januar 2021. Formålet med lovændringen var at styrke fokus på den seksuelle selvbestemmelsesret. Af forarbejderne til lovændringen fremgår følgende:

“[...] en sådan udvidelse af det strafbare område vil gøre det klart, at seksuelle handlinger altid skal være frivillige for de involverede parter. Det

kan samtidig bidrage til en generel forståelse af, hvor grænserne går mellem acceptabel seksuel adfærd og strafbar seksuel adfærd, og vil medvirke til at tydeliggøre det strafferetlige værn, som består i beskyttelsen af den seksuelle selvbestemmelsesret og den seksuelle integritet. Endvidere vil det kunne medvirke til at markere samfundets afstandtagen fra seksuelle handlinger, som ikke er baseret på frivillighed."

Hvornår, der foreligger et samtykke, fremgår af forarbejderne:

"Samtykket kan komme til udtryk gennem ord eller handling. Der stilles ikke krav om, at samtykke skal være udtrykt direkte eller i øvrigt på nogen bestemt måde. Samtykke efter voldtægtsbestemmelsen skal således vurderes uformaliseret og ud fra en konkret og samlet vurdering. Der må som udgangspunkt være en formodning for, at en person, der samtykker i et samleje, ikke blot forholder sig helt passivt, men deltager i et eller andet omfang."

Vedrørende anmeldelse af voldtægt fremgår det af Anklagemyndighedens vejledning til personer, som har været udsat for voldtægt eller lignede, at såfremt man har været udsat for en voldtægt, er det vigtigt, at denne anmeldes til politiet hurtigst muligt. Det fremgår desuden, at politiet vil oplyse om, hvorvidt der er behov for lægeundersøgelse, samt at lægens beskrivelse af skader kan bruges som bevis i en eventuel retssag.

6.8 Retten til ikke at inkriminere sig selv

En række af de forhold, der er belyst i denne undersøgelse viser, at der kan være tilfælde eller episoder, der kan være strafbare efter straffeloven.

Som tidligere angivet er det den undersøgende advokats vurdering, at Herlufsholm Skole bør overholde en række forvaltningsretlige grundsætninger og principper i sit daglige virke. Herunder falder princippet om retten til ikke at inkriminere sig selv. Princippet følger af retssikkerhedslovens (retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter) § 10:

"§ 10.

Hvis der er konkret mistanke om, at en enkeltperson eller juridisk person har begået en lovovertrædelse, der kan medføre straf, gælder bestemmelser i lovgivningen m.v. om pligt til at meddele oplysninger til myndigheden ikke i forhold til den mistænkte, medmindre det kan udelukkes, at de oplysninger, som søges tilvejebragt, kan have betydning for bedømmelsen af den formodede lovovertrædelse.

Stk. 2.

I forhold til andre end den mistænkte gælder bestemmelser i lovgivningen m.v. om pligt til at meddele oplysninger, i det omfang oplysningerne søges tilvejebragt til brug for behandlingen af andre spørgsmål end fastsættelse af straf.

Stk. 3.

En myndighed skal vejlede den mistænkte om, at vedkommende ikke har pligt til at meddele oplysninger, som kan have betydning for bedømmelsen af den formodede lovovertrædelse. Hvis den mistænkte meddeler samtykke til at afgive oplysninger, finder reglerne i § 9, stk. 4, 2. og 3. pkt., tilsvarende anvendelse.

Stk. 4.

Den mistænkte kan meddele samtykke til anvendelse af en oplysningspligt over for andre med henblik på at tilvejebringe oplysninger til brug for en straffesag mod den mistænkte. Reglerne i § 9, stk. 4, 2. og 3. pkt., finder tilsvarende anvendelse."

Det er således den undersøgende advokats vurdering, at i det øjeblik Herlufsholm Skole – eksempelvis gennem opklarende samtale med en elev - bliver opmærksom på, at der er konkret mistanke om et strafbart forhold, der kan føre til politianmeldelse, bør skolen vejlede eleven om retten til ikke at udtale sig.

6.9 Underretningspligt og videregivelse af oplysninger

Som tidligere anført er Herlufsholm Skole etableret på privatretligt grundlag som selvejende institution og tilbyder privat skolevirksomhed. I nærværende afsnit undersøges det, hvilke pligter skolen og skolens ansatte har til at underrette og videregive oplysninger om bestemte personforhold.

6.9.1 Underretning efter serviceloven

Serviceloven forpligter en række personer til at foretage underretning, hvis de får kendskab til særlige forhold om et barn under 18 år.

Alle personer har pligt til at underrette om, at vedkommende har kendskab til, at et barn eller en ung udsættes for vanrøgt, vold, mishandling, seksuelle overgreb m.v. eller lever under forhold, der bringer dets sundhed eller udvikling i fare. Pligten følger af servicelovens § 154:

"§ 154.

Den, der får kendskab til, at et barn eller en ung under 18 år fra forældres eller andre opdrageres side udsættes for vanrøgt eller nedværdigende behandling eller lever under forhold, der bringer dets sundhed eller udvikling i fare, har pligt til at underrette kommunen."

Derudover har fagpersoner en særlig skærpet underretningspligt. Denne gælder i medfør af servicelovens § 153 for offentligt ansatte og andre med offentlige hverv, læger m.fl. Bestemmelsen lyder:

"§ 153.

Personer, der udøver offentlig tjeneste eller offentligt hverv, skal underrette kommunalbestyrelsen, hvis de under udøvelsen af tjenesten eller hvervet får kendskab til eller grund til at antage,

1) at et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte,

2) at et barn umiddelbart efter fødslen kan få behov for særlig støtte på grund af de vordende forældres forhold,

3) at et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte på grund af barnets eller den unges ulovlige skolefravær eller undladelse af at opfylde undervisningspligten, eller

4) at et barn eller en ung under 18 år har været udsat for overgreb.

Stk. 2.

Skoleledere på folkeskoler skal underrette kommunalbestyrelsen, når en elev har ulovligt skolefravær på 15 pct. eller derover inden for et kvartal.

Stk. 3.

Social- og indenrigsministeren kan fastsætte regler om underretningspligt for andre grupper af personer, der under udøvelsen af deres erhverv får kendskab til forhold eller grund til at antage, at der foreligger forhold, som bevirker, at der kan være anledning til foranstaltninger efter denne lov. Social- og indenrigsministeren kan endvidere fastsætte regler om, at andre grupper af personer har underretningspligt efter stk. 1, nr. 2, i forbindelse med aktiviteter uafhængigt af deres erhverv."

Skærpet underretningspligt for privatansatte:

Som netop omtalt gælder den skærpede underretningspligt umiddelbart alene for offentligt ansatte og andre med offentlige hverv.

Det følger imidlertid af bekendtgørelse om underretningspligt over for kommunen efter lov om social service (serviceloven), at (fremhævning foretaget):

" § 1.

Følgende personer har underretningspligt over for kommunen efter stk. 2:

1) Læger, der ikke er omfattet af personkredsen i § 153, stk. 1, i lov om social service.

2) Ansatte ved frie grundskoler, efterskoler og frie fagskoler.

3) Personer, der er beskæftiget i

a) dag-, fritids- og klubtilbud drevet som selvejende daginstitutioner eller privatinstitutioner efter § 19, stk. 3 og 5, i dagtilbudsloven,

b) privat dagpleje efter § 21, stk. 3, i dagtilbudsloven,

c) selvejende eller privat fritidshjem og klubtilbud efter § 52, stk. 3 og 5, og § 66, stk. 3 og 5, i dagtilbudsloven,

d) private pasningsordninger efter § 78 i dagtilbudsloven,

e) privat pasning med økonomisk tilskud efter § 80 i dagtilbudsloven og

f) puljeordninger efter §§ 101 og 102 i dagtilbudsloven.

4) Personer, der er beskæftiget ved opholdssteder, familiepleje, krisecentre, behandlingstilbud eller andre private tilbud, der for det offentlige udfører opgaver rettet mod personer med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.

Stk. 2.

Underretningspligten foreligger, når personerne under udøvelsen af deres erhverv får kendskab til eller grund til at antage,

1) at et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte efter kapitel 11 i lov om social service,

2) at et barn umiddelbart efter fødslen kan få behov for særlig støtte efter kapitel 11 i lov om social service på grund af de vordende forældres forhold,

3) at et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte på grund af barnets eller den unges ulovlige skolefravær eller undladelse af at opfylde undervisningspligten, eller

4) at et barn eller en ung under 18 år har været udsat for vold eller andre overgreb.”

Om kostskoler henvises til Børne- og undervisningsministeriets vejledning om underretningspligten til ansatte på fri- og privatskoler, efterskoler og frie fagskoler af oktober 2020:

“Servicelovens § 153 beskriver underretningspligten for alle personer, der udøver offentlig tjeneste eller offentligt hverv. Det er det, der kaldes den skærpede underretningspligt.

Det fremgår af bestemmelsen, at social- og indenrigsministeren kan fastsætte regler om underretningspligt for andre persongrupper end offentligt ansatte.

Det er fastsat i bekendtgørelse nr. 1466 af 16. december 2010, at den skærpede underretningspligt også gælder for ansatte ved frie grundskoler og frie kostskoler (i dag efterskoler og frie fagskoler)."

På denne baggrund vurderes underretningspligten også at gælde ansatte, der eventuelt alene er tilknyttet kostskoledelen på Herlufsholm Skole.

Det bemærkes, at ovenstående regel med tilsvarende formulering fandt anvendelse i den tidligere udgave af bekendtgørelsen, jf. bekendtgørelse nr. 1466 af 16. december 2010, dvs. for hele perioden, der er genstand for advokatundersøgelsen.

Det er på den baggrund den undersøgende advokats vurdering, at underretningspligten – almindelig såvel som skærpet – gælder alle ansatte på Herlufsholm Skole.

Nærmere om underretning efter servicelovens § 153:

Om kravet til hurtighed fremgår følgende af forarbejderne til § 153, stk. 1, nr. 4⁹ (dengang nr. 3., jf. lovforslag nr. 178 fremsat den 24. marts 2010) (fremhævningsforetaget):

"Efter den foreslåede § 153, stk. 1 nr. 3, skal personer, der udøver offentlig tjeneste eller offentligt hverv underrette kommunen, hvis de under udøvelsen af tjenesten eller hvervet får kendskab til eller grund til at antage, at et barn eller en ung under 18 år er udsat for vold eller andre overgreb. Bestemmelsen er ny og indebærer en særlig regulering af den underretningspligt, der ellers følger af den almindelige regel i den foreslåede stk. 1, nr. 1, idet underretningspligten efter den her foreslåede bestemmelse indebærer en særlig regulering af pligten til at underrette, når der er kendskab til eller grund til at antage, at et barn eller en ung under 18 år er udsat for vold eller andre overgreb.

Formålet er at understrege vigtigheden af, at kommunen så hurtigt som muligt får mulighed for at gribe ind i de tilfælde, hvor der kan være tale om vold eller andre overgreb mod et barn eller en ung, da dette kan have særligt alvorlige konsekvenser for barnets udvikling."

Om underretningspligtens stedlige anvendelsesområde fremgår følgende af forarbejderne til § 153, stk. 1, nr. 4 (dengang nr. 3., jf. lovforslag nr. 178 fremsat den 24. marts 2010) (fremhævningsforetaget):

"Med vold eller andre overgreb forstås sådanne strafbare handlinger mod et barn eller en ung under 18 år, som er omfattet af straffelovens kapitel

⁹ Forslag til lov om ændring af lov om social service, lov om retssikkerhed og administration på det sociale område og forældreansvarsloven

24-26 (forbrydelser mod kønssædeligheden, forbrydelser mod liv og le-geme samt forbrydelser mod den personlige frihed) samt straffelovens §§ 210 og 213.

Underretningspligten gælder i forhold til vold eller andre overgreb mod barnet eller den unge, der finder sted på vedkommendes sædvanlige op-holdssted, herunder i hjemmet eller på en institution begået af personer, som barnet eller den unge sædvanligvis omgiver sig med på dette sted. Den gælder også i forhold til vold eller andre overgreb, der sker i omgi-velser, hvor barnet eller den unge tilfældigvis har sin gang, og hvor qer-ningsmanden ikke er en person, som barnet eller den unge sædvanligvis omgiver sig med."

Vejledning om indsatser og særlig støtte til børn og unge og deres familier:

I vejledning nr. 9142 af 26. februar 2019 er en lang række forhold om underretnings-pligten nærmere uddybet, jf. punkt 67-77. Den tidligere vejledning havde indholds-mæssigt tilsvarende punkter.

Der fremgår bl.a. følgende af vejledningens pkt. 68 (fremhævnings foretaget):

"Omkring børn og unge kan det siges, at underretningspligten omfatter alle de tilfælde, hvor en offentlig ansat får kendskab til eller grund til at antage, at et barn eller en ung har behov for særlig støtte. Dette kan eksempelvis være tilfælde, hvor barnet eller den unge:

[...] udsættes for psykisk eller fysisk overgreb, vanrøgt, omsorgssvigt eller nedværdigende behandling fra forældres eller andre opdrageres side."

Om personkredsen af fagpersoner, der er omfattet af underretningspligten, fremgår følgende af vejledningens pkt. 69:

"[...]

Underretningspligten omfatter derudover bl.a. ansatte ved frie grundsko-ler og frie kostskoler, daginstitutioner, der er drevet som henholdsvis selv-vejende eller udliciterede daginstitutioner, privatinstitutioner efter dagtil-budsloven, private pasningsordninger efter dagtilbudsloven samt opholdssteder, krisecentre, familiepleje, præster i folkekirken og behand-lingstilbud og andre private tilbud, der for det offentlige udfører opgaver rettet mod personer med sociale eller andre særlige problemer."

Om retningslinjer for at foretage en underretning fremgår følgende af vejledningens pkt. 71:

"Underretningspligten er en personlig pligt. Enhver er således ansvarlig for at reagere og handle på sin egen bekymring, hvis man bliver bekendt med et barn, som kan have brug for hjælp. Man har dermed som enkelt-person pligt til at kontakte kommunens sociale myndigheder og videregive sin bekymring for barnet eller den unge.

I nogle kommuner har forvaltningen fastsat en procedure for underretning, der medfører at en underretning altid skal gå gennem skolens eller institutionens ledelse, således at lederen på skolen, institutionen m.v. er den, der i alle tilfælde kontakter og underretter de sociale myndigheder. Sådanne aftaler og procedurer er ofte hensigtsmæssige, men man skal være opmærksom på, at de ikke fritager den enkelte fagperson for et ansvar, hvis lederen vælger ikke at underrette kommunen. Underretningspligten må således aldrig tilsidesættes.

Det er strafbart ikke at overholde sin underretningspligt. Dette følger af straffelovens § 156, som lyder, at når en person, som virker i offentlig tjeneste eller hverv, nægter eller undlader at opfylde sin pligt, som tjenesten eller hvervet medfører, eller at efterkomme lovlig tjenstlig befaling, straffes han/hun med bøde eller fængsel indtil fire måneder. Straffen kan i særlige tilfælde forhøjes, hvis den pågældende tidligere er fundet skyldig i en efter det fyldte 18. år begået strafbar handling.”

Ad punkt 72:

“72. Efter servicelovens § 153, stk. 1, skal personer, der udøver offentlig tjeneste eller offentligt hverv underrette kommunen, hvis de under udøvelsen af tjenesten eller hvervet får kendskab til eller grund til at antage, at et barn eller en ung under 18 år er udsat for overgreb. Bestemmelsen indebærer en særlig regulering af den underretningspligt, der ellers følger af den almindelige regel i § 153, stk. 1. Formålet er at understrege vigtigheden af, at kommunen så hurtigt som muligt får mulighed for at gribe ind i de tilfælde, hvor der kan være tale om vold eller andre overgreb mod et barn eller en ung, da dette kan have særligt alvorlige konsekvenser for barnets udvikling. Der henvises i den forbindelse til servicelovens § 155, stk. 2, og 155 a, stk. 2, som indeholder særlige regler vedr. vurdering af underretninger inden for 24 timer og om kommunens behandling af underretninger vedr. mistanke om overgreb mod børn.

Med overgreb henvises til straffbare handlinger mod et barn eller en ung under 18 år, som er omfattet af straffelovens kapitel 24-26 (seksualforbrydelser, forbrydelser mod liv og legeme samt forbrydelser mod den personlige frihed) samt straffelovens § 210 og § 213.

Underretningspligten gælder i forhold til overgreb mod barnet eller den unge, der finder sted på vedkommendes sædvanlige opholdssted, herunder i hjemmet eller på en institution begået af personer, som barnet eller den unge sædvanligvis omgiver sig med på dette sted. Den gælder også i forhold til overgreb, der sker i omgivelser, hvor barnet eller den unge tilfældigvis har sin gang, og hvor gerningsmanden ikke er en person, som barnet eller den unge sædvanligvis omgiver sig med.

Er der reel og kvalificeret mistanke om, at et barn bliver seksuelt misbrugt, udsat for vold eller andre fysiske overgreb, bør underretteren i samarbejde med den kommunale forvaltning ligeledes rette henvendelse til politiet. Politiet får herved mulighed for at efterforske sagen. Der henvises i øvrigt til punkt 90 om afværgepligt, punkt 169 om samarbejde mellem politi og kommune samt til kapitel 9 om indsatsen i de regionale Børnehuse over for børn og unge, som er udsat for overgreb.

Det er især personalet i institutioner, skoler, den kommunale forvaltning og på anbringelsesstederne, som skal være særligt opmærksom på tilfælde, hvor der er mistanke om seksuelle eller fysiske overgreb mod børn og unge, herunder hvis der er unge, der har en uhensigtsmæssig seksuel adfærd, så der kan træffes de fornødne foranstaltninger til beskyttelse af barnet eller den unge. Den særlige opmærksomhed skal ligeledes rettes mod seksuelle overgreb, når barnet er anbragt."

6.9.2 Strafferetligt ansvar ved tilsidesættelse af underretningspligten

Såfremt Herlufsholm Skole ikke foretager underretning, jf. serviceloven i forbindelse med overgreb og hændelser, der er en overtrædelse af straffeloven, vil der kunne statueres et strafferetligt ansvar, jf. straffelovens § 156 om forsætlig manglende opfyldelse af tjenesteplichter.

Til illustration fremhæves U 2005.822 Ø, hvor en lærer blev dømt for at have tilsidesat sin underretningspligt efter serviceloven. Læreren var bekendt med, at en ung pige på 13 år havde et seksuelt forhold til en mand på 19 år. Læreren underrettede ikke kommunen herom, idet han vurderede, at pigen havde henvendt sig til ham i fortrolighed om forholdet. Retten fandt imidlertid, at det burde have stået læreren klart, at pigen befandt sig i en situation, hvor hun havde et særligt behov for støtte.

6.9.3 Sundhedsloven

Herlufsholm Skole har sundhedspersonale ansat. Derfor er sundhedslovens bestemmelser tillige relevante for nærværende undersøgelse, i det omfang de omhandlede hændelser indebærer, at de berørte elever har modtaget behandling fra sundhedspersonalet.

Sundhedslovens formål fremgår af lovens § 1:

*"§ 1.
Sundhedsvæsenet har til formål at fremme befolkningens sundhed samt at forebygge og behandle sygdom, lidelse og funktionsbegrænsning for den enkelte."*

"§ 6. Ved sundhedspersoner forstås personer, der er autoriserede i henhold til særlig lovgivning til at varetage sundhedsfaglige opgaver, og personer, der handler på disses ansvar."

Om videregivelse af helbredsoplysninger m.v. i forbindelse med og efter behandling af patienter fremgår af lovens § 41:

"§ 41.

Med patientens samtykke kan sundhedspersoner videregive oplysninger til andre sundhedspersoner om patientens helbredsforhold og andre fortrolige oplysninger i forbindelse med behandling af patienten eller behandling af andre patienter."

Videregivelse kan imidlertid i særlige situationer ske uden patientens samtykke, jf. bestemmelsens stk. 2:

"Stk. 2.

Videregivelse af de i stk. 1 nævnte oplysninger kan uden patientens samtykke ske, når

[...]

4) videregivelsen er nødvendig til berettiget varetagelse af en åbenbar almen interesse eller af væsentlige hensyn til patienten, herunder en patient, der ikke selv kan varetage sine interesser, sundhedspersonen eller andre."

En patient kan dog modsætte sig videregivelse i visse situationer. Det fremgår af bestemmelsens stk. 3:

"Stk. 3.

Patienten kan frabede sig, at oplysninger efter stk. 2, nr. 1-3, 6 og 7, videregives."

Patienten kan ikke nægte videregivelse, hvis videregivelsen sker af bl.a. væsentlige hensyn til patienten og åbenbar almen interesse, ligesom videregivelse til praktiserende læge heller ikke kan nægtes.

Det er sundhedspersonalet, der vurderer, om der bør ske videregivelse, jf. bestemmelsens stk. 4:

"Stk. 4.

Den sundhedsperson, der er i besiddelse af en fortrolig oplysning, afgør, hvorvidt videregivelse efter stk. 2 er berettiget."

I forhold til spørgsmålet om videregivelse af helbredsoplysninger til brug for en uvildig advokatundersøgelse fremgår følgende af Sundhedsloven i afsnittet *"Om videregivelse af helbredsoplysninger til andre formål"* (fremhævning foretaget):

"§ 43.

Med patientens samtykke kan sundhedspersoner til andre formål end behandling videregive oplysninger om patientens helbredsforhold og andre

fortrolige oplysninger til sundhedspersoner, myndigheder, organisationer, private personer m.fl.

Stk. 2.

Videregivelse af de i stk. 1 nævnte oplysninger kan uden patientens samtykke ske, når

1) det følger af lov eller bestemmelser fastsat i henhold til lov, at oplysningen skal videregives og oplysningen må antages at have væsentlig betydning for den modtagende myndigheds sagsbehandling,

2) videregivelsen er nødvendig for berettiget varetagelse af en åbenbar almen interesse eller af væsentlige hensyn til patienten, sundhedspersonen eller andre.

3) videregivelsen er nødvendig for, at en myndighed kan gennemføre tilsyns- og kontrolopgaver,

4) videregivelsen sker til et myndighedsgodkendt akkrediteringsorgan og er nødvendig med henblik på dokumentation af arbejdsgange til brug for akkreditering eller

5) videregivelsen sker til brug for opfølgning på en utilsigtet hændelse i regionen, kommunen eller et privat sygehus.

Stk. 3.

Den sundhedsperson, der er i besiddelse af en fortrolig oplysning, afgør, hvorvidt videregivelse efter stk. 2 er berettiget."

6.9.4 Autoriserede sundhedspersoner

I tilfælde af, at de sundhedsfaglige personer på Herlufsholm Skole er autoriserede sundhedspersoner, gælder lovbekendtgørelse nr. 731 af 8. juli 2019 om autorisation af sundhedspersoner og om sundhedsfaglig virksomhed.

Om oplysnings- og indberetningspligt følger af § 19:

"§ 19.

En autoriseret sundhedsperson er forpligtet til at afgive de indberetninger og anmeldelser, som af hensyn til den offentlige sundhed afkræves vedkommende af sundhedsmyndighederne, og til at opfylde den oplysnings- og indberetningspligt, der i øvrigt påhviler vedkommende efter lovgivningen."

Autoriserede sundhedspersoner har endvidere journaliseringspligt, jf. lovens § 21.

Om autoriserede sundhedspersoners mulighed for at ifalde et strafansvar fremgår følgende:

”§ 75.

En autoriseret sundhedsperson, der gør sig skyldig i grovere eller gentagen forsømmelse eller skødesløshed i udøvelsen af sin virksomhed, straffes med bøde eller fængsel i indtil 4 måneder.”

6.9.5 Ombudsmandspraksis

FOB.2018-28: En skole og en kommune begik væsentlige fejl ved håndteringen af en konfliktfyldt elevsag:

”Ombudsmanden konstaterede også, at der i sagen var begået væsentlige fejl i forhold til reglerne i serviceloven om underretningspligt.

Det fremgik således bl.a., at skolen ikke ’har haft praksis for i udpræget omfang at afgive underretninger’, hvis de sociale myndigheder allerede var involveret i et konkret forløb vedrørende en elev, og der allerede var iværksat tiltag efter servicelovens kapitel 11.

Ombudsmanden var enig med myndighederne i, at det indebar en risiko for, at der ikke blev underrettet i overensstemmelse med servicelovens § 153, stk. 1.

Samlet set lagde ombudsmanden til grund, at skolen ikke i relevant omfang havde underrettet kommunen efter reglerne i serviceloven.

Ombudsmanden udtalte, at det ikke var muligt at fastslå, i hvilken udstrækning en korrekt efterlevelse af de nævnte regler ville have medvirket til at undgå det samlede forløb, som sagen fik, herunder episoden, hvor den 16-årige elev blev forbrændt. Men efter ombudsmandens opfattelse ville korrekt efterlevelse – alt andet lige – have været egnet til at medvirke til at undgå det.”

6.9.6 Opsummering

Sundhedspersoner har pligt til at udlevere oplysninger, hvis der er indikationer på vold eller seksuelt overgreb på et barn, og som det pågældende barn af frygt ikke selv tør anmelde.

Pligten omfatter i dette tilfælde tillige videregivelse af oplysninger til sin foresatte/arbejdsgiver.

6.10 Tilsyn

I dette afsnit redegøres for myndighedernes pligter til at føre tilsyn med Herlufsholm Skole og de individuelle skoleaktiviteter og områder. Fokus er navnlig på undervisningsmiljø, elevers velbefindende, mobning, kultur m.v. og således ikke på det faglige niveau, økonomi m.v.

6.10.1 Ressorttilsyn

Efter almindelige stats- og forvaltningsretlige principper har den centrale myndighed på de forskellige lovområder – vedkommende ministerium eller styrelse – en ulovbestemt pligt til at føre et vist tilsyn med det pågældende lovområde – med andre ord et generelt ressorttilsyn. Undervisningsministeriet, Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK), har tillige et sektoransvar i forhold til friskoleloven, jf. afsnittet nedenfor.

6.10.2 Tilsyn med frie grundskoler

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet fører tilsyn med frie grundskolers overholdelse af lov om friskoler og private grundskoler.

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet fører tilsyn med, om undervisningen samlet set kan lede eleverne frem til de slutmål, skolen har opstillet for undervisningen. Tilsynet omfatter skolernes faglige resultater, undervisningens kvalitet og regeloverholdelse.

Styrelsen vurderer opfyldelsen af to krav, hhv. stå-mål-med-kravet samt frihed og folkestyre-kravet.

Styrelsen har ansvar for at føre et overordnet tilsyn med undervisningen på de frie skoler. Tilsynet tager udgangspunkt i, at kvalitetssikring og regeloverholdelse er et lokalt ansvar, der skal løftes af de enkelte skolers ledelse og bestyrelser.

I tilrettelæggelsen af det statslige tilsyn er der tre tilsynsspør:

1. Risikobaseret tilsyn
2. Tematisk tilsyn
3. Enkelt-sagstilsyn

Nærmere om det statslige tilsyn:

Om Statens tilsyn med undervisningen m.v. fremgår følgende af friskoleloven (lovbekendtgørelse nr. 1656 af 9. august 2021 om friskoler og private grundskoler):

”§ 9 f.

Børne- og undervisningsministeren fører tilsyn med, at frie grundskoler overholder § 1, stk. 2-4, § 1 a og § 2, stk. 3, 1. pkt.

Stk. 2.

Børne- og undervisningsministeren kan som led i et tilsyn med en skole pålægge bestyrelsesmedlemmer at underskrive en erklæring om overholdelse af § 1, stk. 2, 2. pkt., og § 5, stk. 2, der skal offentliggøres på skolens hjemmeside.

Stk. 3.

Børne- og undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om indholdet af den erklæring, der er nævnt i stk. 2."

Endvidere fremgår følgende:

"§ 20 b.

Børne- og undervisningsministeren fører tilsyn med, at frie grundskoler, der modtager statstilskud efter denne lov, overholder lovens bestemmelser om skolernes økonomisk-administrative forhold, herunder betingelserne for statstilskuddene.

Stk. 2.

Børne- og undervisningsministeren kan indhente alle oplysninger fra skolerne, herunder ved skolebesøg, om uddannelserne, eleverne, personalet, udstyret, huslejeaftaler, aftaler om ejendoms køb og andre aftaler og om skolernes drift i øvrigt og om bestyrelsens medlemmer, jf. § 5, stk. 8 og 9, til brug for fastlæggelse af tilskud, gennemgang af årsrapporter, gennemførelse af tilsyn og udarbejdelse af statistik [...]"

Om Børne- og undervisningsministeriets mulighed for skærpet tilsynet fremgår følgende af friskoleloven:

"§ 9 g.

Børne- og undervisningsministeren kan føre et skærpet tilsyn med en skole. Børne- og undervisningsministeren kan i den forbindelse beslutte, at kommunalbestyrelsen i skolekommunen skal føre dette tilsyn eller dele deraf.

Stk. 2.

Som led i et skærpet tilsyn med fokus på, hvorvidt en skole lever op til kravet i § 1, stk. 2, 2. pkt., deltager Børne- og Undervisningsministeriet som observatør ved skolens bestyrelsesmøder og eventuelle generalforsamlinger og forældremøder. Børne- og Undervisningsministeriet kan udpege en observatør til at deltage i de nævnte møder på ministeriets vegne.

Stk. 3.

Videregiver børne- og undervisningsministeren til brug for udøvelsen af tilsynet dokumenter, der ifølge lov om offentlighed i forvaltningen eller forvaltningsloven er interne, til en udpeget observatør, mister dokumenterne ikke som følge heraf deres interne karakter. Dokumenter, der er udarbejdet af observatøren og ikke afgivet til udenforstående, anses i

henhold til lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven for interne dokumenter, selv om de er videregivet fra observatøren til ministeren, hvis dette sker som led i udøvelsen af tilsynet.

Stk. 4.

Børne- og undervisningsministeren fastsætter regler om skærpet tilsyn, herunder om tilsynsprocessen, og hvilke redskaber der kan anvendes, herunder test.“

Om konsekvens ved skærpet tilsyn fremgår følgende af loven:

”§ 9 h.

Finder børne- og undervisningsministeren på baggrund af et skærpet tilsyn, at der ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at en skole opfylder kravene i § 1, stk. 2, 1. eller 2. pkt., kan ministeren træffe afgørelse om, at skolen ikke længere omfattes af lovens regler om frie grundskoler, og at skolen ikke kan modtage tilskud efter loven. Eventuel fortsat undervisning på skolen af børn i den undervisningspligtige alder vil herefter være omfattet af kapitel 8.

Stk. 2.

Børne- og undervisningsministeren kan, selv om der ikke har været ført et skærpet tilsyn med en skole, i særlige tilfælde træffe afgørelse om, at skolen ikke længere er omfattet af lovens regler om frie grundskoler, og at skolen ikke kan modtage tilskud efter loven, hvis ministeren finder, at skolen åbenlyst ikke opfylder kravene i § 1, stk. 2, 2. pkt. Eventuel fortsat undervisning på skolen af børn i den undervisningspligtige alder vil herefter være omfattet af kapitel 8.“

Stå-mål-med-krav og frihed og folkestyre-kravet:

Af friskolelovens § 1, stk. 2, følger, at (fremhævning foretaget):

”Stk. 2.

Frie grundskoler giver undervisning inden for børnehaveklasse og 1.-9. klassetrin, som står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Skolerne skal efter deres formål og i hele deres virke forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes demokratiske dannelse og deres kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene. Skolerne kan tillige omfatte 1-årig undervisning på 10. klassetrin.“

Efter forarbejderne omfatter frihed og folkestyre-kravet, at Herlufsholm Skole skal efterleve kravet i al sin undervisning og hele sit virke i øvrigt, hvilket imidlertid ikke omfatter elevernes adfærd uden skolens accept.

Forældretilsyn:

Efter friskolelovens § 9 påhviler det endvidere forældrene at føre tilsyn med skolens virksomhed:

”§ 9.

Det påhviler forældrene til børn i en fri grundskole at føre tilsyn med skolens almindelige virksomhed. Forældrekrædsen træffer selv beslutning om, på hvilken måde tilsynet skal udøves, jf. dog § 9 a.”

Til opgaven vælges en certificeret tilsynsførende.

Selvevaluering:

Der kan endvidere træffes beslutning om, at der udføres selvevaluering. Herom fremgår af § 9 e:

”§ 9 e.

Børne- og Undervisningsministeriet godkender efter indstilling fra de frie grundskolers skoleforeninger modeller for, hvordan frie grundskoler kan foretage selvevalueringer, jf. § 9 a, stk. 2.”

6.10.3 Tilsyn med gymnasier, herunder private gymnasier

Tilsyn efter lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser:

Frihed og folkestyre-kravet har siden 2019 også været gældende for private gymnasier, jf. lovens § 1 a.

Af lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser fremgår følgende vedrørende tilsyn:

”§ 24.

Børne- og undervisningsministeren fører tilsyn med, at skolerne og kurserne overholder lovens bestemmelser, herunder betingelserne for stats-tilskuddene.”

Og

”§ 26.

Børne- og undervisningsministeren kan indhente alle oplysninger fra skolerne og kurserne, herunder ved besøg på skolerne og kurserne, om uddannelserne, elever, kursister, personalet, udstyret, huslejeaftaler, aftaler om ejendoms køb og andre aftaler samt om skolernes og kursernes drift i øvrigt og om bestyrelsens medlemmer, jf. § 4, stk. 3 og 4, til brug for fastlæggelse af tilskud, gennemgang af årsregnskaber, gennemførelse af tilsyn og udarbejdelse af statistik. [...]”

Tilsyn efter lov om de gymnasiale uddannelser (STX):

”§ 70.

Undervisningsministeren har det overordnede ansvar for og fører tilsyn med undervisning, prøver og eksamen i henhold til denne lov.

Stk. 2.

Undervisningsministeren kan give påbud til institutionens leder i pædagogiske anliggender.

§ 71.

Institutionens leder fastlægger et system til kvalitetsudvikling og resultatvurdering i forbindelse med uddannelserne og undervisningen.

Stk. 2.

Undervisningsministeren kan fastsætte regler herom.

§ 72.

En elev eller kursist kan klage til undervisningsministeren over institutionens leders afgørelser efter loven, når klagen vedrører retlige spørgsmål

Stk. 2.

Undervisningsministeren kan fastsætte regler om klageadgangen, herunder om, hvorvidt klageadgangen i forhold til bestemte afgørelser ikke er begrænset til retlige spørgsmål. Ministeren kan i regler om klage over afgørelser i forbindelse med prøver og eksamen fastsætte, at omprøve og ombedømmelse kan resultere i en lavere karakter.

§ 73.

Har undervisningsministeren bemyndiget en styrelse under Undervisningsministeriet til at udøve de beføjelser, der i denne lov er tillagt ministeren, kan ministeren fastsætte regler om fremgangsmåden ved og adgangen til at klage over afgørelser, der er truffet i henhold til bemyndigelsen, herunder om, at afgørelser ikke kan indbringes for ministeren."

6.10.4 Tilsyn med og undervisningsmiljø

Af lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø § 2, stk. 1 fremgår:

"Dansk Center for Undervisningsmiljø oprettes som en statslig institution, der har til formål at medvirke til at sikre og udvikle et godt undervisningsmiljø i Danmark, herunder til at yde vejledning og rådgivning til elever og studerende samt uddannelsessteder og myndigheder i undervisningsmiljøspørgsmål."

Dansk Center for Undervisningsmiljø (DCUM) fører tilsyn med overholdelse af loven. Dette følger af lovens § 7 e med følgende ordlyd:

"Dansk Center for Undervisningsmiljø fører tilsyn med overholdelsen af bestemmelserne i kapitlerne 1, 1 a, 3 og 4.

Stk. 2.

Centeret kan til brug for tilsynet forlange enhver oplysning, som centeret skønner nødvendig til udførelse af disse opgaver, meddelt af den myndighed, bestyrelse eller person, der har ansvar for uddannelsesstedet."

DCUM var dog ikke ved lovens vedtagelse tiltænkt en egentlig myndighedsfunktion, herunder tilsynsvirksomhed. Dette kan udredes af forarbejderne til lovforslag nr. 123 af 26. januar 2017, afsnit 3, s. 13 (fremhævnning foretaget):

"Af lovens forarbejder (besvarelse af spørgsmål nr. 9-11 til lovforslag nr. L 40 af 5. oktober 2000, jf. Folketingstidende 2000-01, Tillæg A, side 1272 ff.) fremgår, at centeret ikke tillægges myndighedsopgaver, herunder tilsynsvirksomhed, men at centeret som led i indsamling og systematisering af viden om regler og praksis af betydning for undervisningsmiljøet kan iværksætte undersøgelser om uddannelsessteders overholdelse af gældende regler på området."

6.11 Forvaltningsretlige grundbegreber og pligter

6.11.1 Afgørelsesbegrebet

Forvaltningslovens regler gælder som udgangspunkt for sager, hvor der er eller vil blive truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed.

Det følger af forvaltningslovens § 2, at:

"§ 2.

Loven gælder for behandlingen af sager, hvori der er eller vil blive truffet afgørelse af en forvaltningsmyndighed.

Stk. 2.

Bestemmelserne i kapitel 2 om inhabilitet gælder også for behandlingen af sager om indgåelse af kontraktforhold eller lignende privatretlige dispositioner.

Stk. 3.

Bestemmelserne i kapitel 8 og 8 a gælder for al virksomhed, der udøves inden for den offentlige forvaltning.

Stk. 4.

Vedkommende minister kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte regler om, at lovens bestemmelser i øvrigt helt eller delvis skal gælde for anden forvaltningsvirksomhed end nævnt i stk. 1."

En afgørelse i forvaltningslovens forstand er en retsakt (forvaltningsakt), dvs. en udtalelse, der går ud på at fastsætte, hvad der er eller skal være ret i et foreliggende tilfælde.

En afgørelse i forvaltningslovens forstand vil i almindelighed være karakteriseret ved, at der er tale om:

1. en udtalelse fra en offentlig myndighed,
2. som udstedes på offentligretligt grundlag (i modsætning til privatretligt grundlag, f.eks. en aftale),
3. som går ud på ensidigt at bestemme, hvad der er eller skal være gældende ret, og
4. som retter sig mod eksterne modtagere (i modsætning til internt mod myndigheden selv).

Afgørelsesbegrebet i forhold til sanktionering af elever:

Er en bortvisning en afgørelse?

Det antages i ombudsmandspraksis, at en beslutning om bortvisning fra en skole – selv hvor vedkommende ikke er elev på skolen – udgør en afgørelse i forvaltningslovens forstand, jf. FOB 2003.248. Det samme gælder ved overflytning fra én skole til en anden, jf. FOB 2015-19.

Er en hjemsendelse en afgørelse?

En beslutning om at bortvise en elev fra resten af en undervisningstime er ikke en afgørelse, jf. Hans Gammeltoft-Hansen m.fl., Forvaltningsret, 2. udgave, side 33 ff.

Efter ombudsmandspraksis er det dog en afgørelse at bortvise i et kort antal dage, ligesom det er tilfældet for udstedelse af advarsel på grund af forsømmelser. Karsten Revsbech er imidlertid kritisk over for denne praksis, jf. Aktuel forvaltningsret, s. 52 f.

Ifølge Børne- og Undervisningsministeriets vejledning i forvaltningsret for skoleledere udgør en hjemsendelse en afgørelse i forvaltningsretlig forstand.

Fra bekendtgørelsen om studie- og ordensregler i de gymnasiale uddannelser henvises til § 6 (fremhævnning foretaget):

”§ 6.

Institutionen fastsætter i sine studie- og ordensregler, hvilken eller hvilke af følgende andre sanktioner end skriftlige advarsler institutionen kan træffe afgørelse om at iværksætte over for elever, der har overtrådt studie- og ordensreglerne, herunder ved prøver:

1) Hel eller delvis udelukkelse fra konkrete eller typer af arrangementer eller aktiviteter.

2) Midlertidig udelukkelse fra undervisning i indtil 10 skoledage. Institutionen registrerer elevens fravær under udelukkelsen som fravær.

3) Forbud mod, at eleven i en nærmere bestemt periode medbringer og anvender nærmere bestemte private genstande eller typer af genstande, herunder mobiltelefon og lignende kommunikationsmiddel, under sit ophold på institutionen og i undervisningen, når og i den udstrækning dette er ordensmæssigt eller pædagogisk begrundet.

4) Tilbageholdelse i normalt højst et døgn af en eller flere af elevens private genstande, herunder mobiltelefon og lignende kommunikationsmiddel. Institutionens iværksættelse af en tilbageholdelse forudsætter, at eleven afleverer genstanden til institutionen. Eleven er forpligtet til umiddelbart at aflevere den eller de genstande, som institutionen har besluttet at tilbageholde, til institutionen. Hvis eleven ikke opfylder denne forpligtelse, kan institutionen træffe beslutning om at iværksætte en relevant sanktion herfor. Dette fritager dog ikke eleven fra pligten til at aflevere genstanden. Institutionen kan fastsætte i studie- og ordensreglerne, at en tilbageholdelse af praktiske eller pædagogiske grunde kan opretholdes ud over det tidspunkt, hvor institutionens tilbud ophører, jf. lovens § 43, stk. 3, 2. pkt.

5) Henvisning af en elev i uddannelsen til teknisk, merkantil eller almen studentereksamen til at aflægge prøve i et eller flere fag, der kan afsluttes med prøve på det pågældende klassetrin i det pågældende år, uanset om eleven bliver udtrukket til at aflægge prøve i faget eller fagene, jf. lovens § 45, stk. 2. Dette gælder navnlig ved alvorlig eller gentagen snyd eller lignende uretmæssig adfærd, jf. § 3, nr. 1, litra e.

6) Fortabelse af retten til at blive indstillet til prøve i et eller flere fag, der afsluttes det pågældende skoleår. Prøve i det eller de pågældende fag skal aflægges det følgende år, hvis institutionen træffer beslutning om, at den pågældende på trods af en eller flere manglende prøver kan oprykkes til næste klassetrin.

7) Bortvisning fra institutionen eller en afdeling af institutionen og overflytning til en anden institution eller en afdeling af institutionen med henblik på, at eleven gennemfører sin uddannelse dér. Overflytning til en anden institution sker efter forudgående aftale mellem den afgivende og den modtagende institution. Hvis eleven har tilsagn om overflytning til en anden bestemt institution, som eleven ønsker at overflytte til, hvis eleven bliver bortvist fra sin institution, træffer den afgivende institution beslutning om overflytning af eleven til denne institution. Institutionen kan kun træffe beslutning om denne sanktion, hvis den ikke tidligere i elevens gymnasiale uddannelsesforløb er anvendt over for eleven.

8) Bortvisning (udskrivning) fra uddannelsen

Stk. 2.

Institutionen kan i sine studie- og ordensregler fastsætte, at institutionen også kan iværksætte sanktioner i henhold til sine studie- og ordensregler i anledning af elevadfærd, der er nævnt i § 4, stk. 2.

Stk. 3.

Institutionen kan i sine studie- og ordensregler fastsætte, at den som en foreløbig foranstaltning i følgende situationer kan beslutte, at eleven midlertidigt, blandt andet mens en sag undersøges nærmere, ikke må være til stede på institutionen eller i undervisningen (midlertidig hjemsendelse) eller kun må være til stede på institutionen i et nærmere bestemt omfang (midlertidig begrænset adgang til institutionen):

1) Situationer, hvor institutionen anser det for påkrævet af hensyn til den almindelige retsbevidsthed på institutionen om overholdelsen af institutionens studie- og ordensregler, for eksempel hvor det er anmeldt til politiet, at en elev har foretaget en voldelig, truende eller i øvrigt ulovlig handling, som kan have direkte betydning for ordenen og samværet på institutionen, og som i givet fald vil kunne medføre en bortvisning, jf. stk. 1, nr. 7-8.

2) Situationer, hvor institutionen anser det for påkrævet for umiddelbart at opretholde ordenen og samværet på institutionen og andre elevers og ansattes deltagelse i undervisningen."

Det er den undersøgende advokats vurdering, at en bortvisning/udskrivning er en afgørelse, der således skal overholde de forvaltningsretlige regler som nævnt i studie- og ordensbekendtgørelsen.

Det er endvidere den undersøgende advokats vurdering, at en midlertidig hjemsendelse som **sanktion** er en afgørelse, idet alle restriktioner/sanktioner, der har karakter af straf, er afgørelser i forvaltningsretlig forstand.

Bruges hjemsendelse som sanktion eller midlertidige foranstaltninger i forbindelse med undersøgelser?

Hjemsendelse kan bruges på forskellige måder, hhv. som sanktion eller som midlertidig foranstaltning.

Det er således hjemsendelsens karakter, der afgør, om der vil være tale om en afgørelse i forvaltningsretlig forstand eller ej.

Nedenstående uddrag af skolehåndbogen er med til at illustrere forskellen.

Skolehåndbogen 2017-2018:

"En sanktion kan ledsages af restriktioner i elevens hverdag, udelukkelse fra arrangementer på skolen, fratagelse af muligheden for at repræsentere skolen i forskellige sammenhænge eller hjemsendelse i en periode – afhængig af omstændighederne omkring overtrædelsen.

[...]

I tilfælde, hvor det er skolens intention at bortvise en elev, vil eleven blive midlertidigt hjemsendt, og skolen vil begrunde sin intention om at eleven udmeldes. Forældrene og eleven har herefter 14 dages høringsfrist, hvorefter skolen træffer sin endelige afgørelse."

Skolehåndbogen 2018-2019:

"I alvorlige sager, hvor bortvisning er en mulig sanktion, kan hensynet til helheden samt retsbevidstheden betyde, at det som en foreløbig foranstaltning kan være nødvendigt at hjemsende en elev midlertidigt eller begrænse elevens adgang til skolen, mens en sag undersøges."

Det må således i hver enkelt sag overvejes, om foranstaltninger benyttes som sanktion eller som en midlertidig foranstaltning i forbindelse med f.eks. afdækning af faktum eller til at opretholde ro, orden og af hensyn til retsfølelsen.

6.11.2 Partshøring

I afgørelsessager skal der som absolut hovedregel foretages partshøring af den eller de personer, som er adressat for afgørelsen. Partshøring indebærer således, at sagens parter får mulighed for at komme med en udtalelse, før myndigheden træffer afgørelse i sagen. Udtalelsen er et led i sagens rette oplysning, i overensstemmelse med officialprincippet.

Reglerne om partshøring følger af forvaltningslovens § 19, der har følgende ordlyd:

"§ 19.

Kan en part ikke antages at være bekendt med, at myndigheden er i besiddelse af bestemte oplysninger om en sags faktiske grundlag eller eksterne faglige vurderinger, må der ikke træffes afgørelse, før myndigheden har gjort parten bekendt med oplysningerne eller vurderingerne og givet denne lejlighed til at fremkomme med en udtalelse. Det gælder dog kun, hvis oplysningerne eller vurderingerne er til ugunst for den pågældende part og er af væsentlig betydning for sagens afgørelse. Myndigheden kan fastsætte en frist for afgivelsen af den nævnte udtalelse.

Stk. 2.

Bestemmelsen i stk. 1 gælder ikke, hvis

1) det efter oplysningernes eller vurderingernes karakter og sagens beskaffenhed må anses for ubetænkeligt at træffe afgørelse i sagen på det foreliggende grundlag,

2) udsættelse vil medføre overskridelse af en lovbestemt frist for sagens afgørelse,

3) partens interesse i, at sagens afgørelse udsættes, findes at burde vige for væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser, der taler imod en sådan udsættelse,

4) parten ikke har ret til aktindsigt efter reglerne i kapitel 4 med hensyn til de pågældende oplysninger,

5) den påtænkte afgørelse vil berøre en videre, ubestemt kreds af personer, virksomheder m.v., eller hvis forelæggelsen af oplysningerne eller vurderingerne for parten i øvrigt vil være forbundet med væsentlige vanskeligheder, eller

6) der ved lov er fastsat særlige bestemmelser, der sikrer parten adgang til at gøre sig bekendt med grundlaget for den påtænkte afgørelse og til at afgive en udtalelse til sagen, inden afgørelsen træffes.

Stk. 3.

Vedkommende minister kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte regler om, at nærmere angivne sagsområder, hvor bestemmelserne i stk. 2, nr. 1 eller 5, i almindelighed vil finde anvendelse, ikke skal være omfattet af bestemmelsen i stk. 1."

Udvidet partshøring:

Bestemmelsen i § 19, stk. 1, suppleres i bestemte kategorier af sager af ulovbestemte regler om udvidet partshøring.

I eksempelvis sager om afskedigelse på grund af samarbejdsvanskeligheder eller uegnethed gælder en ulovbestemt udvidet partshøringspligt, dvs. en pligt til at partshøre over ikke blot en sags faktiske grundlag, men også de vurderingsmæssige elementer, altså grundlaget for den påtænkte afgørelse.

Den ulovbestemte partshøring antages at være udviklet med inspiration fra tjenestemandretsretlige regler, men er i ombudsmandspraksis knyttet som et supplement til forvaltningslovens § 19. Også i sager, hvor forvaltningen afgør en tvist mellem flere private parter, gælder en særlig udvidet partshøringspligt.

Som eksempel herpå kan bl.a. henvises til FOB 2011 20-7. Sagen vedrørte afskedigelse af en ansat i fleksjob, hvor ombudsmanden kritiserede, at den pågældende ikke som led i partshøringen fik kendskab til de kriterier, der dannede grundlag for, at hun blev indstillet til afskedigelse.

Endvidere indeholder forvaltningslovens § 21 en bestemmelse, hvorefter en part på eget initiativ som udgangspunkt kan forlange, at afgørelsen af en sag udsættes, indtil parten har afgivet en udtalelse til sagen.

6.11.3 Habilitet

Forvaltningslovens regler om habilitet (og inhabilitet) følger af § 3 med følgende ordlyd:

“§ 3.

Den, der virker inden for den offentlige forvaltning, er inhabil i forhold til en bestemt sag, hvis

1) vedkommende selv har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller er eller tidligere i samme sag har været repræsentant for nogen, der har en sådan interesse,

2) vedkommendes ægtefælle, beslægtede eller besvogrede i op- eller nedstigende linie eller i sidelinien så nær som søskendebørn eller andre nærstående har en særlig personlig eller økonomisk interesse i sagens udfald eller er repræsentant for nogen, der har en sådan interesse,

3) vedkommende deltager i ledelsen af eller i øvrigt har en nær tilknytning til et selskab, en forening eller en anden privat juridisk person, der har en særlig interesse i sagens udfald,

4) sagen vedrører klage over eller udøvelse af kontrol- eller tilsynsvirksomhed over for en anden offentlig myndighed, og vedkommende tidligere hos denne myndighed har medvirket ved den afgørelse eller ved gennemførelsen af de foranstaltninger, sagen angår, eller

5) der i øvrigt foreligger omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om vedkommendes upartiskhed.

Stk. 2.

Inhabilitet foreligger dog ikke, hvis der som følge af interessens karakter eller styrke, sagens karakter eller den pågældendes funktioner i forbindelse med sagsbehandlingen ikke kan antages at være fare for, at afgørelsen i sagen vil kunne blive påvirket af uvedkommende hensyn.

Stk. 3.

Den, der er inhabil i forhold til en sag, må ikke træffe afgørelse, deltage i afgørelsen eller i øvrigt medvirke ved behandlingen af den pågældende sag.”

6.11.4 Notatpligt

Notatpligt angår offentlige myndigheders pligt til på skriftligt grundlag at føre log over udviklingen i sager, hvori der er eller vil blive truffet en afgørelse. Hertil kommer notatpligt på ulovbestemt grundlag i sager af faktisk forvaltningskarakter.

Den lovfæstede notatpligt følger af offentlighedslovens § 13:

”§ 13.

I sager, hvor der vil blive truffet afgørelse af en myndighed m.v., skal den pågældende myndighed m.v., når den mundtligt eller på anden måde bliver bekendt med oplysninger om en sags faktiske grundlag eller eksterne faglige vurderinger, der er af betydning for sagens afgørelse, snarest muligt gøre notat om indholdet af oplysningerne eller vurderingerne. Det gælder dog ikke, hvis oplysningerne eller vurderingerne i øvrigt fremgår af sagens dokumenter.

Stk. 2.

En myndighed m.v. skal i sager, hvor der vil blive truffet en afgørelse, endvidere snarest muligt tage notat om væsentlige sagsekspeditions-skridt, der ikke i øvrigt fremgår af sagens dokumenter.

Stk. 3.

Notatpligten efter stk. 1 og 2 gælder ikke i forbindelse med behandlingen af sager inden for strafferetsplejen.”

Selvom notatpligt i medfør af § 13 alene omfatter afgørelsessager, følger det som tidligere anført af god forvaltningsskik og/eller almindelige forvaltningsretlige grund-sætninger, at en myndighed også uden for forvaltningsretlige afgørelser, skal foretage skriftligt notat om "væsentlige sagsekspeditionsskridt", hvis sådanne oplysninger ikke allerede indgår i sagens akter, jf. FOB 2001.117 og FOB 2010 4-1.

Notatpligtens genstand er oplysninger vedrørende sagens "faktiske grundlag". Det står i modsætning til sagens retlige forhold og vurderinger. Afgørende for grænsedragningen er imidlertid i højere grad oplysningens faktiske funktion i myndighedens sagsbe-handling end formelle begrebsteoretiske overvejelser, jf. eksempelvis prof. emer. Steen Rønsholdt, forvaltningsret, 5. udg.

6.11.5 Journaliseringspligt

Journaliseringspligt følger af offentlighedslovens § 15:

”§ 15.

Dokumenter, der er modtaget eller afsendt af en forvaltningsmyndighed som led i administrativ sagsbehandling i forbindelse med dens virksomhed, skal journaliseres, i det omfang dokumentet har betydning for en sag eller sagsbehandlingen i øvrigt. Det samme gælder interne dokumenter, der foreligger i endelig form.

Stk. 2.

Et dokument omfattet af stk. 1, som forvaltningsmyndigheden har modtaget eller afsendt, skal journaliseres snarest muligt efter dokumentets modtagelse eller afsendelse.

Stk. 3.

Journalssystemet skal være indrettet således, at det indeholder følgende oplysninger om de dokumenter, der journaliseres:

- 1) Dato for dokumentets modtagelse eller afsendelse.*
- 2) Kort tematisk angivelse af dokumentets indhold.*

Stk. 4.

Pligten til at journalisere efter stk. 1-3 gælder for statslige forvaltningsmyndigheder omfattet af § 2 og kommunale og regionale enheder, der kan henregnes til den kommunale og regionale centralforvaltning.

Stk. 5.

Vedkommende minister kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte regler om helt eller delvis at undtage forvaltningsmyndigheder m.v., der er omfattet af stk. 4, fra pligten til at journalisere.

Stk. 6.

Vedkommende minister kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte regler om, at pligten til at journalisere efter stk. 1 og 2 også skal gælde for kommunale og regionale enheder samt selskaber m.v., der ikke er omfattet af stk. 4.”

Folketingets Ombudsmand har i en udtalelse af 14. september 2022 udtalt kritik af Egedal Kommune. Sagen angik opførsel af en medhjælperbolig uden landzonetilladelse på byrådsmedlem A's ejendom. Egedal Kommune har beklaget, at der er begået fejl i sagen. Kommunen havde således ikke taget notat om en række mundtlige oplysninger af væsentlig betydning, der blev afgivet af A, ligesom kommunen ikke havde journaliseret alle relevante akter på sagen, herunder en mail med oplysninger fra A.

Dette har bl.a. betydet, at kommunen efterfølgende har været nødt til at rekonstruere oplysninger ud fra sagsbehandlernes hukommelse samt indhente yderligere oplysninger fra A.

Folketingets Ombudsmand udtrykte følgende kritik med henvisning til notat- og journaliseringspligten:

”Sagen understreger, hvor vigtigt det er, at en myndighed har styr på de relevante oplysninger for en sag og kan dokumentere, hvad der er sket og lagt vægt på i sagen. Både for at den enkelte afgørelse bliver korrekt og for at sikre, at der helt generelt kan være tillid til, at alt går rigtigt til”.

Folketingets Ombudsmand har desuden i en udtalelse fra 2006 fundet det beklageligt, at Københavns Universitets journalsystem ikke havde tilstrækkelige og effektive søgemuligheder. Dette skyldtes, at journalsystemet kun var begrænset til søgning på personnummerniveau og ikke f.eks. et bestemt emne på tværs af sager.

Der gælder således krav til indretningen af et journalsystem. Ved at have en hensigtsmæssig indretning af journalsystemet gives mulighed for at overholde det forvaltningsretlige lighedsprincip, idet det er muligt at få et tilstrækkeligt sikkert overblik over eleverne på de forskellige trin.

6.11.6 Begrundelsespligt

Myndigheders afgørelser skal begrundes, hvis ikke de giver borgeren fuldt ud medhold. Det følger af forvaltningslovens § 22, som er affattet på følgende vis:

“En afgørelse skal, når den meddeles skriftligt, være ledsaget af en begrundelse, medmindre afgørelsen fuldt ud giver den pågældende part medhold.”

Det uddybes tillige i lovens § 24, at:

“En begrundelse for en afgørelse skal indeholde en henvisning til de retsregler, i henhold til hvilke afgørelsen er truffet. I det omfang, afgørelsen efter disse regler beror på et administrativt skøn, skal begrundelsen tillige angive de hovedhensyn, der har været bestemmende for skønsudøvelsen.

Stk. 2.

Begrundelsen skal endvidere om fornødent indeholde en kort redegørelse for de oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, som er tillagt væsentlig betydning for afgørelsen.”

Kravet om begrundelse er med til at sikre, at en afgørelse er rigtig, og at grundlaget for afgørelsen er sagligt og fyldestgørende. En begrundelse kan også hjælpe modtageren til bedre at forstå afgørelsen og kan have stor betydning for dennes accept af afgørelsen.

Derudover giver begrundelsen modtageren et grundlag for at overveje eventuel klage over afgørelsen.

6.12 Databeskyttelsesret

6.12.1 Principper, definitioner og behandlingsgrundlag

Databeskyttelsesforordningens artikel 4 indeholder databeskyttelsesretlige definitioner, der benyttes i forordningen.

I det følgende fremhæves definitionerne af hhv. “personoplysninger” og “behandling”:

"Art. 4

I denne forordning forstås ved:

1) »personoplysninger«: enhver form for information om en identificeret eller identificerbar fysisk person (»den registrerede«); ved identificerbar fysisk person forstås en fysisk person, der direkte eller indirekte kan identificeres, navnlig ved en identifikator som f.eks. et navn, et identifikationsnummer, lokaliseringsdata, en onlineidentifikator eller et eller flere elementer, der er særlige for denne fysiske persons fysiske, fysiologiske, genetiske, psykiske, økonomiske, kulturelle eller sociale identitet

2) »behandling«: enhver aktivitet eller række af aktiviteter — med eller uden brug af automatisk behandling— som personoplysninger eller en samling af personoplysninger gøres til genstand for, f.eks. indsamling, registrering, organisering, systematisering, opbevaring, tilpasning eller ændring, genfindning, søgning, brug, videregivelse ved transmission, formidling eller enhver anden form for overladelse, sammenstilling eller samkøring, begrænsning, sletning eller tilintetgørelse"

Principperne for behandling af personoplysninger følger af forordningens artikel 5 med følgende ordlyd:

"Art. 5

Stk. 1.

Personoplysninger skal:

a) behandles lovligt, rimeligt og på en gennemsigtig måde i forhold til den registrerede (»lovlighed, rimelighed og gennemsigtighed«)

b) indsamles til udtrykkeligt angivne og legitime formål og må ikke viderebehandles på en måde, der er uforenelig med disse formål; viderebehandling til arkivformål i samfundets interesse, til videnskabelige eller historiske forskningsformål eller til statistiske formål i overensstemmelse med artikel 89, stk. 1, skal ikke anses for at være uforenelig med de oprindelige formål (»formålsbegrænsning«)

c) være tilstrækkelige, relevante og begrænset til, hvad der er nødvendigt i forhold til de formål, hvortil de behandles (»dataminering«)

d) være korrekte og om nødvendigt ajourførte; der skal tages ethvert rimeligt skridt for at sikre, at personoplysninger, der er urigtige i forhold til de formål, hvortil de behandles, straks slettes eller berigtiges («rigtighed«)

e) opbevares på en sådan måde, at det ikke er muligt at identificere de registrerede i et længere tidsrum end det, der er nødvendigt til de formål, hvortil de pågældende personoplysninger behandles; personoplysninger kan opbevares i længere tidsrum, hvis personoplysningerne alene behandles til arkivformål i samfundets interesse, til videnskabelige eller historiske forskningsformål eller til statistiske formål i overensstemmelse med artikel 89, stk. 1, under forudsætning af, at der implementeres passende tekniske og organisatoriske foranstaltninger, som denne forordning kræver for at sikre den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder («opbevaringsbegrænsning«)

f) behandles på en måde, der sikrer tilstrækkelig sikkerhed for de pågældende personoplysninger, herunder beskyttelse mod uautoriseret eller ulovlig behandling og mod hædeligt tab, tilintetgørelse eller beskadigelse, under anvendelse af passende tekniske eller organisatoriske foranstaltninger («integritet og fortrolighed«).

Stk. 2.

Den dataansvarlige er ansvarlig for og skal kunne påvise, at stk. 1 overholdes («ansvarlighed«)

Almindelige personoplysninger kan behandles, hvis der findes et behandlingsgrundlag i forordningens artikel 6:

“Art. 6

Stk. 1.

Behandling er kun lovlig, hvis og i det omfang mindst ét af følgende forhold gør sig gældende:

a) Den registrerede har givet samtykke til behandling af sine personoplysninger til et eller flere specifikke formål.

b) Behandling er nødvendig af hensyn til opfyldelse af en kontrakt, som den registrerede er part i, eller af hensyn til gennemførelse af foranstaltninger, der træffes på den registreredes anmodning forud for indgåelse af en kontrakt.

c) Behandling er nødvendig for at overholde en retlig forpligtelse, som påhviler den dataansvarlige.

d) Behandling er nødvendig for at beskytte den registreredes eller en anden fysisk persons vitale interesser.

e) Behandling er nødvendig af hensyn til udførelse af en opgave i samfundets interesse eller som henhører under offentlig myndighedsudøvelse, som den dataansvarlige har fået pålagt.

f) Behandling er nødvendig for, at den dataansvarlige eller en tredjemand kan forfølge en legitim interesse, medmindre den registreredes interesser eller grundlæggende rettigheder og frihedsrettigheder, der kræver beskyttelse af personoplysninger, går forud herfor, navnlig hvis den registrerede er et barn."

Behandling af særlige kategorier af personoplysninger er som udgangspunkt forbudt.

Specifikke undtagelser i form af behandlingsgrundlag for sådanne personoplysninger fremgår af forordningens artikel 9:

"Art. 9

Stk. 1.

Behandling af personoplysninger om race eller etnisk oprindelse, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning eller fagforeningsmæssigt tilhørsforhold samt behandling af genetiske data, biometriske data med det formål entydigt at identificere en fysisk person, helbredsoplysninger eller oplysninger om en fysisk persons seksuelle forhold eller seksuelle orientering er forbudt.

Stk. 2.

Stk. 1 finder ikke anvendelse, hvis et af følgende forhold gør sig gældende:

a) Den registrerede har givet udtrykkeligt samtykke til behandling af sådanne personoplysninger til et eller flere specifikke formål, medmindre det i EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret er fastsat, at det i stk. 1 omhandlede forbud ikke kan hæves ved den registreredes samtykke.

b) Behandling er nødvendig for at overholde den dataansvarliges eller den registreredes arbejds-, sundheds- og socialretlige forpligtelser og specifikke rettigheder, for så vidt den har hjemmel i EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret eller en kollektiv overenskomst i medfør af medlemsstaternes nationale ret, som giver fornødne garantier for den registreredes grundlæggende rettigheder og interesser.

c) *Behandling er nødvendig for at beskytte den registreredes eller en anden fysisk persons vitale interesser i tilfælde, hvor den registrerede fysisk eller juridisk ikke er i stand til at give samtykke.*

d) *Behandling foretages af en stiftelse, en sammenslutning eller et andet organ, som ikke arbejder med gevinst for øje, og hvis sigte er af politisk, filosofisk, religiøs eller fagforeningsmæssig art, som led i organets legitime aktiviteter og med de fornødne garantier, og på betingelse af at behandlingen alene vedrører organets medlemmer, tidligere medlemmer eller personer, der på grund af organets formål er i regelmæssig kontakt hermed, og at personoplysningerne ikke videregives uden for organet uden den registreredes samtykke.*

e) *Behandling vedrører personoplysninger, som tydeligvis er offentliggjort af den registrerede.*

f) *Behandling er nødvendig, for at retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares, eller når domstole handler i deres egen skab af domstol.*

g) *Behandling er nødvendig af hensyn til væsentlige samfundsinteresser på grundlag af EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret og står i rimeligt forhold til det mål, der forfølges, respekterer det væsentligste indhold af retten til databeskyttelse og sikrer passende og specifikke foranstaltninger til beskyttelse af den registreredes grundlæggende rettigheder og interesser.*

h) *Behandling er nødvendig med henblik på forebyggende medicin eller arbejdsmedicin til vurdering af arbejdstagerens erhvervs-evne, medicinsk diagnose, ydelse af social- og sundhedsomsorg eller -behandling eller forvaltning af social- og sundhedsomsorg og -tjenester på grundlag af EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret eller i henhold til en kontrakt med en sundhedsperson og underlagt de betingelser og garantier, der er omhandlet i stk. 3.*

i) *Behandling er nødvendig af hensyn til samfundsinteresser på folkesundhedsområdet, f.eks. beskyttelse mod alvorlige grænseoverskridende sundhedsrisici eller sikring af høje kvalitets- og sikkerhedsstandarder for sundhedspleje og lægemidler eller medicinsk udstyr på grundlag af EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret, som fastsætter passende og specifikke foranstaltninger til beskyttelse af den registreredes rettigheder og frihedsrettigheder, navnlig tavshedspligt.*

j) Behandling er nødvendig til arkivformål i samfundets interesse, til videnskabelige eller historiske forskningsformål eller til statistiske formål i overensstemmelse med artikel 89, stk. 1, på grundlag af EU-retten eller medlemsstaternes nationale ret og står i rimeligt forhold til det mål, der forfølges, respekterer det væsentligste indhold af retten til databeskyttelse og sikrer passende og specifikke foranstaltninger til beskyttelse af den registreredes grundlæggende rettigheder og interesser.”

6.12.2 Sletning

Når det ikke længere er nødvendigt at behandle personoplysninger, skal de slettes. Det følger således af databeskyttelsesforordningens artikel 5, stk. 1, litra e, at:

“Personoplysninger skal opbevares på en sådan måde, at det ikke er muligt at identificere de registrerede i et længere tidsrum end det, der er nødvendigt til de formål, hvortil de pågældende personoplysninger behandles.”

Om slettefrister oplyser Datatilsynet, som er den relevante myndighed på området:

“Det er den dataansvarlige selv, der – på baggrund af formålene med de behandlinger af personoplysninger der foretages – skal vurdere, hvornår personoplysningerne skal slettes. Det er i den forbindelse vigtigt at den dataansvarlige, for hver af de konkrete behandlinger der foretages, dokumenterer de slettefrister der fastlægges. Dette følger af kravet om ansvarlighed af databeskyttelsesforordningens artikel 5, stk. 2.

Der vil i mange tilfælde være særlovgivning, fx bogføringsloven eller hvidvaskloven, der regulerer hvor længe den dataansvarlige som minimum skal behandle en række konkrete personoplysninger. Det følger endvidere af reglerne i arkivloven, at der er adgang til arkivmæssig behandling af personoplysninger, dvs. arkivalier skal ikke slettes. I den forbindelse følger det af princippet om dataminimering, at de behandlede oplysninger skal være tilstrækkelige, relevante og begrænset til, hvad der er nødvendigt i forhold til de formål, hvortil de behandles. Således skal den dataansvarlige indrette sin behandling på en sådan måde, at kun de nødvendige oplysninger behandles efter de lovfastede frister, og at slettefrister for øvrige personoplysninger fastlægges ud fra betragtningerne i artikel 5, stk. 1, litra c-e.”

I øvrigt bemærkes, at myndigheder først må kassere dokumenter, når der ikke længere er noget administrativt eller retligt behov for dem, f.eks. fordi det er sikkert, at retskrav, som følge af at sagen er forældet eller på grund af parternes død, ikke længere kan rejses, jf. FOB 1980.242, FOB 2003.686, FOB 2004.569 og FOB 2008.399.¹⁰

¹⁰ Niels Fenger, Forvaltningsloven med kommentarer, 2. udgave, 2021

6.13 Forældelse

6.13.1 Forældelse af fordringer

Fordringer på penge eller andre ydelser forældes efter forældelsesloven.

De almindelige forældelsesfrister følger af lovens § 3 med følgende ordlyd (fremhævning foretaget):

”§ 3.

Forældelsesfristen er 3 år, medmindre andet følger af andre bestemmelser.

Stk. 2.

Var fordringshaveren ubekendt med fordringen eller skyldneren, regnes forældelsesfristen i stk. 1 først fra den dag, da fordringshaveren fik eller burde have fået kendskab hertil.

Stk. 3.

Forældelse indtræder senest:

1) 30 år efter den skadevoldende handlings ophør for fordringer på erstatning eller godtgørelse i anledning af personskade, jf. dog stk. 4, og for fordringer på erstatning for skade forvoldt ved forurening af luft, vand, jord eller undergrund eller ved forstyrrelser ved støj, rystelser el.lign.,

2) 10 år efter den skadevoldende handlings ophør for fordringer på erstatning for skade forvoldt uden for kontraktforhold, som ikke er omfattet af nr. 1,

3) 10 år efter begyndelsestidspunktet i henhold til § 2 a for fordringer, som støttes på skriftlig aftale om indskud i et selskab, og

4) 10 år efter begyndelsestidspunktet i henhold til § 2 for andre fordringer.

Stk. 4.

Stk. 3, nr. 1, finder ikke anvendelse på fordringer på erstatning eller godtgørelse i anledning af en erhvervssygdom, jf. § 7 i lov om arbejdsskadesikring.

Stk. 5.

Fordringer på erstatning eller godtgørelse, som udspringer af, at en forvaltningsmyndighed, jf. forvaltningslovens § 1, stk. 1 og 2, har tilsidesat lovbestemte forpligtelser over for en person under 18 år i forbindelse med overgreb begået over for denne, forældes ikke.”

Stk. 5 er en i forældelsesretlig forstand forholdsvis ny regel, der trådte i kraft 1. april 2018. Reglen indebærer, at de omhandlede krav ikke længere er genstand for forældelse.

Ved forvaltningsmyndighed forstås efter bestemmelsen de myndigheder m.v., som er nævnt i forvaltningslovens § 1, stk. 1 og 2. Det omfatter alle dele af den offentlige forvaltning, herunder kommunale, regionale og statslige myndigheder.

Af Karnovs note til bestemmelsen fremgår:

"Bestemmelsen omfatter herefter ikke kun den offentlige forvaltning, men også selvejende institutioner mv., som enten er oprettet ved lov, eller som udøver offentlig virksomhed."

Heraf kan udledes, at den særlige bestemmelse således også omfatter selvejende institutioner, foreninger, fonde m.v., der er oprettet ved lov eller i henhold til lov, og selvejende institutioner, foreninger, fonde m.v., der er oprettet på privatretligt grundlag, og som udøver offentlig virksomhed af mere omfattende karakter og er undergivet intensiv offentlig regulering, intensivt offentligt tilsyn og intensiv offentlig kontrol.

Fra forarbejderne til lovændringen fremhæves:

"Den 18. december 2016 lancerede justitsministeren udspillet "Retfærdighed for ofre", som indeholder fem initiativer, der blandt andet skal sikre seksuelt misbrugte børn bedre mulighed for erstatning og godtgørelse samt en mere retfærdig adgang til retssystemet."

Bl.a.:

"Forældelsesfristerne for krav om erstatning eller godtgørelse mod offentlige myndigheder, som har svigtet et barn, der har været udsat for seksuelt misbrug, afskaffes. "

Reglen indebærer således ikke kun, at der ikke gælder nogen absolut forældelsesfrist for de omhandlede krav, men at de overhovedet ikke er genstand for forældelse, heller ikke efter stk.1. Der opstår derfor intet spørgsmål om suspensionsbetingelserne efter stk. 2 er opfyldt.

"Det er Justitsministeriets opfattelse, at der ved afvejningen af hensynene for og imod en ophævelse af forældelsesfristen i sager om seksuelt misbrug af børn må lægges betydelig vægt på hensynet til barnet, herunder navnlig at barnet ofte først som voksen er i stand til at fortælle andre om det seksuelle misbrug. De hensyn, der taler imod en sådan ændring af forældelsesfristen, må derfor vige for dette helt særlige hensyn til barnet, idet der er tale om særdeles grove forbrydelser. Justitsministeriet finder derfor, at forældelsesfristen i sager om seksuelt misbrug af børn bør ophæves."

"Det at have forældelsesregler er helt grundlæggende i en retsstat. Som anført ovenfor under pkt. 2.2.1.1 er hovedformålet med forældelsesreglerne at tilskynde til, at sager indledes på et tidspunkt, hvor det er muligt at løfte bevisbyrden. Muligheden for at føre bevis forringes med tiden både for den, som mener at have et krav, og for den, der bestrider kravet.

Det er således et meget vidtgående skridt, når det foreslås at ophæve forældelsesfristerne for børn og unges erstatnings- og godtgørelseskrav mod forvaltningsmyndigheder, som har tilsidesat lovbestemte forpligtelser i forbindelse med, at barnet eller den unge har været udsat for overgreb."

"Det er imidlertid Justitsministeriets opfattelse, at der i sager, hvor en forvaltningsmyndighed har svigtet et barn, der har været udsat for overgreb, er særlige hensyn, som gør sig gældende, og som kan begrunde en ændring af forældelsesloven. Dette skyldes bl.a., at en eventuel erstatningssag mod myndighederne ikke opstår, før overgrebene kommer for en dag, hvilket ofte først vil ske, når barnet er blevet voksent, da barnet typisk først på dette tidspunkt vil være i stand til at reflektere over overgrebene og over myndighedernes ansvar i forbindelse hermed. Barnet vil ofte først som voksen være klar over mulighederne for at få erstatning fra myndighederne og have de nødvendige ressourcer til at kunne føre en erstatningssag.

Det bemærkes endvidere, at Børns Vilkår fra 2013 til 2016 har drevet et projekt finansieret ved satspuljemidler om støtte til børn ved erstatningssager, hvor de hjælper børn og unge op til 30 år, der har været udsat for overgreb eller alvorligt omsorgssvigt, med at anlægge erstatningssag mod offentlige myndigheder for tilsidesættelse af lovbestemte forpligtelser over for barnet.

Børns Vilkår konkluderer i deres evaluering af projektet, at forældelsesreglerne kan udgøre en barriere for børn, der har været udsat for overgreb i forbindelse med anlæggelse af en erstatningssag, bl.a. fordi barnet måske først er klar til at anlægge sag mod det offentlige som voksen, og fordi sagerne er komplicerede og kan tage lang tid at udrede.

Det skal dog samtidig understreges, at der ikke med ophævelsen af forældelsesfristerne ændres ved, at der skal føres bevis for det anførte erstatnings- eller godtgørelseskrav, og at det med tiden bliver sværere at løfte denne bevisbyrde. Det er således hensigtsmæssigt, at sager om erstatning eller godtgørelse mod forvaltningsmyndigheder indledes så tidligt som muligt."

Som tidligere anført er det den undersøgende advokats vurdering, at Herlufsholm Skole falder uden for den offentlige forvaltning og således også forvaltningslovens direkte anvendelsesområde.

Det er imidlertid tillige den undersøgende advokats vurdering, at skolen bør følge højeste fællesnævner og "best-practice". Dertil kommer, at det vil blive opfattet som en begrebsjuridisk diskurs, hvis Herlufsholm Skole unddrager sig ansvar under henvisning til forældelse.

På den baggrund er det den undersøgende advokats vurdering, at Herlufsholm Skole bør anerkende at være omfattet af forældelsesreglerne i forældelseslovens § 3, stk. 5, ved eventuelle sager, der falder inden for bestemmelsens anvendelsesområde.

6.13.2 Strafferetlig forældelse

Regler om strafferetlig forældelse følger i dag af straffelovens kapitel 11 om "ophør af den strafbare handlingets retsfølger". Af relevante uddrages fremhæves:

*"§ 92.
En lovovertrædelse straffes ikke, når der er indtrådt forældelse efter §§ 93-94."*

Og

*"§ 93 b.
Når en lovovertrædelse er omfattet af denne lovs § 157 a, indtræder forældelse ikke."*

*Stk. 2.
Når en lovovertrædelse, som er omfattet af §§ 210, 216-224, § 225, jf. §§ 216-224, § 226 eller § 227, stk. 1, begås over for en person under 18 år, indtræder forældelse ikke."*

Straffelovens § 93 b, stk. 2, trådte i kraft i januar 2018.

Forarbejderne tager stilling til overtrædelser før januar 2018 på følgende måde:

"Det foreslås i stk. 2, at lovforslagets § 1 også skal finde anvendelse på lovovertrædelser, der er begået før lovens ikrafttræden, medmindre forældelse er indtrådt før lovens ikrafttræden efter de hidtil gældende regler. Lovens § 1 indebærer, at strafansvaret for overtrædelser af straffelovens §§ 210, 216-224, § 225, jf. §§ 216-224, § 226 eller § 227, stk. 1, ikke forældes for overtrædelser begået mod en person under 18 år. Strafansvaret for sådanne overtrædelser, hvor der ikke efter de hidtil gældende regler er indtrådt forældelse, vil således efter den foreslåede bestemmelse ikke blive forældet."

Idet der i forbindelse med nærværende advokatundersøgelse er modtaget indberetninger om forhold, der går langt tilbage i tid, vil forældelse af disse forhold således afhænge af, hvorvidt der allerede var indtrådt forældelse i januar 2018 eller ej. Denne vurdering ligger uden for undersøgelsens afgrænsning, og det vil således være op til

anklagemyndigheden at foretage en vurdering ved en eventuel gennemgang af de konkrete indberetninger i kølvandet på nærværende undersøgelse.

6.14 Regler og retningslinjer for advokatundersøgelsen

6.14.1 Bevisregler og -vurderinger

Bevisregler i den civile retspleje:

I dansk ret gælder princippet om fri bevisbedømmelse. Det betyder, at det ikke fremgår af loven, hvad der skal være faktum i en given sag.

For bevisvurderingen i civile retssager ved domstolene fremgår følgende af retsplejeloven:

”§ 344.

På grundlag af det, der er passeret under forhandlingerne og bevisførelsen, afgør retten, hvilke faktiske omstændigheder der skal lægges til grund for sagens pådømmelse.

Stk. 2.

Er en parts erklæringer vedrørende sagens faktiske omstændigheder uklare eller ufuldstændige, eller undlader han at udtale sig om modpartens erklæringer om disse spørgsmål eller at efterkomme modpartens opfordringer, kan retten ved bevisbedømmelsen tillægge dette virkning til fordel for modparten. Det samme gælder, hvis en part udebliver, efter at være indkaldt til personligt møde, jf. § 302, hvis han undlader at besvare spørgsmål, der stilles i henhold til §§ 302 og 303, eller hvis hans svar er uklare eller ufuldstændige.

Stk. 3.

Undlader en part at efterkomme rettens opfordringer til at føre bevis, jf. § 339, stk. 3, kan retten ved bevisbedømmelsen tillægge dette virkning til fordel for modparten.”

Bevisregler i straffeplejen:

For sager i strafferetsplejen gælder tilsvarende et princip for fri bevisbedømmelse. Der fremgår følgende af retsplejelovens § 880:

”§ 880.

Ved afgørelsen af, om noget er bevist eller ikke, tages alene hensyn til de beviser, som er ført under hovedforhandlingen. Rettens bedømmelse af bevisernes vægt er ikke bundet ved lovregler.”

Bevisvurdering i undersøgelseskommissioner:

Tilsvarende gælder for undersøgelseskommissioner, hvor det fremgår af forarbejderne til undersøgelseskommissionslovens § 4, stk. 2 og 4, at:

“Bevisvurderingen må [...] foretages med den forsigtighed, der følger af, at beviserne ikke er tilvejebragt ved en kontradiktorisk proces som under en almindelig retssag. I betænkning nr. 1315/1996 om undersøgelsesorganer (side 43-44) hedder det herom bl.a.: “... Undersøgelsesretterne kan ikke have dømmende myndighed, jf. grundlovens § 61, 2. pkt., og retsplejelovens § 21 a, stk. 2.

Undersøgelsesretternes eventuelle retlige vurderinger kan således i princippet alene være Kommissionens vurdering af det faktiske forløb materiale til brug for den myndighed (et ministerium, Folketinget eller den ordinære anklagemyndighed), der efter de almindelige regler skal vurdere, om sagen skal fremmes til en afgørelse (straf, disciplinæransvar m.v.). [...].

Det følger af forarbejderne endvidere, at også kommissionens retlige vurderinger – under hensyn til at de ikke hviler på en kontradiktorisk proces – bør formuleres forsigtigt og markere kommissionens begrænsede funktion. Jf. Folketingstidende 1998-99, tillæg A, lovforslag nr. L 3 fremsat den 8. oktober 1998, side 243 og side 252.”

Af f.eks. Instrukskommissionens beretning kapitel 10-12, s. 3577, fremgår følgende:

“Som anført [...] fremgår det af forarbejderne til undersøgelseskommissionens lovens § 4, stk. 2 af 4, at kommissionens vurderinger af beviserne, retsreglerne og spørgsmål om, hvorvidt de faktiske forhold er omfattet af retsreglernes (subsumptionen), skal formuleres forsigtigt. Kommissionen har anvendt et forsigtighedsprincip i forbindelse med de foretagne vurderinger af sagens beviser og retlige spørgsmål.

Forsigtighedsprincippet er endvidere anvendt i relation til ansvarsvurderingerne, således at vurderingerne tager højde for den procesform, som er kendetegnende for en undersøgelseskommission.”

Bevisvurdering i en uvildig advokatundersøgelse:

Den, der hævder, at en anden har handlet pligtstridigt, har også bevisbyrden herfor.

I tilfælde, hvor ord står mod ord, antages det sædvanligvis, at faktum ikke er bevist, men konkrete forhold vil dog kunne begrunde andet.

I bevisvurderingen tillægges det betydning om anmelderen synes troværdig, og om der er flere, som forklarer det samme som anmelder. Momenter i vurderingen kan være, hvor præcis en forklaring er, eksempelvis med oplysning om tid, sted, navne og hændelser m.v. Mindre troværdigt fremstår en meget generel og vag forklaring uden nærmere detaljer.

Desuden må det overvejes, om anmelderen kan have et motiv for at lyve om/ændre ved/opdigte en hændelse, og det kan også indgå i vurderingen og have betydning for denne, hvordan den beskyldte part selv forklarer situationen.

Generelt må det ligeledes tillægges betydning, hvor langt tilbage i tid en given hændelse er forekommet.

Da beviserne i en undersøgelse som denne ikke er fremskaffet ved processen i en almindelig retssag, finder den undersøgende advokat, at der bør lægges et forsigtighedsprincip til grund ved den undersøgende advokats vurdering af beviser, og om sageres forhold er omfattet af relevante retsregler.

Ved vurdering af indberetningerne og elevsagerne har den undersøgende advokat taget udgangspunkt i, at førstehåndsberetninger som udgangspunkt vil blive lagt til grund, medmindre hændelserne er bestridt. Hvis ord står mod ord, er der bevisusikkerhed, og hvorvidt en indberetning i en sådan situation lægges til grund, afhænger af øvrige beviser eller om indberetningen i øvrigt efter en samlet vurdering synes sandsynliggjort.

Andenhåndsindberetninger lægges som udgangspunkt alene til grund, hvis de bakkes op af øvrige beviser, såsom flere enslydende forklaringer.

Ombudsmandspraksis om bevisvurdering:

Folketingets Ombudsmand har udtalt sig om vurdering af oplysninger, faktum og beviser. Der henvises til Folketingets Ombudsmands beretning fra 2003:

“Ombudsmanden udtalte generelt at hvis der er tvivl om holdbarheden af et væsentligt faktum, hører det med til sagsoplysningen at søge denne tvivl afklaret således at det ved en sædvanlig bevismæssig vurdering kan afgøres om den pågældende oplysning kan lægges til grund for afgørelsen. I overensstemmelse hermed havde myndighederne – eftersom de mente at der var tvivl om holdbarheden af de indhentede erklærings oplysninger om at kvindens lidelse var medfødt – efter ombudsmandens opfattelse pligt til at undersøge de pågældende oplysninger.”

6.15 Interne regelsæt på Herlufsholm

6.15.1 Skolehåndbog

I medfør af lov om de gymnasiale uddannelser skal der fastlægges studie- og ordensregler.

Dette har Herlufsholm Skole gjort ved årligt at udarbejde en såkaldt skolehåndbog, hvori skolens studie- og ordensregler fremgår.

Relevante uddrag af skolehåndbøgerne for undersøgelsesperioden er gengivet her.

Skolehåndbogen 2017-2018:

Indledningsvist fremgår det af skolehåndbogen, “Om denne skolehåndbog” s. 7, at:

“Skolehåndbogen er elever og forældres mulighed for at lære og forstå skolen, dens krav og forventninger.

[...]

Derudover skal alle elever orientere sig i de øvrige kapitler i Skolehåndbogen og være opmærksomme på, at Skolehåndbogen beskriver skolens retningslinjer for en lang række forhold og samtidig omfatter skolens studie- og ordensregler.”

Om skolens politik for elevers opførsel og konflikthåndtering fremhæves:

“Opførsel

Det er vigtigt, at man som elev udviser respekt og imødekommenhed og opfører sig venligt, forstående og korrekt over for andre mennesker.

Herlufsholm tolererer hverken mobning, psykisk eller fysisk chikane, racistisk og sexistisk sprogbrug eller anden form for nedladende og uacceptabel adfærd. Desuden er det vigtigt, at man inddrager kammerater eller lærere, hvis man føler sig forurettet eller ser, at andre gør det.

Elever, der ikke forstår dette, må imødeses en konsekvent og kraftig reaktion fra skolens side, hvor resultatet meget vel kan blive hjemsendelse for en periode eller besked om at forlade skolen uden forudgående advarsel.

Vi ønsker for Herlufsholms elever, at de skal blive en del af en mangeårig tradition, som gerne skal munde ud i, at de bliver helstøbte voksne.

Derfor bør alle forstå, at skolens regler ikke kun gælder for selve skoletiden, men også i fritiden uden for skolen. At være elev på Herlufsholm er ikke en deltidsbeskæftigelse, og at være Herlovianer er noget, der varer hele livet.

De regler om respekt og imødekommenhed samt venlig og korrekt optræden, der gælder for elevers fysiske adfærd, gælder naturligvis også når eleverne færdes på de sociale medier. Man skal som elev huske, at ytringer, der måske er humoristisk ment, virker meget stærkere og kan opleves som sårende eller krænkende, når de offentliggøres på de sociale medier.

Konflikter

[...] I tilfælde af uoverensstemmelser og konflikt vil vi fra skolens side bestræbe os på at mægle, forlige parterne og skabe gensidig forståelse og accept, men en konflikt kan selvfølgelig have en så alvorlig karakter, at skolen må vælge at sanktionere. [...]”

Om sanktionsformer fremgår:

"Hvis en elev ikke lever op til skolens forventninger, vil reaktionen oftest være en forpligtende samtale og bestræbelser på at påvirke og ændre elevens adfærd, før skolen skrider til anvendelse af egentlige sanktioner. Skolen ser med største alvor på enhver sanktion, men en skærpet advarsel efterfølges ikke nødvendigvis af bortvisning, selv om Rektor finder det nødvendigt at tale med eleven igen."

Der fremgår tre mulige sanktioner, herunder "samtale-advarsel", skærpet advarsel og endelig bortvisning, jf. håndbogen, s. 109:

"Samtale-advarsel

I tilfælde af konkret overtrædelse eller gentagen ligegyldighed i forhold til skolens regler indkaldes eleven til samtale. Afhængig af forseelsens art kan samtalen resultere i en advarsel, der meddeles hjemmet.

Skærpet advarsel

Skærpet advarsel gives, hvis en elev tidligere har modtaget advarsel eller overtrædelsen har en sådan karakter, at skolen må tage forbehold for elevens fortsatte forbliven på Herlufsholm.

Bortvisning

Hvis en elev gør sig skyldig i yderligere alvorlig forseelse, er det normalt bortvisningsgrund. Der behøver ikke være tale om samme forseelse.

I tilfælde af særligt grove overtrædelser kan skolen skride til bortvisning uden forudgående advarsel.

Det er bortvisningsgrund at indtage, opbevare eller forhandle enhver form for euforiserende stoffer [...]"

Om restriktioner tilknyttet en sanktion fremgår følgende:

"En sanktion kan ledsages af restriktioner i elevens hverdag, udelukkelse fra arrangementer på skolen, fratagelse af muligheden for at repræsentere skolen i forskellige sammenhænge eller hjemsendelse i en periode – afhængig af omstændighederne omkring overtrædelsen."

Kompetencen til at afgøre hver sag er placeret hos skolens rektor:

"Det er i enhver sag om sanktioner rektor, der anlægger den overordnede vurdering og træffer afgørelsen i den konkrete sag.

Nogle sager er komplicerede og involverer flere parter og aspekter, som rektor må inddrage i det samlede billede af den enkelte elev, men det sker altid på det fælles retsgrundlag, der opstilles i Skolehåndbogen."

Sanktionssagerne arkiveres på rektorkontoret, jf. håndbogen, s. 110:

"Ved enhver form for sanktion arkiveres sagen i elevens mappe, og der føres journal over de tilfælde, hvor rektor har måttet gribe til sanktioner."

Elevens klasse team og sovesalslærer har adgang til journalen, der opbevares på Rektor-kontoret."

Om orientering af relevante parter samt reaktion fremgår følgende af håndbogen, s. 110:

"I enhver sag om overtrædelse af skolens regler orienteres relevante parter (sovesalslærere, team, mentor m.v.) så hurtigt som muligt om hændelsen. Rektor skønner i hver enkelt sag, om der er behov for at informere skolens elever om en given sag for at modvirke rygtedannelse eller understrege skolens principielle holdninger."

Om klagefrist, håndbogen, s. 110:

"For beslutninger truffet af skolen efter STX-bekendtgørelsen, hvortil der fra ministeriets side ikke er fastsat en klagefrist, er klagefristen på skolen fastsat til 14 dage efter en given afgørelse er meddelt.

I tilfælde, hvor det er skolens intention at bortvise en elev, vil eleven blive midlertidigt hjemsendt, og skolen vil begrunde sin intention om at eleven udmeldes. Forældrene og eleven har herefter 14 dages høringsfrist, hvorefter skolen træffer sin endelige afgørelse."

På Herlufsholm sover eleverne på sovesale, hvor en sovesalslærer er tilknyttet:

"På hver elevgård bor en sovesalslærer, der har sin private bolig på gården og altså bor sammen med eleverne."

Sovesalene er for alle klassetrin. Den nærmere beskrivelse af sovesalene fremgår af håndbogen, s. 114.

"Alle elever fra 7. klasse til 3.g sover på sovesal."

Præfekter på Herlufsholm er med til at sikre et godt miljø, og præfekter udpeges af rektor i samråd med sovesalslærerne:

"Præfekter er elever i 3.g, som er udnævnt af skolen til at hjælpe sovesalslæreren med at koordinere arbejdet og vejlede eleverne i hverdagen på sovesalene.

Eleverne kan spørge præfekterne til råds om både skolearbejde og personlige anliggender, og præfekterne er i det hele taget med til at sikre et godt miljø på den enkelte gård. Skolen afholder hvert år præfekt-kurser i konstruktivt samspil og konfliktløsning.

Præfekterne udnævnes i foråret blandt elever i 2.g. Rektor afgør i samråd med sovesalslærerne, hvem der skal være præfekter."

Skolehåndbogen 2018-2019:

Til forskel fra Skolehåndbogen 2017-2018 er der foretaget følgende lille tilføjelse, jf. understregningen straks nedenfor:

"Nogle sager er komplicerede og involverer flere parter og aspekter, som rektor må inddrage i det samlede billede af den enkelte elev, men det sker altid på det fælles retsgrundlag, der opstilles i Skolehåndbogen samt gældende love og regler. Der følges op på advarsel med særlig opmærksomhed i bestræbelserne på at fastholde eleven i en positiv udvikling."

Muligheden for at gøre en sanktion betinget er tilføjet, jf. håndbogens s. 56:

"En sanktion kan tillige gøres betinget af elevens adfærd i en nærmere fastsat periode, inden for hvilken eleven kan blive bedt om at opfylde bestemte vilkår, såsom

- *at udbedre eller deltage i ubedringen af forvoldte skader*
- *at fjerne materiale fra internettet*
- *at deltage i mægling eller forhandling eller lignende"*

Endvidere er tilføjet et afsnit om alvorlige sager:

"I alvorlige sager, hvor bortvisning er en mulig sanktion, kan hensynet til helheden samt retsbevidstheden betyde, at det som en foreløbig foranstaltning kan være nødvendigt at hjemsende en elev midlertidigt eller begrænse elevens adgang til skolen, mens en sag undersøges."

En passage om inddragelse af forældre er ligeledes tilføjet:

"Elevens forældre inddrages, når det er relevant, og informeres altid pr. brev i tilfælde af advarsel."

Skolehåndbogen 2019-2020:

Der er ingen relevante tilføjelser i denne version af skolehåndbogen ift. tidligere skolehåndbøger.

Skolehåndbogen 2020-2021:

Den eneste relevante tilføjelse ift. tidligere skolehåndbøger er, at præfeker anføres som rollemodeller (fremhævning foretaget):

"Præfeker

Imødekommenhed og godt kammeratskab er grundlaget for, at alle kan se frem til en dag, hvor man trives i trygge rammer og føler sig respekteret. Dette er en fælles forpligtelse, men samtidig udnævner skolen hvert år en gruppe præfeker, der som rollemodeller er med til at sætte retningen for de øvrige elever."

Skolehåndbogen 2021-2022:

Der er ingen relevante tilføjelser i denne version af skolehåndbogen ift. tidligere skolehåndbøger.

6.15.2 Kostordensregler

Af Herlufsholm Skoles afgørelser af 31. marts 2022 fremgår det, at afgørelserne også er "truffet med hjemmel i skolens kostordensregler". Dette regelsæt har den undersøgende advokat ikke set.

6.15.3 Politik om politianmeldelser

Herlufsholm Skole fik i maj 2022 udarbejdet en Politik om politianmeldelser.

Politiken indeholder en mængde instrukser til ansatte og lærere.

Der gælder et udgangspunkt i instruksen om, at der ikke gælder en forpligtelse til at anmelde strafbare forhold, man måtte få kendskab til.

Der fremgår indledningsvist af denne instruks:

"I det klare udgangspunkt gælder der ingen forpligtelse for skolen til at anmelde strafbare forhold man måtte få kendskab til.

Dette ændrer naturligvis ikke på hensigtsmæssigheden af at have retningslinjer herom, hvilket er formålet med nærværende vejledning."

Anmeldelsespligten på Herlufsholm Skole afvises ikke helt, men i et afsnit, er det dog angivet, jf. indledningsafsnittet (fremhævning foretaget):

"Om anmeldelsespligt i øvrigt bemærkes, at der med afsæt i den civile retlige regulering af undervisningsinstitutioner er mange situationer, hvor en eller flere offentlige myndigheder skal underrettes såfremt der er mistanke om et muligt strafbart forhold. Denne pligt omtales ikke i nærværende vejledning, men dog bemærkes, at hvad enten Herlufsholm Skole og Kostskole i en konkret situation vælger, at foretage en politianmeldelse, eller vælger en dialogbaseret løsning, kan en sådan forpligtelse foreligge."

Underretning til berørte parter:

"Ved anmeldelser skal muligt forurettede, den mulige gerningsmand, ledelsesrepræsentant, sovesalslærer (ved kostelever) samt, hvis en af parterne er under 18 år, tillige familierne underrettes. Det er normalt ledelsesrepræsentanten der foretager eller tager stilling til anmeldelse og henvendelse til politiet, men i akutte tilfælde, kan dette naturligvis ske uafhængigt af ledelsen."

Voldsforbrydelser (fremhævning foretaget):

"Alle tilfælde af grov og særlig grov vold skal anmeldes til politiet. En anmeldelse fra skolens side betyder ikke, at den muligt forurettede ikke selv derudover kan foretage anmeldelse, og pågældende skal oplyses herom."

Skolen lægger op til to muligheder ved konstatering af vold. Dialogbaseret løsning eller anmeldelse. Skolen har anført om sondring mellem simpel og grov vold:

"Som hjælp til sondringen mellem simpel vold og grov vold, og dermed sondringen mellem hvornår der med sikkerhed skal indgives anmeldelse, og hvornår en dialogbaseret løsning skal overvejes, kan oplyses, at anvendelse af redskaber i en voldssituation, eksempelvis kniv, kølle, flaske, glas og tilsvarende, klart vil indikere, at der foreligger en overtrædelse af straffelovens § 245. Dette vil tillige være tilfældet ved skaller, halsgreb og kvælertag, samt ved spark mod eller trampen på forurettedes hoved."

Skolen har angivet følgende om grænsetilfældet mellem simpel og grov vold:

"Simpel vold kan eksempelvis bestå i lussinger, knytnæveslag, skub og spark. Ved knytnæveslag mod forurettedes hoved vil mere end nogle få slag dog bringe forholdet op i straffelovens § 245. Også mere atypiske situationer karakteriseres som simpel vold, eksempelvis ufrivillig hårafklipning eller kast med ikke ubetydelige mængder vand i situationer hvor dette sker uden for en rimelig kontekst."

Om Herlufsholm Skoles konkrete afvejning mellem en anmeldelse og dialogbaseret løsning er anført følgende (fremhævning foretaget):

"I situationer med simpel vold skal skolen foretage en konkret afvejning af, hvorvidt der skal ske anmeldelse eller søges en dialogbaseret løsning. Særligt hvis man befinder sig i den nedre del af § 244, ved eksempelvis en enkelt lussing, skub eller spark som ikke er mod hovedet, bør en dialogbaseret løsning søges, hvorimod knytnæveslag og andre handlinger der kan betegnes som værende i den midterste eller øver del af § 244 bør medføre anmeldelse."

Skolens holdning til ikke at modsætte sig eller se negativt på en anmeldelse, hvis der er lagt op til en dialogbaseret løsning, fremgår på følgende vis (fremhævning foretaget):

"Hvis der foreligger en situation, hvor en dialogbaseret løsning er indikeret, skal muligt forurettede vejledes om, at skolen ikke vil modsætte sig eller se negativt på en anmeldelse foretaget af eleven selv, såfremt denne ikke ønsker en dialogbaseret løsning."

Om fuldbyrdelse eller forsøg på voldtægt:

“Alle tilfælde af voldtægt skal anmeldes til politiet. En anmeldelse fra skolens siden betyder ikke, at den muligt forurettede ikke selv derudover kan foretage anmeldelse, og pågældende skal oplyses herom.

Der skal ligeledes foretages anmeldelse såfremt voldtægt er forsøgt, men ikke fuldbrydet.”

Det fremgår af politikken, at også tilfælde, der kan karakteriseres som voldtægt er omfattet af afsnittet om sædelighedsforbrydelser (fremhævning foretaget):

“Straffelovens § 225 foreskriver, at også anden seksuel omgang end egentligt samleje kan karakteriseres som voldtægt, hvis der ikke foreligger samtykke. Dette betyder, at analt samleje, fingre i skede eller anus eller oralsex vil skulle betragtes som voldtægt i tilfælde hvor der ikke foreligger samtykke. Det samme gælder i udgangspunktet berøringer af skede, penis eller anus inden for tøjet.”

I politikken for politianmeldelser henvises ligeledes til straffelovens § 222 om samleje med mindreårige.

“I tilfælde hvor muligt forurettede er under 14 år, eller den mulige gerningsmand er fyldt 16 år, skal skolen foretage anmeldelse.

I situationer hvor muligt forurettede er 14 år og den mulige gerningsmand er 15 år, skal skolen foretage en konkret afvejning af, hvorvidt der skal ske anmeldelse eller søges en dialogbaseret løsning.

Hvis der foreligger en situation, hvor en dialogbaseret løsning er indikeret, skal muligt forurettede vejledes om, at skolen ikke vil modsætte sig eller se negativt på en anmeldelse foretaget af eleven selv, såfremt denne ikke ønsker en dialogbaseret løsning.”

Om Børneporno – videresendelse og fildelingssituationer:

“Bestemmelsen omfatter besiddelse samt videresendelse af seksuelt materiale vedrørende en person under 18, og kan derfor blive relevant blandt skoleelever i såkaldt fildelingssituationer.

Alle tilfælde af uberettigede fildelinger indeholdende en person under 18 år i en seksuel situation skal anmeldes til politiet.

Såfremt muligt forurettede er fyldt 18 år, vil § 235 ikke finde anvendelse, men forholdet vil i givet fald være omfattet af straffelovens § 232.”

Om blufærdighedskrænkelser:

Elmann

"Blufærdighedskrænkelser kan blandt andet foreligge ved berøringer uden på tøjet, samt ved beluringstilfælde og fildelingssager hvor muligt forurettede er fyldt 18 år.

Alle tilfælde af uberettiget fildeling skal anmeldes til politiet.

I andre situationer skal skolen foretage en konkret afvejning af, hvorvidt der skal ske anmeldelse eller søges en dialogbaseret løsning. Særligt enkeltstående berøringstilfælde indikerer, at der skal søges en dialogbaseret løsning.

Hvis der foreligger en situation, hvor en dialogbaseret løsning er indikeret, skal muligt forurettede vejledes om, at skolen ikke vil modsætte sig eller se negativt på en anmeldelse foretaget af eleven selv, såfremt denne ikke ønsker en dialogbaseret løsning."

7. Udkast til afgørelse fra STUK

Der er samtidig med den uvildige advokatundersøgelse truffet afgørelse af Styrelsen for Kvalitet og Undervisning (STUK) vedrørende de samlede omstændigheder i tilsyns-sagen med Herlufsholm Skole.

Dele af STUK's afgørelse vedrører enkeltsager. Disse enkeltsager er omfattet af nær-værende uvildige undersøgelser, og disse er behandlet i afsnit 5.

STUK's afgørelse vedrører endvidere ledelsens og bestyrelsens overholdelse af oplys-ningspligten over for STUK.

Der pågår en disput mellem STUK og Herlufsholm Skoles bestyrelse om oplysnings-pligtens rækkevidde m.v. og om tilbagebetaling af tilskud.

Forudsætningen for, at nærværende undersøgelse ville kunne afdække dette forhold er, at der ville skulle afholdes interviews med tilsynsmyndighedens medarbejdere. Dette vil efter den undersøgende advokats opfattelse ligge uden for en rimelig af-grænsning af opdraget.

De omhandlede forhold kan endvidere blive genstand for en prøvelse ved domstolene, hvorfor den undersøgende advokat ikke tager stilling hertil. I nærværende afsnit gen-gives således alene parternes oplysninger og synspunkter, uden at der tages nærmere stilling til disse.

Der fremgår af brev af 24. juni 2022 fra STUK følgende om tilsynet med Herlufsholm Skole under pkt. 1 (fremhævningsforetaget med **fed**):

"1. Sagens forløb

Styrelsen har siden 2017 ført flere tilsynssager med Herlufsholm Skole og Gods vedrørende forskellige forhold på skolen, herunder forhold angående trivsel.

I 2017 gennemførte styrelsen et enkeltsagstilsyn på baggrund af en forældre-henvendelse vedrørende et seksuelt overgreb på en af skolens elever. I styrel-sens afgørelse blev det indskærpet, hvordan en skole skal håndtere mistanke om et seksuelt overgreb, herunder ved underretning af de sociale myndigheder og politiet.

I 2020 gennemførte styrelsen et enkeltsagstilsyn angående skolens undervis-ning af elever med særlige behov. I afgørelsen henstillede styrelsen, at skolens skriftlige handleplaner for specialundervisningen i højere grad skulle under-støtte skolens systematiske praksis angående elever med særlige behov, samt at skolen skulle sikre, at ansvaret for it-hjælpevidenskabens funktionalitet ikke blev overladt til eleverne selv.

I 2020 gennemførte styrelsen et tematisk tilsyn med frihed og folkestyre-kra-vet på fire kombinerede institutioner med kostafdeling, herunder på Herlufs-

holm Skole og Gods. Det tematiske tilsyn havde særligt fokus på elevinddragelse, elevmedindflydelse, elevrelationer og omgangsformer samt elevernes trivsel.

[...]

Styrelsen modtog mellem [redacted] klager om skolens afgørelse om bortvisning af fire elever. Oplysningerne i disse klagesager indeholder beskrivelser og videoklip af voldsomme episoder mellem elever på kostskolen. Styrelsen afholdt [redacted] møde med skolens bestyrelsesformand Torben von Lowzow, bestyrelsesmedlem [redacted], skolens daværende rektor Mikkel Kjellberg og skolens advokat. Mødet var foranlediget af det verserende tilsyn og de modtagne elevklager.

Som opfølgning på mødet anmodede styrelsen den 4. marts 2022 om en redegørelse fra skolen om en række forhold. Den 18. marts 2022 anmodede styrelsen supplerende om, at skolen i sin redegørelse forholdt sig til nye oplysninger om en række angiveligt alvorlige forhold, som børne- og undervisningsministeren var blevet bekendt med skulle indgå i en kommende TV2-udsendelse.

Styrelsen modtog den 25. marts 2022 skolens samlede redegørelse indeholdende en beskrivelse af den aktuelle elevtrivsel og kultur på skolen, herunder betydningen af de verserende klagesager. Derudover indeholdt redegørelsen skolens bemærkninger til ministeriets oplysninger om nye episoder på skolen og oplysninger om den omtalte tavshedskultur, underretninger til andre myndigheder, og om skolens manglende efterlevelse af oplysningspligten over for styrelsen.

Som opfølgning herpå anmodede styrelsen den 8. april 2022 om supplerende oplysninger vedrørende forhold, som styrelsen ikke fandt, at skolen havde redegjort tilstrækkeligt fyldestgørende for, bl.a. beskrivelsen af de organisatoriske arbejdsgange for håndtering af mobning og trivsels-problematikker, samt om omfanget af sager med brud på ordensreglementet kan være udtryk for, at skole- og elevkulturen er under forandring i negativ retning, og at der i redegørelsen kan være tegn på en tavsheds-kultur.

Den 2. maj 2022 anmodede styrelsen yderligere skolen om at redegøre for håndteringen af den i redegørelsen af 25. marts 2022 omtalte sag om mulig seksuel krænkelse [redacted]. Derudover anmodede styrelsen skolen om oplysninger om evt. nyere videoer, som børne- og undervisningsministeren var blevet bekendt med, bl.a. hvor 1.g'ere tvinges til at drikke 3.g'eres urin.

[...]

Den 5. maj 2022 blev udsendelsen 'Herlufsholms hemmeligheder' sendt på TV2.

Styrelsen anmodede den 6. maj 2022 skolen om i en skriftlig redegørelse at forholde sig til indholdet af TV2-udsendelsen 'Herlufsholms hemmeligheder'. Styrelsen modtog den 8. maj 2022 en orientering fra bestyrelsesformanden om skolens udsendte pressemeddelelse af 7. maj 2022, der omtaler en række nye initiativer bl.a. afskedigelse af rektor, afskaffelse af præfekt-ordning, ændring af sovesalsordning, indførelse af whistleblower-ordning for elever og afskaffelse af traditioner, der kan føre til fysisk eller psykisk krænkende adfærd. Den 16. maj 2022 fremsendte skolen svar på styrelsens anmodninger af 2. og 6. maj 2022, hvori bestyrelsen redegjorde for, hvordan den forholder sig til TV2-udsendelsen, bestyrelsens ageren og yderligere beslutninger og tiltag, samt for skolens håndtering af sagen [REDACTED].

Styrelsen anmodede den 18. maj 2022 om supplerende oplysninger til redegørelsen af 16. maj 2022 og om fremsendelse af referater fra møder i skoleledelsen og referater fra bestyrelsesmøder i skoleåret 2021/22.

Styrelsen har telefonisk den 11. og 12. maj 2022 og på et møde den 19. maj 2022 talt med Flemming Zachariasen, som var rektor på Herlufsholm fra 2016-2019. Flemming Zachariasen præsenterede her styrelsen for eksempler på håndtering af elevsager og sanktionering, og oplysninger om skolens traditioner og bestyrelsens arbejde og beslutninger for dagligdagen på skolen, som oplevet af Flemming Zachariasen.

Den 23. maj 2022 fremsendte skolens advokat det materiale, som styrelsen anmodede om den 18. maj 2022.

Skolen er den 30. maj og 1. juni 2022 blevet hørt over de oplysninger, som styrelsen har modtaget fra tidligere rektor, Flemming Zachariasen, og styrelsen har modtaget skolens bemærkninger hertil den 7. juni 2022.

Den 1. juni 2022 har skolen fremsendt en kort status over dens igangværende initiativer. Det fremgår bl.a. heraf, at præfekt-ordningen er afskaffet, at der pågår et arbejde for en fremtidig model for overnatning, at traditionen om Pø-kamp er stoppet, og øvrige traditioner vurderes i samarbejde med en ekstern konsulent. Der er endvidere givet en status for skolens iværksatte trivselsundersøgelse og uvildige advokatundersøgelse.

Styrelsen har den 8. juni 2022 været på tilsynsbesøg på Herlufsholm Skole og Gods, hvor styrelsen afholdt samtaler med skolens ledelse, to sovesalslærere og tre elever (over 18 år) om status for skolens igangsatte trivselsindsatser. Styrelsen har den 10. juni 2022 telefonisk talt med en tidligere elev om skolens håndtering af elevens oplevelse af et seksuelt overgreb i [REDACTED], og om ledelsens håndtering af en nyere sag om seksuelt overgreb [REDACTED]. Skolen har den 14. juni 2022 modtaget telefonreferat af samtalen til bemærkninger.

Den 16. juni 2022 har skolen afgivet bemærkninger til telefonnotatet af 10. juni 2022 med den tidligere elev samt sendt skolens interne vejledning til brug i situationer med muligt strafbart forhold begået af en elev op Herlufsholm. Skolen har den 17. juni 2022 indsendt to referater fra bestyrelsesmøder afholdt den 19. maj og 23. maj 2022.

Skolen har den 18. juni 2022 indsendt en kort redegørelse med opdatering på dens seneste tiltag, som tidligere er sendt til styrelsen.

Den 23. juni 2022 har tidligere rektor på Herlufsholm, Flemming Zachariassen, fremsendt sin ansættelseskontrakt af 12. maj 2016 med Herlufsholm Skole og Gods samt sin fratrædelsesaftale af 23. juli 2019 med skolen.

[...]

2.6. Kritik af bestyrelsen

Det er styrelsens foreløbige vurdering, at Herlufsholm Skole og Gods ikke har overholdt sin oplysningspligt, hvorefter en skole i en aktuel tilsynssag har pligt til at give styrelsen oplysning om alle relevante forhold af betydning for tilsynet. Det er styrelsens opfattelse, at skolen har undladt at bidrage aktivt og nuanceret til at oplyse tilsynssagerne.

I forbindelse styrelsens tilsyn i 2020, hvor tilsynet havde fokus på bl.a. elevrelationer og omgangsformer samt elevernes trivsel, oplyste skolen ikke styrelsen om omfanget og karakteren af elevsager, som skolen var bekendt med. Styrelsen bemærker, at det fremgår af skolens egne oplysninger, som oplyst i redegørelserne af 25. marts og 3. maj 2022, at der i den periode, hvor det tematiske tilsyn blev gennemført, havde været et antal sager med brud på ordensreglementet, som bl.a. vedrørte tyveri, hærværk, vold, mobning og krænkelse, herunder seksuelle krænkelse. Det er styrelsens foreløbige vurdering, at skolen burde have oplyst om disse – for et tilsyn med elevtrivsel – yderst relevante forhold.

På styrelsens tilsynsbesøg den 8. december 2021, hvor styrelsen havde samtaler med ledelsen, sovesalslærere og elever om elevtrivslen på skolen, tegnede skolen et helt overvejende positivt billede af skolens trivsel og nævnte kun kort en verserende sag om mobning. **Det er er styrelsens foreløbige vurdering, at skolen i højere grad burde have oplyst styrelsen om de konkrete elevsagers indhold, som skolen på daværende tidspunkt var bekendt med. Skolens viden om de konkrete elevsager burde desuden have bidraget til, at skolen tegnede et mere nuanceret billede af trivslen på skolen.**

Efter modtagelse af elevklager i [REDACTED] og oplysninger fremkommet på mødet med skolens ledelse og bestyrelsen den [REDACTED] meddelte styrelsen den 2. marts 2022, at skolens viden om konkrete elevsager burde have bidraget til, at skolen tegnede et mere nuanceret billede af trivslen på skolen.

Først i forbindelse med skolens redegørelser af henholdsvis 25. marts og 3. maj 2022 blev styrelsen orienteret om omfanget af skolens registrerede elevsager og om brud på skolens ordensregler, som har ført til sanktioner. Det er styrelsens foreløbige vurdering, at skolen burde have oplyst herom tidligere i tilsynsforløbet.

Styrelsen kan også konstatere, at der løbende er fremkommet nye oplysninger, som skolen efter styrelsens foreløbige vurdering burde have orienteret styrelsen om som led i tilsynssagen. **Eksempelvis oplyste skolen først om elevsager med █████ ved mail af 2. maj 2022 og ikke i de tidligere indsendte redegørelser. Dette på trods af, at der i bestyrelsens redegørelse af 25. marts 2022 beskrives en række grove elevsager, herunder nogle eksempler på fysisk skade, hvorefter det anføres, at "skolen er ikke bekendt med andre forhold".**

Det er på den baggrund styrelsens foreløbige vurdering, at skolen har undladt i tide at bidrage aktivt og nuanceret til at oplyse tilsynssagerne.

[...]

På baggrund af de foreliggende oplysninger er det samlet set styrelsens foreløbige vurdering, at skolens bestyrelse ikke på fyldestgørende vis har varetaget det betroede hverv, bestyrelsens medlemmer har i kraft af deres stilling på skolen. Det er derfor styrelsens foreløbige vurdering, at der er grundlag for at rejse alvorlig kritik af skolens bestyrelse."

7.1 Herlufsholm Skoles svar

Herlufsholm Skole fremsendte den 22. august 2022 bemærkninger til STUK's partshøringsskrivelse af 24. juni 2022. Af disse bemærkninger fremgår bl.a. (fremhævning foretaget med **fed**):

"Oplysningspligten:

Herlufsholms ledelse og bestyrelse har fuldt ud og om alle forhold oplyst sagen og besvaret alle styrelsens spørgsmål, efterhånden som disse kom. Der er ikke konkrete eksempler på det modsatte – tværtimod.

Styrelsen er blevet oplyst om de fire bortvisningssager, der var under behandling på tidspunktet for tilsynsbesøget den 8. december 2021. Der er nu forskellige opfattelser af, hvad der er blevet sagt på det pågældende møde om disse sager, men styrelsen vedkender sig, partshøringsskrivelsen s. 10, at ledelsen selv oplyste om sagerne. Rektor Mikkel Kjellberg spurgte specifikt, om styrelsen ville have yderligere oplysninger om den konkrete sag, hvilket blev afvist. Styrelsen ses ikke at have sendt eller i øvrigt udarbejdet et referat eller notat fra tilsynsbesøget. Styrelsen har i partshøringsskrivelsen valgt ikke at gengive sin ministerorientering om tilsynet af 9. december 2021, hvor der står følgende: 'Ledelsen på Herlufsholm Skole og Gods gjorde under

samtalen ved tilsynsbesøget STUK opmærksom på, at der aktuelt pågår en konkret sag med mobning, som har resulteret i midlertidig hjemsendelse af 4 elever'.

Orienteringen vedlægges som bilag 5. Det fremgår altså, at ledelsen ikke kun orienterede styrelsen om sagen, men også at den var så alvorlig, at man havde hjemsendt alle fire elever. Det understøtter til fulde Herlufsholms opfattelse af forløbet.

Herlufsholm kunne derfor ikke 'i højere grad' have oplyst om sagens indhold, jf. partshøringsskrivelsens s. 35. Hvis styrelsens fokus var bekymring og en fornemmelse af en kultur, som Herlufsholm ikke erkendte eller havde viden om, så ville det have været naturligt at spørge ind. Dette kan ikke udgøre en hjemmel for tilbagebetaling. Det må konstateres, at STUK var enig i, at Herlufsholm uden tøven bortviste de fire involverede elever.

Herlufsholm har noteret sig, at styrelsen i hvert fald i en vis udstrækning anerkender det omfattende arbejde, som Herlufsholm har lagt i at forbedre trivslen for Herlufsholms elever gennem implementering af en række gennemgribende tiltag og omfattende ændringer i Herlufsholms organisatoriske forhold siden december 2021. Det var ændringer, som ledelsen og den tidligere bestyrelse satte i gang, så snart den blev bekendt med de forhold, som blev beskrevet i dokumentaren, og som tiltagene og debatten på Herlufsholm i øvrigt gav anledning til.

Det er ikke rigtigt, når styrelsen skriver (s. 37):

'... bestyrelsens beslutninger om iværksættelse af disse tiltag fremstår som truffet under det omfattende pres fra offentligheden, som udsendelsen meget hurtigt førte med sig. Styrelsen finder det således behæftet med stor usikkerhed, om skolens bestyrelse ville have iværksat disse tiltag, hvis ikke udsendelsen i TV2 var blevet vist, og reaktionen i offentligheden havde været så alvorlig. Styrelsen lægger herved særlig vægt på forskelligheden i de konklusioner, som skolen når frem til i sine redegørelser henholdsvis før og efter udsendelsen blev vist. Dette selvom bestyrelsesformanden havde set udsendelsen, inden den blev vist på TV2 og forud for bestyrelsens redegørelse til styrelsen den 3. maj 2022.'

Styrelsen angiver selv, at grundlaget for, at styrelsen tager på tilsynsbesøg den 8. december 2021, er ny viden, jf. bilag 5. Samtidig underkender styrelsen uden dokumentation og i strid med den tidligere bestyrelses egne oplysninger til styrelsen, at bestyrelsen på samme måde straks agerede på ny viden, da bestyrelsen i forbindelse med dokumentaren fik den og derved fremskyndede en beslutning om yderligere tiltag.

Styrelsen giver indirekte udtryk for, at for at styrelsen kunne have tillid til bestyrelsens oprigtighed med de udmeldte tiltag på baggrund af udsendelsen, skulle den tidligere bestyrelse have beskrevet disse tiltag allerede den 3. maj 2022 i sin redegørelse til styrelsen. Dette ville reelt indebære, at bestyrelsen skulle forholde sig til indholdet af TV2-udsendelsen på et tidspunkt, hvor kun

bestyrelsesformanden og ikke den øvrige bestyrelse havde haft lejlighed til at se udsendelsen én gang. Holdningen var, at hvis bare én elev på Herlufsholm oplever en krænkelse eller mistrivsel, er det én for mange. Det var også det meget klare budskab, som Herlufsholm gik ud med den 3. maj 2022, altså samme dag som Herlufsholm sendte sin redegørelse til styrelsen.

Eftersom styrelsen lægger TV2-dokumentaren til grund for afgørelsen – hvilket der i øvrigt ikke er tilstrækkeligt oplysningsmæssigt grundlag for, jf. bilag 4 – kan det desuden oplyses, at Herlufsholm selv i 2019 tog kontakt til mobbeforsker Helle Rabøl med henblik på at få hjælp til trivselsarbejdet. Helle Rabøl erklærede sig i princippet villig til at samarbejde med skolen og oplyste ikke hverken dengang eller senere Herlufsholm om, at hun havde kendskab til mobning og trivselsproblemer. Herlufsholms ledelse har derfor ikke været bekendt med eventuelle henvendelser til Helle Rabøl vedrørende manglende trivsel på skolen, før hun udtalte sig i pressen herom i maj 2022.

Herlufsholm har i hele perioden stillet fulde informationer til rådighed for styrelsen, der er handlet hurtigt i forsøget på at agere på nye oplysninger, når disse blev givet til Herlufsholm, og der er i det hele blevet søgt transparens og fuldstændighed, så afdækning og løsninger kunne ske i samarbejde bedst muligt.

Herudover valgte Herlufsholm at politianmelde alle sager, så disse kan blive efterforsket, i det omfang der måtte være nye eller oversete strafferetlige vinkler i nogen af sagerne.

Det kan derfor afvises som udokumenteret, når styrelsen i partshøringsskrivelsen s. 37 anfører, at 'bestyrelsen under tilsynet har negligeret den usunde kultur på skolen og i udgangspunktet ikke har reageret konstruktivt, når styrelsen har stillet spørgsmål og problematiseret skolens tilgang til elevtrivsel på skolen'."

7.2 Sammenfattende vurdering

Som nævnt ovenfor pågår der en disput mellem STUK og Herlufsholm Skoles bestyrelse om oplysningspligtens rækkevidde m.v. og om tilbagebetaling af tilskud. En afdækning af dette forhold ville bl.a. have krævet, at der skulle afholdes interviews med tilsynsmyndighedens medarbejdere, og det ligger derfor uden for den undersøgende advokats opdrag.

Ovennævnte korrespondance giver imidlertid den undersøgende advokat anledning til at fremhæve, at der som beskrevet under elevsag 25 ikke er fundet belæg for en påstand om, at 1.g'ere tvinges til at [REDACTED]. Den elevsag, der vedrører elevens [REDACTED], er efter den undersøgende advokats vurdering bagatelagtig. Der er tale om en type hændelse, der må antages at foregå i alle institutioner med børn og unge.

Elmann

Endvidere har den undersøgende advokat modtaget kopi af notat med ministerorientering om tilsynet af 9. december 2021, hvoraf der fremgår følgende:

"Ledelsen på Herlufsholm Skole og Gods gjorde under samtalen ved tilsynsbesøget STUK opmærksom på, at der aktuelt pågår en konkret sag med mobning, som har resulteret i midlertidig hjemsendelse af 4 elever."

8. Sammenfattende vurderinger

8.1 Indledning og validitet

Den undersøgende advokat har i overensstemmelse med kommissoriet og sit opdrag undersøgt de klager og henvendelser, der i perioden 1. august 2018 til 9. maj 2022 har været indgivet til ledelsen inkl. bestyrelsen eller medarbejdere om krænkende, voldelig eller mobbende adfærd mellem elever på Herlufsholm.

Det er sket på baggrund af skriftligt materiale, der er udleveret af skolen samt skolens ansatte, ledelsen og de interviewede bestyrelsesmedlemmer.

Det følger af kommissoriet og opdraget, at den undersøgende advokat ikke skulle kontakte alle elever i den undersøgte periode, men derimod at der skulle oprettes et indberetningssystem, hvor elever/forældre kunne indberette hændelser. Der er imidlertid rettet henvendelse til de elever, der er blevet udmeldt i perioden, for at sikre, at der ikke var nogle, der overså muligheden for indberetning.

Det er oplyst af skolen, at det i forbindelse med Herlufsholm Skoles implementering af databeskyttelsesforordningen (GDPR) blev besluttet at slette tidligere elevers mapper tre år efter, at de pågældende havde forladt Herlufsholm Skole, eller tre år efter, at dialogen var afsluttet. Dette blev besluttet i 2021. Der er imidlertid, uanset alder, ikke slettet oplysninger siden den 3. maj 2022, hvor det blev besluttet at gennemføre en uvildig advokatundersøgelse.

Som det fremgår af de nedenfor angivne anbefalinger, savnes der et samlet ESDH-system for hele skolen, således at der for hver elev kan opnås et samlet overblik over alle relevante sagsakter for den enkelte elev i form af mails, notater, korrespondance m.v. De udleverede akter i elev-sagerne har ikke været samlet i de enkelte sager. Der kan derfor være akter af relevans for undersøgelsen, den undersøgende advokat ikke har fået i hænde.

Der er én person, der ikke har ønsket at deltage i undersøgelsen, hvilket er beskrevet under afsnit tre. Det angår en tidligere rektor.

Endelig har hverken Sydsjællands og Lolland-Falsters Politi eller Næstved Kommune efter den undersøgende advokats anmodning om aktindsigt villet udlevere navne på elever.

Det kan derfor ikke udelukkes, at der i nærværende undersøgelse kan være nogle "blind spots", som ville have haft betydning for de foretagne vurderinger og konklusioner.

Det er imidlertid, baseret på de gennemførte interviews, de telefoniske henvendelser, det elektroniske indberetningssystem samt gennemgang af det skriftlige materiale fra Herlufsholm Skole, den undersøgende advokats opfattelse, at der foreligger et solidt fundament for den undersøgende advokats vurderinger og anbefalinger. Det skyldes

ikke mindst en velvillig tilgang fra de ansatte på Herlufsholm Skole under undersøgelsen og de foretagne interviews.

8.2 Afløb på kommissoriet i forhold indberetninger uden for den tidsmæssige afgrænsning

Det fremgår af kommissoriet, at hvis den undersøgende advokat “[...] bliver opmærksom på forhold – eksempelvis den undersøgte periode – der gør, at metoden eller kommissoriet for undersøgelsen ikke er dækkende i forhold til undersøgelsens formål, skal Henrik Græsdal [den undersøgende advokat] gøre Herlufsholms bestyrelse opmærksom på dette, så metode eller kommissorium kan revideres.”

Det skal i tilslutning hertil bemærkes, at der er indkommet en række indberetninger, der vedrører tiden før den periode, som den uvildige undersøgelse vedrører. Der er også gennemført interviews, hvor det under interviewet stod klart, at det eller de omhandlede forhold fandt sted uden for den i kommissoriet fastsatte periode.

Visse af disse indberetninger er af sådan en alvor og validitet, at den nuværende bestyrelse under alle omstændigheder skal orienteres om dem og reagere på dem.

Eftersom de ligger uden for nærværende undersøgelses tidsmæssige afgrænsning, har det ikke været muligt for den undersøgende advokat at foretage en tilbunds gående undersøgelse af og stillingtagen til disse sager.

Forstanderen på Herlufsholms Skole har den 24. oktober 2022 på vegne af bestyrelsen givet bemyndigelse til at udvide kommissoriet, således at to af disse sager kan undersøges nærmere, og der er samtidigt givet mulighed for, at personer, der måtte have noget at indberette for den periode, som går forud for kommissoriet, kan foretage indberetninger herom.

Den undersøgende advokat vil derfor i forhold til sager om elever, der måtte have oplevet krænkelser uden for den tidsmæssige afgrænsning af nærværende undersøgelse, eller som i øvrigt måtte være uvidende om nærværende undersøgelse, indstille følgende:

At bestyrelsen tiltræder,

- at der foretages en tilbunds gående undersøgelse af og stillingtagen til to ældre sager med henblik på genopretning snarest muligt,
- at der indgives politianmeldelse i en af de to ældre sager,
- at der i øvrigt som et tillæg til det nuværende kommissorium og opdrag gives mulighed for at foretage indberetning af sager fra før 1. august 2018, og at der kan foretages en konkret vurdering af disse,
- at tidligere elever, der måtte have oplevet krænkelser uden for den tidsmæssige afgrænsning af nærværende undersøgelse, eller som i øvrigt måtte være

uvidende om nærværende undersøgelse, inden udgangen af 2022 kan foretage indberetning om krænkelsen, og

- at der herefter foretages en faktisk undersøgelse af sagerne såvel som en juridisk vurdering af sagerne, således at der vil kunne indstilles til bestyrelsen, om der skal gives en undskyldning, udbetales en godtgørelse for en krænkelse eller i grove tilfælde også skal foretages politianmeldelse.

Den juridiske vurdering bør følge domstolenes retspraksis i sager om krænkelse af børn og unge, herunder om der skal ydes godtgørelse for ikke-økonomisk skade, som sagsøgere har krav på som følge af en institutions ansvar for overtrædelse af EMRK art. 3, jf. princippet i erstatningsansvarslovens § 26, smh. EMRK art. 13 og art. 41, således at krænkelsens karakter, grovhed og varighed samt graden af skyld indgår som væsentlige momenter i vurderingen.

Der gives pt. godtgørelser på op til 300.000 kr., hvis en offentlig myndighed måtte findes ansvarlig for, at en borger har været udsat for en nedværdigende behandling.

Godtgørelsesniveauet er i dansk ret indtil videre fastsat ud fra en relativt standardiseret norm, men det kan ikke udelukkes at godtgørelsesniveauet vil kunne blive justeret og blive mere knyttet til en individuel vurdering.

Det er den undersøgende advokats vurdering, at Herlufsholm Skole bør følge den praksis, der gælder for offentlige myndigheder, selvom kun dele af Herlufsholm Skoles aktiviteter er omfattet direkte af offentligretlige regler. En indskrænkende fortolkning ville i øvrigt kunne anfægtes som værende i strid med EMRK art. 13 om effektive retsmidler, jf. landsrettens præmisser i U 2017.3272 Ø.

Det anbefales endvidere, at principperne i forældelseslovens § 3, stk. 5, hvorefter der ikke er en forældelsesfrist i sager om myndigheders lovbestemte forpligtelse til at hindre overgreb på børn, følges, uanset en juridisk diskurs om, hvorvidt Herlufsholm Skole kan betragtes som en forvaltningsmyndighed eller ej.

8.3 Den undersøgte periode fra 1. august 2018 til 9. maj 2022

8.3.1 Mobning og trivsel generelt

Den undersøgende advokat har i henhold til kommissoriet undersøgt de klager og henvendelser, der i perioden 1. august 2018 til 9. maj 2022 har været indgivet til ledelsen inkl. bestyrelsen eller medarbejdere om krænkende, voldelig eller mobbende adfærd mellem elever på Herlufsholm.

Advokaten har undersøgt, om ledelsen på anden måde havde kendskab til sager om krænkende, voldelig eller mobbende adfærd. Den undersøgende advokat har i den forbindelse undersøgt, hvordan sådanne sager er håndteret, og i hvilket omfang rele-

vante myndigheder er blevet orienteret, herunder om der er foretaget politianmeldelse, og om eventuel undladelse af at orientere myndighederne eller foretage politianmeldelse i de konkrete sager var sagligt begrundet.

Det er overordnet set den undersøgende advokats vurdering, at medarbejdere og ledelsen inkl. bestyrelsen på Herlufsholm Skole i den undersøgte periode har understøttet et undervisnings- og kostskolemiljø, hvor elever i undervisningen har haft et godt undervisningsmiljø, således at undervisningen kunne foregå sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt, og hvor kostskoleelevernes trivsel på tilsvarende vis har været højt prioriteret, og hvor kostskoledelen er drevet forsvarligt.

Det er den undersøgende advokat opfattelse, at der ikke er belæg for at hævde, at medarbejdere og ledelsen inkl. bestyrelsen på Herlufsholm Skole understøtter en kultur, hvor skolen ikke har fået sat ind med en konsekvent nultolerancepolitik over for mobning, vold og krænkelser. Tværtimod er det den undersøgende advokats opfattelse, at ledelsen i den undersøgte periode konsekvent har slået ned på uønskede subkulturer, når den blev opmærksom herpå.

Børne- og Undervisningsministeriets trivselsmålinger for perioden viser dog, at der har været udfordringer med mobning på Herlufsholm Skole i den undersøgte periode. Det ses således, at der har været flere tilfælde med hyppig mobning på Herlufsholm Skole end på det gennemsnitlige danske gymnasium i perioden 2018-2021, ligesom antallet af elever, der aldrig har oplevet mobning, er mindre på Herlufsholm Skole end landsgennemsnittet. Den interne undersøgelse fra YouGov vedrørende kostskoleelever fra 2017 viste, at der var problemer for 1 ud af 10 elever. Den seneste trivselsundersøgelse af Micki Sonne Kaa Sunesen, Ph.D, Nordic Learning Research and Education viser, at der stadigvæk er et problem med mobning i 2022.

Det er den undersøgende advokats opfattelse, at de tiltag, der er indført i den undersøgte periode, effektivt vil bidrage til at komme de konstaterede problemer med mobning og krænkelser til livs.

Det er dog også den undersøgende advokats opfattelse, at de trivselsfremmende tiltag, der er indført fra 2019 og frem i strategiplanen burde have været udmøntet i en formel handlingsplan mod mobning, hvilket der er pligt til efter lov om studerendes undervisningsmiljø. Tillige at de konkrete sager, der var i perioden, burde have medført konkrete handlingsplaner mod mobning. De konkrete handlingsplaner kunne have bidraget til forbedring af den generelle handlingsplan mod mobning.

Herlufsholm Skole burde have udarbejdet handlingsplan(er) senest 10 arbejdsdage efter modtagelsen af oplysning om problemerne. Fristen regnes fra det tidspunkt, hvor en medarbejder på uddannelsesstedet første gang skriftligt eller mundtligt modtager oplysning om problemerne. Dette burde således være sket senest ultimo april 2019 på Herlufsholm Skole.

Herlufsholm Skole skulle endvidere have informeret de berørte elever og for elever, der var undergivet forældremyndighed, også forældremyndighedsindehaverne om indholdet af handlingsplanen og om eventuelle midlertidige foranstaltninger.

Hertil kommer, at Herlufsholm Skole efter § 7 a i lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø skulle have informeret om klageadgang til skolen og Dansk Center for Undervisningsmiljø. Denne klageadgang bør tillige indføres i Herlufsholm Skoles antimobbestrategi.

Til dette skal bemærkes, at Herlufsholm Skole har udarbejdet en antimobbestrategi, jf. § 1 b i lov om studerendes undervisningsmiljø, ligesom bestyrelsen i sit strategiarbejde ("Herlufsholms Strategi 2019-2025") har haft fokus på elevernes trivsel i grundskole, gymnasium og kostskole i hele den undersøgte periode, men navnlig i tiden efter 2019. Disse trivselsforbedrende tiltag har et indhold, der ville svare til en handlingsplan mod mobning og mod krænkelse.

Selvom kritikken af de(n) manglende handlingsplan(er) mod mobning er af mere formel karakter, er det den undersøgende advokats anbefaling, at der udarbejdes såvel konkrete mobbehandlingsplaner vedrørende enkelte elever, såvel som mere generelle handlingsplaner, der involverer en flæthed af elever. Det vil give et større fokus på antimobbetiltag og en pligt til forældrekontakt inden for en frist på 10 dage.

Den undersøgende advokat finder endvidere anledning til at udtale kritik af skolens daværende rektor for i foråret og sommeren 2019 over for skolens bestyrelse at nedtone den nationale trivselsundersøgelses resultater i forhold til mobning.

Børne- og Undervisningsministeriets trivselsmålinger samt YouGov i perioden 2017 og frem viser som beskrevet ovenfor, at der var udfordringer med mobning på Herlufsholm Skole i den undersøgte periode.

Det er i undersøgelsens indberetninger og under interviews betonet over for den undersøgende advokat, at Herlufsholm Skole i et vist omfang også har elever, der har sproglige, sociale og faglige udfordringer. Der er elever, der sendes på kostskolen, idet forældrene kan være i en skilsmisse, eller hvor der findes andre ressourcemæssige omstændigheder, der indgår i beslutningen om placeringen af eleven på Herlufsholm Skole. Der ses eksempler på, at elever er indskrevet på skolen efter, at placering på en række tidligere skoler ikke er lykkedes som følge af faglige udfordringer. Det kan i et vist omfang forklare nogle af skolens udfordringer.

Derudover er det i undersøgelsens indberetninger og interviews beskrevet over for den undersøgende advokat, at før start 1990'erne havde præfekter mulighed for at straffe de yngre elever. Der var et hierarkisk system, hvor elever i visse tilfælde var overladt til sig selv i forhold til at løse konflikter. Dette kunne give grobund for grove mobbetilfælde. Der fandtes en kultur på skolen, hvor visse elever havde privilegier og en højere status end andre. Der er således nævnt, at nogle har en oplevelse af, at der var

“flere hold”. Et hold bestående af elever, der var børn af tidligere herloviaanere. Herunder et lavere stående hold bestående af elever, som var første generation på skolen. Endelig i bunden et hold, hvor eleven og familien ikke blev inddraget fuldt ud som følge af sproglige barrierer. Denne gamle kultur skinner med jævne mellemrum fortsat igennem, selvom muligheden for straf og præfektordningen er blevet afskaffet. Det er en kultur, der ifølge vicerektor Martin Horst Arvedlund periodisk vender tilbage, og som gang på gang skal bekæmpes.

Den daværende rektor Flemming Zachariasen beskrev i juni 2019 elevtrivselsmålingen over for bestyrelsen på et bestyrelsesmøde, hvor konklusionen var, at Herlufsholm Skole lå bedre end landsgennemsnittet. Det skete med ordene, at *“det er glædeligt at se, at der generelt er god trivsel iblandt alle elever”*. Der var vedlagt et bilag til bestyrelsesmødet den 4. juni 2019, hvor selve udfordringen med mobning ikke var adresseret. Der blev alene gengivet to fokusområder, nemlig i forhold til stødende bemærkninger og pres fra kammerater, der skulle arbejdes videre med.

Det er således den undersøgende advokats vurdering, at de udfordringer, der var med mobning på Herlufsholm Skole, ikke blev behørigt adresseret over for bestyrelsen i foråret/sommeren 2019 fra rektors side. Der var ikke god trivsel blandt alle elever – tværtimod var der et problem med mobning. Et problem, der ikke alene var løst ved, at ledelse, elevråd og klasseteams skulle arbejde videre med stødende bemærkninger og pres fra kammerater.

Den manglende orientering og håndtering skete på trods af, at skolens benchmark fra 11. april 2019 fra Ventures bekræftede udfordringerne fra den landsdækkende undersøgelse og den interne undersøgelse fra YouGov fra 2017.

Det er derfor den undersøgende advokats vurdering, at den daværende rektor ikke i fuldt tilstrækkeligt omfang har udvist rettidig omhu i forhold til at søge problemerne med mobning løst fra april 2019.

Flemming Zachariasen har overfor STUK oplyst, at han ikke kender til Herlufsholm Skoles elevtrivselsstrategi.

Det er den undersøgende advokats vurdering, at tidligere rektor Flemming Zachariasen havde ansvaret for arbejdet med trivsel på skolen. Der blev således indhentet en rapport om den nationale elevtrivselsundersøgelse i april 2019. Flemming Zachariasen var med i arbejdet med den trivselsundersøgelse fra YouGov, der indgik i Strategi for 2019-2025.

Det er endvidere den undersøgende advokats vurdering, at der fra august 2019 i forbindelse med tiltræden af Mikkel Kjellberg i funktionen som konstitueret rektor skete et holdningsskifte i ledelsen, navnlig foranlediget af indgriben i konkrete elevsager, hvor der kom fokus på at løse konkrete problemer med mobning på skolen.

Dertil kommer, at bestyrelsen fra august 2019 med Strategi 2019-2025 satte fokus på flere trivselsfremmende tiltag, navnlig tiltag udmøntet i 2021 og 2022. Dette arbejde skete på baggrund af en forberedelse med målinger, der foregik i perioden 2017-2018.

Flemming Zachariasen, der var rektor på Herlufsholm Skole fra 2016 til 2019, er i et referat fra et møde den 19. maj 2022 med Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK) citeret for følgende udsagn:

”Der er en tavshedskultur og en udstødseskultur. FZ har i sin tid på skolen hørt masser af historier om diverse loger. Det er FZ’s vurdering, at antallet af sager med vold og voldtægter er mindst 10 gange så højt som andre steder.”

Den undersøgende advokat har opfordret Flemming Zachariasen til at bidrage til nærværende advokatundersøgelse og til at bistå med dokumentation for udsagnet om, at antallet af sager med vold og voldtægter er mindst 10 gange så højt som andre steder.

Dette har Flemming Zachariasen ikke ønsket.

De trivselsmålinger, der er foretaget i perioden, understøtter ikke den udtalelse, som Flemming Zachariasen har afgivet til STUK. De målinger, der gives for perioden 2018-2021, indeholder spørgsmål, der omfatter såvel trusler om vold, udført vold og seksuelle krænkelser. Målingerne giver ikke belæg for, at der skulle have været 10 gange så mange sager som andre steder.

Der er den 23. juni 2022 fremsendt en besvarelse af spørgsmål nr. 284 (Alm. del) til Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg. Besvarelsen er udarbejdet af Justitsministeriet. Spørgsmålet blev stillet til justitsministeren den 31. maj 2022 og besvaret af Rigspolitiet.

Svaret fra Rigspolitiet viste, at Herlufsholm Skole i videre omfang end øvrige skoler foretager politianmeldelse ved mistanke om strafbare forhold, og at færre anmeldelser end gennemsnittet medfører, at der rejses tiltale i sagerne.

Der er med andre ord ikke belæg for en påstand om, at Herlufsholm Skole er tilbageholdende med at indgive politianmeldelser, når man sammenligner med øvrige kostskoler i politikredsen. Herlufsholm Skole ligger tværtimod over niveau i forhold til ratio mellem anmeldelser og tiltaler, dvs. at skolen hyppigere end andre foretager politianmeldelser, uden at det medfører flere tiltalerejsninger efter politiets efterforskning af sagerne.

Der er i forbindelse med nærværende undersøgelse ikke fundet belæg for, at antallet af krænkelser som følge af mobning, vold eller seksuelle forhold er så uforholdsmæssigt højere end gennemsnittet, som ellers fremhævet af Flemming Zachariasen, eller som TV-2 dokumentaren giver udtryk for.

Den omhandlede udtalelse fra tidligere rektor Flemming Zachariasen er efter den undersøgende advokats opfattelse en overdrivelse af problemernes omfang i forhold til den undersøgte periode.

8.3.2 Nærmere om udvalgte emner

Præfektordningen

Et af kritikpunkterne af kulturen på Herlufsholm Skole har været præfektordningen, der har været en tradition på skolen de sidste 80 år. Præfekterne har bestået af udvalgte elever fra 3.g, der generelt har haft til opgave at sørge for ro og orden blandt de yngre elever.

Den undersøgende advokat har modtaget en række indberetninger, der vedrører tiden før undersøgelsens tidsmæssigt afgrænsede periode. Indberetningerne har vist, at præfektordningen navnlig i 1980'erne og i starten af 1990'erne har været forbundet med mobning og en uheldig kultur.

Tidligere kostskoleleder Niels Christian Koefoed har fortalt, at Herlufsholm Skole siden 1990'erne har arbejdet meget med præfektkultur, og at skolen ønskede at gøre det klart, at præfekterne ikke havde nogen magtbeføjelser. Tidligere rektor Mikkel Kjellberg har i overensstemmelse hermed forklaret, at revideringen af præfektordningen allerede startede i 1990'erne, da Klaus Jakobsen blev rektor, og at Klaus Jakobsen foranledigede, at privilegier og rettigheder blev frataget præfekterne.

Tidligere rektor Mikkel Kjellberg har forklaret, at alle de samtaler, der blev afholdt i forbindelse med præfektudvælgelsen, havde fokus på læren om at være en god kammerat og tage hånd om fællesskabet. Mikkel Kjellberg har yderligere forklaret, at det var sovesalslærerne og ikke præfekterne, der var myndighedspersoner på sovesalene. Præfektens primære funktion var at tage initiativ til fælles aktiviteter på sovesalene.

Den 8. december 2021 gennemførte STUK et anmeldt tilsynsbesøg på Herlufsholm Skole. Besøget bestod af interviews med hhv. ledelse, sovesalslærere, elever og præfekter samt af en rundvisning på kostafdelingen. STUK vurderede på baggrund af tilsynsbesøget bl.a.:

- *"At alle interviewede, også eleverne, udtalte sig positivt om trivslen på skolen og på kostafdelingen, og at ingen kendte til aktuelle sager om fysisk og psykisk afstraffelse relateret til præfektordningen.*
- *At præfektordningen på det foreliggende grundlag fremstår professionaliseret gennem bevidst udvælgelse af nye præfekter gennem ansøgningsrunde, og at der er udarbejdet en folder med beskrivelse af præfektrollen, herunder tydeliggørelse af forventninger til kommende præfekter.*
- *At det pædagogiske tilsyn og ansvar på den enkelte kostafdeling ikke påhviler præfekterne, men sovesalslæreren i samarbejde med kostskoleledelsen."*

Selvom der er arbejdet væsentligt med præfektkulturen siden 1980'erne og 1990'erne, har præfektordningen også i nyere tid givet en magt til nogle elever, som de ikke har kunnet forvalte. Det ses bl.a. i elevsag nr. 24, hvor en tidligere elev oplevede en præfekt, der misbrugte sin magt ved brug af et straf-regime. Der er således eksempler på, at præfektordningen har givet anledning til problemer inden for den undersøgte periode.

Sovesalslærer [REDACTED] har forklaret, at [REDACTED] oplevede præfektssystemet som hierarkisk, og at det var fint, at det nu er fjernet.

Herlufsholm Skoles bestyrelse vedtog som konsekvens af TV 2-dokumentaren "Herlufsholms hemmeligheder" en handlingsplan, der omfatter syv konkrete punkter. Heriblandt er afskaffelsen af præfektordningen.

Selvom præfektordningen har været forbundet med usunde magtforhold, har der også været gode aspekter ved ordningen. Tidligere sovesalslærer [REDACTED] har fortalt, at [REDACTED] så mange fordele ved præfektssystemet, og at det fungerede som et godt "buddy"-system. Det var [REDACTED] indtryk, at eleverne var meget triste over, at præfektordningen var blevet afskaffet, og [REDACTED] mente selv, at afskaffelsen af præfektordningen ville efterlade et mærkbart tomrum.

Ifølge grundskoleleder [REDACTED] mangler man præfekterne til at udvise omsorg for de andre elever, herunder ved skolestart. Præfekterne hjalp bl.a. eleverne med dagligdagens praktikaliteter.

Selvom afskaffelsen af præfektordningen har været et nødvendigt skridt til forbedring af trivsel og kultur på skolen, har afskaffelsen efterladt et tomrum, som ikke uden videre kan udfyldes af personale.

På baggrund af de foretagne interviews viderebringes fremkomne forslag om, at Herlufsholm Skole indfører en tutorordning med elever fra både 2.g og 3.g. Tutorerne skal tage imod nye elever og fungere som rollemodeller og betroede samtalepartnere. Tutorerne skal ikke have nogen magt- eller disciplineringsbeføjelser, og rollen som tutor skal ikke være forbeholdt elever fra 3.g eller i øvrigt være forbundet med særlige privilegier. Herved sikres det, at de gavnlige funktioner fra præfektordningen bevares samtidig med, at de negative aspekter forbliver afskaffet.

3.g-kultur

Den undersøgende advokats gennemgang af de konkrete elevsager har vist, at der ikke tegner sig et billede af, at det i overvejende grad er 3.g'ere, der har tilsidesat skolens regler og modtaget sanktioner herfor.

Ifølge tidligere rektor Flemming Zachariasen har der været en særlig kultur med traditioner opbygget om 3.g'erne og en "forherligelse" heraf på Herlufsholm Skole.

Sovesalslærer [REDACTED] har nævnt, at fugleskydning tidligere bød på traditioner om "ministertaler" og "regeringsdannelse". [REDACTED] mente, at de øvrige elever ikke burde respektere 3.g'erne, blot fordi de var "regeringsfolk".

Tidligere sovesalslærer [REDACTED] har oplyst, at der førhen godt kunne være noget kulturelt bygget op om 3.g'erne, der kunne være overgearede frem mod fugleskydningen. [REDACTED] bemærkede dog også, at denne kultur gennem en længere årrække havde været i udfasning.

Herlufsholm Skole har over for STUK den 22. august 2022 forklaret, at traditioner, der vurderes at give 3.g'erne privilegier på bekostning af andre elever, er blevet afskaffet, eksempelvis præfektordningen, PØ-kamp og Bør-kamp, og at skolen løbende gentænker traditionerne på Herlufsholm.

Ifølge tidligere rektor Flemming Zachariasen har den daværende bestyrelse afvist hans forslag til ændring af traditionen "fugleskydning", og Flemming Zachariasen har tilsvarende nævnt, at bestyrelsen ikke ville have skolens traditioner ændret.

I et bestyrelsesreferat af 27. september 2017 fremhæves alkoholpolitikken til fugleskydning som et fokuspunkt, og det fremgår, at bestyrelsen bakkede op om ændring og et frirum til netop rektor for at ændre på traditioner:

"Der var opbakning i bestyrelsen til at modellen fra 2017 med to øl til 3.g årgangen benyttes fremover. Der var i bestyrelsen enighed om en kraftig opfordring til forældrene og gammelherlovianerne om at vin mm. købes på skolen. Bestyrelsen var enige om, at selvom traditioner er et følsomt emne og i videst muligt omfang skal bevares, så skal rektor have bevægerum, hvorfor traditioner der krænker skal tilpasses nutiden."

Der var således opbakning til tidligere rektor Flemming Zachariasens forslag om, at elevernes indtag af alkohol under fugleskydningen skulle begrænses væsentligt, og ligeledes fuld opbakning til rektors håndtering af dette problem umiddelbart op til og under fugleskydningen. Dermed blev der med bestyrelsens mellemkomst gjort op med en uhensigtsmæssig kultur på skolen.

Det er den undersøgende advokats vurdering, at der tidligere har været en tradition, hvor 3.g'erne har haft en uhensigtsmæssig stor magt. Det gælder også i den undersøgte periode. Der har dog gennem en længere årrække været stort fokus på at gøre det bedre, eksempelvis med opstramning af alkoholpolitikken, eksterne vagter og løbende evaluering. Skolen er nu fuldt ud opmærksom på de traditioner, der kan virke favoriserende i relationen mellem 3.g'erne og de øvrige elever. Flere traditioner er blevet afskaffet i 2022, da skolen har vurderet, at disse traditioner kan få 3.g'erne til at fremstå i et uhensigtsmæssigt og utilsigtet magtforhold overfor andre elever.

På den baggrund ses fortsat kritik af 3.g-kulturen ikke at være berettiget.

Samspil mellem dagelever og kostelever

Der har i den undersøgte periode vist sig at være udfordringer i forholdet mellem kostelever og dagskoleelever.

Frem mod "Herlufsholms Strategi 2019-2025" blev der i årene inden gennemført trivselsundersøgelse for kostelever og for dagskoleelever blandt forældrene, der viste, at ca. 1 ud af 10 elever oplevede problemer med mobning og problemer i forholdet mellem kostelever og dagelever.

Denne undersøgelse dannede baggrund for strategiplanens mål om forbedring af trivslen fra 2019 og frem.

Sovesalslærer [REDACTED] har forklaret, at der er forskel på dagelever og kostskoleelever. Der har på skolen været en kultur om, at kostskoleelever ikke accepterer dagelever.

En tidligere elev har forklaret, at der var en stærk opdeling mellem kost- og dageleverne på skolen. Det betød, at de ældre elever lagde vægt på, at kostelever ikke kunne være venner med dagelever. Det blev opfattet som negativt, at [REDACTED] var venner med [REDACTED].

Den daværende rektor Klaus Jakobsen forsøgte at ændre dette ved bl.a., at dagelever også skulle gå i uniformer.

I trivselsrapporten fra Nordic Learning fra 2022 gentages dette tema. I forældrenes besvarelser i de kvalitative dele af spørgeskemaundersøgelsen nævnes problemet. Det kommer eksempelvis til udtryk ved, at dageleverne ofte oplever, at de ikke bliver inviteret til sociale arrangementer og kan have svært ved at finde socialt fodfæste i klassens sociale fællesskab. De opfattes af kosteleverne som hierarkisk lavere rangerende.

Sovesalslærer [REDACTED] har foreslået, at dagelever kan integreres bedre ved at deltage mere aktivt i det ekstraskolære liv på skolen, hvilket er baggrunden for skolens fritidsprogram.

I øjeblikket skal 6.-8. klasse være en del af skolens fritidsprogram. De bliver blandet fra forskellige årgange - både yngre og ældre elever. Dertil kommer "The Award", hvor der dyrkes sport, oparbejdes færdigheder, udføres frivilligt arbejde og gennemføres en overlevelsestur, inden eleverne færdiggør 9. klasse. "The Award" er et program til unges selvudvikling. Programmet blev stiftet i UK i 1956 af Prins Phillip.

Det er påpeget af [REDACTED], at dagelever på gymnasieniveau ikke har været inddraget tilstrækkeligt i dette arbejde.

Det er den undersøgende advokats anbefaling, at skolens fokus på dette fastholdes.

Sovesalene og sovesalslærerne

Vicerektor Martin Horst Arvedlund har i sine interviews fremhævet, at der er argumenter for og imod afskaffelse af sovesale.

Skolen har dog haft den indstilling, at organiseringen i sovesale grundlæggende har været forsvarlig og haft nogle meget gavnlige funktioner i forhold til trivsel.

Fra maj 2022 har eleverne frit kunnet vælge, om de ønsker at overnatte på fælles sovesale eller på deres egne værelser.

Skolen er i færd med at overveje, hvordan eleverne fremadrettet skal overnatte, og vil i dette spørgsmål søge ekstern bistand.

Sovesalslæreren er den voksne på hvert kostafsnit ("gård") og har alle funktioner, såsom morgenvækning, sengning, at sørge for, at eleverne deltager i ekstraskolære aktiviteter, at understøtte, at eleverne læser lektier, og afholde 1:1-samtaler hver anden uge.

Den tidligere ordning for sovesalslærerne i grundskolen var et fuldtidsjob som underviser og et bijob som sovesalslærer.

Tidligere rektor Mikkel Kjellberg har oplyst, at en ny funktionsbeskrivelse for sovesalslærerne, hvori indgår, at der skal afholdes mentorsamtaler med kosteleverne ca. hver 14. dag, er indført i sommeren 2020.

Der er sket allokering af mere arbejdstid til sovesalslærerne på elevgårdene, sådan at fordelingen nu er 50 % arbejdstid på kostskolen og 50 % arbejdstid i undervisningen. Den tidligere ordning for sovesalslærerne i gymnasiet var 40 % arbejdstid på kostskolen og 60 % arbejdstid i undervisningen.

Det blev aftalt med Danmarks Lærerforening, at dette blev en del af ansættelsen. Nyansatte blev indført på ordningen i sommeren 2020, mens lærere på den gamle ordning blev varslet, at de ville overgå til den nye ordning senest i sommeren 2022.

■■■■■■■■■■ har forklaret, at ■■■■ som sovesalslærer godt kunne håndtere 19 elever uden præfekter. Andre sovesalslærere havde 38 elever, hvorfor præfekter kunne være nødvendige. Dette er med til at underbygge det tidligere anførte om, at afskaffelse af præfektordningen har skabt et tomrum.

For at skabe yderligere voksenkontakt for eleverne er der pr. 1. august 2022 ansat en kostskolepædagog. Der er afsat ressourcer til ansættelse af yderligere en kostskolepædagog og en trivselsleder. Skolen forventer endvidere at ansætte en psykolog, der dels skal yde faglig sparring til de pædagogiske medarbejdere, dels skal indgå direkte i trivselsarbejdet og dels skal have samtaler med elever, der måtte have behov herfor.

Det er på baggrund af de gennemførte interviews den undersøgende advokats opfattelse, at disse nyansættelser er et godt skridt på vejen til at forbedre omsorgsaspektet, idet det dog stadig ikke vurderes som fuldt tilstrækkeligt.

Vicerektor Martin Horst Arvedlund har nævnt i sine interviews, at sovesalslærerne tidligere ofte havde deres egen stil.

Denne individuelle forskel på de enkelte sovesalslærere ses også i de konkrete elevsager, hvor parametre som antal elever, bemanning og dedikation hos sovesalslærerne skinner igennem i flere af sagskomplekserne.

Kostskoleleder Susanne Geisler har forklaret, at nogle af de elevsager, der har udspring på de fysiske sovesale, er sket efter, at sovesalslærerne er gået i seng.

Der er ansat en vægter, der går rundt på kostskolens forskellige gårde og afdelinger fra kl. 23.00–5.00. Vægteren går imidlertid ikke ind på den fysiske sovesal og har ikke en tværgående funktion.

Tidligere sovesalslærer [REDACTED] har nævnt, at der ikke var nogen tværgående sovesalslærerfunktion om aftenen/natten.

[REDACTED] har endvidere påpeget, at der er flere u hensigtsmæssigheder ved den nye sovesalslærerordning. Sovesalslærerne skal efter den nye ordning holde fri hver anden søndag på skift, hvilket [REDACTED] på ingen måde fandt optimalt. Ifølge [REDACTED] var den gamle ordning langt bedre. Under denne ordning havde [REDACTED] ansvaret 24 timer i døgnet, 11 dage i streg.

[REDACTED] har endvidere fremhævet, at rekrutteringsgrundlaget og kompetenceprofilen for sovesalslærere er forkeret i dag. I [REDACTED] optik burde skolen have mere fokus på det pædagogiske aspekt hos sovesalslærerne. Sovesalslærere bør have forstand på børn/unge mennesker og være i stand til at tale med dem i øjenhøjde. Der er derfor i [REDACTED] optik større sandsynlighed for at finde den rigtige kandidat blandt grundskolelærere end blandt gymnasielærere, idet dette selvfølgelig ikke udelukker, at gymnasielærere kan være gode sovesalslærere. [REDACTED] udtrykte endvidere et ønske om, at skolens ledelse blev bedre til at inddrage sovesalslærerne (som gruppe) i elevsagerne, herunder når der skulle fastsættes sanktioner.

Det er den undersøgende advokats vurdering, at den nuværende organisering i sovesale grundlæggende er forsvarlig, så længe der er mulighed for, at eleverne frit kan vælge, om de ønsker at overnatte på fælles sovesale eller på deres egne værelser.

Det er endvidere den undersøgende advokats vurdering, at de nye regler for arbejdstid, de nye ansættelser af voksenomsorgspersoner og de nye funktionsbeskrivelser bidrager til en bedre bemanning af voksne på sovesalene.

Der må imidlertid fremhæves følgende af de under interviews givne forslag:

- Der indføres en maksimal normering på antallet af elever pr. sovesalslærer, ligesom der bør indføres en tværgående sovesalslærerfunktion om aftenen.
- I det omfang det er muligt at realisere inden for Herlufsholms anlægsramme, vil flere tjenesteboliger til lærere på skolen tillige kunne styrke nærværet af voksne uden for den ordinære skoletid.
- Dertil kommer, at der bør lægges særlig vægt på de pædagogiske kompetencer ved rekruttering af nye sovesalslærere.
- Det tomrum, der stadig er efter præfektordningens afskaffelse, søges udfyldt ved indførelse af en trivsels-/omsorgsordning, der involverer ældre elever i disse funktioner. Se nærmere ovenfor om "tutor-ordning".

8.3.3 Det juridiske grundlag – den anvendte målestok for de konkrete elevsager

Den retlige regulering af frie grundskoler, private gymnasier og dertil kostskoler er ikke identisk. Det betyder i praksis, at elevernes rettigheder er bedre, og skolens sagsbehandlingsmæssige pligter er skærpede i gymnasiet sammenlignet med grundskolen.

For gymnasiedelen følger det således direkte af lovgivningen, at en lang række forvaltningsretlige regler finder anvendelse i tilfælde, hvor en elev sanktioneres som følge af brud på gymnasieskolens ordensregler. En tilsvarende hjemmel findes ikke for frie grundskoler, hvor loven alene pålægger skolen at inddrage elevens perspektiv i bredere forstand.

Det er den undersøgende advokats vurdering, at uskrevne retsgrundsætninger knyttet til forvaltningsloven er relevante for Herlufsholm Skole. Om de uskrevne retsgrundsætninger er direkte retligt forpligtende for skolen, kan imidlertid diskuteres ud fra en formel juridisk betragtning.

Selvom en sådan fortolkning muligvis ville kunne afvises af forsigtighedsgrunde, er det den undersøgende advokats anbefaling, at Herlufsholm Skole ud fra en bred "best-practice-norm" også bør følge uskrevne retsgrundsætninger, herunder retsgrundsætninger om forsvarlig sagsoplysning, forbud mod selvinkriminering og udvidet partshøring i bestemte sagskategorier, herunder i alvorligere sager med mulig sanktionering til følge. Tillige de dele af god forvaltningsskik, der knytter sig direkte til forvaltningslovens regler, må antages at være relevante for skolen. Disse pligter rækker således videre end det, der fremgår af § 8 i studie- og ordensbekendtgørelsen.

Dette gælder tillige i grundskolen og til en vis grad kostskolen, der er underlagt samme ordensregler som gymnasier, og hvor nogle elever overgår fra grundskole til gymnasiet i løbet af deres elevtid. På den baggrund vil forskelsbehandling af elever på henholdsvis grundskole- og gymnasieskoleniveau virke helt vilkårlig.

Ovenstående betyder samlet set, at målestokken for undersøgelsens vurderinger har været "højeste fællesnævner".

Det betyder endvidere, at den undersøgende advokat har valgt at anlægge en "best-practice-norm" i forhold til beskyttelse af den enkelte elev ved sanktionssager, uanset om eleven går i grundskolen eller gymnasiet, og uanset om eleven er kost- eller dagelev.

8.3.4 Undersøgelse af konkrete elevsager

Af § 8 i bekendtgørelse om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser følger, at når skolen træffer en afgørelse om iværksættelse af en sanktion i medfør af institutionens studie- og ordensregler, anvendes bestemmelserne i forvaltningsloven, herunder bestemmelserne om habilitet, partshøring, begrundelse og klagevejledning, uanset om institutionen ikke er en del af den offentlige forvaltning, jf. stk. 1, nr. 1.

Hertil kommer, at skolen skal træffe sin afgørelse på et retligt grundlag og med et indhold, der er sagligt, herunder med en sanktion, der er rimelig og relevant i forhold til den eller de konkrete overtrædelser af institutionens studie- og ordensregler.

Det er den undersøgende advokats vurdering, at uskrevne forvaltningsretlige retsgrundsætninger, som beskrevet ovenfor, bør gælde for behandlingen af elevsager på Herlufsholm Skole.

Efter STUK's foreløbige vurdering i tilsynssagen foreligger der omstændigheder i forbindelse med håndteringen af de konkrete elevsager, som er egnede til at vække tvivl om bestyrelsens saglighed i forhold til at sikre en tryk skolegang for alle elever.

Denne vurdering deler den undersøgende advokat ikke.

Det er derimod kendetegnende for alle de gennemgåede sager inden for undersøgelsens tidsmæssige afgrænsning, at Herlufsholm Skole har truffet sagligt korrekte afgørelser i sagerne.

I samtlige undersøgte elevsager er det overvejet, om valget af sanktion er proportionel, dvs. rimelig og relevant, i overensstemmelse med § 8, stk. 2, i studiebekendtgørelsen.

Det er således undersøgelsens konklusion, at samtlige afgørelser i undersøgelsens tidsperiode ligger inden for det kontinuum, som et rimeligt og sagligt skøn indebærer. Det gælder også for de foretagne udskrivninger og bortvisninger.

Der er i flere af sagerne anvendt udskrivning som sanktion.

Det følger af studie- og ordensbekendtgørelsen, at der er hjemmel til, at skolen fastsætter udskrivning som en sanktion, jf. § 6, stk. 1, nr. 8.

Der er hjemmel til at bortvise uden forudgående advarsel i særligt alvorlige tilfælde, jf. § 8, stk. 1, nr. 3, 2. pkt.

Skolen har i sin skolehåndbog selv fastsat, at *"hvis en elev gør sig skyldig i yderligere alvorlig forseelse, er det normalt bortvisningsgrund. Der behøver ikke være tale om samme forseelse. I tilfælde af særligt grove overtrædelser kan skolen skride til bortvisning uden forudgående advarsel."*

Det fremgår af STUK's foreløbige vurdering, at Herlufsholm Skoles bestyrelses indblanding i håndtering af enkeltsager på skolen har medvirket til, at skolen ikke har fået sat ind med en konsekvent nultolerancepolitik over for mobning, vold og krænkelser. Det er således STUK's vurdering, at bestyrelsens ageren er en del af skolens grundlæggende udfordringer med at sikre elevtrivlsen.

Den undersøgende advokat har gennemført 21 interviews med elever, forældre, ansatte, sovesalslærere, skoleledere, tidligere rektorer og medlemmer af

bestyrelsen. Der er ikke i de gennemgåede sager fundet eksempler på, at skolen ikke har udøvet en konsekvent nultolerancepolitik over for mobning, vold og krænkelser. Tværtimod.

Forældreklagerne i sagen om [REDACTED] fra [REDACTED] er et tegn på, at forældrene til de sanktionerede elever i denne sag tværtimod betragter skolens afgørelser om sanktionering som for vidtgående.

Når det endvidere sammenholdes med de statistiske data fra undersøgelsen fra Rigspolitiet, der indgik den 23. juni 2022 som besvarelse af spørgsmål nr. 284 til Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg, fremstår det klart, at Herlufsholm Skole i videre omfang end øvrige skoler foretager politianmeldelse ved mistanke om strafbare forhold. Samtidigt ligger Herlufsholm Skole over niveau i forhold til ratio mellem anmeldelser og tiltaler, dvs. at skolen hyppigere end andre skoler foretager politianmeldelser.

Det er i forbindelse med undersøgelsen vurderet, om der er udøvet forskelsbehandling af elever i sager, der i vidt omfang er ens.

Det er der ikke fundet belæg for.

Det er tværtimod den undersøgende advokats vurdering, at der i alle de gennemgåede sager har været saglige grunde til, at hændelser måtte være blevet sanktioneret forskelligt.

Det har således været undersøgt, om [REDACTED] deltagelse på møde med [REDACTED] er udtryk for inhabilitet, jf. forvaltningslovens § 3, stk. 1, nr. 2 og 5. Dette kan dog afvises, allerede fordi [REDACTED] udelukkende deltog på mødet som pårørende til [REDACTED] og blev holdt uden for skolens videre beslutningsproces i klagesagerne. Dette er blevet bekræftet i interviews med skoleledelsen.

STUK har i sit udkast til afgørelse rejst generel tvivl om incitamentsstrukturen for bestyrelsens beslutninger vedrørende skolen og fremhævet, at der ofte vil være tilfælde, hvor et eller flere af bestyrelsesmedlemmerne må vige fra at deltage i beslutninger på grund af interessekonflikter.

Der er ikke i undersøgelsen fundet belæg for denne påstand. Der findes enkelttilfælde, hvor forstander eller andre bestyrelsesmedlemmer i overensstemmelse med forvaltningsretlige regler om inhabilitet har erklæret sig inhabile. Dette har været i fuld overensstemmelse med lovgivningen. Det er således ikke den undersøgende advokats opfattelse, at der er et uforholdsmæssigt stort antal sager med inhabilitet for bestyrelsen på Herlufsholm Skole.

STUK har i sit udkast til afgørelse opfordret til, at bestyrelsen bør genoverveje grundlæggende konstruktioner omkring skolens ledelse, herunder de strukturer, som er egnede til at vække tvivl om bestyrelsens saglighed i forbindelse med håndteringen af de konkrete elevsager.

Der er ikke fundet eksempler på, at forstander eller bestyrelse har grebet ind i rektors afgørelser i den periode, som den uvildige undersøgelse vedrører, dvs. i perioden fra 1. august 2018 til 9. maj 2022. Bestyrelsen er blevet orienteret om elevsager, hvor der har været myndighedskontakt eller sanktioner, og den har fungeret som en faglig kompetent sparringspartner for rektor og skoleledelsen i svære elevsager. Bestyrelsen og forstanderen har desuden støttet op om rektors beslutninger, når der har været forældrehenvendelser herom.

Den undersøgende advokat kan konstatere, at der er foretaget rettelser i rektors ansættelseskontrakt i den undersøgte periode, hvor der i tidligere rektor Flemming Zachariasens kontrakt stod, at rektor ikke uden **forhandling** med forstanderen måtte bortvise elever, blev det for tidligere rektor Mikkel Kjellberg ændret til, at rektor ikke uden forudgående **dialog** med forstanderen måtte bortvise elever. I tiltrædende rektor Gitte Nørgaards kontrakt er bestemmelsen helt fjernet.

Tidligere forstander Jens Moberg har oplyst, at når en overtrædelse af reglerne kunne medføre bortvisning, skulle han som bestyrelsesformand orienteres, samt at han i sin tid som forstander rent faktisk blev orienteret om de bortvisninger, der var. Jens Moberg har desuden oplyst, at ordet "forhandling" i forbindelse med bortvisning af elever ikke var hensigtsmæssigt, og at der heller ikke i praksis var tale om forhandling. Jens Moberg ønskede alene en orientering og begrundelse, men har aldrig bedt tidligere rektor Flemming Zachariasen om at ændre eller omgøre en beslutning om bortvisning.

Dette understreger, at rettelserne i ansættelseskontrakterne alene er foretaget for at få kontrakten til at svare den praksis, der blev fulgt i forholdet mellem rektor og forstander.

Den undersøgende advokat har derfor ikke konstateret udfordringer med forstanderens/bestyrelsens rolle over for rektor.

Den uvildige undersøgelse har til gengæld afdækket, at der konkret er udfordringer med en række forhold af sagsbehandlingsmæssig karakter i de gennemgåede sager vedrørende sanktioner i forbindelse med vold, mobning og seksuelle krænkelser.

I det følgende beskrives hovedemnerne for disse udfordringer.

Som anført ovenfor, så er målestokken for den undersøgende advokats vurdering "højeste fællesnævner" i retsgrundlaget.

Involvering af relevante myndigheder (kommune og politi)

En gennemgang af de vurderede elevsager til brug for advokatundersøgelsen viser, at Herlufsholm Skole har underrettet kommunen, når det var relevant og berettiget.

Det er vurderingen, at Herlufsholm Skole underrettede kommunen, når skolen lovmæssigt var forpligtiget hertil.

I de sager, hvor der ikke skete underretning til kommunen, havde hændelserne ikke en sådan karakter, at skolen var forpligtet til at foretage underretning. I en enkelt sag var der foretaget politianmeldelse i sagen, hvorfor skolen valgte ikke at indgive underretning til kommunen, men overlod dette til politiet. Dette forhold har derfor ikke givet anledning til kritik.

Gennemgang af elevsagerne viser tilsvarende, at Herlufsholm Skole har foretaget politianmeldelse i de sanktionssager, hvor det var relevant. Det vurderes derfor, at skolen har foretaget politianmeldelse, når sagerne har haft en sådan karakter, at politianmeldelse var berettiget. Gennemgang af elevsagerne viser tilsvarende, at skolen har støttet forurettede i at politianmelde sagen.

I en enkelt elevsag har skolen efter episoden søgt rådgivning hos advokat og på dennes råd valgt ikke at foretage politianmeldelse. Den manglende politianmeldelse kan af den grund ikke kritiseres. Det bemærkes dog, at skolen i løbet af foråret 2022 har udarbejdet en politik om politianmeldelse i samråd med advokaten, hvorfor det anbefales, at skolen fuldt ud anvender denne politik om politianmeldelser fremadrettet.

De statistiske data fra undersøgelsen fra Rigspolitiet, der indgik den 23. juni 2022 ved fremsendte besvarelse af spørgsmål nr. 284 til Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg, viser, at Herlufsholm Skole i videre omfang end øvrige kostskoler foretager politianmeldelse ved mistanke om strafbare forhold.

Journalisering

Til brug for advokatundersøgelsen har det været afgørende at modtage en lang række relevante dokumenter for at oplyse de faktiske omstændigheder såvel generelt som i de konkrete elevsager. Det kan konstateres, at de dokumenter, der vedrører konkrete elevsager, ikke altid er registreret samme sted eller på den specifikke elevsag, som sagen vedrører. Dette vanskeliggør ikke blot processen med at få et overblik og identificere sagerne hurtigt og effektivt, men medfører også vanskeligheder i at vurdere kvaliteten af skolens håndtering af elevsager.

Derudover har tidligere ansatte haft egen systematik med måden at gemme dokumenter på. Skolen havde i den tidsperiode, som undersøgelsen angår, ikke en fast praksis for at skrive referater og føre notat, hvorfor vurderingen af visse elevsager fra perioden har været afhængig af oplysninger, der er fremkommet under interviews efter den enkeltes medarbejders hukommelse.

Det bemærkes imidlertid også, at det tillige er oplyst ved interviews, at der i kølvandet på de mange henvendelser i foråret 2022 til skolens administration blev skabt forskellige journaliserings- og arkivsystemer hos forskellige personer, hvilket var med til at skabe øget uklarhed over dokumenterne.

Reglen om journaliseringspligt, der gælder i den offentlige forvaltning, tjener bl.a. det formål at bidrage til, at det efterfølgende kan klarlægges, hvad der er sket i en sag, herunder bl.a. om reglerne om partshøring og rettidig forældreinddragelse er overholdt. Det bidrager til, at den enkelte afgørelse bliver korrekt, og at der generelt skabes tillid til, at sagsbehandlingen går rigtigt for sig.

Folketingets Ombudsmand har i en sag fra 2006 (FOB.2006.390) vedrørende Københavns Universitets journalsystem fundet det beklageligt, at universitetets journalsystem ikke var tilstrækkeligt indrettet, så det var muligt at søge efter bestemte sager eller emner, men blot begrænset til søgning på personnummerniveau. Der gælder således også et krav til journalsystemers indretning.

Det har vist sig under undersøgelsen, at der savnes et entydigt journaliseringssystem (ESDH), hvor alle akter vedrørende den enkelte elev kan journaliseres og efterfølgende findes igen i et logisk stisystem med relevante akter under de enkelte sager.

Det kan som udgangspunkt ikke kræves, at en privat institution som Herlufsholm Skole i det hele overholder regler for dokumenthåndtering, som var skolen en offentlig institution. Idet dele af skolen er underlagt offentligretlige regler, vil det dog for denne dels vedkommende kunne være et krav. Andre dele af skolen, såsom grundskolen og kostskolen, kan med fordel følge samme regler som gymnasiedelen, jf. princippet om at følge "best-practice".

Derudover vil et behørigt journalsystem være essentielt ved kommende tilsyn.

Derfor er det den undersøgende advokats **anbefaling**, at der bør findes et ESDH-system til rektorkontoret, hvor alle akter vedrørende enkelte elever kan journaliseres. Det gælder tillige breve og mails, der har bestyrelsen eller forstanderen som afsender eller modtager.

Tilsvarende **anbefales** det, at et sådant journalsystem indrettes med mulighed for at søge på forskellige sanktionsbeføjelser.

Notatpligt

Den undersøgende advokat har i de konkrete elevsager modtaget skriftligt materiale, der bidrager til sagsoplysningen af hændelsesforløbet i sagerne, herunder notater.

I mange af elevsagerne har der været flere parter involveret, hvorfor Herlufsholm Skole har afholdt opklarende møder med flere elever. Hver elev har sin fortælling af episoderne, hvorfor notater herom bidrager til at klarlægge skolens endelige stillingtagen til det hændte forløb. Der har ikke i alle sager været udarbejdet tilstrækkelige notater fra opklarende møder, herunder hvor der er sket mundtlig partshøring.

Dette har den konsekvens, at kvaliteten af sagshåndteringen ikke kan vurderes fuldt ud i nærværende undersøgelse. Dette har i visse sager givet anledning til klageforløb, hvor det kan konstateres, at der er delte meninger om, hvad der er blevet sagt på møderne.

Notatpligten, der gælder i den offentlige forvaltning jf. offentlighedslovens § 13, gælder ikke blot, når der træffes afgørelser. Der gælder således tillige en udvidet notatpligt ved væsentlige sags ekspeditions-skridt, også ved faktisk forvaltningsvirksomhed. Denne pligt er udledt fra god forvaltningsskik.

Notatpligten tjener flere formål, og der er flere hensyn bag pligten, bl.a. hensynet til retssikkerhed, dokumentation og kontrol. En fast og behørig notatpraksis skaber gennemsigtighed og dokumentation for det hændte forløb, hvilket i sanktionssager over for elever gavner alle parter. Udarbejdelse af notater giver også større mulighed for skolen til at tildele sanktioner med fyldestgørende begrundelser, hvilket skolen er retligt forpligtet til at overholde, jf. § 8 i bekendtgørelsen om studie og ordensregler for gymnasiedelen. Skolens pligt til at begrunde sanktioner bør efter en "best-practice-norm" udstrækkes til at gælde for alle elever på Herlufsholm Skole.

En behørig notatpraksis kan således medvirke til at reducere påstande om, at en sanktion er vilkårlig eller uretfærdig, når det kan dokumenteres, at der er meddelt lignende sanktioner i lignende sager.

Det er således den undersøgende advokats vurdering, at der i flere af elevsagerne savnes notater over centrale møder og centrale episoder, herunder møder med forældre.

Der bør derfor indarbejdes en forvaltningskultur, hvor der konsekvent udarbejdes notater i elevsagerne ved episoder og ved møder, hvor en mulig sanktion kan komme på tale.

En gennemgang af de konkrete sager har dog også vist, at der i visse tilfælde har været anført notater på sagen, herunder referater, der har bidraget væsentligt til sagsoplysningen af det samlede hændelsesforløb.

Det er naturligvis en balance at finde ud af, hvornår noget er for bagatelagtigt til at udarbejde notat om. Det har imidlertid vist sig i store sagskomplekser, at der som regel ses et mønster begyndende med små episoder, såsom i "fløjkrigen", der senere udvikler sig til mere alvorlige sager. Her kan faste paradigmer være en hjælp.

Nogle af elevsagerne har vist sig at være komplekse, hvorfor notater højner skolens mulighed for at kunne dokumentere og klarlægge et komplekst hændelsesforløb, hvilket særligt kan være relevant ved eventuelle klage- og tilsynssager.

Derfor **bør** Herlufsholm Skole som minimum altid i sager, hvor der er overvejelser om at tildele en sanktion, udarbejde referater og notater. Det kan desuden overvejes, om et notat eller referat i en sag af stor betydning for de involverede parter bør fremsendes til parterne med henblik på orientering eller bekræftelse af indholdet.

Rettidig kommunikation med forældre

Herlufsholm Skole skal være opmærksom på, hvornår forældre til elever skal inddrages i elevsager.

For elever i grundskolen gælder det, at eleven skal inddrages, så elevens perspektiv og synspunkter inddrages, jf. § 4 a i lov om friskoler og private grundskoler. For elever på grundskoleniveau, er det som nævnt vurderingen, at sagsbehandlingsreglerne ud fra en "best-practice-norm" bør være på niveau med "højeste fællesnævner", dvs. hvad der allerede retligt gælder for eleverne på gymnasiedelen.

Skolen skal derfor inddrage, informere og partshøre forældremyndighedsindehaveren særskilt ved skolens indledning, behandling og afgørelse af sagen, jf. princippet i § 8, nr. 1, 1. pkt., i bekendtgørelsen om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser.

Udgangspunktet er, at skolen er overladt en mulighed for at afholde opklarende møder uden inddragelse af forældrene.

Det ses dog ved en gennemgang af de konkrete elevsager, at opklarende møder undervejs har skiftet karakter til en egentlig partshøring, uden at forældrene var til stede. Dette finder den undersøgende advokat kritisabelt.

Skolens mulighed for at foretage opklarende møder bør ikke fjernes eller reduceres, men forpligter skolen til at være opmærksom på, hvornår et møde ikke længere har karakter af at være et opklarende møde.

Ved en gennemgang af de konkrete elevsager kan det konstateres, at reglen om forældreinddragelse sjældent er blevet efterlevet allerede fra sagens indledning. Der er næppe mange elever, der alene kan overskue og gennemskue konsekvenserne ved sager, der er alvorlige. Det er ligeledes konstateret, at eleverne ikke kan huske, hvad der er blevet sagt til møderne, hvilket understreger nødvendigheden af forældreinddragelse.

I flere tilfælde kan det konstateres, at der først sker forældreinddragelse ved sagens afgørelse, dvs. i forbindelse med tildeling af en sanktion. Det skal dog bemærkes, at skolens praksis herom er blevet forbedret i løbet af skoleåret 2021/2022.

Skolens mulighed for at holde opklarende møder uden forældre eller bisidder indskrænkes væsentligt, når skolen tidligt i forløbet har kendskab til eller opdager, at en sag er af særlig alvorlig karakter, uanset om eleven er over eller under 18 år. Her bør skolen allerede inden det opklarende møde med eleven, hvor sanktion og involvering af myndigheder kan blive aktuelt, ringe til forældrene. Det er ikke nok først under mødet at anbefale, at eleven bør ringe til sine forældre.

Vejledning om risiko for selvinkriminering

På baggrund af den undersøgende advokats gennemgang af konkrete elevsager har det vist sig, at nogle af sagerne er så alvorlige, eksempelvis sager om vold, at politianmeldelse er under overvejelse fra enten skolen selv eller fra den forurettede elev.

Den formodede gerningsperson for den strafbare handling vil således være i en situation, hvor personens udtalelser allerede ved skolens opklarende møde risikerer at medføre selvinkriminering. Disse udtalelser kan potentielt blive brugt imod eleven i en eventuel senere straffesag.

Det er den undersøgende advokats vurdering, at såfremt en elev er mistænkt for en handling, der kan være strafbar og dermed føre til politianmeldelse, skal skolen være opmærksom på risikoen for selvinkriminering og give eleven orientering herom ud fra

en norm om "best-practice". Det er ligeledes vurderingen, at skolen bør anbefale eleven at medbringe en bisidder til møder om sagen.

Det har vist sig, at skolen ikke altid har været opmærksom på forbuddet mod selvinkriminering, hvorfor elever ikke har været bekendt med, at de har inkrimineret sig selv ved at afgive udtalelser til skolen. Skolen har ligeledes ikke vejledt om eller anbefalet eleverne at lade sig bistå af en bisidder til møderne.

I løbet af foråret 2022 har politiet ligeledes søgt om aktindsigt i skolens dokumenter i konkrete elevsager. Det er uden for advokatundersøgelsen at afdække forhold hos politiet, men det kan ikke udelukkes, at politiet vil anvende notater og referater fra opklarings- og partshøringsmøder i en eventuel straffesag, hvis det fremgår af dokumenterne, at eleven, der senere måtte blive tiltalt, har tilstået den strafbare handling.

Det **anbefales** derfor af den undersøgende advokat, at skolen i sager, der kan føre til politianmeldelse, sikrer, at eleverne er orienteret om forbuddet mod selvinkriminering, og at skolen vejleder om, at eleven som minimum bør have en bisidder eller forælder med til møderne. Dette gælder uanset elevens alder.

Partshøring

Efter en gennemgang af elevsager, hvor der er tildelt sanktioner, kan det konstateres, at der savnes en egentlig formel partshøring i flere af sagerne.

Herlufsholm Skole har som tidligere anført mulighed for at afholde opklarende møder med eleverne, men i visse tilfælde udvikler de opklarende møder sig til en form for partshøring.

Dette kan være uhensigtsmæssigt og i strid med § 8 i bekendtgørelsen om studie- og ordensregler, der gælder for gymnasiedelen, og tilsvarende ud fra en norm om "best-practice" er gældende for hele skolen. Tilsvarende gælder det for grundskoledelen, jf. § 4 a, at eleven skal inddrages, så elevens perspektiv og synspunkter kan komme til udtryk. Denne regel følger af Børnekonventionen. Selvom den ikke er inkorporeret ved dansk lov, har Folketinget forpligtet sig til at overholde Børnekonventionen og dens bestemmelser.

I de tilfælde, hvor der i konkrete elevsager sker partshøring på et møde, kan der være en nærliggende risiko for, at eleverne og forældrene finder, at der ikke tages hensyn til elevernes muligheder for senere at fremkomme med synspunkter og perspektiver, som opstår ved en nærmere refleksion over episoden.

Eleverne skal således forud for et partshøringsmøde have forelagt sagens væsentlige faktiske oplysninger. Dette gælder navnlig udtalelser fra andre elever og ansatte om, hvordan forløbet ifølge dem har været. En korrekt og fyldestgørende partshøring giver således eleven nødvendige og rimelige muligheder for at varetage sine interesser i sagen.

I sagskomplekset SKV 1-5 må partshøringen foretaget den [REDACTED] betegnes som ufyldstgørende.

I lyset af, at der er tale om en bortvisningssag uden advarsel (den mest vidtgående afgørelse om sanktion, skolen kan træffe), burde der have været foretaget partshøring efter forvaltningslovens § 19, såvel som efter den ulovbestemte grundsætning om udvidet partshøring. Der burde derfor være givet en fyldestgørende beskrivelse af sagens faktum inklusive alle tilgængelige videoer, og der burde være givet en beskrivelse af selve udkastet til afgørelsen, herunder såvel subsumption som anvendt retsgrundlag; kort sagt burde der være blevet foretaget partshøring over et velgennemarbejdet udkast til afgørelse, hvilket ikke er sket.

Det er endvidere den undersøgende advokats vurdering, at skolen før afholdelse af møder med forældrene burde have fremskaffet videoerne og fremlagt dem over for forældre og elever.

I den forbindelse skal det særligt bemærkes, at reglerne om databeskyttelse ikke er til hinder for, at skolen kunne have fremlagt videoerne på mødet, jf. den særlige hjemmel i databeskyttelsesforordningens art. 6, stk. 1, litra d og f, om beskyttelse af vitale og legitime interesser samt art. 9, stk. 2, litra f, om at gøre retskrav gældende. Videoerne burde således have indgået i grundlaget for partshøringen, hvorfor forældrene selv burde have haft lejlighed til at se videoerne allerede på første møde.

Det **anbefales**, at en partshøring udarbejdes på et skriftligt grundlag, og at eleven som minimum får udleveret dette skriftlige grundlag forud for et egentligt partshøringssmøde, således at eleven har mulighed for at varetage sine interesser bedst muligt, og elevens perspektiver kommer tilstrækkeligt til udtryk.

Klarhed over hjemvisning som sanktion og hjemvisning som en foreløbig foranstaltning
Det kan konstateres, at skolen har hjemsendt elever både som foreløbig foranstaltning for at klarlægge en given hændelse og som sanktion for en given handling.

I de tilfælde, hvor hjemsendelsen er foretaget som en foreløbig foranstaltning med det formål at sikre tilstrækkelig sagsoplysning, er der ikke grundlag for at kritisere beslutningen. Der kan i den forbindelse henvises til studiebekendtgørelsens § 6, stk. 3, hvorefter skolen har hjemmel til at hjemsende elever midlertidigt som en foreløbig foranstaltning, så længe det er nødvendigt af hensyn til den almindelige retsbevidsthed, jf. § 6, stk. 3, nr. 1, smh. med skolehåndbogen, s. 40.

Det anbefales imidlertid, afhængig af sagens karakter, ud fra et proportionalitetshensyn kun at foretage hjemsendelse i en passende og nødvendig periode.

Der er i enkelte elevsager konstateret, at hjemsendelse er foretaget som en sanktion, eller at hjemsendelsen er blevet opfattet som en sanktion af forældre og elev. I disse sager er de gældende sagsbehandlingsregler ikke blevet overholdt, dvs. inddragelse af indehaveren af forældremyndigheden ved sagens indledning, partshøring og afgørelse, samt begrundelse og klagevejledning herom. Dette giver anledning til, at den undersøgende advokat udtaler sin kritik heraf.

Det anbefales derfor, at skolen er opmærksom på forskellene i karakteren af hjemsendelser og de forpligtelser, der gælder, hvis der er tale om en sanktion, samt at det fremgår klart og tydeligt for de involverede parter, hvorvidt der er tale om en foreløbig foranstaltning eller en sanktion.

Begrundelse

Det kan konstateres, at der i en række konkrete elevsager er kortfattede og utilstrækkelige begrundelser for årsagen til den tildelte sanktion.

Herlufsholm Skole har for gymnasiedelen en pligt til at give en begrundelse, når der tildes en sanktion, jf. § 8 i bekendtgørelse om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser. Som nævnt bør dette princip også udstrækkes til resten af skolen ud fra en "best-practice-norm".

En sanktion skal derfor være skriftlig, jf. forvaltningslovens § 22. Begrundelsen skal ligeledes angive de hensyn, som sanktionen er begrundet i, og begrundelsen skal være ledsaget af en henvisning til retsgrundlaget. Derudover skal begrundelsen indeholde en kort redegørelse over sagens faktiske forhold, der er blevet inddraget med væsentlig betydning for sanktionen, jf. forvaltningslovens § 24.

Elever og forældre har med de kortfattede begrundelser således ikke haft et fyldestgørende grundlag for at forstå og acceptere, hvorfor der er tildelt en given sanktion. Dette har konkret medført, at elever og forældre er uforstående over for sanktionen, hvilket igen har affødt, at nogle elever og forældre har mistet tilliden til skolens håndtering af elevsagen. En utilstrækkelig begrundelse afskærer tilsvarende den sanktionerede part fra at vurdere, om en klage over sanktionen kunne medføre et andet resultat.

Nogle af elevsagerne har vist sig at være ganske komplekse, og andre elevsager er baseret på udtalelser fra opklarende møder. I de tilfælde, hvor udtalelser og faktiske forhold har været afgørende for sanktionen, burde der have været en kort redegørelse herom.

Det anbefales, at skolen er opmærksom på pligten til at ledsage sanktioner med en fyldestgørende begrundelse inklusive henvisning til retsregler og faktiske omstændigheder, der udgør bevæggrunden for sanktionen. Dette bør udstrækkes til alle elever på skolen, uanset klassetrin.

Arkivering og tre års-reglen for GDPR

Herlufsholm Skole har en praksis for at slette tidligere elevers "mapper" tre år efter, at eleven har forladt skolen, eller senest tre år efter, at en dialog er afsluttet. Denne praksis er lavet som implementering af databeskyttelsesreglerne på skolen.

Efter en gennemgang af regelsættet for både databeskyttelsesforordningen (GDPR), men også ud fra principperne om myndigheders opbevaring af data indtil f.eks. forældelse af krav kan udelukkes, er det den undersøgendes advokats anbefaling, at denne praksis ændres.

Det betyder, at det efter tre år konkret skal overvejes, om "elevmappen" bør slettes eller ej. Det bør på dette tidspunkt vurderes, om enkelte sager kan slettes, idet sanktionsager, sager om vold, overgreb eller lignende skal gemmes for at kunne indgå i en eventuel senere sag om erstatning knyttet hertil.

9. Fremadrettede anbefalinger

Det følger af kommissoriet, at den undersøgende advokat skal komme med sine anbefalinger til, hvordan konkrete elevsager fremover håndteres bedst muligt.

Der er i forbindelse med gennemførelse af interviews med elever, ansatte og bestyrelsesmedlemmer indkommet en række anbefalinger og forslag. Disse forslag har sammen med den undersøgende advokats egne iagttagelser udgjort grundlaget for nedenstående konkrete anbefalinger og forslag.

9.1 Anbefalinger vedr. fastlæggelse af retsgrundlag

Det er den undersøgende advokats **anbefaling**, at der sendes en skriftlig opfordring til STUK om at kortlægge og supplere regelgrundlaget for kombinerede skoler – i dette tilfælde ikke mindre end tre "skolesubjekter" under samme skole - hvor regelgrundlaget i dag synes at forskelsbehandle elever i grund- og gymnasieskole i forhold til elevernes rettigheder ved bl.a. sanktionering.

Dette kommer til udtryk ved, at der i de private gymnasier er en retlig pligt til at overholde "*Bestemmelserne i forvaltningsloven, herunder bestemmelserne om habilitet, partshøring, begrundelse og klagevejledning*", når der iværksættes en sanktion, jf. § 8 i bekendtgørelse om studie- og ordensregler m.v. i de gymnasiale uddannelser.

I reguleringen af private grundskoler findes en lignende pendant ikke, idet skolen alene inden en beslutning om udskrivning af en elev "*skal sikre, at eleven inddrages, så elevens perspektiv og eventuelle synspunkter kan komme til udtryk alt efter elevens alder og modenhed. Dette skal ske ved samtale med eleven eller på anden måde, der ved inddragelse af eleven belyser elevens perspektiv. Elevens perspektiv og eventuelle synspunkter skal tillægges passende vægt i overensstemmelse med elevens alder og modenhed*", jf. friskolelovens § 4 a.

Dertil kommer en bestemmelse om kostskoler i studieordensbekendtgørelsens § 1, stk. 3, der er uklar.

På baggrund af undersøgelsens resultater er det endvidere den undersøgende advokats anbefaling til STUK, at kravene om overholdelse af de forvaltningsretlige regler i forbindelse hermed tydeliggøres og udvides, hvor det vurderes hensigtsmæssigt. Dette f.eks. således, at kravene om journalisering, notatpligt m.v. gøres eksplicitte i sanktionssager med tillæg af ulovbestemte retsgrundsætninger og principper.

Det **anbefales endvidere**, at Herlufsholm Skole ud fra en norm om "best-practice" af egen drift følger uskrevne retsgrundsætninger for alle niveauer på skolen, herunder om forsvarlig sagsoplysning, forbud mod selvinkriminering og udvidet partshøring. Det samme gør sig gældende for de dele af god forvaltningsskik, der knytter sig direkte til forvaltningslovens regler.

Herlufsholm Skole bør således følge "højeste fællesnævner" i retsgrundlaget.

9.2 Anbefalinger vedr. journalisering

Det **anbefales**, at der installeres et ESDH-system til rektorkontoret, hvor alle akter vedrørende enkelte elever gemmes. Det gælder også breve og mails, der har bestyrelsen eller forstanderen som afsender eller modtager.

Herlufsholm Skole har en praksis for at slette tidligere elevers "mapper" tre år efter, at eleven har forladt skolen, eller senest tre år efter, at dialog er afsluttet.

Det **anbefales**, at Herlufsholm Skole ændrer denne praksis, således at "elevmapper" ikke slettes automatisk efter tre år. Det bør på dette tidspunkt i stedet vurderes, om enkelte sager kan slettes, idet sanktionssager, sager om vold, overgreb eller lignende skal gemmes for at kunne indgå i en eventuel senere sag om erstatning.

Det **anbefales**, at Herlufsholm Skoles relevante ansatte i skoleledelsen, dennes administration og sovesalslærere gennemfører et klassisk kursus i sagsbehandling i forhold til journalisering, notatpligt m.v.

9.3 Anbefalinger vedr. sagsbehandling i konkrete elevsager

Selvinkriminering

Det **anbefales**, at skolen i sager, der kan føre til politianmeldelse, sikrer, at eleverne er orienteret om forbuddet mod selvinkriminering, og at skolen vejleder om, at eleven som minimum bør have en bisidder eller forælder med til møderne. Dette gælder uanset elevens alder.

Partshøring

Det **anbefales**, at skolen i sager, hvor der skal foretages partshøring, udarbejder partshøringen på et skriftligt grundlag, og at eleven som minimum får udleveret dette forud for et egentligt partshøringsmøde, således at eleven har mulighed for at varetage sine interesser bedst muligt, og at elevens perspektiver kan komme behørigt til udtryk.

Begrundelse

Det **anbefales**, at skolen er opmærksom på pligten til at ledsage afgørelser om sanktioner med en fyldestgørende begrundelse inklusive henvisning til anvendte retsregler og faktiske omstændigheder, der udgør bevæggrunden for sanktionen, og at der udarbejdes begrundelse i sager omhandlede elever på alle klassetrin.

Hjemsendelse

Det **anbefales**, at skolen udviser større opmærksomhed på forskellen i karakteren af hjemsendelser alt efter, om der er tale om en foreløbig foranstaltning eller en sanktion, herunder de forpligtelser, der gælder, hvis der er tale om en sanktion. Dertil kommer, at det skal fremgå klart og tydeligt for de involverede parter, hvorvidt der er tale om en foreløbig foranstaltning eller en sanktion.

De forslag, der gives i det følgende, er baseret på interviews. For at sikre, at den nye bestyrelse i fremtiden får så godt et beslutningsgrundlag i sit pædagogiske virke som muligt, videregives disse forslag.

9.4 Forslag vedr. præfektordning

Der er under den undersøgende advokats interviews stillet forslag om, at det tomrum, der eksisterer efter præfektordningens afskaffelse, udfyldes med en tutorordning. Tutorerne skal tage imod nye elever og fungere som rollemodeller og betroede samtalepartnere m.v. Tutorerne skal ikke have nogen magt- eller disciplineringsbeføjelser, og rollen som tutor skal ikke være forbeholdt elever fra 3.g eller i øvrigt være forbundet med særlige privilegier. Herved sikres det, at de gavnlige funktioner fra præfektordningen bevares samtidig med, at de negative aspekter forbliver afskaffet.

9.5 Forslag vedr. sovesalslærere

Der er endvidere fremkommet forslag om, at der indføres en maksimal normering på antallet af elever pr. sovesalslærer, ligesom at der bør indføres en tværgående sovesalslærerfunktion om aftenen. Dertil kommer, at der bør lægges betydelig vægt på de pædagogiske kompetencer ved rekruttering af nye sovesalslærere.

Der er stillet forslag om tillige at opføre flere tjenesteboliger til lærere på skolen for at kunne styrke nærværet af voksne uden for den ordinære skoletid.

9.6 Forslag vedr. indretning af kostskolen

Der er endeligt stillet forslag om at blande gårdene mellem køn for at modvirke, at der opstår en uhensigtsmæssig "drengekultur", samt at spisningen deles op i to hold for at undgå trængsel i spisesalene.